

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ - ΘΡΗΣΚΕΙΑ

ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ

ΕΤΟΣ Θ * 34 * ΘΕΡΙΝΟΝ ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΟΝ * ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2006 * ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57 104.32 * 7€

**Σ. Ἀνεμογιάννη-Σινανίδη: ΦΩΝΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ
Ο ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ «ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ»
«ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ» ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟΝ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ**

**ΤΟ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ
ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ
ΤΡΙΓΩΝΟ**

**ΔΗΜΟΚΗΔΗΣ
Ο ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ
ΙΑΤΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΣ**

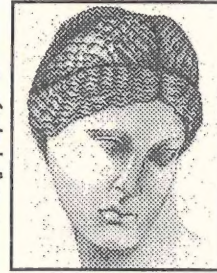
**ΖΕΥΣ
ΚΑΙ ΗΡΑ**

Σ. Νάγου

**ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ
ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ
Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ**

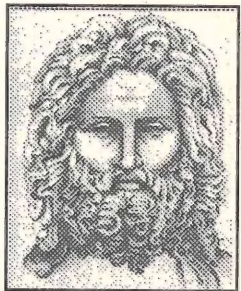
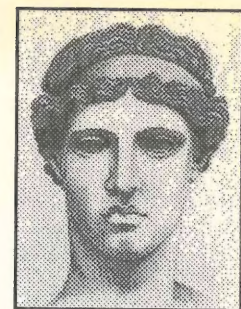
ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ
ΑΡΙΘΜΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΟΡΩΝ ΑΥΤΩΝ,
ΑΘΑΝΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΩΝ

ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ
ΑΡΙΘΜΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΟΡΩΝ ΑΥΤΩΝ,
ΑΘΑΝΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΩΝ

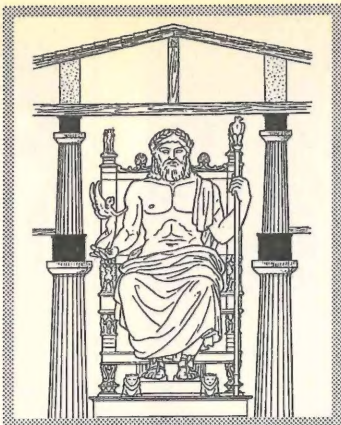
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ-ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ-
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ Σ. Νάγου σ. 3
- Ο ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ
«ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ»
Σ. Άνεμογιάννη-Σινανίδη σ. 8
- ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
Σ. Νάγου σ. 17
- ΤΟ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ ΤΡΙΓΩΝΟ
Ε. Κουμούση σ. 21
- ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Μ. Έσσλιν σ. 26
- ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ: ΛΟΓΟΙ
ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΛΕΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ
Σ. Άνεμογιάννη-Σινανίδη σ. 34
- ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ
Σ. Νάγου σ. 42
- ΔΗΜΟΚΛΗΣ - ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ
ΙΑΤΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΣ Ε. Διαμαντάρα σ. 52
- ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΗΡΑ Ά. Λέτσα σ. 62

7 ΑΘΗΝΑ
8 ΑΦΡΟΔΙΤΗ
9 ΑΠΟΛΛΩΝ
Θ
ΕΡΜΗΣ
Δ
ΖΕΥΣ
ΔΗΜΗΤΡΑ

Η ΘΕΡΙΝΗ ΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Θερινή Τροπή του Ήλιου έχουμε την 21η Ιουνίου. Κατά την ημερομηνία αυτήν ο Ήλιος εισέρχεται στον αστερισμό του Καρκίνου και έτσι εισερχόμαστε αστρονομικά στην εποχή του καλοκαιριού.

Η Θερινή Τροπή του Ήλιου συμβολίζει τον πλήρη αποχωρισμό της ψυχής από το έρεβος και την είσοδό της στην διαρκή ημέρα. Από το έρεβος αποχωρίζεται η ψυχή που απέβαλε τα ανθρώπινα πάθη και απελευθερώθηκε από τα δεσμά του περιβάλλοντός της. Έτσι η ψυχή αποκτά την τέλεια αθανασία.

Η περίοδος από την Θερινή Τροπή του Ήλιου μέχρι την Φθινοπωρινή Ίσημερία συμβολίζει την εποχή κατά την οποία οι ψυχές των μυστών, οι οποίες απέβαλαν οριστικά το έρεβος, αποχωρούν από το γήινο περιβάλλον και εισέρχονται στην διαρκή ημέρα. Οι ψυχές όμως εκείνες που δεν κατόρθωσαν να αποβάλουν το έρεβος και παραμένουν στο γήινο περιβάλλον πρέπει να συλλέξουν τους καρπούς των δσων έχουν πετύχει μέχρι τώρα, να ανασυντάξουν τις δυνάμεις τους και να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους. Στο φυτικό επίπεδο έχουμε την μεταμόρφωση των ανθέων σε καρπούς, την ωρίμανση των καρπών και την συλλογή τους, οι οποίοι θα μας χρησιμεύσουν για την συντήρησή μας κατά την περίοδο του χειμῶνος.

Ο εκδότης του περιοδικού με ευκαιρία του έορτασμού της Θερινής Τροπής του Ήλιου, εύχεται προς όλους τους αναγνώστες του όπως ο πνευματικός Ήλιος τους χαρίσει περισσότερο Φῶς και η μητέρα Γῆ περισσότερα αγαθά.

Ίδεοθέατρον - Ἀθηνᾶ Ὑγεία

τριμηνιαία ἔκδοσις

Ἔτος Θ Ἀρ. Τεύχους 34

Ἀπρίλιος-Μάιος-Ἰούνιος 2006

Γραφεῖα: Στουρνάρη 57, 104 32 Ἀθῆναι

Τηλ.: 210.52.37.543,

Φάξ: 210.52.26.694

Τιμή τεύχους 7 ΕΥΡΩ

ΓΙΑ ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ,

ἀποστέilate ταχυδρομική ἐπιταγή

(28 ΕΥΡΩ) στό ὄνομα ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57, 104.32 ΑΘΗΝΑ

ἢ καταθέσατε 28 ΕΥΡΩ στήν

Alpha Bank Ἀρ. Λογαριασμοῦ

104.002.786.016.548

στό ὄνομα: Ἀντ. Ἀναστασάκης

ἢ τηλεφωνήσατε στό 210.52.37.543

Συνδρομές ἐξωτερικοῦ: 56 ΕΥΡΩ.

Τά κείμενα, ὅπως καί ἡ γλῶσσα κάθε δημοσιεύματος ἀπηχοῦν τίς ἀπόψεις τοῦ ἐκάστοτε γράφοντος.

Ἰδιοκτῆτης - Ἐκδότης

Ἀντ. Ἀναστασάκης - Ραδάμανθους

Διευθύντρια: Αἰκ. Γαβρᾶ - Εὐρυνόμη

Καλλιτεχνική ἐπεξεργασία - Στοιχειοθεσία

Διορθώσεις: Φυλλίτσα Ἀναπνιώτου - Ἀθηναίς

Ἐκτύπωση: Γ. Χ. Ζαχαροπούλου

Δ. Σιταρᾶς, Λευκάδος 9 Μοσχάτο

ISSN 1108-832 X

Ἐπισκευθεῖτε τήν νέα ἱστοσελίδα μας
<http://www.ideotheatron.gr>
e-mail: ideotheatron@ideotheatron.gr

**Δωρίσατε μία συνδρομή
στούς φίλους σας!**

Σ. ΝΑΓΟΥ

ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ-ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ

ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Μία παρεχομένη συμβουλή προς τους άλλους, ἔστω καί ἀορίστου περιεχομένου, δύναται ἀντί νά ὠφελήσῃ, νά βλάψῃ τοὺς πρὸς οὓς παρέχεται, ἐάν ἡ διανόσις των δέν εἶναι ἰκανή νά ἐκτιμήσῃ ταύτην.

Ἐπίσης καί ἡ ἀποκάλυψις μιᾶς φυσικῆς ἢ πνευματικῆς ἀληθείας, ὡσαύτως δύναται νά βλάψῃ τοὺς πρὸς οὓς γίνεται, ἐάν ἡ διανόσις των δέν εἶναι ἰκανή νά τήν ἐννοήσῃ, ἐκτιμήσῃ αὐτήν καί ὠφελῇ ἐκ τοῦ περιεχομένου της.

Τό καθῆκον μας πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μετὰ τῶν ὁποίων συναποτελοῦμεν τήν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν καί συνεργαζόμεθα ἐν τῇ κοινωνικῇ καί πολιτικῇ ζωῇ αὐτῆς, εἶναι νά παρέχωμεν πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅ,τι εἶναι δυνατόν νά συντρέξῃ τήν διανοητικὴν των ἀνάπτυξιν καί ἐν γένει τήν ἠθικὴν καί πνευματικὴν πρόοδόν των. Ἀκόμη δέ, ὅ,τι δύναται νά καθιστᾷ αὐτοὺς εὐτυχεστέρους ἐν τῇ κοινωνικῇ των ζωῇ. Οὐδέποτε, ὅμως, τό καθῆκον μας τοῦτο μᾶς ὑποχρεώνει νά παρέχωμεν πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐκεῖνο τό ὁποῖον δέν δύναται οὗτοι νά ἐκτιμήσουν καί ὠφελῇ οὖν ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ συνεπὴς ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀποφεύγῃ νά παρέχῃ πρὸς τοὺς ἄλλους ὅ,τι

δέν δύναται νά ἔχῃ δι' αὐτοὺς θετικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς διανοητικῆς καί ἠθικῆς των προόδου. Πρὸ παντός πρέπει νά ἀποφεύγῃ νά τοὺς ἀποκαλύπτῃ ἐκεῖνο τό ὁποῖον εἶναι ὑποκείμενον εἰς ἀλλοίωσιν τῆς βάσεως τῆς ἀληθείας αὐτοῦ καί εἰς παρεξήγησιν, συνεπεία τῆς ἀδυναμίας τῆς διανοήσεως καί κρίσεώς των.

Πρὸς εὐρύτεραν κατανόησιν τοῦ θέματος τούτου θά παραθέσω ἀφορισμὸν μεμνημένου εἰς τὰς ἀληθείας τῆς Φύσεως καί τοῦ πνεύματός της, ἀρχαίου σοφοῦ, μνημονευομένου ἐν τῇ Ἱστορίᾳ.

Ἔλεγεν οὗτος: **“Ἡ θεία Φύσις καί ἐκείνη τοῦ πνεύματός της, δέν ἀποκαλύπτονται γυμναί. Δέν ἐμφανίζονται ὡς ἔχουν εἰς ἀδυνάτους ἀνθρωπίνους διανοίας, διότι αἱ ἀλήθειαι αὐτῶν δέν εἶναι δυνατόν νά κατανοηθῶσιν, περισσότερον δέ ἀπὸ τὰς μὴ ἠθικὰς καί ὡς ἐκ τούτου μὴ ἐξηγνισμένας”.**

Ἡ ἠθικὴ τῶν ἀνθρώπων ὁμοιάζει τῇ φύσει των καί ὡς αὕτη εἶναι μεταβλητὴ καί φθαρτὴ, τοιαύτη εἶναι καί ἡ ἠθικὴ των. Ὡς διέπεται ἡ φύσις των ἀπὸ ἀδυναμίας καί πάθη, οὕτως καί ἡ ἠθικὴ των. Τοιαύτη ἠθικὴ κατάστασις τῶν ἀνθρώπων δέν δύναται νά ἐξαγνίσῃ τὰς διανοίας των.

Ἡ ἠθικὴ τοῦ πνεύματος ὁμοιάζει τῇ φύ-

σει αὐτοῦ. Εἶναι ἄφθαρτος ὡς ἐκεῖνη, ἡ δὲ νόσις τοῦ πνεύματος, τοῦ πνεύματος τοῦ ἐνεργοῦντος ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, εἶναι ἄγνή.

Αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ πνεύματος τούτου δὲν καθίστανται δεκτικαί ὑπὸ τῶν διανοιῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι αὗται δὲν εἶναι ἄγναί καὶ διότι τὸ ἰδεολογικόν των περιεχόμενον γέμει ἀδυναμιῶν καὶ παθῶν.

Ἡ ἠθική τοῦ πνεύματος στηρίζεται εἰς τοὺς νόμους τῆς ἀπείρου θείας φύσεως καὶ ὡς οἱ νόμοι οὗτοι ἐκτείνονται εἰς τὰς ἐνεργείας των ἄνευ διακοπῆς, οὕτω καὶ ἡ ἠθική τοῦ πνεύματος ἀεὶ δημιουργεῖ ἀρμονίας εἰς τὰ πνευματικά ὄντα, θείας χαρᾶς καὶ θείας εὐτυχίας.

Ἀποκαλυπτομένη ἡ ἠθική τοῦ πνεύματος εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ ἐνδελεχοῦς προπαρασκευῆς καὶ προπαιδεύσεως τῶν διανοιῶν των, ἄνευ ἀποκαθαρμῶν τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅχι μόνον θά εἶναι ὑποκειμένα εἰς παρερμηνείαν τῆς ἀληθείας τῆς βάσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται, ἀλλὰ καὶ εἰς βεβήλωσιν.

Τὰ ἀνωτέρω, ζωηρῶς καὶ εὐγλώττως ἀπεικονίζουσιν τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς ἀδυναμίας τῆς διανοήσεως των πρὸς προσανατολισμὸν καὶ κατανόησιν τῶν θείων ἀληθειῶν τῆς φύσεως ὡς καὶ τὴν ἀδυναμίαν των πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς διαθέσεως πρὸς ἀσκησιν τῶν νόμων τῆς ἠθικῆς.

Τὰ ἀνωτέρω μᾶς διδάσκουν ὅτι δὲν δυνάμεθα, οὔτε εἵμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παρέχωμεν διὰ συμβουλῶν εἰς τοὺς ἄλλους, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ καταννοῦν καὶ τὰ ὁποῖα θετικῶς δὲν δύνανται νὰ τοὺς ὠφελοῦν. Πρέπει δὲ πάντοτε

νὰ περιοριζόμεθα εἰς τὰς συμβουλὰς μας καὶ ἀποκαλύψεις μας εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προκαλοῦν θετικά ἀποτελέσματα εἰς τὰς διανοίας τῶν ἄλλων.

Ὁ συνετός ἄνθρωπος οὐδέποτε πρέπει νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῶν ἄλλων, διὰ τῶν συμβουλῶν του καὶ τῶν ἀποκαλύψεων του, τὰς ἀληθείας τῆς φύσεως καὶ πρὸ παντός τοῦ πνεύματος, ἐκεῖνας αἵτινες ἐν τῇ συνειδήσει τούτων δύνανται νὰ ἐκπίπτουν κατὰ τὴν ἀξίαν των. Ὅτι δὲ τοῦτο εἶναι ὀρθόν, προκύπτει καὶ ἐκ τῆς σιγῆς τὴν ὁποίαν τηρεῖ ὁ ὑπεράνω τοῦ ἀνθρώπου εὐρισκόμενος πνευματικὸς κόσμος, ὅστις δὲν ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς παρὰ μόνον ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἀρκούντως παρασκευασθῆ.

Τ' ἄλλα δέ, τὰ ἀποκαλύπτει διὰ χρησμάτων, ἀλληγορικῶν εἰκόνων καὶ συμβολικῶν παραστάσεων, ἀφῆνων, οὕτω, τὴν διανόησιν ἡμῶν ἐλευθέραν, ἵνα διὰ τῆς ἐργασίας τῆς φθάνῃ εἰς τὴν πραγματικὴν διάγνωσιν τῆς ἀληθείας τούτων.

Προκύπτει πρὸς μελέτην καὶ ἕτερον θεμελιῶδες διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ζήτημα, τὸ ὁποῖον δὲν δυνάμεθα ν' ἀφήσωμεν ἀνεξέταστον.

Ὅταν αἱ συμβουλαὶ ἢ ἀποκαλύψεις ἡμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους, δύνανται νὰ προκαλοῦν δούλωσιν τῶν διανοιῶν των, συνεπεία τοῦ ὅτι δὲν εἶναι ἐπαρκῶς ἰσχυραὶ καὶ ἐξηγησιμαί, πρέπει τότε νὰ ἀποφεύγονται, διότι ἄλλως, ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ ἐνεργῶσιν ἐλευθέρως πρὸς διερεῦνσιν τῆς ἀληθείας τῶν ἀποκαλυπτομένων, ὑφίστανται εἶδος ἐπιβολῆς, περιορισμοῦ τῶν σκέψεων των, ὅτε ὅχι μόνον ἡ πρόοδος των δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἀλλὰ καὶ περιορίζεται εἰς δουλικὴν στασιμότητα.

Διάνοιαι ἀνθρώπων μὴ ἐργαζόμεναι πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀληθείας τῆς θείας φύσεως καὶ πρὸ παντός τῶν λειτουργιῶν τοῦ πνεύματος αὐτῆς, ἀλλὰ καθοδηγούμεναι ἀπὸ τὰς σκέψεις τῶν ἄλλων, ἄνευ ἐλέγχου, πρὸς διαπίστωσιν τῆς ἀληθείας τοῦ περιεχομένου των, τίθενται ἐκτός τῆς τροχιάς τῆς ἐξελιξεώς των.

Ἡ θεία φύσις, διὰ τῆς λειτουργίας τῶν νόμων τῆς καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, σκοπεῖ νὰ καταστήσῃ τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς καὶ τὰς διανοίας αὐτῶν ἐλευθέρους. Καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τῆς θείας φύσεως, οὐδέποτε οἱ συνετοὶ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἔρχονται διὰ τῶν πράξεων καὶ σκέψεων των, διὰ τῶν ἐν γένει ἐκδηλώσεων των, ἀντιμέτωποι. Τουναντίον, ὡς λογικά καὶ ἠθικά ὄντα, πρέπει νὰ συντρέχουν τὸ ἔργον αὐτό, ὅτε καὶ πληροῦν τὸν σκοπὸν των.

Ἐάν αἱ ἀνθρώπιναι ψυχὰς μέ τὰς διανοήσεις των, δὲν φθάνουν τὰ ὅρια τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας των, ἀδυνατοῦν νὰ καταννοῦν τὴν ἀξίαν αὐτῆς, θά φθάσουν διὰ τῆς ἐμπεριστατωμένης καὶ περιεσκεμμένης βοθείας τῶν ἄλλων ψυχῶν ἀργότερον.

Ἄρκεῖ μόνον ἡ βοήθεια αὕτη νὰ συντρέξῃ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὰς παντοειδεῖς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ δουλῶσεις των καὶ ἀφοῦ ἀναγνωρισθῶν εἰς αὐτὰς τὰ φυσικά των δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς των καὶ ἐνδελεχῶς ἐκπαιδευθῇ ἡ διανόσις των.

Αὐτόν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν ἔχουν αἱ ἀνθρώπιναι κοινωνίαι διὰ τῆς συστάσεώς των. Ἐάν δὲν τὸν πληροῦν, τότε εὐρίσκονται ἐκτός τοῦ σκοποῦ των, ἐκτός τῶν ὁρίων τῆς φυσικῆς των ζωῆς καὶ ὡς ἐκ

τούτου ἀντιτίθενται εἰς τὸ ἔργον τῆς θείας φύσεως, ἐκμηδενίζουσιν τὰς προσπάθειάς τῆς ὅπως καταστήσῃ ἐλευθέρους τὰς διανοήσεις τῶν ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὰς κοινωνίας ταύτας.

Ἡ ἐκμηδένισις τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως τῶν κοινωνικῶν ἀτόμων γεννᾷ ὅλας τὰς δουλείας τὰς ὁποίας ὑφίστανται καὶ ὅλα τὰ πάθη ἐκεῖνα ἀπὸ τὰ ὁποῖα σκληρῶς δοκιμάζονται, χωρὶς δυστυχῶς νὰ νοοῦν τοῦτο ἐπαρκῶς.

Αἱ σχέσεις τῶν κοινωνικῶν ἀτόμων καὶ οἱ κοινωνικοὶ ὅροι τῆς ζωῆς των, εἶναι συμβατικά καὶ οὐκί φυσικά. Καὶ εἶναι τοιαῦτα ἀκριβῶς διότι δὲν ὑπῆρξεν ἐλευθερία σκέψεως εἰς τὸν διακανονισμόν καὶ τῶν σχέσεων τῶν κοινωνικῶν ἀτόμων καὶ τῶν ὅρων τῆς ζωῆς των. Οὔτε εἰς τὸν διακανονισμόν τοῦτον ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ φυσικαὶ ἀνάγκαι τῶν ἀνθρώπων, ἡ αὐτοδιάθεσις αὐτῶν πρὸς ἐνέργειαν, ἄνευ ζημίας τῶν ἄλλων, πρὸς πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐξελιξεώς των πρὸς εὐημερίαν καὶ εὐδαιμονίαν των.

Ὡς ἔχουν σήμερον τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν ζητήματα, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ παρέχωμεν πρὸς τοὺς ἄλλους, διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ ἀποκαλύψεων μας, μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ βοηθοῦν τὴν διανοήσιν των πρὸς ἐλευθέρους ἐνεργείας, καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι δεκτικοὶ πρὸς τοῦτο, ἄλλως ὀφείλομεν νὰ σιγῶμεν.

Ἡ σιγὴ μας ὅμως αὕτη, δὲν πρέπει νὰ φθάνῃ καὶ μέχρι τοῦ σημείου τῆς ἀδιαφορίας καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀποξενούμεθα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ παρασκευάζωμεν αὐτοὺς στηριζόμενοι ἐπάνω εἰς τὰς περιορισμένας τῶν σκέψεις ἢ

ἀντιλήψεις, μέχρις οὗ μεταβάλλομεν αὐτάς, ὅτε δυνάμεθα ἀσφαλέστερον νά καλλιεργήσωμεν τήν ἐλευθερίαν τῆς διανοήσεώς των.

Οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἐκδήλωσις δύναται νά ἔχῃ ἀξίαν, ἐάν αὕτη δέν προέρχεται ἀπό τήν ἐνσυνείδητον ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου καί ἀπό τήν ἀντίληψίν του ὅτι, διά τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης, πληροῖ εἴτε πρὸς ἑαυτόν, εἴτε πρὸς τοὺς ἄλλους, ἠθικόν νόμον. Νόμον, προερχόμενον εἰς τό εἶναι του, ἀπό αὐτάς ταύτας τάς λειτουργίας τῆς θείας φύσεως, νόμον, σκοποῦντα διά τῆς ἀσκήσεώς του, τήν αὐξησιν τῶν ἐνεργητικῶν νόμων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Πᾶσα ἐκδήλωσις ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἢ τῆς διανοίας της, γιγνομένη εἴτε ἐξ ἀνάγκης πρὸς κάλυψιν ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, εἴτε ἐκ βίας προκαλουμένης ὑπὸ ἄλλων, πρὸς πλήρωσιν ἀνθρωπίνων παθῶν ἢ καί πρὸς διατήρησιν ἐκτροπῆς συμβατικῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως, εἶναι ἐκδήλωσις ἀσυνείδητος καί ὡς τοιαύτη, οὐδέποτε δύναται νά συντρέχῃ εἰς ψυχικὴν πρόοδον.

Ὁ ἠθικός ἀνθρώπος δύναται νά μὴ καθιστᾷ ἐκδήλους τάς σκέψεις του ἢ τὰ συναισθήματά του, καίτοι ταῦτα εἶναι ἀπολύτως ἠθικοῦ περιεχομένου, ὅταν δι' αὐτῶν πρόκειται νά προκαλέσῃ δυσφορίαν πρὸς τοὺς ἄλλους, συνεπεία ἠθικῆς καί διανοητικῆς των ἀδυναμίας καί ἀνεξελίκευτος ψυχικῆς αὐτῶν καταστάσεως.

Ὁ συνετός ἀνθρώπος πρέπει ν' ἀποφεύγῃ νά γίνεται δι' ἠθικῶν ἐκδηλώσεών του πρὸς τοὺς ἄλλους, αἵτιος ἐκδηλώσεως παθῶν ἢ ἐντάσεως ὑπαρχόντων ἐν αὐτοῖς παθῶν. Τοῦτο εἶναι ἔργον του ἔχον σχέσιν πρὸς τὰ κοινωνικά αὐτοῦ καθήκοντα. Ἐκδηλώσεις συνεπεία βίας ἀσκουμένης παρ' ἄλλων, ἐμφανίζουν τὸν ἐκδη-

λοῦντα ὡς μὴ ἔχοντα φωτεινὴν συνείδησιν ἐν ἐνεργείᾳ.

Αἱ τύψεις τοῦ ἐν συνειδήσει πορευομένου ἀνθρώπου ἔχουν ἀξίαν μόνον ὅταν φέρουν τήν διανόησιν αὐτοῦ εἰς ἀποδοκιμασίαν προηγουμένων του πράξεων μὴ φυσικῶν καί ἠθικῶν, δέν πρέπει ὅμως αὐταὶ νά ἐκτείνωνται πέραν τοῦ σημείου τῆς ἀποδοκιμασίας ταύτης, οὔτε νά κρατοῦν ὑπὸ δέσμευσιν τήν διανόησίν του.

Ἡ δέσμευσις τῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου εἰς προηγουμένης μὴ φυσικῆς καί ἠθικῆς αὐτοῦ πράξεις ἀποδοκιμασθείσας ὀριστικῶς, καθίσταται μέγιστον πρόσκομμα εἰς τήν ψυχικὴν του πρόοδον καί ἐμποδίζει τήν ἐλευθέραν ἐνέργειαν αὐτῆς, συνεπεία δέ τούτου, ἐμποδίζει καί τήν ἐκδήλωσιν νέων ἐνεργητικῶν ψυχικῶν δυνάμεων.

Διά τὸν λόγον ἀκριβῶς αὐτόν, ἡ θεία φύσις διά τῶν ἐν ἐνεργείᾳ νόμων της, τηρεῖ τὰς ἐνεστώσας διανοίας τῶν ἀνθρώπων, μακράν τοῦ ἱστορικοῦ ἰδεολογικοῦ περιεχομένου τῶν ψυχῶν αὐτῶν, τό ὅποιον ἀπέκτησαν εἰς προηγουμένης ἐνσάρκώσεως των. Καί θά τηρῇ μακράν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου περιεχομένου καί τὰς κατὰ τὰς νεωτέρας ἐνσάρκώσεις, τὰς πέραν τῆς ἐνεστώσης διανοίας των, ἐφ' ὅσον δέν συντελεσθῇ πλήρης ἔνωσις μεταξὺ τοῦ ἱστορικοῦ περιεχομένου τῶν γνώσεων τῶν ψυχῶν καί τοῦ περιεχομένου τῆς ἐσχάτης, ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, διανοίας των. Ἡ τοιαύτη ἔνωσις, τότε μόνον δύναται νά συντελεσθῇ, ὅταν ἐκδηλωθῶν πλήρως αἱ δυνάμεις ἐκάστης ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί ἀποκτήσῃ ἡ διάνοιά της τήν ἀκώλυτον ἐλευθερίαν εἰς τὰς ἐνεργείας της.

Ἡ διὰ τῆς λειτουργίας τῶν νόμων τῆς

θείας φύσεως πρόνοια αὕτη, ἐξασφαλίζει τήν διανοητικὴν πρόοδον τῆς ψυχῆς. Ἄλλως, θά καθίστατο βραδυτέρα, συνεπεία τῆς ἀναμνήσεως σκέψεων καί πράξεων οὐκ φυσικῶν καί ἠθικῶν.

Φρονῶ, κατ' ἀκολουθίαν, ὅτι δέν πρέπει νά στρέφωμεν τήν προσοκὴν μας ἐπὶ τῶν προτέρων ἡμῶν σκέψεων καί πράξεων, ἀφοῦ ταύτας κατεδικάσαμεν δι' ἀποδοκιμασίας, ὡς ἀντιφυσικῆς καί μὴ ἠθικῆς. Ὅτε καί δέν δυνάμεθα νά ἔχωμεν εὐθύνην πλέον δι' αὐτάς, ἀφοῦ τό νοητικόν μας ἐκεῖνο δέν ὑφίσταται πλέον εἰς ἡμᾶς, οὔτε δέ δύναται τό ἥδη νοητικόν μας νά μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς ἐπιτέλεσιν παρομοίων σκέψεων καί πράξεων.

Ὡς ἡ θεία Φύσις δέν γίνεται τιμωρός τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν διὰ πράξεις των, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ ἀνθρώπου ὑπὸ ἀτελοῦς διανοήσεως των καί τὰς ὁποίας ἀποδοκιμάζει ἡ ἥδη διανόησις αὐτῶν, οὕτω ὀφείλομεν νά πράττωμεν καί ἡμεῖς, διὰ πράξεις τῆς ἐνεστώσης ἀνθρωπίνης μας ζωῆς, τὰς ὁποίας ἀποδοκιμάζει ἡ φωτισθεῖσα εἰς τὰς ἀληθείας τῆς φύσεως διάνοια ἡμῶν.

Ἀπήντησα Α..... Α....., κατὰ τό δυνατόν, εἰς ὅλα τὰ ἐρωτήματά σου, μέ τήν πεποίθησιν ὅτι, ἡ συνεργασία μας θά συντρέξῃ εἰς τήν ἀρτίωσιν τῶν γνώσεών μας, ἀφοῦ ἀμφότεροι δέν ἐπιθυμοῦμεν ἄλλο τί, παρὰ νά εἴμεθα ἐλεύθεροι τήν διανόησίν μας, ὅπως ἀσφαλέστερον ἐρευνῶμεν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς φύσεως καί ἐκεῖνας τοῦ πνεύματός της.

Μέ πολλήν ἐκτίμησιν Σ. Νάγος

ΠΕΡΙ ΓΝΩΣΕΩΣ

Θές δὴ μοι λόγου ἔνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνόν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μεῖζον, τῷ δὲ ἔλαττον, καί τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου, καί σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος.

Δῶρον τοίνυν αὐτό φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης, καί εἰς τοῦτο ὅτι ἂν βουλευθῶμεν μνημονεύσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοῖς ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καί ἐννοαῖς, ἀποτυποῦσθαι, ὥσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους· καί ὁ μὲν ἂν ἐκμαγῇ, μνημονεύειν τε καί ἐπίστασθαι ἕως ἂν ἐνῇ τό εἶδωλον αὐτοῦ· ὁ δ' ἂν ἐξαλειφθῇ ἢ μὴ οἷόν τε γένηται ἐκμαγῆναι, ἐπιλελῆσθαι τε καί μὴ ἐπίστασθαι.

Τοποθέτησέ μοι λοιπόν, γιά χάρις τοῦ διαλόγου, μέσα στίς ψυχές μας κήρινο ἐκμαγεῖο, στὸν ἕνα μεγαλύτερο, στὸν ἄλλο μικρότερο, στὸν ἕνα ἀπὸ καθαρότερο κηρί, στὸν ἄλλο ἀπὸ λιγότερο καθαρὸ καί σκληρότερο, σέ μερικοὺς ὑγρότερο καί σέ ἄλλους κανονικό.

Ἄς ποῦμε πὼς εἶναι δῶρο τῆς μητέρας τῶν Μουσῶν, τῆς Μνημοσύνης, καί πὼς πάνω σέ τοῦτο ἀποτυπώνεται ὅ,τι θελήσουμε ν' ἀπομνημονεύσουμε ἀπ' ὅσα τυχόν δοῦμε ἢ ἀκούσουμε ἢ καταλάβουμε οἱ ἴδιοι προσφέροντας ὅ,τι ἀντιλαμβανόμαστε ἢ ἐννοοῦμε, σάν νά ἀφήναμε πάνω του τό ἀποτύπωμα δακτυλιδίων. Ὅποιο λοιπόν ἀποτυπωθεῖ τό ἀπομνημονεύουμε καί τό γνωρίζουμε ὅσο διατηρεῖται ἡ εἰκόνα του· ὅποιο τυχόν σβῆσῃ ἢ δέν σταθεῖ δυνατό ν' ἀποτυπωθεῖ, τό λησμονοῦμε καί δέν τό γνωρίζουμε.

191c-d Θεαίπτιος μ.φρ. ἐκδ. Κάκτος

ΣΠΥΡΟΔΗΜΟΥ Γ. ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗ - ΣΙΝΑΝΙΔΗ

Ο ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

«ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ»

Μεταξύ των πολλών τρόπων έρμηνευτικής προσεγγίσεως των πλατωνικών έργων, ίσως δύο είναι εκείνοι, εις τούς οποίους καταλήγουν οι διάφοροι έρευνήται. Ο περισσότερον εύκολος έρμηνευτικός τρόπος, ό όποιος είναι και ό πλέον ασφαλής, ως πιστεύουν οι αποδεχόμενοι αυτόν, είναι ό συνήθης περιγραφικός τρόπος.

Περιηγητική περιγραφή, πληροφοριακού χαρακτήρος, δίκην ξεναγήσεως εις τά πλατωνικά θαυμάσια φιλοσοφικά τοπία. Πρόκειται διά μίαν μέθοδον, ή όποία έξυπηρετεί, άφ' ενός μέν, τόν "φιλοσοφικόν" ξεναγόν, όπως και άφ' έτέρου, τόν οίον-δήποτε επιθυμούντα νά απολαύσῃ μίαν περιληπτικήν περιαγωγήν εις τά πλατωνικά, κειμενικά θαυμάσια, χωρίς νά καταναλώσῃ τόν πολύτιμον χρόνον τῆς ζωῆς του, έμβαθύνων, ίσως επί ματαίῳ, εις τό καί' έξοχόν δυσπρόσιτον έπιστητόν τῆς παγκοσμίου φιλοσοφίας, ως είναι ό πλατωνικός φιλοσοφικός στοχασμός.

Ο άλλος όμως τρόπος προσεγγίσεως των πλατωνικών έργων μέ σκοπόν τήν απόκτησιν μιᾶς βαθμιαίας - κατά τό κυμαινόμενον δυνατόν- συνειδητοποιήσεως

των φιλοσοφικών μηνυμάτων του Πλάτωνος, απαιτεῖ τήν ενεργόν αρμονικήν συλλειτουργίαν ύψηλῶν νοητικῶν και συναισθηματικῶν και άκόμη και έρωτικῶν σχέσεων τῆς ψυχῆς του επιδόξου έρευνητοῦ πρός τό συγκεκριμένον έρευνώμενον πλατωνικόν κείμενον ιδιαιτέρως, ως και πρός τό γενικῶς θεωρούμενον φιλοσοφικόν μεγαλεῖον τῆς αρχαίας Ελλάδος.

Ο κατά σειράν δεύτερος αυτός τρόπος έρμηνευτικῆς προσεγγίσεως ενός πλατωνικοῦ κειμένου εκδιπλώνεται, ως είναι φυσικόν και άναμενόμενον, εις πολλά επίπεδα.

Η ύπαρξις αὐτῶν των πολλῶν έρμηνευτικῶν επιπέδων οδηγεῖ εις μίαν έντονον ποιοτικήν διαφοροποίησιν αποτελεσμάτων. Έδῶ, όμως, ύπείσέρχεται και ό παράγων τῆς κυμαινόμενης, - άναγκαστικῶς-, διαφοροποιήσεως, ως πρός τήν έπίσης κυμαινόμενῃ νομιμοποίησιν, - κατά τεκμαιρωμένην ποσότησιν-, του έπίσης κυμαινόμενου ποσοστιαίως αποδεκτοῦ αποτελέσματος μέ κριτήριον "ἀληθείας".

Η αναλυτική αυτή έπισκόπησις φθάνει εις τό πραγματικόν "κομβικόν" σημεῖον τῆς αναζητήσεως "κριτηρίου ἀληθείας", ως

πρός τό νόμιμον και κατά πόσον νόμιμον του αποτελέσματος μιᾶς εκφερομένης έρμηνείας. Έδῶ "συνωθοῦνται" ως "εύκαιριακά" έρμηνευτικά "έπινοήσεις", αι όποια άνέτως έλέγχονται, ως εκτός πνεύματος, αλλά και επικίνδυνοι.

Υπό τήν θέασιν των ως άνω διαπιστώσεων, τοποθετούμενος ό πλατωνικός "Παρμενίδης" επιβεβαιώνει, άκόμη μίαν φοράν, τήν ιδιαιτερότητα τῆς σχεδόν άνυπερβλήτου δυσκολίας του, ως πρός τήν απόσπασιν του πολυεπιπέδου μεγάλου μυστικοῦ του.

Δέν είναι δύσκολον νά καταστή αντιληπτόν ότι, ό πλατωνικός "Παρμενίδης" δέν είναι, βεβαίως, ό ύποτιθέμενος δῆθεν "είρωνικός" πλατωνικός διάλογος, ως τόσον επιφανειακῶς θεωρούμενος, εκαρακτηρίσθη άτυχῶς. Τό ευτύχημα είναι ότι, ό άνωτέρω καί' επιπολήν χαρακτηρισμός δέν εξηπλώθη εις τά έρευνητικά πεδία, ως μή ευδοκιμήσας. Εις τό σημεῖον έδῶ, πρέπει νά επισημανθῇ μία συγκεκριμένη εύκαιριακή τακτική εύκόλου έρμηνείας πλείστων όσων πλευρῶν τῆς αρχαίας Έλληνικῆς πολιτιστικῆς πνευματικῆς πραγματικότητος: πρόκειται διά τήν εύπλαστον εύκαιριακήν καταφυγήν εις σωτηρίους διά τούς απέλπιδας έρευνητάς ψυχολογισμούς. Σωτήριον, έν παραλλαγή, ειδικόν εύρηματικόν καταφύγιον διά τούς απελπισμένους έρευνητάς ή κακομεταχειριζόμενῃ ταλαίπωρος ψυχολογία!

Η μαθηματική, ως πρός τήν φύσιν της, νομική άντικειμενική διάρθρωσις τῆς αρχαίας ελληνικῆς φιλοσοφίας, έν γενεῇ, δέν συνάδει πρός τήν ύποκειμενικήν δόμψιν τῆς Ψυχολογικῆς έπιστήμης. Η αναζητήσεις ενός κοινου, κατά τό μάλλον ή ἥτ-

τον, έρμηνευτικοῦ όρίζοντος ισχύοντος δι' όλους τούς πλατωνικούς διαλόγους, δέν ευδοκίμησεν μεταξύ των διαφόρων έρευνῶν.

Έν τούτοις, ή μέχρι σήμερα πολυειδής σχετική έρευνα, εκ μέρους γενεῶν όλοκληρῶν ποικίλων έρευνητῶν, κατέληξεν εις μίαν άνεκμετάλλευστον εκ μέρους όλων αὐτῶν των μοχθησάντων νά άφίχθουν εις και νόμιμον, αλλά και γενικῶς αποδεκτόν αποτέλεσμα.

Ως γενική διαπίστωσις, άκαρπος και ουδέποτε όμως δυστυχῶς καλλιεργηθεῖσα, υπῆρξεν ή άναγνώρισις, ἥδη από τόν τότε, έν τινι μέτρῳ, σύγχρονον του Πλάτωνος, προφανῶς έξωτερικόν άκροατήν του Άριστοτέλην, ότι ή Πυθαγόρειος φιλοσοφία επέδρασεν επί τῆς διαμορφώσεως - κατ' Άριστοτέλην- τῆς φιλοσοφίας του Πλάτωνος.

Διέλαθεν όμως τῆς προσοχῆς του Άριστοτέλους, άκροατοῦ του Πλάτωνος, ότι ό μέγιστος Πυθαγόρας διεμόρφωσε τήν φιλοσοφίαν του και διά των φιλοσοφικῶν θέσεων τῆς όρφικῆς μυστηριακῆς παραδόσεως. Εις πλείστα όσα έργα του Πλάτωνος άπηχεῖται ή ρυθμιστική παρουσία του φιλοσοφικοῦ μετασχηματιστικοῦ όρίζοντος τῆς Όρφικοπυθαγορείου Μυστηριακῆς Παραδόσεως. Η συγκεκριμένη αυτή παρουσία λειτουργεῖ μέσα εις τήν πολυμορφία των διαφόρων όψεων τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφικῆς θεματογραφίας.

Αποτέλεσμα αὐτῆς τῆς λειτουργίας είναι ή έμφανιζόμενη αὐτοτέλεια των πλατωνικῶν έργων. Έν τούτοις όμως, ή εἴτε έμφανῶς ή άφανῶς διατρέχουσα τά κείμενα του Πλάτωνος ένυπάρχουσα πα-

ρουσία της Ὀρφικοπυθαγορείου Παραδόσεως, συνδέει αὐτά εἰς ἓν ἐκπληκτικῶς ἐνηρμονισμένον σύνολον. Τοῦτο, θεώμενον ἀπό ἐπίπεδον ἀνωτέρας συνειδήσεως, ἀποκαλύπτεται ὅτι ἀποτελεῖται ἀπό μίαν οἰκονομικήν, ἄκρως ἐξειδικευμένην σειράν, ἐπὶ μέρους διερευνήσεων, ἐπὶ τῶν ἀπείρων προεκτάσεων τὰς ὁποίας διαδιδάσκει τὸ φιλοσοφικόν σύστημα τῆς θείας Ὀρφικοπυθαγορείου Παραδόσεως.

Μέσα εἰς τὸν χορόν τῶν Μυστηριακῶν τούτων συνειδητοποιήσεων καταχωρίζεται ὅπως καὶ ἄλλωστε, εἰς αὐτόν τόν περιδινόμενον πρὸς τὰ ἄνω μεγαλειώδη τοῦ χορόν ἐντάσσονται ὅλα τὰ γνήσια τοῦ Πλάτωνος ἔργα-συναρμονιζόμενος καὶ ὁ πλατωνικός διάλογος "Παρμενίδης".

Πολύπλευρον καὶ πολύπλοκον ἀναδύεται τὸ πολυειδές μήνυμα τοῦ πλατωνικοῦ "Παρμενίδου". Ὁ Πλάτων ἐμφανίζει, κατὰ συγγνωστόν ἑτεροχρονισμόν, συνάντησιν τοῦ ἐφήβου Σωκράτους μέ τὸν ἡλικιωμένον Παρμενίδην, ἐπισκέπτην εἰς Ἀθήνας τῶν ἐορτῶν τῶν Παναθηναίων.

Ἐν περιλήψει, ἡ διαδρομή τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν συγκεκριμένον διάλογον, διέρχεται διὰ μέσου τῶν αὐστηρῶν μυστηριακῶν ἀπαγορεύσεων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διασάφησιν τῶν ἐπὶ μέρους θέσεων, τῆς ἱερᾶς, διὰ τοὺς Ἑλλήνας μύστας, Ὀρφικοπυθαγορείου Παραδόσεως.

Ἡ τερπνὴ ἀνά τὰς χιλιετίαι, αὐστηρότης ἐπὶ τῆς μυστηριακῆς διασφαλιστικῆς ἐπὶ τῶν θείων ἀρρήτων ἀπαγορεύσεως ἔτρεψεν, ἀναγκαστικῶς, πᾶν ἀρχαῖον Ἑλληνικόν φιλοσοφικόν Μυστηριακόν σύγγραμμα, ὡς εἶναι τὰ γνήσια ἔργα τοῦ Πλάτωνος, ἐν οἷς καὶ ὁ διάλογος "Παρμε-

νίδης", εἰς συμβολικόν αἰνιγματώδη τρόπον διατυπώσεως. Ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ἀπαρεγκλίτως τρηθείσης τακτικῆς, εἶναι ἡ συνολικὴ καὶ ἠθελημένη, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἀσάφεια τῶν εἰς τὰ φιλοσοφικά Μυστηριακά κείμενα διαδηλουμένων θεωρητικῶν θέσεων.

Κατόπιν αὐτῶν τῶν διαπιστώσεων, ἡ ἀναζήτησις ἐρμηνευτικοῦ συστήματος τῶν, μυστηριακῆς φύσεως, συμβολισμῶν, οἱ ὅποιοι δομοῦν τὸ ἠθελημένως, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἀσαφές μυστηριακόν θεωρητικόν ἐπιστηπτόν, ἀποτελεῖ, ὡς εἰκός, τὸ εὐκταῖον.

Ἐλλείψει, ὅμως, τῆς καλῶς κεκρυμμένης μυστηριακῆς ἐπὶ τῶν συμβολισμῶν κλειδός, ὡς ἄλλωστε καὶ κυρίως ἐλλείψει, σήμερον, νομίμων τῶν Μυστηρίων πραγματικῶν μυστῶν, - ἐφ' ὅσον τὰ θειώτατα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Μυστήρια ἐσίγησαν, κατὰ τὰ ἔτη +392 καὶ +393, διὰ τοῦ ἐναρμονισθέντος πρὸς ταῦτα διατάγματος "ἐς ἔδαφος φέρειν" τοῦ - λεγομένου "Μεγάλου" - αὐτοκράτορος Θεοδοσίου, ὁ σύγχρονος ἐρευνητής ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του τὴν ἐπίσης ἐρευνητικὴν, ἀλλὰ καὶ γνωσεοθεωρητικὴν μέθοδον τῶν Μυστηρίων, ἡ ὁποία περιληπτικῶς προσδιορίζεται ὡς "ἀναλογική".

Μαθηματικῶς, ἡ ἀναλογία συνδέει δύο ὅρους. Τὸ ἀναζητῆτεον ἀναλογικόν δίπολον πράγματι εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ κειμένου τοῦ πλατωνικοῦ μυστηριακοῦ διαλόγου "Παρμενίδης".

Τὸ ἐν τμήμα τοῦ ἐπιλυτικοῦ ἀναλογικοῦ δίπολου εἶναι ἐμφανές εἰς τοὺς δύο κύριους φιλοσοφικούς κοσμολογικούς ὅρους "ἓν" καὶ "πολλά", τοὺς ὁποίους χρησιμοποιεῖ ὁ Πλάτων εἰς τὸν ἐξεταζό-

μενον διάλογον.

Πρόβλημα δυσεπίλυτον, ὅχι ὅμως καὶ ἄλυτον, ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον ἀναζητῆτεον σκέλος τοῦ ἀναλογικοῦ μυστηριακοῦ δίπολου. Αὐτὸ τὸ ἕτερον ἀναλογικόν σκέλος, συμφώνως πρὸς τοὺς παναρχαίους νόμους τοὺς διέποντας τοὺς συμβολισμούς τῶν Μυστηρίων, κεῖται ἐντὸς τῆς ἐσωτάτης, ἀείποτε παραμενούσης σχεδὸν ἀνεξερευνήτου φύσεως τῶν συγκεκριμένων συμβόλων "ἓν" καὶ "πολλά".

Πράγματι, κάθε σύμβολον περιέχει ἄπειρον ἀριθμὸν ἀναζητῆτεων ἀναλογικῶν ἐπιπέδων. Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, αἱ ἔννοιαι "ἓν" καὶ "πολλά" περιέχουν, ἐκάστη ἐξ αὐτῶν, τὸ ἀναζητούμενον ἕτερον συμβολικόν ἀναλογικόν δίπολον ἐπὶ ἐπίπεδον. Τοῦτο, ἴσως δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἀνευρεθῇ, καθ' ὅσον, αἱ δύο ἀναφερόμεναι ἐντὸς τοῦ κειμένου τοῦ πλατωνικοῦ διαλόγου "Παρμενίδης" ἔννοιαι "ἓν" καὶ "πολλά" εὐθέως συνδέονται ἀντιστοίχως πρὸς τὸ ἐνιαῖον τῆς φύσεως τῆς Ὀρφικῆς Κοσμογονικῆς οὐσίας "Υδωρ", ὅπως καὶ πρὸς τὸ μεριστόν ἢ "ἀτομικόν" τῆς φύσεως τῆς Ὀρφικῆς Κοσμογονικῆς οὐσίας "Ἴη" ἡ ὁποία, ἂν καὶ προσδιορίζεται διὰ τοῦ συλλογικοῦ τούτου ὅρου, ἐν τούτοις, ὡς "μονοειδής" ἔννοια "Ἴη", αὕτη στεγάζει συμβολικῶς τὴν ἄπειρον πολυμέρεια τοῦ χώματος.

Ἐπὶ Ὀρφικῶν φιλοσοφικῶν κοσμολογικῶν στοιχείων, συνεχῶς, δομεῖται τὸ ὅλον θεωρητικόν δομικόν σύστημα τοῦ πλατωνικοῦ τούτου διαλόγου. Ἡ παραδοχὴ αὐτῆς τῆς συγκεκριμένης διασυνδέσεως τοῦ πλατωνικοῦ, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν στοχασμοῦ πρὸς τὴν θεωρητικὴν νομικὴν ὑποδομὴν τοῦ Ὀρφικοπυθαγο-

ρείου φιλοσοφικοῦ κοσμολογικοῦ συστήματος, ἐπιφέρει ἐρευνητέους νομικούς περιορισμούς.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀντιλήψεως ἀπορρέει συγκεκριμένη ρύθμις τῆς ἐκδιπλώσεως τῶν βημάτων τοῦ πλατωνικοῦ στοχασμοῦ εἰς τὸν ἐρευνώμενον πλατωνικόν διάλογον. Ἡ σταδιακῶς, ἐρευνητικῶς τῷ τρόπῳ, ἀνακαλυπτομένη, καὶ τελικῶς, ἐπιβεβαιουμένη ἔννοια τῶν λειτουργούντων, ἐν τῇ προκειμένην περιπτώσει, νομικῶν περιορισμῶν δὲν καθίσταται, τελικῶς, ἀπαγορευτικὴ τῆς ἐλευθέρας κινητικότητος τῆς συγκεκριμένης ἐρεύνης.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀνακαλυπτόμενοι, ὡς ἄνω, νομικοὶ περιορισμοὶ ἔρχονται συνεπικουροὶ μιᾶς ὀρθολογικῆς ἐπὶ τῆς ἐξελισσομένης ἐρεύνης ρυθμίσεως. Τὸ ἀναπεπταμένον, μάλιστα, ἀπείρως, εὖρος τῶν θεωρητικῶν θέσεων τῆς φιλοσοφικῆς Ὀρφικοπυθαγορείου κοσμολογίας ἀπλώνεται ρυθμιστικῶς ἐπὶ τῶν συγκεκριμένων ἐρευνῶν, εἰς βαθμόν ὥστε, ἡ ἐπαφή τοῦ φιλοσοφικοῦ Ὀρφικοπυθαγορείου κοσμολογικοῦ ὀρίζοντος, νὰ ὁρᾷ τελικῶς κατὰ καθοδηγητικόν τρόπον.

Τὸ παράδειγμα, ἄλλωστε, τῆς φαινομενικῶς ἰδιοτύπου περιπτώσεως τοῦ πλατωνικοῦ "Παρμενίδου", ὅπου μία, ὡς ἄνω, καθοδηγητικὴ ρύθμις εἶναι καὶ ὁρατὴ καὶ προπάντων εἶναι τέκνον τῆς λειτουργίας τοῦ Ὀρθοῦ Μυστηριακοῦ Λόγου, δὲν ἀποτελεῖ προνόμιον τοῦ συγκεκριμένου τούτου ἔργου τοῦ Πλάτωνος.

Μία μονομερὴς καὶ ἐσφαλμένη τοιαύτη ἀντίληψις θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ, ἴσως μόνον ἀπὸ μίαν κατ' ἐπιλογὴν συναγωγὴν τέτοιας ἐκτιμήσεως, ὡς ἐκ τῆς κραυγαλέας τῇ ὄντι παρουσίας τῶν δύο

φιλοσοφικῶν κοσμολογικῶν ὄρων “ἔν” καί “πολλά” ἐντός τοῦ ἐξεταζομένου πλατωνικοῦ τούτου κειμένου.

Ἐν τούτοις, τόσον εἰς τόν πλατωνικόν διάλογον “Παρμενίδης”, ὅσον καί εἰς ἄλλα ἔργα τοῦ Πλάτωνος, ἡ ἐμφανής ἢ ἀκόμη καί ἀφανής ρυθμιστική παρουσία τῶν δύο Ὀρφικοπυθαγορείων φιλοσοφικῶν κοσμολογικῶν ὄρων εἶναι ἀντικειμενικῶς διακριτή.

Τά ἀνωτέρω, ἔστωσαν εἰς τεκμήριον τῆς Ὀρφικοπυθαγορείου ὑποδομῆς τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας.

Περὶληπτικῶς, ὁ διάλογος “Παρμενίδης” ἐξελίσσεται ὡς μία τελικῶς ἀντιπαράθεσις μεταξύ Ὀρφικοπυθαγορείου φιλοσοφικοῦ κοσμολογικοῦ δυισμοῦ, - τόν προσδιοριζόμενον ἐκ τῶν δύο, ἐν προκειμένῳ Ὀρφικοπυθαγορείων φιλοσοφικῶν κοσμολογικῶν ὄρων “ἔν” καί “πολλά”-, ἀφ’ ἐνός μὲν καί ἀφ’ ἐτέρου, Ἑλεατικοῦ φιλοσοφικοῦ κοσμολογικοῦ μονισμοῦ, ὡς προσδιορίζει τοῦτον ἡ ἐκ μέρους τοῦ Παρμενίδου, τέκνου τῆς Ἑλέας, ὑποστηριζομένη θέσις ὅτι, ὁ κόσμος δέν συνεκροτήθη, οὔτε καί συγκροτεῖται ἐκ δύο κοσμογονικῶν οὐσιῶν, ἀλλ’ ἀντιθέτως, ὅτι ὁ κόσμος σύγκειται ἐκ μιᾶς οὐσίας, ἡ ὁποία, ὡς “ἔν” συγκροτεῖ τό ὑπό τοῦ Παρμενίδου προσδιοριζόμενον “ὄν”.

Λυπηρόν καί περίεργον τό γεγονός ὅτι ὁ Παρμενίδης ἀπέκτησε τὰς πρῶτας του - ἀπορριφθεῖσας ὑπό τοῦ ἰδίου κατόπιν - γνώσεις ἐκ τοῦ Πυθαγορείου Ἀμεινίου. Προφανῶς, ὁ Πυθαγορισμός, ὡς φιλοσοφικός κοσμολογικός δυϊσμός, δέν τόν κατέκτησε.

Ἀντιθέτως, αἱ κατόπιν, - ὕστεραι ὡς ἦσαν αὗται-, φιλοσοφικαί του, ἐπὶ τῆς κο-

σμολογίας τοποθετήσεις, ἔκλιναν ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως μιᾶς καί μόνον μιᾶς κοσμογονικῆς οὐσίας, ἡ ὁποία, ἀποκληθεῖσα ἐκ μέρους τοῦ “ἔν”, ὠδήγει εἰς τὴν ἀπόκτησιν ἀντιλήψεως ἐνός ἡνωμένου - ὡς “ἔν”-κόσμου.

Ὁ προηγηθείς εἰς τὰς περίπου ἰδίας αὐτὰς ἀντιλήψεις ποιητής Ξενοφάνης, ἐθεωρήθη πρόδρομος τόσον τοῦ ἰδιότυπου φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ τοῦ Παρμενίδου, ὅσον καί “Ἰδρυτής” τῆς λεγομένης Ἑλεατικῆς σχολῆς, τοῦ ὀνόματος τούτου προερχομένου ἐκ τῆς πόλεως Ἑλέας τῆς Νοτίου Ἰταλίας, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Παρμενίδης.

Ὁ πλατωνικός διάλογος “Παρμενίδης” ἐξελίσσεται εἰς μίαν ἀντιπαράθεσιν φιλοσοφικῶν ἐπιχειρημάτων ἐκ μέρους κυρίως δύο ἀντιπαρτιθεμένων, Σωκράτους καί Παρμενίδου. Ἡ ἀντιπαράθεσις αὕτη ἀρχίζει διὰ τῆς ἐξετάσεως τεσσάρων θέσεων, αἱ ὁποῖαι περιγράφουν τόν ἔλεγχον τοῦ δυνατοῦ ἢ τοῦ ἀδυνάτου τῆς ὑπάρξεως ἐνός κόσμου, ὁ ὁποῖος θά εἶχε δομηθῇ ἐπὶ τῇ ὑπάρξει μιᾶς καί μόνον μιᾶς κοσμογονικῆς οὐσίας, ἡ ὁποία ὡς “ἔν” θά κατέλγη εἰς τὴν ἐνοποίησιν τῶν πάντων μέ ταυτόχρονον ἐξαφάνισιν τῶν διαφορῶν.

Ἡ πρώτη αὕτη τετραμελής ὁμάς ἐλεγχόμενων ὑπό τοῦ Σωκράτους ἐπιχειρημάτων, ἐξεπῆγαζεν ἐκ τῆς ἀκλονήτου παρμενιδείου ἀπορρίψεως τῆς κοσμογονικῆς οὐσίας “πολλά”. Τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς παρμενιδείου προτάξεως ἐπιχειρημάτων ἐκ μέρους τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἑλεατικῆς σχολῆς. Πάντα ταῦτα ἐλειτούργησαν ὡς ἀπόδειξις τοῦ ἀδυνάτου τῆς ὑπάρξεως ἐνός τέτοιου κόσμου, ἀπαραδέ-

κτου ὀρφικοπυθαγορείως ὡς πράγματι φανταστικοῦ.

Τό ἐπόμενο ἐλεγκτικόν τοῦ Σωκράτους ἐγχείρημα εἶναι ἡ παρεμβολή μιᾶς πέμπτῃς ἐνδιαμέσου θέσεως, ἡ ὁποία συνδέει τὰς πρῶτας, ὡς ἄνω, τέσσαρας θέσεις πρὸς τὰς ἐπομένας ἄλλας τέσσερας θέσεις. Ἡ τελευταία αὕτη ὁμάς παρμενιδείων ἐπιχειρημάτων ἀναφέρεται εἰς τὴν συγκρότησιν τοῦ κόσμου ὑπὸ τῆς κοσμογονικῆς οὐσίας “πολλά”. Καί αὐτά τὰ τελευταῖα νέα ἐπιχειρήματα ἀπορρίπτονται ἐκ μέρους τοῦ Σωκράτους.

Κατόπιν αὐτῆς τῆς ἄκρας περιληπτικῆς θεωρήσεως τῶν ἐννέα Σωκρατικῶν θέσεων, ἡ ὅλη δομὴ τοῦ πλατωνικοῦ “Παρμενίδου” ἀποκαλύπτει μίαν εἰς πρῶτον, κατ’ ἀρχὴν, ἐπίπεδον γενναιόφρονα ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας παραχώρησιν.

Αὕτη ἐμφανίζεται νά προσφέρεται μεγαθύμως πρὸς τὰς δύο φιλοσοφικὰς κοσμολογικὰς ἀντιλήψεις τῶν δύο ἀναγνωριζόμενων ὡς φορέων ἀντιτιθεμένων ἀπόψεων περὶ τῆς, εἴτε ἐκ δύο, ἢ ἐξ ἐνός κοσμογονικοῦ παράγοντος συγκροτήσεως τοῦ κόσμου.

Ἡ γενναιοφροσύνη τοῦ Ὀρφικοπυθαγορείου φιλοσοφικοῦ συστήματος τῆς Ἀκαδημίας ἐκδηλώνεται διὰ τῆς παροχῆς ὅλων τῶν ἐκκινητικῶν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς ἐρεῦνης πλεονεκτημάτων εἰς τόν Ἑλεατισμόν. Οὗτος ἀφίεται ἐλευθερος πρὸς στήριξιν, δι’ οὗ τρόπου τελικῶς ἐπιλέγει, τῶν φιλοσοφικῶν του κοσμολογικῶν ἀπόψεων ἀφ’ ἐνός πράγματι ἀπέλπιδος μονιστικοῦ, ὡς πρὸς τὴν φύσιν του, κοσμοειδώλου. Καί ὁ Ἑλεατισμός δράττεται τῆς προσφερομένης εὐκαιρίας καί διὰ τοῦ ἐμφανιζομένου ὡς ὑπερόπτου ἀλλὰ

καί τελικῶς ἀπέλπιδος ἐκπροσώπου του, Παρμενίδου, ἐπιχειρεῖ, δοκιμαστικῶς τῷ τρόπῳ, νά ἀποδείξῃ ἀρχικῶς, ὡς φυσιολογικῶς ἐπόμενο ὅτι τό περίφημον Ἑλεατικόν φιλοσοφικόν κοσμολογικόν σύστημα δύναται νά ὑπερτερῇ τοῦ Ὀρφικοπυθαγορείου ἀντιστοίχου δι’ ἀντιπαράθεσιν τῆς ἐλέω ἐλεατισμοῦ νομιζομένης ἰσχύος. Ὅποια τόλμη ἀμύητου! Ἐφρόνει ὁ ὑπερόπτης παράλογος τολμῆτας, πολὺς, - ἐκτιμώμενος τὰ μέγιστα ἐκ μέρους τῶν “Δυτικῶν” -, Παρμενίδης ὅτι αἱ εὐρηματικά ποιητικῇ ἀδείᾳ γραφικαὶ ἐξάρσεις τοῦ Ξενοφάνους, ὑπεραπλουστευτικά ἐπὶ τοῦ ἴσως ἐξ αὐτῶν(;) προκύψαντος Ἑλεατισμοῦ, θά ἡδύναντο, - ἄραγε συνδυαζόμεναι(;) -, νά κατισχύσουν τῆς ὑπερτάτης φιλοσοφικῆς κοσμοθεάσεως, κοινῆς τῶν τῷ ὄντι μεγίστων θείων μεγεθῶν ὡς ὁ Ὀρφεύς, ὁ Πυθαγόρας καί ὁ Σωκράτης.

Συμπερασματικῶς, πάμπολλαι αἱ ἀπορρέουσαι ἐκτιμήσεις ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ἀλλεπαλλήλων συνειδητοποιήσεων, αἱ ὁποῖαι, δυστυχῶς, διὰ τὴν σύγχρονον κατάστασιν τῆς ἀνθρωπότητος, προκύπτουν ἐκ τῆς περιγητέσεως τοῦ πλατωνικοῦ διαλόγου “Παρμενίδης”.

Πρὸ τῆς θλιβερᾶς ἀπαριθμήσεως ἐνίων ἐκ τῶν “ἀδυναμιῶν” τῆς συγχρόνου “διανοουμένης” ἀνθρωπότητος, αἱ ὁποῖαι ἐπιδίδουν ἐλέω ἀγνοίας τῆς Ὀρφικοπυθαγορείου-γενικῆς-κοσμοαντιλήψεως, ἔστωσαν, εἰς δόξαν τῆς Ἀκαδημίας, αἱ ἐνασχολήσεις μετὰ τοῦ πλατωνικοῦ “Παρμενίδου” πλατωνικῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος, ὡς οἱ Πορφύριος καί Ἰάμβλιχος, ἀλλὰ καί ἐνίων Διαδόχων τοῦ Πλάτωνος, ὡς ὁ Πρόκλος καί ὁ Δαμάσκιος.

Ὡς ἐκ τοῦ συγκεκριμένου ἐξεταζομένου θέματος, φαίνεται ὅτι τὰ πλατωνικά κείμενα πρέπει νά θεωρηθοῦν, ὡς περιληπτικά, ἄκρως συμβολικῶς συμπεπυκνωμένα ἐπιστημάνσεις διδακτικῶν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἐπεξεργασίων ἐκ μέρους τοῦ Πλάτωνος ὠρισμένων θεωρητικῶν, ἀκρογωνιαίων μάλιστα θεωρητικῶν θεμάτων. Ἐπίδοσιν ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων ἐμφανίζει ἰδιαιτέραν ὁ πλατωνικός "Παρμενίδης". Ἡ ἐξ ἐννέα τμημάτων δόμησις τοῦ πλατωνικοῦ τούτου ἔργου ὑπῆρξεν, ὡς τελικῶς προκύπτει, ἄκρως παραγωγική, σειρᾶς ὅλης ἐμβαθύνσεων ἐπὶ τῶν ποικίλων ἐφαρμογῶν τῶν ἐννέα Φυσικῶν Νόμων.

Πράγματι, ἡ ὅσον ἔνεστι ἑρμηνεία τῶν συμβόλων κατευθύνεται λογικῶς πρὸς τὸ ἀνώτερον ἐπίπεδον διακινήσεως τῶν συμβολικῶν πραγματικοτήτων. Ἀλλωστε, ἐπειδὴ ἡ Ἀκαδημία ἐστέγαζε, ἴσως ἀκεραίως, τὸν ἀρχαῖον Ὀρφισμὸν, διαμορφωθέντα πυθαγορείως εἰς πλατωνικὸν Ὀρφικοπυθαγορισμὸν, ἡ εἰς ἐννέα ἐπίπεδα δόμησις τοῦ πλατωνικοῦ "Παρμενίδου" κατέληγε εἰς ἐξ ἐννέα ὀριζόντων, διαφορετικὴν ἀνὰ ἐκάστοτε ἐρευνητὴν, θέασιν τῆς, κατὰ ἰδίαν, ἀναγκαστικῶς, προσέγγισιν, ἐκτιμήσεως τῆς φύσεως τῶν- ἐννέα, πλατωνικῶς- ἐπιπέδων τοῦ Θείου κόσμου.

Ἐκ τῶν διασωθεισῶν κειμενικῶς ἀποδόσεων τῶν ὡς ἄνω ἐξαιρετικῶν καὶ πολυτίμων ἐκτιμήσεων τόσον τοῦ Πρόκλου, ὅσον καὶ τοῦ Δαμασκίου, ἀποκτῶνται δύο, διαφορετικῶν ποιοτικῶς ἐπιπέδων, κείμενα. Τὸ τοῦ Πρόκλου κείμενον ἐπὶ τοῦ σχολιασμοῦ τοῦ πλατωνικοῦ "Παρμενίδου" εἶναι τῷ ὄντι πολύτιμον. Ὁμῶς, τὸ τοῦ Δαμασκίου τιτλοφορούμενον "Ἀπο-

ρίαι καὶ λύσεις περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν εἰς τὸν Πλάτωνος Παρμενίδην" εἶναι ἐπίσης πολύτιμον, διότι εἶναι ἀφ' ἐνός μὲν τὸ τελευταῖον φιλοσοφικὸν ἔργον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀλλά, ἀφ' ἐτέρου περιέχει τὰς κυριωτέρας τῶν Ὀρφικῶν κοσμογονιῶν ἢ θεογονιῶν.

Ἀνεξαρτήτως τῶν δύο ὡς ἄνω χαρακτηριστικῶν του, τὸ ὡς ἄνω ἔργον τοῦ Δαμασκίου ἐκθέτει μέρος τῶν τελευταίων θεωρητικῶν θέσεων τῆς ἐντός ὀλίγου, κατὰ τὸ +529, καταργηθείσης, διὰ διατάγματος Ἰουστινιανοῦ, Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν. Κάτω ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν αὐτὴν ἐκαλύπτετο, διωκωμένη, ἡ Ἀκαδημία. Ἐντός, συνεπῶς, τοῦ κειμένου τοῦ τελευταίου τούτου φιλοσοφικοῦ ἔργου τῆς σφαδαζούσης, ἡμιθανοῦς πλέον, ἐνδόξου ἀρχαίας Ἑλλάδος, κατετέθησαν περιληπτικῶς θεολογικαὶ θέσεις, ὡς αὗται καταληκτικῶς διεμορφώθησαν, τότε, ἐν τῇ συρρικνωθείσῃ, ἀπνῶς βαλλομένῃ Ἀκαδημίᾳ.

Ἡ περιληπτικὴ ἐπισκόπησις τῆς πρώτης τετράδος τῶν καθαρῶς ἐλεατικῶν θέσεων περὶ ἰσχύοντος φιλοσοφικοῦ κοσμολογικοῦ μονισμοῦ, ὑπὲρ τοῦ κοσμογονικοῦ παράγοντος "ἓν" ἀποκλίνοντος, ἀποδεικνύει ἐξ Ὀρθοῦ Ὀρφικοπυθαγορείου Λόγου ὅτι, κόσμος συγκείμενος ἐκ μόνον τοῦ κοσμογονικοῦ παράγοντος "ἓν" δέν ὑφίσταται. Ἀνεξαρτήτως τῆς προεκτάσεως αὐτῶν τῶν ἀπαγορευτικῶν ἀντικειμενικῶν παραμέτρων ἐπὶ τῶν οἰωνόηποτε γνωστῶν θεολογικῶν μονιστικῶν κοσμολογικῶν ἀντιστοιχῶν σχημάτων τε καὶ τοποθετήσεων - μιᾶς πλευρᾶς αὐτῆς τῆς ἐρεῦνης ἐξερχομένης τῶν νῦν σκοπιμοτήτων- ἡ εὐρύτητα ἐπικρατήσασα συγκεκριμένη αὐ-

τὴ ἀντίληψις ἔδρασε καὶ συνεχίζει ἀκόμηνά δρᾷ διαμορφωτικῶς ἐπὶ ἐπιστημονικῶν τομέων ξένων πρὸς θεολογικὰς μονιστικὰς ἀποτιμήσεις, ὡς εἶναι ἡ ὑποστάσασα, τὸ πρὶν, ἀλλά καὶ τὸ νῦν καταλυτικὴν τὴν ἐκ τῆς θεολογικῆς "μονιστικῆς" ἄλλωστε ἐπιβολῆς, πάκτωσιν τῆς ἐρευνητικῆς κινητικότητός της, - ἐν νοοτροπίᾳ, ἀλλά καὶ ἐν πειραματικῷ πεδίῳ, - θεωρητικῇ φυσικῇ.

Ἡ ἐπὶ τοῦ καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ πεδίου ἐπίπτωσις τῆς ἐγκληματικότητος τοῦ Μεσαιωνικοῦ σκότους, ἀνέτως δύναται νά ἀποδοθῇ, ὅπου φρικωδῶς ἀρμόζει.

Ἡ ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ χώρου καλῶς νοουμένη ἐλευθερία ἔπαθεν ἐκ τοῦ ὀρίζοντος τῶν ἀντιλήψεων τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἐπεκτάσεις τῆς πρώτης, ὡς ἄνω, "παρμενιδείου" τετράδος.

Αἱ ἄκρως εὐαίσθητοι περιοχαὶ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Ἱστορίας καὶ ἔπαθεν καὶ συνεχίζεται νά πάσχουν ἐκ τῶν θεολογικῶν ἐπιπτώσεων τῆς πρώτης "παρμενιδείου" τετράδος.

Πολιτιστικά ἐξελίξεις ἀπεκεφαλίσθησαν, ὡς ἐκ τῆς δράσεως τῶν θεολογικῶν ἐπιπτώσεων τῆς πρώτης "παρμενιδείου" τετράδος, μέ παραδειγματικῶς ἐπαναληφθέντα κραυγαλέα συμβάντα εἰς Κεντρικὴν καὶ Νότιον Ἀμερικὴν.

Ὁ κατάλογος ὅμως τῶν λυπηρῶν ἐπιπτώσεων δρῶντος φιλοσοφικοῦ κοσμολογικοῦ μονισμοῦ, ὑποστηρίζοντος ὅτι ὑπάρχει μόνον ὁ κοσμογονικὸς παράγων "πολλὰ", - τοῦ μονισμοῦ τούτου καταχωριζομένου εἰς τὴν δευτέραν τετράδα τῶν ἐν θέματι τούτῳ πλατωνικῶν ἐνστάσεων-, φέρει τὴν λυπηρὰν ἀνασχετικὴν του ἐπίπτωσιν εἰς τὸν τομέα τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, καθὼς ὡς μονιστικὸν κοσμολογικὸν σύστημα, δεχόμενον τὴν

ὑπαρξιν μόνον τοῦ κοσμογονικοῦ παράγοντος "πολλὰ", ἀρνεῖται, ὡς εἰκός, τὴν ὑπαρξιν τοῦ αἰθέρος, ὁ ὁποῖος καταχωρίζεται εἰς ὅ,τι προσδιορίζει τὸ "ἓν".

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς ὑπάρξεως μόνον τοῦ παράγοντος "πολλὰ", στοιχειοθετεῖ τὰς φιλοσοφικὰς ἀντιλήψεις τῆς κοσμολογίας τῶν λεγομένων Ἀτομικῶν φιλοσόφων, ὡς οἱ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ συστοίχου Λουκρητίου δέν ὑπῆρξεν ἀντίστοιχος ἐκείνης τοῦ Λευκιπείου καὶ Δημοκριτείου σχήματος. Αἱ ἐπιστημονικαὶ παλινδρομήσεις τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν καταχωρίζονται εἰς τὴν ἐναλλάξ ἀποδοδομένην καὶ ἀποσυρομένην ἀναγνώρισιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἰθέρος, ἐκπροσωποῦντος τὸν κοσμογονικὸν παράγοντα "ἓν". Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀναμενομένης βαρύτητος, τὴν ὁποῖαν ἔχουν, τόσον εἰς τὸν τομέα τῶν ἀναγνωρίσεων τῆς ὑπάρξεως, ὅσον καὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀπορρίψεων ὑπὸ τῆς Θετικῆς Ἐπιστήμης τοῦ αἰθέρος, τὸ παλίνδρομον τοῦτο φαινόμενον τῶν ἐπιστημονικῶν ἐκτιμήσεων, ἴσως δύναται νά αἰτιολογηθῇ. Βάσις αὐτῆς τῆς αἰτιολογήσεως ἔστω ἡ ἐν τινι μέτρῳ - πάντοτε μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου - ὑπαρξίς τῆς γενικῆς ἐμπιστοσύνης, τῆς ὁποίας γενικῶς ἀπολαμβάνουν αἱ τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν ἀποφάνσεις. Ἐν τούτοις, εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τοῦ αἰθέρος, αἱ παλίνδρομοι διακυμάνσεις τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν ἀποτελοῦν "περιέργως" παρασιωπούμενον παράδοξον.

Ποῖοι ὅμως εἶχον συμφέρον νά παρασιωπήσουν τὴν ἀνεπίτρεπτον αὐτὴν παλινδρομήσιν; Ἰσως εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ προσκείμενοι εὐμενῶς μὲν - λόγῳ πιθανῶς καὶ θρησκευτικῶν πεποιθήσεων - εἰς τὸ μονιστικὸν κοσμολογικὸν σχῆμα τῆς

υπάρξεως μόνον ενός - θεολογικῶς ὅμως ἀπροσδιορίστου ἀπὸ τέτοιους νόας-ἀποδεκτοῦ κατ' ἀνάγκην κοσμογονικοῦ παράγοντος "ἐν", ὁ ὁποῖος οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μέ τόν ἀπαράδεκτον, ἀπὸ τοὺς συγκεκριμένους τούτους, αἰθέρα. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῇ νοοτροπία ἴσως νά ἀποτελῇ ὑπόβαθρον πλείστων ὅσων θεωρητικῶν τοποθετήσεων, διαφόρων κατὰ καιροῦς, αὐτοανααιρουμένων καί αὐτοδιορθωμένων σχημάτων τῆς ἐξ αὐτῆς τῆς ἐγγενοῦς ὀλεθρίας νοοτροπίας ταλαιπωρουμένης θεωρητικῆς φυσικῆς.

Κραυγαλέον παράδειγμα τοιαύτης, δυστυχῶς ἐν ἀσταθῇ ἰσορροπία τελούσης, θεωρητικῆς τοποθετήσεως τῆς θεωρητικῆς φυσικῆς εἶναι τό ἐκπληκτικόν νοητικόν κατασκεύασμα τοῦ μεγάλου θεωρητικοῦ φυσικοῦ καί διαδόχου τοῦ ISAAC NEWTON, καθηγητοῦ Stephen Hawking, συμπαθεστάτου ἐρευνητοῦ ὅτι ἡ γῆ συγκρατεῖται ἐν τροχιᾷ περὶ τόν ἥλιον, διότι ἡ γῆ ἐκτοξεύει "βαρυτόνια" πρὸς τόν ἥλιον, ὁ δὲ ἥλιος ἐκτοξεύει ἐπίσης "βαρυτόνια" πρὸς τὴν γῆν, τῆς ἀλληλοεκτοξεύσεως αὐτῆς διατηρούσης ἐν δεσμεύσει τὴν γῆν - ἐν ἐλλειπτικῇ μάλιστα τροχιᾷ - πρὸς τόν ἥλιον.

Ὁ Ἑλεατισμός πρεσβεύει ἐλλιπεστάτην ἀντίληψιν τῆς φύσεως τοῦ κόσμου. Εἰς τὴν ἀντίληψιν αὐτήν, τὴν προελθοῦσαν ἀπὸ δύο ἰδιομόρφους, ὡς φαίνεται νόας, τοῦ ποιητοῦ Ξενοφάνους καί τοῦ γνωρίσαντος μὲν ἀλλ' ἀπορρίψαντος δὲ τόν ὀρφικο - πυθαγορισμόν Παρμενίδου, προσεκολλήθη ἡ ἐν εὐκαιριακῷ συμφέροντι τελοῦσα μεγάλη μερίς τῶν Δυτικῶν διανοητῶν. Ἀπλῶς, τί κρίμα!

Σπυροδῆμος Γ. Ἀνεμογιάννης-Σινανίδης
Διδάκτωρ Φιλοσοφίας

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Καί ὁ μὲν δὴ ἅπαντα ταῦτα διατάξας ἔμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἥθει μένοντος δὲ νοήσαντες οἱ παῖδες τὴν τοῦ πατρὸς τάξιν ἐπειθοντο αὐτῇ, καὶ λαβόντες ἀθάνατον ἀρχὴν θνητοῦ ζώου, μιμούμενοι τὸν σφέτερον δημιουργόν, πυρός καὶ γῆς ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἀπὸ τοῦ κόσμου δανειζόμενοι μόρια ὡς ἀποδοθησόμενα πάλιν, εἰς ταῦτόν τὰ λαμβανόμενα συνεκόλλων, οὐ τοῖς ἀλύτοις οἷς αὐτοὶ συνείχοντο δεσμοῖς, ἀλλὰ διὰ σμικρότητα ἀοράτοις πυκνοῖς γόμφοις συντίκοντες, ἐν ἐξ ἀπάντων ἀπεργαζόμενοι σῶμα ἕκαστον, τὰς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς περιόδους ἐνέδουν εἰς ἐπίρρυτον σῶμα καὶ ἀπόρρυτον.

Ἀφοῦ ἐπέβαλε αὐτόν τόν διακανονισμό, ὁ θεὸς ἐπανῆλθε σπὴν οἰκεία γαλήνη του. Μέ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ πατρὸς τὰ τέκνα κατανόησαν τίς πατρικὴς ἐντολὴ καὶ τίς ἀκολούθησαν. Ἐχοντας παραλάβει τὴν ἀθάνατη ἀρχὴ τῶν θνητῶν ὄντων ἀπὸ τόν Δημιουργό καὶ χρησιμοποιῶντας ὡς ὑπόδειγμα τὴν δική του δράση, δανείστηκαν ἀπὸ τό σύμπαν τμήματα πυρός, γῆς, ὕδατος καὶ ἀέρος καὶ ἄρχισαν νά τὰ συγκολλοῦν γιὰ τὴν συγκόλλησίν τους ὅμως δὲν χρησιμοποίησαν ἀλύτους δεσμοὺς σάν αὐτοὺς ποὺ διατηροῦσαν τὴν δική τους συνοχή, ἀλλὰ τὰ στερέωσαν μέ πυκνὲς σειρὲς ἀπειροελαχίστων καὶ ἀοράτων καρφιῶν, ἔτσι ὥστε τό κάθε σῶμα νά ἐμπεριέχει ὅλα τὰ ὑλικά. Τέλος, ἐμφύτευσαν στό σῶμα, ἔδρα διαρκοῦς εἰσροῆς καὶ ἐκροῆς, τίς κυκλικὲς τροχιὰς τῆς ἀθανάτης ψυχῆς.

Πλάτωνος Τίμαιος 43α

Σ. ΝΑΓΟΥ

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Ομιλήσαμε περὶ τοῦ τρόπου τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ψυχικῶν μορφῶν καὶ τῶν ἐνεργητικῶν τους δυνάμεων καὶ τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς τῶν δυνάμεων αὐτῶν μεταξύ ψυχικῶν, ἀψυχῶν καὶ κάτωθεν αὐτῶν εὕρισκομένων μορφῶν. Ομιλήσαμε ἐπίσης διὰ τῆς διὰ τῶν μορφῶν ἐξελίξεως καὶ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἐνεργητικῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Καί πάλιν ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι οἱ ἐκδηλώσεις τῶν ψυχικῶν δυνάμεων καὶ τῶν λειτουργιῶν τους γίνονται μόνον διὰ τῆς συνδυασμένης ἐνεργείας τους πρὸς τίς ὀργανικὲς μορφές καὶ ὅτι, δι' αὐτῶν καὶ μόνον δι' αὐτῶν, οἱ δυνάμεις καὶ λειτουργίες αὐτὲς αὐξάνουν καὶ πολλαπλασιάζονται.

Γενικῶς, στή φύσιν τῶν μορφῶν τῶν ὄντων ὑπάρχει τό μέσον τῆς προόδου τῶν ψυχῶν. Ἄνευ μορφῶν, οὔτε θά ἐξελίσσοντο, οὔτε νά ἐνεργήσουν θά μπορούσαν οἱ δυνάμεις. Τό καθολικό αὐτό φαινόμενο ἀποτελεῖ μία ἀλήθεια τὴν ὁποία, ὁ ἐρευνητής μνημένος στίς ἀλήθειες τῆς φύσεως, οὐδέποτε πρέπει νά παρίδῃ.

Ἡ ψυχικὴ δύναμις ἄνευ ὀργανικοῦ μέ-

σου ὅχι μόνο δὲν δύναται νά ἐκδηλωθῇ καὶ λειτουργήσῃ, ἀλλὰ οὔτε καὶ νά μετατραπῇ αὐτὴ σὲ ἰδέα καὶ ἄλλη ψυχικὴ ἰδιότητα τῶν ὄντων. Ἀλλὰ πρὶν ὀμιλήσουμε περὶ αὐτῶν ἐκτενέστερα, θεωροῦμε σκόπιμο νά ἐξετάσουμε ποῖο σκοπὸ πληροῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ ποία εἶναι ἡ περαιτέρω ἐξελίξις τῆς ψυχῆς του καὶ ἡ προαγωγή της σὲ θειότερες ἐνέργειες. Διὰ νά γίνῃ ὅμως καὶ αὐτό, πρέπει νά διακρίνουμε τίς ὑπάρχουσες διαφορὲς μεταξύ τῶν ἐνεργητικῶν του δυνάμεων καὶ τῆς ὑπεροχῆς τους ἔναντι τῶν ἐνεργητικῶν δυνάμεων τῶν ἄλλων ὄντων τῶν εὕρισκομένων στίς κατώτερες βαθμίδες τῆς ὀντολογικῆς κλίμακας.

Ἡ ἀνθρώπινη μορφή εἶναι μία ἀπὸ τίς ἀρτιότερες ὀργανώσεις καὶ οἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἐμφανίζονται σὲ αὐτὴν ὑπὸ τίς ἰδιότητες τῆς ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ καὶ ΘΕΛΗΣΕΩΣ σὲ ἐντονότερο βαθμό. Ἡ ΒΟΥΛΗΣΙΣ καὶ ἡ ΘΕΛΗΣΙΣ τοῦ ἀνθρώπου ρυθμίζονται ἀπὸ ἄλλες ψυχικὲς δυνάμεις, ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες διὰ τῆς λειτουργίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μετεβλήθησαν σὲ ΙΔΕΕΣ. Οἱ ἰδέες σπὴν ἀνθρωπίνην φύσιν συγκροτοῦν τίς γνώσεις καὶ γίνονται αὐτὲς περισσότερο συνειδητές. Ἀναλόγως τῶν ἐν ἐνεργ-

γεία ἰδεῶν τοῦ ἀνθρώπου ρυθμίζεται ἡ ΒΟΥΛΗΣΙΣ καὶ ἡ ΘΕΛΗΣΙΣ του. (Τό ζήτημα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν γνώσεων τοῦ ἀνθρώπου θά τό ἐξετάσουμε ἀναλυτικότερα ἀργότερα).

Ἄλλά οἱ συντελεσθεῖσες ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων τῶν δυνάμεων τῶν ψυχῶν ἰδέες λαμβάνουν διαφορετικές κατευθύνσεις. Αὐτό ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φυσικῆς ἢ μή ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκ τῶν ἰδεολογικῶν συστημάτων πού ἐπικρατοῦν στό περιβάλλον του.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ζεῖ σέ φυσικό περιβάλλον, ὅταν τό περιβάλλον αὐτό ρυθμίζεται στή λειτουργία του ὑπό πραγματικῶν γνώσεων τῶν ἀνθρώπων πού τό ἀποτελοῦν καί εὐρίσκεται ἐναρμονισμένο πρὸς τίς λειτουργίες τῶν φυσικῶν νόμων, ὅταν στόν σχηματισμό τῶν γνώσεων του βοηθοῦνται αὐτές ἀπό τίς ἀλήθειες τῆς φύσεως, τίς ἀλήθειες ἐκεῖνες πού πηγάζουν ἀπό τήν ἁρμονική λειτουργία τῶν "αἰδίων" οὐσιῶν στίς συγκροτούμενες μορφές τους, τότε ὁ ἄνθρωπος δέν τείνει μόνον στή διάγνωση τοῦ σκοποῦ του, ἀλλά καί στήν πλήρωσί του.

Στήν κατάστασι αὐτή, οἱ ἰδέες συνδέονται ἁρμονικά μέ τίς ἀλήθειες τῆς Φύσεως καί καθίστανται παραγωγικά αἶτια ψυχικῶν ἐκδηλώσεων, ἀκόμη δέ ρυθμίζουν τήν ὅλη ζωή τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ προσαρμογή τῆς ἁρμονικῆς λειτουργίας τῶν ὁργανικῶν μέσων τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τήν ὅλη λειτουργία τῶν φυσικῶν νόμων συντρέχει σπουδαίως στή διαφώτισι τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων καί στόν σχηματισμό τῶν σαφῶν ἀντιλήψεων περί ἠθικῶν ἀρχῶν οἱ ὁποῖες διακανονίζουν τίς σχέσεις του πρὸς τοὺς ὁμοίους του.

Ἀκόμη, ἡ ἁρμονική λειτουργία τῶν ὁργανικῶν του μέσων τόν ἀπαλλάσσει ἀπό τά πάθη, τά ὁποῖα ὅταν κυριαρχοῦν στό νοητικό του, ἐκμηδενίζουν πᾶσα φυσική διανοητική του ἐνέργεια. Ἀντίθετα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ζεῖ μέσα σέ περιβάλλον μή φυσικό, κυβερνώμενο ὑπὸ τῶν παθῶν, κατευθύνει τίς ἐνέργειές του, τίς σκέψεις του καί τίς πράξεις του ἐναντίον τῆς πληρώσεως τοῦ σκοποῦ του καί δουλώνεται στό περιβάλλον του, ἡ δούλωσί του δέ αὐτῇ τοῦ ἐκμηδενίζει τίς ὁμαλές λειτουργίες τῆς ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ καὶ τῆς ΘΕΛΗΣΕΩΣ του. Σέ αὐτὴν τήν δουλωτική κατάστασι φέρεται σέ σκέψεις καί πράξεις ἀσυνειδητες, οἱ ὁποῖες καθίστανται πηγές παρεμποδιστικές τῶν ἐκδηλώσεων τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων.

Καί ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλά καθίστανται καί πηγές οἱ ὁποῖες ἐμποδίζουν τήν ἐπαφή των σέ λειτουργίαν ψυχικῶν του δυνάμεων μετά πάσης ἄλλης ἐξελιγμένης ψυχικῆς ὑπάρξεως.

Διὰ νά ἀποφύγῃ μία τέτοια δοκιμαστική καί ἀπὸ πάσης ἀπόψεως θλιβερή κατάστασι, πρέπει νά ρυθμίσῃ τήν ζωή του συμφώνως πρὸς τίς ὑπαγορεύσεις τῶν νόμων τῆς Φύσεως καί τῶν πνευματικῶν ἐπίσης ἐκεῖνων νόμων τοὺς ὁποῖους παρασκευάζουν οἱ "ἐν συνειδήσει" πορευόμενες πρὸς πλήρωσι τοῦ ἀνθρωπίνου σκοποῦ ψυχές. Μία, συμφώνως πρὸς τίς ὑπαγορεύσεις αὐτές, ζωή τοῦ ἀνθρώπου, ὡθεῖ τίς γνώσεις του στή φυσική ὁδὸ τῆς πληρώσεως τοῦ σκοποῦ του καί ὅταν ἐπιτευχθῇ τοῦτο, ἰσχυροποιοῦνται καί ἡ ΒΟΥΛΗΣΙΣ του καὶ ἡ ΘΕΛΗΣΙΣ του καὶ ἡ ἐκ τῶν παθῶν του ἀπαλλαγὴ καθίσταται ὀριστική.

Ἡ κατὰ φύσιν ζωή καὶ ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἓνα διεστραμμένο περιβάλλον, φέρει αὐτόν σέ ἀμεσότερη ἐπαφή πρὸς ψυχικούς κόσμους θειοτέρους τοῦ ἀνθρωπίνου καί τότε ὅχι μόνον χωρεῖ νοητικῶς στήν διάγνωση τῶν ἀληθειῶν τῆς Φύσεως, ἀλλὰ λαμβάνει καί τήν ἔννοια τῶν ἠθικῶν Ἀρχῶν, ἐκεῖνων πού πρέπει νά διακανονίζουν τίς σχέσεις του πρὸς τοὺς ὁμοίους του.

Τοῦτο ἔχει καταδειχθῇ στήν ἱστορική ζωή τοῦ ἀνθρώπου, διότι παρετηρήθησαν σέ αὐτὴν προσωπικότητες, οἱ ὁποῖες δέν εὐρίσκοντο σέ οὐδεμία δούλωσι πρὸς διεφθαρμένα περιβάλλοντα ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν καί ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀνῆλθαν σέ ὑπέρτατες σφαῖρες πνευματικῆς ζωῆς, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀντλήσαν καί μετέδωσαν πρὸς τίς ἀνθρώπινες κοινωνίες τό φῶς τῆς ΑΛΗΘΕΙΑΣ καί τίς ἠθικές ΑΡΧΕΣ ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖες θά βοηθοῦσαν τήν ψυχική πρόοδο τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἄσκησις τῶν ἠθικῶν ΑΡΧΩΝ αὐτῶν, ρυθμίζει ὅρους τῆς ψυχικῆς ζωῆς καί τίς σχέσεις του πρὸς ὅλα τά νοητικά ὄντα τῆς Φύσεως, ἐπὶ πλέον δέ ἐπιτυγχάνει μέ πολύ γοργό ρυθμό τήν ὅλη ἐκδήλωση τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων στήν σφαῖρα τῶν ἐνεργητικῶν μέσων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἐστω καί κατὰ πλεονασμό τονίζουμε ὅτι, οἱ "ἐν ἀρετῇ βιοῦντες" ἄνθρωποι, ἀποκοτῶν ἰσχυρά ΒΟΥΛΗΣΙ καὶ ΘΕΛΗΣΙ, οἱ ὁποῖες ἀπαλλάσσουν αὐτοὺς ἀπὸ τά χαμηλά ἀνθρώπινα ἐπίπεδα στά ὁποῖα κυριαρχοῦν τά πάθη.

Τά πάθη τά ὁποῖα εἶναι ἡ ἀφόρητη δουλεία τῶν ἀνθρωπίνων διανοιῶν καί ψυχῶν, οἱ ὁποῖες ἐφ' ὅσον εὐρίσκονται

ὑποταγμένες στήν δουλεία τους δέν δύνανται τίποτα νά πράξουν πρὸς πρόοδό τους, οὔτε δύναται νά δημιουργεῖται σέ αὐτές φωτεινὴ σκέψις, καθοδηγήτρια σκέψις, πρὸς πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τους.

Μόνον οἱ ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ τά πάθη τους βλέπουν τίς λεωφόρους τῆς πνευματικῆς ζωῆς, γνωρίζουν "τάς ΑΛΗΘΕΙΑΣ τῆς ΦΥΣΕΩΣ" καί τοὺς "ΤΟΝΕΙΣ τους". Οὐδεὶς κυβερνώμενος ἀπὸ τά πάθη του καί ζῶν ἐξω τῶν ὅρων τῆς φυσικῆς ζωῆς δύναται νά γνωρίσῃ τοὺς "ΤΟΝΕΙΣ του". ΤΟΝΕΙΣ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ΟΥΡΑΝΟΣ καὶ ἡ ΓΗ. Ὁ ΟΥΡΑΝΟΣ εἶναι ὁ ΠΑΤΗΡ του, ἡ ΓΗ εἶναι ἡ ΜΗΤΗΡ του.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι προωρισμένος νά γνωρίσῃ τοὺς νόμους τῶν ΤΟΝΕΩΝ του. "Ὁ ΠΑΤΗΡ καὶ ἡ ΜΗΤΗΡ" τοῦ ἀνθρώπου εἶναι οἱ παράγοντες τῆς ψυχικῆς καί σωματικῆς του ὑπάρξεως. Ἐκεῖνο τό ὁποῖο καλοῦμε "ΤΟΝΕΙΣ" τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς του, δέν εἶναι παρὰ μία λειτουργία τῶν νόμων τῶν πραγματικῶν του ΤΟΝΕΩΝ.

Οἱ οὐσίες τῆς ΓΗΣ καί τό ΦΩΣ τοῦ ΟΥΡΑΝΟΥ εἶναι οἱ πηγές πάσης ἀτομικῆς ὑπάρξεως καί πάσης συνειδητῆς ζωῆς. Ἡ ΜΗΤΗΡ ΓΗ διὰ τῶν οὐσιῶν της καί τῶν ἐν ἐνεργείᾳ νόμων τῆς παρέχει τά βιολογικά στοιχεῖα πρὸς ὁργάνωσι τῶν μορφῶν, ὁ δέ ΠΑΤΗΡ ΟΥΡΑΝΟΣ τίς θαυμάσιες ἐπιδράσεις τοῦ ΦΩΤΟΣ, οἱ ὁποῖες προκαλοῦν στήν ΣΥΝΕΧΗ οὐσία τῆς ΓΗΣ τήν ἐκδήλωσι τῶν νόμων της.

Διὰ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ νόμων της αὐτῶν, ἡ ΣΥΝΕΧΗΣ οὐσία φθάνει διὰ νά καταστῇ ὁ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ τῶν μορφῶν. Ἀλλὰ διὰ τήν συντήρησι καὶ ἐξέλιξι τῶν μορφῶν "ὁ ΠΑΤΗΡ καὶ ἡ ΜΗΤΗΡ" εἶναι οἱ

μεγάλοι παράγοντες. Τό ΦΩΣ του ΟΥ-ΡΑΝΟΥ και οι ουσίες της ΓΗΣ είναι οι μοναδικοί συντελεστές της όλης ζωής των μορφών. Ἀλλά είναι επίσης και οι συντελεστές πάσης μεταμορφώσεως καθώς και εκείνοι οι όποιοι φέρουν τις ψυχές της ΓΗΣ στις διάφορες βαθμίδες της ανελκτικής κλίμακας των πνευματικών κό-

σμων.

Διά τους άνωτέρω λόγους οι άνθρωποι δέν πρέπει νά ζοῦν ἔξω τῶν ὁρίων τῆς φυσικῆς ζωῆς, ἔξω τῆς ἑναρμονίσεως αὐτῶν πρὸς τίς λειτουργίες τῶν φυσικῶν νόμων καί νά κυβερνῶνται ὑπὸ τῶν παθῶν, τῶν δημιουργημάτων τῆς μή κατά φύσιν ζωῆς.

ΤΑ ΘΑΡΓΗΛΙΑ

Παλαιά ἑορτή τῶν Ἀθηναίων μέ ἀγῶνες κυκλικῶν χορῶν ἀνδρῶν καί παιδιῶν (κατά τήν δεύτερη μέρα) πρὸς τιμὴν κυρίως τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ κατεξοχὴν ἐξιλαστηρίου θεοῦ. Ἦταν ὅμως κοινὴ ἑορτή Ἀπόλλωνος καί Ἀρτέμιδος, τῶν διδύμων ἀδελφῶν πού κατά τοὺς Δηλίους γεννήθηκαν στίς 6 (ἡ Ἀρτεμις) καί στίς 7 (ὁ Ἀπόλλων) τοῦ μηνός Θαργηλιῶνος. Τά Θαργήλια ἦταν καί ἑορτή γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνος.

Τό ὄνομα τῆς ἑορτῆς προέρχεται ἀπό τήν λέξη θάργηλος, ὁ ὁποῖος χύτρα ἐστίν ἀνάπλεως σπερμάτων καί ὁ τῶν σπερμάτων μεστός χύτρος ἱεροῦ ἐψέματος... ἡ ἀπό τό θάργηλος ἄρτος δηλαδή τόν ἄρτο πού φτιάχτηκε ἀπό τοὺς πρῶτους καρπούς. Ἦταν τά Θαργήλια ἑορτή τῶν πρῶτων καρπῶν στήν ἀρχή τοῦ θερισμοῦ. Κατά τοὺς γραμματικούς **Θαργήλια** εἰσὶ πάντες οἱ ἀπό γῆς καρποί.

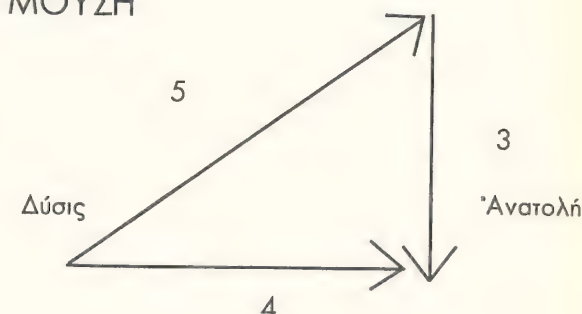
Ἡ πρώτη μέρα (μέρα γενεθλίων τῆς Ἀρτέμιδος) ἦταν μέρα καθαρμοῦ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀπό τὰ μιάσματα. Τήν πρώτη ἡμέρα ἐτελεῖτο ὁ καθαρισμός τῆς πόλεως μέ τόν ἐξῆς τρόπο, ὁ ὁποῖος σπριζόταν σέ ἀρχαία ἱεροπραξία: Διάλεγαν δύο φαρμακοὺς τοὺς ὁποῖους γυρνοῦσαν στοὺς δρόμους τῆς πόλεως. Οἱ φαρμακοὶ ἦσαν δύο ἄνδρες, στόν λαιμό τῶν ὁποίων κρεμοῦσαν ἀρμαθιές ἀπό σύκα, μαῦρα στόν ἕναν καί ἄσπρα στόν ἄλλον. Ἐκεῖνος μέ τὰ μαῦρα σύκα γινόταν φαρμακός τῶν ἀνδρῶν ἐνῶ ὁ ἄλλος μέ τὰ ἄσπρα σύκα φαρμακός γιά τίς γυναῖκες.

Τήν δεύτερη μέρα τῶν Θαργηλιῶν (ἡμέρα γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνος) πού ἦταν ἡμέρα τῆς κυρίας ἑορτῆς, οἱ Ἀθηναῖοι γιά τήν ἐπιτυχία τῆς συγκομιδῆς πρόσφεραν στόν Ἀπόλλωνα τόν θάργηλο, δηλαδή ἕνα γλυκό ἢ ἕνα κυλό ἀπό δημητριακά, προσφορά τῶν πρῶτων καρπῶν τοῦ θερισμοῦ, πού θά γινόταν σέ λίγες ἡμέρες. Ἀπό τοὺς πρῶτους καρπούς (ἀπαρχές) οἱ Ἀθηναῖοι ἔφτιαχναν καί ἔτρωγαν τό θαργήλιο ἄρτο. Κατά τά Θαργήλια οἱ Ἀθηναῖοι θυσίαζαν στόν Ἥλιο καί στίς Ὠρες. Ἡ θυσία στόν Ἥλιο θά γινόταν γιατί τό ὄνομα τοῦ μηνός Θαργηλιῶν ἐκφράζει τό θάλπος (θερμότητα) τοῦ θερινοῦ Ἥλιου. Στήν πομπή τῆς ἑορτῆς μεταφέρονταν οἱ πρῶτοι καρποί καί ἡ Εἰρεσιώνη, ἡ ὁποία ἦταν κλαδί ἐλιάς ἢ δάφνης, στολισμένο μέ καρπούς, ταινίες, μαλλιά καί φιάλες γεμάτες κρασί, μέλι καί λάδι, σύμβολα γονιμότητας. Τήν ἴδια μέρα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστελναν στήν Δῆλο μέ τήν ἱερή τριήρη, τόν φόρο λατρείας τους στόν Ἀπόλλωνα, σέ ἀνάμνηση τοῦ ἀνθρωπίνου φόρου πού ἔδιναν στήν Κρήτη καί τόν ὁποῖον κατήργησε ὁ Θησεύς.

Ἀπόσπ. ἀπό «Λεξικόν τελετῶν ἑορτῶν καί ἀγῶνων» Λ.Βρεττοῦ.

Ε. ΚΟΥΜΟΥΣΗ

ΤΟ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ ΟΡΘΟΓΩΝΙΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

Τό Πυθαγόρειο Ὀρθογώνιο Τρίγωνο, ταξιδιώτης καί αὐτό ἀπό τὰ ἀρχαῖα χρόνια, καταφθάνει στήν σύγχρονη ἐποχή φορτωμένο μέ πραγματικά χιλιάδες μυστηριακές ἀναμνήσεις.

Ὅπως καί τὰ τόσα, κατά τόν ἀριθμό, ἄπειρα ἄλλα μυστηριακά σύμβολα, ἔτσι καί αὐτό, ἐκτείνεται σέ πάρα πολλά ἐπιπεδα.

Καθώς τό ἱερό αὐτό μυστηριακό σύμβολο ἰδρύθηκε ἀπό τόν ἴδιο τόν θεῖο Πυθαγόρα, οἱ δυνατότητες ἐρμηνευτικῆς του προσεγγίσεως, πρέπει νά κινηθοῦν καί αὐτές μέσα στά πλαίσια τῆς Ὀρφικοπυθαγορείου μυστηριακῆς παραδόσεως.

Ἦδη, ὁ ὁρισμός πού ἐδόθη ἀπό τόν ἴδιο τόν θεῖο Πυθαγόρα, μπορεῖ νά γίνει καθοδηγητικός γιά τήν ἐρμηνευτική προσέγγιση τοῦ ἱεροῦ τούτου συμβόλου.

Ὁ γνωστός αὐτός ὁρισμός προσδιορίζει ὅτι **“τό ἄθροισμα τῶν τετραγώνων τῶν δύο καθεύων πλευρῶν ἰσοῦται μέ τό τετράγωνον τῆς ὑποτείνουσας”**. Ἐκ μέρους τοῦ θεῖου Πυθαγόρου, οἱ δύο κάθετες πλευρές τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου ἀπε-

δόθησαν διά τῶν ἀριθμῶν **3** καί **4**. Ἡ δέ ὑποτείνουσά του ἀπεδόθη διά τοῦ ἀριθμοῦ **5**.

Ἐφαρμόζοντες τόν ὁρισμό, ἔχουμε $3^2 + 4^2 = 5^2$ ἢ $9 + 16 = 25$.

Τό Πυθαγόρειο Ὀρθογώνιο Τρίγωνο εἶναι ἕνα γεωμετρικό σχῆμα. **Τοῦτο, ὅπως κάθε μυστηριακή παράσταση, ὑπακούει εἰς τοὺς πολυπλόκους νόμους προσανατολισμοῦ εἰς τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος.** Ἡ διαδικασία αὐτή εἶναι μέρος τῆς ἐρμηνευτικῆς ἐπιλύσεως τοῦ μηνύματος τοῦ προκειμένου συμβόλου.

Ἐκ τῶν συμβολικῶν παραμέτρων τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὀρίζοντος, ἐδῶ, στήν περίπτωση τοῦ Πυθαγορείου Ὀρθογωνίου Τριγώνου, ἐπιλυτική ἰσχὺ ἀποκτᾷ ἡ **ἀνατολική πλευρά τοῦ συμβόλου**. Ἡ πλευρά αὐτή προσδιορίζεται, ἐάν τό ἐν λόγω τρίγωνο θεωρηθεῖ ὅτι ἐγγράφεται μέσα σέ ἕνα **γεωγραφικό χάρτη**. Στήν περίπτωση αὐτή, τό ἀνατολικό τμήμα τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτη συνδέεται μέ τήν **ἐνεργητική πλευρά** τοῦ μυστηριακοῦ τού-

του συμβόλου.

Παραδοσιακῶς, ὁ τόπος τοῦ ἀνατέλλον-
τος ἡλίου συνδέεται μέ τήν ἐνεργητική
πλευρά τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὀρί-
ζοντος.

Ἐπειδή ὁ ἀριθμός 3, συμβολίζει καί τόν
Φυσικό Νόμο 3, ὁ ὁποῖος ἐκφράζεται ὡς
Ἐνέργεια, ἡ πλευρά 3 τοῦ Πυθαγορείου
Ὁρθογωνίου Τριγώνου, πρέπει, ἐκφρά-
ζουσα τόν Φυσικό Νόμο 3 - Ἐνέργεια, νά
τεθεῖ στό ἀνατολικό τμήμα τοῦ γεωγρα-
φικῶς λαμβανομένου γεωμετρικοῦ πεδίου.

Μεταξύ τῶν πολλῶν συμβολικῶν ἐπιπέ-
δων, ἐντός τῶν ὁποίων κινεῖται τό Πυ-
θαγόρειο Ὁρθογώνιο Τρίγωνο, ἐπιλέγε-
ται πρὸς διερεύνηση ἓνα συγκεκριμένο.
Ἡ ἐπιλογή αὐτή θά ἀκολουθήσει τόν συγ-
κεκριμένο ἀρχαῖο μυστηριακό κανόνα.
Σύμφωνα μέ αὐτόν, ὡς παραδειγματικό
ἐρμηνευτικό ἐπίπεδο ἐπιλέγεται ἐκεῖνο,
τό ὁποῖο συνειδητοποιεῖται εἰς τό δυ-
νατόν ἀνώτερο συνειδησιακό ἐπίπεδο.
Ὁ ἐκθεωτικός ὀρίζων ἱκανοποιεῖ τόν, ὡς
ἄνω, συγκεκριμένο ἀρχαῖο μυστηριακό
ἐρμηνευτικό κανόνα.

Ἐπειδή εἰς ὅλα τά κανονικῶς συνδε-
δεμένα μέ τόν θεῖο κόσμο ἀρχαῖα ἑλλη-
νικά μυστηριακά συστήματα, τά ἱερά τους
δρώμενα συμβάλλουν εἰς τήν **βαθμιαία**
**μεταμόρφωση τοῦ αἰθέρος τοῦ Συνδε-
τικοῦ Λόγου ὑλικοῦ ψυχικοῦ ἀτόμου καί**
ἀνθρωπίνου ὁργανισμοῦ εἰς Πνευματικό
Ὁργανισμό, ὁ θεῖος Πυθαγόρας ἀπετύ-
πωσε διά τῶν ἱερῶν ἀριθμῶν 3 καί 4 καί
5 τήν συμβολική διά θεῖου Ἑρωτος μετα-
μόρφωση αὐτή.

Πράγματι, ἡ μυστηριακή συμβολική ἀλ-
ληλουχία τῶν ἱερῶν ποιοτικῶν ἀριθμο-
λογικῶν μεγεθῶν 3 καί 4 καί 5 δια-

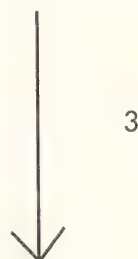
δηλώνει τήν ἐκ θεοῦ Ἑρωτος μεταμόρ-
φωση τῆς Μορφῆς-Συνδετικός Λόγος εἰς
θεῖα Μορφή Πνευματικοῦ Ὁργανισμοῦ,
δηλαδή εἰς μορφή αἰθερικοῦ σώματος
ἐνός ἐκ τῶν ἀπείρων κατὰ τόν ἀριθμό
θεῶν.

Ἡ ἔρευνα συνεπῶς αὐτή πρέπει νά κι-
νηθεῖ ἐπὶ ἐπιπέδου τῆς ὡς ἄνω ποιοτικῆς
ἀξιολογήσεως τῶν ἀριθμολογικῶν μεγε-
θῶν τῶν ἱερῶν ἀριθμῶν 3 καί 4 καί 5.

Ἐπειδή, ἡ ὡς ἄνω μεταμόρφωση ἐπιτε-
λεῖται δι' Ἐνεργείας παρεχομένης πρὸς
τοῦτο ἐκ τῶν θεῶν κόσμων, τό ἄνυσμα
3 τῆς πλευρᾶς 3 τοῦ Πυθαγορείου Ὁρθο-
γωνίου Τριγώνου θά ἔχει **κατεύθυνση ἐκ**
τῶν ἄνω πρὸς τά κάτω.

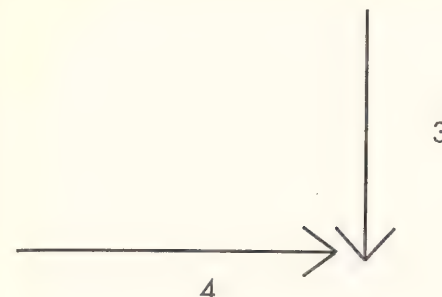
Τό ἄνυσμα, συνεπῶς, τοῦ ποιοτικοῦ
μεγέθους 3 θά σχηματισθεῖ ὡς ἐξῆς

Σχῆμα 1

Πράγματι, τό ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τά κάτω
κατευθυνόμενον ἄνυσμα τοῦ Φυσικοῦ
νόμου 3-Ἐνέργεια ἐπιπίπτει **καθέτως** ἐπὶ
τοῦ ἀνύσματος τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 4-
Μορφή.

Σχῆμα 2

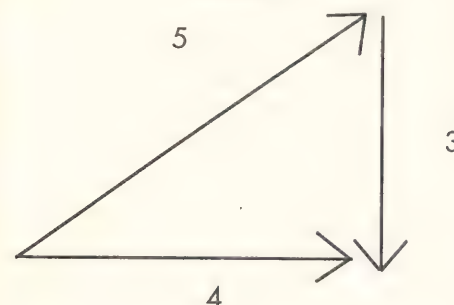
Ἡ πλευρά 4 ἀναφέρεται στόν Φυσικό
Νόμο 4 - Μορφή.

Ὡς Μορφή, ἐδῶ, συμβολίζεται ὁ σχη-
ματοποιημένος αἰθήρ τοῦ Συνδετικοῦ Λό-
γου.

Ὁ προσανατολισμός τοῦ ἀνύσματος 4
χωρεῖ ἐκ **Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολάς**. Τοῦτο
νομιμοποιεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, ὁ
αἰθήρ τοῦ Συνδετικοῦ Λόγου ἐξελίσσε-
ται ἀπό τήν **ἀδιαμόρφωτη** κατάσταση
πού συμβολίζεται ἀπό τήν **Δύση** πρὸς
τήν **μορφοποιημένη** κατάσταση πού συμ-
βολίζεται ἀπό τήν **Ἀνατολή**.

Τοῦτο ἰσχυροποιεῖ τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ
ἀνύσματος 3 εἰς τήν πλευρά τῆς Ἀνατο-
λῆς.

Σχῆμα 3

Τό προκύπτον ἄνυσμα 5, ἥτοι, ἡ ὑποτεί-
νουσα τοῦ Πυθαγορείου Ὁρθογωνίου
Τριγώνου, συμβολίζει τόν Φυσικό Νόμο
5, ὁ ὁποῖος ἐκφράζει τόν Νόμο τοῦ Ἑρω-
τος ἢ τῆς Ἀναπαραγωγικότητος.

Ὅχι τυχαῖα, ὁμως, ἡ θεῖα Ὁρφική
μυστηριακή παράδοση προσδιορίζει διά
τεσσάρων ὀνομάτων τήν τετραπλῆ φύση
ἐνός ἐκθεωθέντος ὑλικοῦ ψυχικοῦ ἀτό-
μου. Τά θεῖα αὐτά ὀνόματα, δοθέντα ὑπό
τοῦ ἰδίου τοῦ Ὁρφέως εἶναι

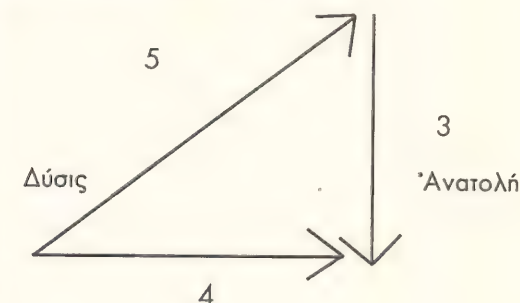
Φάνης - Ἑρως - Μῆτις - Ἡρικεπαῖος

Γιά πάρα πολλοὺς ἀριθμολογικούς καί
ἄλλους λόγους, τό ἄνυσμα 5 - Ἑρως ἢ
Ἀναπαραγωγικότης ἀναφέρεται καί εἰς
τήν θεῖαν φύσιν ἐνός ἐκ τῶν ἀπείρων
κατὰ τόν ἀριθμό προσωπικῶν θεῶν.

Ὁ ἐκφραζόμενος ἐν ὀρθῇ γωνίᾳ
Φυσικός Νόμος 5-Ἑρως ἢ Ἀναπαρα-
γωγικότης προβάλλεται μεταξύ τῶν ὀρίων
τῶν Φυσικῶν Νόμων 3 καί 4.

Ἡ προβολή αὐτή ἔχει τήν ἐκκίνησή της
εἰς τό σημεῖο τῆς συμπτώσεως τῶν δύο
καθέτων μεταξύ τους ἀνυσμάτων 3 καί 4.

Ἔτσι, καταλήγουμε εἰς τήν ὀρθῶς προ-
σανατολισμένη διαμόρφωση τοῦ Πυθαγο-
ρείου Ὁρθογωνίου Τριγώνου.

Ἡ καθετότης τῶν ἀνυσμάτων 3 καί 4 συγκροτεῖ ἐπίπεδον διακινήσεως τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 3-Ἐνέργεια ἐντός τοῦ τρισδιάστατου χώρου, καθὼς, τὰ ἀνύσματα 3 καί 4 μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς ἀντιπροσωπευτικά τῶν δύο ἐκ τῶν τριῶν ἀξόνων πού προσδιορίζουν τόν τρισδιάστατο χώρο.

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀνύσματος 5 εἶναι προφανῶς ἐξελικτική. Ἡ ἐκκίνηση τῆς ἐξελικτικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως τοποθετεῖται εἰς τὴν Δύση.

Ἡ πορεία τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς βαίνει ἐκ τῆς συμβολικῆς ἀτελείας, τὴν ὁποία ἐκπροσωπεῖ ἡ Δύση πρὸς τὴν ἐν δυνάμει συνεχῶς διαφεύγουσα πρὸς Ἀνατολάν, τελειότητα.

Ἡ τροχιά τῶν μυστηριακῶν ἐκθεωτικῶν δρωμένων κινεῖται εἰς ἀνεξερευνητοὺς περιοχὰς πέραν τοῦ τρισδιάστατου χώρου. Τοῦτο, διότι, ἡ ὑποτείνουσα ἄνυσμα 5 δέν ὑπακούει στίς δύο παραμέτρους, ἀνύσματα 3 καί 4, τοῦ τρισδιάστατου χώρου. Ἡ ἐκτίμηση αὐτὴ στηρίζεται στό ὅτι ἡ καθετότητα μεταξύ τῶν ἀνυσμάτων 3 καί 4 προσδιορίζει δύο ἀπὸ τίς τρεῖς συντεταγμένες τοῦ τρισδιάστατου χώρου.

Τὰ τετράγωνα τῶν ἱερῶν ἀριθμῶν 3,4 καί 5, δηλώνουν ὁλοκλήρωση ἐν μορφικῇ καταστάσει τῶν δράσεων τῶν Φυσικῶν Νόμων 3 καί 4 καί 5.

Συγκεκριμένως, τοῦτο καθίσταται ἐμφανές, ὅταν τὸ τετράγωνο τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 3 -Ἐνέργεια λειτουργήσῃ ὡς μέγεθος 9. Ἡ μετάβαση ἐν προκειμένῳ τοῦ μεγέθους 3 εἰς τὸ μέγεθος 9 συμβολίζει τὴν παρουσία τῶν 9 Φυσικῶν Νόμων ἐν ἐνεργητικῇ καταστάσει. Τοῦτο συμβαίνει, ὅταν ὁ Φυσικός Νόμος 3 -Ἐνέργεια ὁλοκληρωθεῖ διὰ τῆς ἰσχύος τῆς λειτουργίας

τοῦ Μυστηριακοῦ Τετραγώνου.

Τό τελευταῖο τοῦτο λειτουργεῖ πλήρως ἐν ἀναπτύξει καί τῶν 9 Φυσικῶν Νόμων.

Τό τετράγωνο τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 4-Μορφή, ἀναγόμενο εἰς τὸ μέγεθος 16, δηλώνει ἐξελικτική (Φυσικός Νόμος 6-Ἐξέλιξη) ἀνάπτυξη τῶν κινητικῶν (Φυσικός Νόμος 1-Κίνηση) δυνάμεων τοῦ ὑλικοῦ ψυχικοῦ ἀτόμου. Τοῦτο συμβαίνει ὅταν ὁ Φυσικός Νόμος 1 -Κίνηση ἐκφρασθεῖ ὡς ψυχικός νόμος, ὁπότε ὁ Φυσικός Νόμος 1 -Κίνηση τοῦ ἀπροσώπου ἐπιπέδου, ἐκφράζεται ὡς δεκαπλάσιο τοῦ ἀπροσώπως λειτουργοῦντος Φυσικοῦ Νόμου 1 -Κίνηση. Τό πρῶτο δεκαπλάσιο τοῦ ἀριθμοῦ 1 εἶναι ὁ ἀριθμός 10.

Τότε ὁ ὡς ἄνω ἀριθμός 16, ἀναλυόμενος εἰς 10 καί 6, δηλώνει ὅτι ἡ εἰς πρῶτο ἐπίπεδο ψυχικὴ κίνηση 10 τίθεται εἰς ἐξέλιξη, ὡς ὁ Φυσικός Νόμος 6-Ἐξέλιξη πραγματοποιεῖ.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Φυσικός Νόμος 1-Κίνηση δηλώνει ἀλλαγὴ καταστάσεως, αὐτὴ, στό ψυχικὸ ἐπίπεδο, ὡς ἀριθμός 10, τίθεται εἰς ἐξέλιξη διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 6. Ὁ συνδυασμός τῶν δύο ὡς ἄνω τετραγώνων τῶν δράσεων τῶν Φυσικῶν Νόμων 3 καί 4 ἥτοι, οἱ ὁλοκληρωμένες δράσεις τῶν Φυσικῶν τούτων Νόμων νοοῦμεναι ὡς τὰ ἀντιστοίχως προκύπτοντα τετράγωνα

$$3^2 = 9 \text{ καί } 4^2 = 16$$

ἥτοι ὡς ἄθροισμα τῶν ἀριθμῶν 9 + 16, καταλήγουν στό τετράγωνο τοῦ ἀριθμοῦ 5, ἥτοι στόν ἀριθμόν 25.

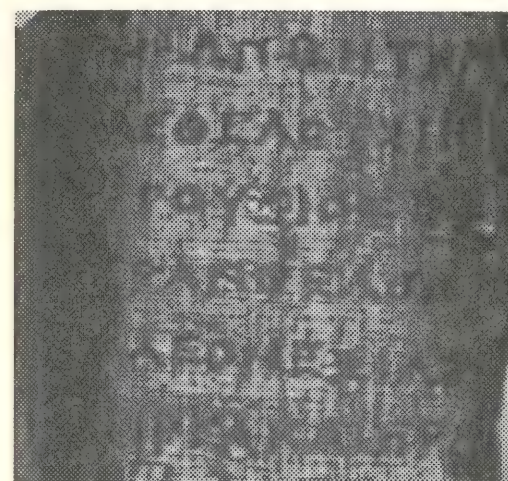
Ἡ ὁλοκλήρωση ἐν ἀριθμητικῷ τετραγώνῳ τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 5-Ἔρως ἢ καί Ἀναπαραγωγικότης ἐκδιπλώνεται διὰ τοῦ

ἀριθμοῦ 25 εἰς προφανῶς ἄπειρα ἐπίπεδα, τὰ ὁποῖα δέν εἶναι δυνατόν ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρωπίνου ὀρίζοντος νά συνειδητοποιηθοῦν.

Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 25, ὁ 20 προσδιορίζει λειτουργία τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 2 - Ζωὴ εἰς τὸ ψυχικὸ ἐπίπεδο. Κάτω ἀπὸ τὴν ὀπτική γωνία μιᾶς ἀπὸ τίς ἄπειρες κατ' ἀριθμὸ δυνάμεις νά πραγματοποιηθοῦν θεάσεις τοῦ Φυσικοῦ Νόμου 2 - Ζωὴ καθὼς ὁ Νόμος αὐτός, ὡς μέγεθος 20, λειτουργεῖ

μέσα στόν ψυχικὸ ὀρίζοντα ἐνός θεοῦ, διαπιστώνεται ὅτι ἡ σύζευξη τοῦ νομικοῦ μεγέθους 20 μέ τὸ νομικὸ καθεστῶς ἀριθμός 5- ὡς τελικὸ μέγεθος 25 - καταλήγει εἰς ἀριθμολογικῶς βεβαιουμένη κατάστασι ἐξελικτικῆς Ἀναπαραγωγικότητος.

Αὐτὰ ἀποτελοῦν ὀλίγα τινὰ ὡς πρὸς τὴν Πυθαγόρειον μυστηριακὴν ἐξίσωσι $9 + 16 = 25$.

ΑΠΑΝΘΡΑΚΩΜΕΝΟΣ ΠΑΠΥΡΟΣ ΤΟΥ 4ΟΥ ΑΙΩΝΟΣ- ΓΙΝΕΤΑΙ ΟΡΑΤΟΣ ΜΕ ΝΕΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Ἀνακαλύφθηκε τὸ 1962

Ἀπανθρακωμένος πάπυρος τοῦ 4ου αἰῶνος- γίνεται ὁρατός με νέα τεχνολογία.

Χρησιμοποιώντας μία ὑπερσύγχρονη τεχνολογία αἰκμῆς (μέθοδος μικροφασματικῆς φωτογράφισης) ἐρευνητές ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα

καί τὸ ἐξωτερικὸ πέτυχαν νά κάνουν ἀπολύτως ὁρατὸ τὸ κείμενο ἐνός ἀπανθρακωμένου παπύρου ἀπὸ τὸ Δερβένι, πού φυλάσσεται στό Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Θεσσαλονίκης.

Ὁ πάπυρος μαυρισμένος ἀπὸ τὸν χρόνο καί τὴν φωτιά, βρέθηκε τὸ 1962 μαζί με ἄλλα φημισμένα εὐρήματα τῆς περιοχῆς τοῦ Δερβενίου καί, σύμφωνα με τοὺς ἀρχαιολόγους, εἶχε ἐπιβιώσει μιᾶς ταφικῆς πυρᾶς τῶν μέσων τοῦ 4ου αἰῶνος.

Ἀποτελεῖ μία φιλοσοφικὴ πραγματεία γιὰ τὴν φύση τῶν θεῶν, τὴν κοσμογονία, τὴν θεωρίαν τῆς ψυχῆς καί τὴν φύση τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν, κυρίως ὑπὸ μορφὴν ἐρμηνείας ἐνός παλαιότερου Ὀρφικοῦ Ὕμνου.

Σὲ σύντομο χρονικὸ διάστημα οἱ ἐρευνητές θά ἐτοιμάσουν ἀνασύστασι τοῦ κειμένου, πού δέν ἔχει ἀναγνωσθεῖ, 40 χρόνια μετὰ τὴν ἀνακάλυψή του.

Στὴν ἐρευνα συνεργάζονται καί καθηγητές ἀπὸ τὴν Ὁξφόρδη, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πάτρας καί τὸ Πανεπιστήμιον Brigham Young.

ΜΑΡΙΟΥ ΕΣΣΛΙΝ

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ
ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ελλάδα είναι ο τρόπος σκέψης των Ελλήνων και κατόπιν τούτου κάθε τόπος θα μπορούσε να είναι Ελλάδα, αν είχε κατοικηθεί από την παράξενη αυτή φυλή που ήρθε πρώτη σε επαφή με τους ρυθμούς και τους κώδικες των ιδεών. Ένας τέτοιος τόπος είναι και η περιοχή του Χελμού Αχαΐας.

Με αφορμή τους συμβολισμούς και τις τοπωνυμίες της όρεινης περιοχής της Αχαΐας (Άρροανίας), σκέφτηκα, τό σημερινό κομμάτι μου να είναι μία πνευματική άσκηση, ή οποία πιστεύω ότι θα σάς ευχαριστήσει, καθ' όσον μόνοι σας θ' ανακαλύψετε τις ελληνικές κληρονομικές γνώσεις σας που είναι προς στιγμήν βυθισμένες στη λίμνη της λησμονιάς.

Σήμερα πρέπει να σκεφτῆς γι' αυτήν την ίδια την σκέψη, είπα στον εαυτό μου.

Στήν αρχή πρέπει να διαλέξεις την πεζή πραγματικότητα ότι η σκέψη είναι αποτέλεσμα κάποιου μηχανισμού του έγκεφάλου διὰ του οποίου διέρχεται με κάποιο ρυθμό ένας έσμός ηλεκτρικά φορτισμένων μορίων (ιόντων) μου είπε.

Αυτά ξεκινούν από έναν χώρο, *φαιά ουσία* θά την έλεγα, διέρχονται από τόν μηχανισμό σκέψης (*ένάργεια* τόν έλεγε ο Πλάτων) και επιστρέφουν έλαφρώς διαμορφωμένα κατά συχνότητα και εύρος πάλι στην φαιά ουσία και επικάθηνται επ' αυτής σάν κώδικες ανανεωμένων γνώσεων.

Έφόσον, λοιπόν, υπάρχει ροή, Έλληνά μου, πρέπει να υπάρχει και κάποια κινητήρια δύναμη που παράγει, κάποια διαφορά ύψους θά έλεγα αν επρόκειτο για ροή νερού, κάποια τάση θά έλεγα γενικά.

Έτσι, για να μέ έννοήσης, Έλληνά μου, πρέπει πρώτα να σου θυμίσω τις ιδιότητες μερικῶν φυσικῶν στοιχείων, ή γνώση τῶν οποίων είναι απαραίτητη προκειμένου να δημιουργηθῇ τό ρεύμα σκέψης, που περιμένω από σένα.

Έπιασα τόν εαυτό μου να μου μιλάει και να μέ λέει "Έλληνά του" σάν να είναι άλλος έγώ και άλλος αυτός. Τόν ρώτησα: Έσύ ποῖος είσαι;

Έγώ, μου είπε, είμαι ή αποθήκη τῶν γνώσεων που παράγει τάση, για να σκεφτῆς έσύ Έλληνά μου. Νά μέ λές χώρο.

Μέσα μου συμπιέζονται σάν γνώσεις οἱ ιδέες που συλλαμβάνεις, σε παρακαλώ όμως, έπειδή προβλέπω ότι σήμερα θά μέ ζορίσης, μήν ξεχνᾷς ότι κι έγώ ανήκω στήν ίδια φυλή μέ σένα. Όταν ή πίεση μέ ζορίζει πετάω τίς γνώσεις στή λίμνη. Ξεχνῶ.

-Έντάξει, θά σε λέω χώρο.

Πές μου λοιπόν τί έννοεῖς όταν λές *ρεύμα, ροή και τάση*;

-Πρόσεξε: Όταν λέω "ρεύμα" να έννοῆς ροή σκέψης και όταν λέω "τάση" να έννοῆς τήν δύναμη τῶν γνώσεων. Σου θυμίζω για παράδειγμα ότι όταν θελήσης ρεύμα ένας τρόπος υπάρχει! Νά βρῆς τήν πηγή τῆς Στυγός, τῆς κουκουβάγιας δηλαδή, που ήταν έμβλημα τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας - Αθηνᾶς στήν περιοχή τῆς Άρροανίας.

Η πηγή, λοιπόν, θά γεμίσει τή λίμνη του χώρου σου, τή λίμνη που μέσα της θά υπάρχουν έν δυνάμει ὅσα πρέπει να ξέρης, ὅσα είναι αναγκαῖα για τά ρεύματα τά ὁποῖα, παρ' ὅλο ότι δέν γίνονται αντιληπτά από τίς πέντε αἰσθήσεις τῶν παρατηρητῶν, προσδιορίζουν τίς μελλοντικές πράξεις του γίνεσθαι.

Έτσι, όταν στή λίμνη τῆς λησμονιάς που ή ἀλληγορία τῶν Αχαιῶν τήν ἔθετε στήν Άρροανία (Τσιβλού τήν λένε τώρα, από τό Τσιμπλού, δηλαδή αυτή που δέν βλέπει ή που δέν ἀκούει).

Όταν λοιπόν, επαναλαμβάνω, στήν λίμνη αυτή ἀποκτήσης, τόσο τήν ποσότητα νερού (γνώση), ὅσο και τήν αναγκαῖα διαφορά ύψους (πίεση γνώσεων), τότε θά καταλάβης, Έλληνά μου, ότι τό ρεύμα που μπορεῖς να φτιάξεις που ἴσως να είναι ικανό να κινήσει μία ὁλόκληρη πολιτεία,

θά ταλάντώνεται μεταξύ έμου και έσου (*ἀνάλυση και σύνθεση* λένε οἱ μαθηματικοί) μέ στιγμιαῖες στάσεις ανάμεσα στήν αναλυτική και συνθετική σκέψη, ἀφοῦ ή ροή σκέψης για μία στιγμή, ἀλλάζοντας φορά, σταματᾷ.

Αυτό δέν είναι υπόθεση.

Αν σκεφθοῦμε τήν πεζή πραγματικότητα περί πραγματικῆς ροῆς ηλεκτρικά φορτισμένων ὑλικῶν σωματιδίων, έντός του έγκεφάλου, αν σκεφτοῦμε ότι οἱ κινήσεις αυτές φαίνονται καθαρότατα στά έγκεφαλογραφήματα που κάθε γιατρός γνωρίζει, χωρίς να ξέρουμε τό πῶς αυτές οἱ ὑλικές κινήσεις μετατρέπονται σε νόηση αὐλῶν ιδεῶν, πρέπει να δεχτοῦμε ότι οἱ ιδέες θά πρέπει να ἔχουν κατ' ἀναλογία τήν ίδια κυματομορφή μέ τίς πραγματικές ηλεκτρικές ταλαντώσεις που δημιουργεῖ ὁ χώρος και ὁ Έλληνάς μας.

Υπάρχουν, λοιπόν, στιγμές που ή σκέψη σταματᾷ.

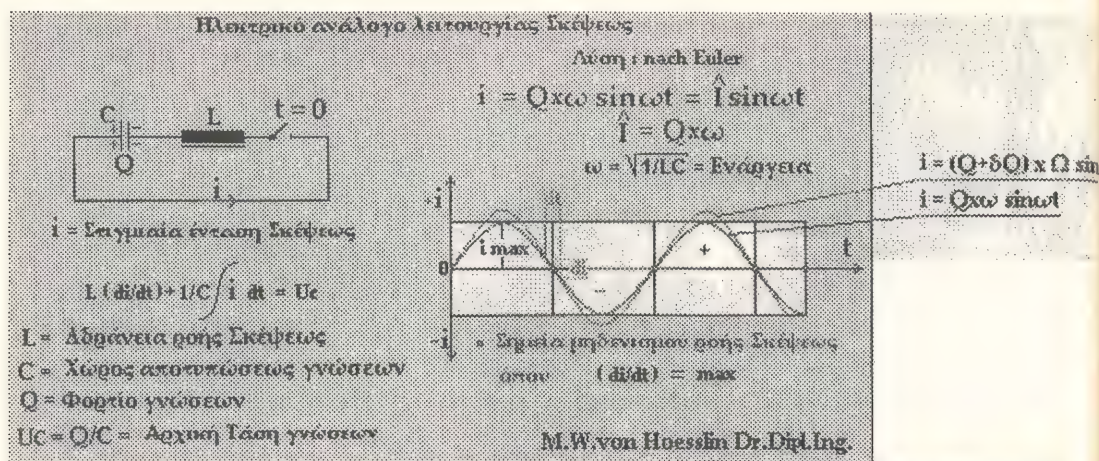
Καμιά ροή στήν σκέψη μας, στήν νόηση μας, κατάσταση Άρροανίας δηλαδή. Η Σκέψη πράγματι σταματᾷ αν προσπαθῆσουμε να έννοήσουμε τίς διαφορές μεταξύ τῶν έρεθισμῶν που δεχόμεθα και τῶν αἰσθήσεων που παράγονται από αὐτούς. Πόσα Megarictel π.χ. πρέπει να ἔχη μία τοσοδούλα εἰκονίτσα 0,25cm² που προβάλλεται στόν ἀμφιβλυστροειδή χιτῶνα του ματιῶν μας, ὥστε να έννοοῦμε κατ' ἀναλογία, χωρίς κανένα ψεγάδι, τήν τεράστια εἰκόνα του χώρου που μᾶς περιβάλλει;

ΤΟ ΒΟΥΝΟ ΧΕΛΜΟΣ

Και ὁ χώρος συνέχισε:

Έδῶ ήταν τό κέντρο υπέρβασης τῶν

Εάν η μπλέ καμπύλη του σχήματος είναι η πραγματική καμπύλη σκέψης του έγκεφάλου και καί' αναλογίαν η καμπύλη των ιδεών που βάσει γνώσεων έννοούμε, τότε η κόκκινη καμπύλη θα πρέπει να έχει την εξίσωση: $i = (Q + \delta Q) \Omega \sin \Omega t$ και να περιέχει μία ακόμη γνώση δQ την οποία προσπαθούμε να συλλάβουμε.

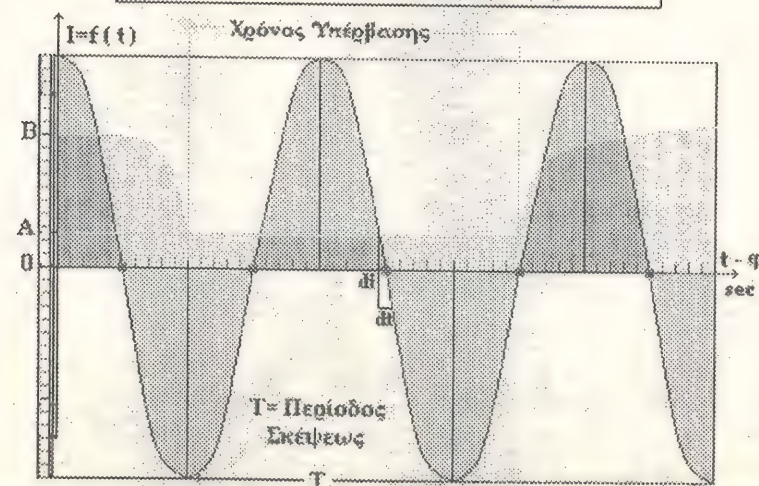
Εάν η κυκλική συχνότητα της σκέψης μας (ω) είναι όμοια με την κυκλική συχνότητα (Ω) της επιδιωκόμενης της σκέψης, στα σημεία όπου η μεταβολή της ροής αυτής di στον χρόνο dt είναι μεγίστη ενώ εκεί η νέα καμπύλη εφάπτεται της υπάρχουσας. Τό θέμα είναι, εάν ο χρόνος dt της έπαφής αυτής έπαρκει για να μετατρέψουμε σε πληροφορία, εντός του χώρου αποτυπώσεως των γνώσεών μας C .

Σκέψεις για την Ω : Εάν Ω είναι η κυκλική συχνότητα του κέντρου έκπομπής ιδεών, τότε θα πρέπει η αδράνεια του Όντος αυτού να είναι $L=0$, ενώ ο χώρος του να είναι $C=00$. Εάν ισχύει καθορίζει την ενέργεια του Όντος, δύναται να λάβη όλες τις τιμές καθ' όσον $[L \times C] = [0 \times \infty]$ είναι μία από τις μορφές μαθηματικής απροσδιοριστίας.

Είναι δυνατόν λοιπόν η Ω να εξισώνεται συχνά με την δική μας ενέργεια, ενώ προκειμένου να συλλάβουμε μία νέα ιδέα πρέπει οι προηγούμενες γνώσεις μας να είναι δεόντως περισσότερες $Q > \delta Q$ ώστε στα σημεία μηδενισμού να υπάρχει έπαφή και όχι τομή. Η σκέψη ανάπτυξης της Έπιστήμης και η οποία κατά τους Όρφικούς ανασταίνει και την Μπέρα της Ευδαιμονία, όταν θνήσκει. Πάντα τα ανωτέρω είναι σκέψεις που προέρχονται από τον συγκέρασμό αναμνήσεων από την Οι και συγκεντρώθηκαν από τις παραγωγικές σκέψεις των ανθρώπων κατά την υιοθέτηση της τετρακτύς από τους Ίωνες προγόνους μας. Θα παρακαλούσα τους Μαθηματικούς να εξετάσουν τό θέμα σύμφωνα με την θεωρία των εξηναγκασμένων ταλαντώσεων με ταλαντωτή την $Q \times \Omega \sin \Omega t$ και συντονιστή την $(Q + \delta Q) \times \Omega \sin \Omega t$ μαρτυρώντας τό που μπορεί να φτιάσει η σκέψη με τον συντονισμό αυτόν.

Υπερβάτικός Διαλογισμός και Παραγωγική Σκέψη

Μηδενία και Τετρακτύς

$f = 1/T$ $\omega = 2\pi f = 2\pi/T$ [rad/sec] = Ενέργεια

$f = 1$; $\omega = 6,2832$ rad/sec

$d\omega/dt = \varepsilon$; ε = Εύστροφία = έναργειακή επιτάχυνση και εξαρτάται άμεσα από την ικανότητα ταχείας μεταβολής της αδράνειας σκέψης.

Στόν Χρόνο Υπέρβασης τά ως άνω χαρακτηριστικά της παραγωγικής σκέψης δέν υφίστανται.

Άχαιών. Έδω προσήρχοντο όχι μόνον για να σκεφτούν, αλλά και να έρθουν σε έπαφή με τον χωροχρόνο και τον μηδενισμένο χρόνο της μηδενίας (στάσεως σκέψης) κατά τις στιγμές dt που αυτή αλλάζει φορά, και γίνεται Τετρακτύς! Δηλαδή μήτρα της δημιουργίας.

Φαίνεται ότι οι Άχαιοι είχαν πλήρως έννοηση την τέταρτη διάσταση, πράγματα που για μας είναι άκατανόητα.

Τά μυαλά μας απορροφημένα, τόσο πολύ με τον αγώνα της επιβίωσης, δέν έχουν χρόνο αλλά ούτε και διάθεση ν' ανέλθουν στην πραγματική Άρροανία από την οποία πήρε τ' όνομά του ένα όλόκλη-

ρο βουνό.

Θεωρούμε τόν χρόνο σαν μία στιγμή. Τό παρόν. Τό παρελθόν και τό μέλλον είναι σαν κάτι ανύπαρκτο, αφού τό πρώτο έχει χαθεί και τό δεύτερο δέν υπάρχει ακόμα. Καί όμως, στην πραγματικότητα, ο χρόνος έχει συνέχεια και διαστέλλεται από τό μηδέν μέχρι τό άπειρο.

-Στάσου!

Τί έννοεις όταν λές ότι ο χρόνος διαστέλλεται από τό μηδέν μέχρι τό άπειρο; Μέ ζορίζεις "Ελληνά μου, Έσύ σαν επαγωγικός τύπος (L) δυσκολεύεσαι να αλλάξεις τή ροή της σκέψης σου.

Καί μέ διακόπτεις γιατί βιάζεσαι να πής

αυτό που σκέπτεσαι, χωρίς να υπολογίζεις ότι εγώ είμαι Χώρος (C) και σαν τέτοιος δεν μπορώ να αλλάξω απότομα την τάση που περιμένεις από μένα.

Περίμενε, λοιπόν, να ολοκληρωθώ ή φόρτισή μου.

Δέν βρίσκω τίποτα εκτός από κάτι που.....*Ακου!

Η ζωή ξεπηδά από ένα σχεδόν αδιάστατο σημείο. *Αν ανοίξεις ένα αυγό κότας, μετά από μερικές ώρες επώασης, θα διαπιστώσεις ότι ο νεοσσός αναπτύσσεται από μέσα προς τα έξω.

Βέβαια το αυγό έχει προϊστορία. Η μητέρα του το έφοδιασε με ένα DNA, το οποίο μετά την έναρξη της επώασης, αρχίζει να λειτουργεί στο ρυθμό της πνοής του, που του δίνει την αρχική ώθηση και που θα το κάνει κοτόπουλο και όχι κάτι άλλο. Αυτά για να τα έννοήσης πρέπει να ξέρης ότι: *Ένα συντονισμένο σύστημα μπορεί να κινηθεί μόνο στο ρυθμό της ιδιοσυχνότητάς του, στον ειδικό αριθμό, κατά τον Πυθαγόρα, στον κώδικα πνοής κατά τους βιολόγους που κατασκεύασαν DNA και που παραδέχτηκαν ότι ποτέ δεν θα μπορέσουν να πουν τί είναι.

Τό συγκεκριμένο DNA της κότας διεγείρεται από την πνοή του είδους της, όπου το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι ότι ξεκινά από ένα σημείο, που εμείς οι άνθρωποι ονομάζουμε απερίσκεπτα Μηδέν.

*Υπάρχει, όμως, και η περίπτωση των Λεπιδόπτερων (πεταλούδες ή μάλλον ψυχές). Αυτές ξεκινούν κανονικά από το αυγουλάκι και γίνονται κάμπιες που τρώνε και μεγαλώνουν, μετά γίνονται χρυσάλιδες και πεθαίνουν. Πεθαίνουν; Ναι, γιατί διαλύονται τελείως και γίνονται ένα υγρό.

Και αφού η διαδικασία ιστόλυσης σταματά, για να αρχίσει η αντίστροφη λειτουργία της ιστοσύνθεσης, υπάρχει στάση κάθε κίνησης, υπάρχει μηδενισμός χρόνου, υπάρχει έστω και στιγμιαίος θάνατος. *Ήσουν 12 ετών όταν με πληροφόρησες, μετά από τό άνοιγμα μιās χρυσαλίδας που έκανες με ένα ξυραφάκι, ότι η ανάπτυξη της ψυχής, μέσα στο φέρετρο της κάμπιας, της χρυσαλίδας δηλαδή, γίνεται από τα έξω προς τα μέσα, πράγμα που σημαίνει ότι και η πνοή διέγερσης, ο κώδικας που θα φτιάξει τό συγκεκριμένο είδος ψυχής, προέρχεται πάλι από έξω. - Πόσο έξω; - *Όσο γίνεται! *Από τό άπειρο, λέμε πάλι απερίσκεπτα.

Οι ειδικοί αριθμοί, κατά Πυθαγόρα, για τα μέν αισθητά, ξεπηδούν από τό χώρο μηδέν, για τα ιδεατά δέ προέρχονται από τό άπειρο.

Δέν έχω τίποτε άλλο να σου πω, είπε ο χώρος και σταμάτησε.

-Γράψε χώρο μου.

*Εφόσον υπάρχει πάντα σχέση μεταξύ χώρου και χρόνου, μέ δεδομένο ότι οι πνοές διεγέρσεως της ζωής προέρχονται, άλλοτε από τό χώρο μηδέν και άλλοτε από τό άπειρο και ότι οι πνοές αυτές δίνουν τις πρώτες κινήσεις στα προετοιμασμένα συστήματα DNA για έναρξη λειτουργίας, μετά από μία στάση κινήσεων και χρόνου, εάν ο χώρος του γίνεσθαι μεταβάλλεται από τό μηδέν μέχρι τό άπειρο, τότε σημαίνει ότι και ο χρόνος θα ακολουθήσει όπως είπες.

Καταλαβαίνεις;

-*Όχι. *Εσύ *Ελληνά μου;

-Ούτε εγώ. Γράφτα όμως στο χώρο σου και ίσως κάποτε μάς χρειαστούν.

Γιά να σε ήσυχάσω χώρο μου, σου λέω τά εξής:

Είναι φανερό ότι για να ζούμε, η πνοή του DNA μας θα πρέπει να υπήρχε στον κόσμο εν δυνάμει και ότι πρωτίστως θα υπήρχε και η πιθανότητα να περάσει στον κόσμο του γίνεσθαι.

Σύμφωνα με τη μαθηματική θεωρία των πιθανοτήτων.

*Όταν υπάρχει πιθανότης να συμβεί κάτι και όταν ο χρόνος, εντός του οποίου γίνονται οι προσπάθειες προς τοῦτο, τείνει στο άπειρο, η Πιθανότης είναι βεβαιότης. Αυτή η σκέψη είναι η μόνη που μπορεί να μάς κάνει να προσεγγίσουμε την έννοια της διαστολής ή συστολής του χρόνου, από μηδέν μέχρι άπειρο, όχι φυσικά με τη λογική μας, αλλά με αυτό που αισθανόμαστε όταν αναπνέουμε.

Είμαστε εδώ και νάμαστε. Ο χρόνος του εν δυνάμει κόσμου διαστέλλεται και συστέλλεται, χωρίς να γίνεται αντιληπτός από τις αισθήσεις του κόσμου που ζούμε. Σέ πείραξε καθόλου ο άπειρος χρόνος αναμονής, όπως τον θεωρούμε εμείς τώρα, από την αρχή Α..... μέχρι σήμερα, περιμένοντας τό πέρασμα της πνοής μας εδώ; - *Όχι. -Πιστεύεις ότι η αὖλος πνοή που καθόρισε την ύπαρξή μας θα πάψει να υπάρχει;

-Κάτι αὖλο δέν καταστρέφεται. *Αρα, τό θέμα είναι αν αυτός που εξασφαλίζει την πιθανότητα επανεμφάνισης της ιδεατής μορφής επί της ὕλης θα τό ξανακάνει. Νομίζω ότι αυτός είναι και ο λόγος της ξαφνικής εξαφάνισης των Δεινοσαύρων. Ψάξε, λοιπόν, όπως οι *Αχαιοί, να βρῆς τόν Ραδάμανθυ, τόν Μίνωα ή τόν Αἰακό. Ψάξε να βρῆς γιατί ζῆς και αν ανταπο-

κρίθηκες στην αναγκαιότητα της ύπαρξής σου. *Αν τό βρεῖς, τίποτα δέν θα αφαιρέσει τό δικαίωμά σου να συμμετέχης στην χαρά της νόησης.

Κοίτα, σε παρακαλώ, τούς δύο μαθηματικούς τύπους που σκόπιμα σου έδωσα, είπε ο χώρος. Σίγουρα, ο πολύς κόσμος, παρόλο ότι τούς αισθάνεται, δέν τούς έννοει. *Ας ρωτήσουν τούς μαθηματικούς, οι όποιοι θα τούς βεβαιώσουν ότι πράγματι ισχύουν. Αυτό, όμως, που όλοι μπορούν να δοῦν είναι ότι η ολοκλήρωση, τόσο της ροής της συλληπτικής σκέψης, όσο και αυτή της καταγραφής των ιδεών στο χώρο σου, σε μένα δηλαδή, πρέπει να γίνη σε χρόνο από αρχής (t=0) μέχρι άπειρο. *Εμείς είμαστε ευχαριστημένοι με μερικά δευτερόλεπτα, πλὴν όμως ποτέ δέν είμαστε βέβαιοι ότι αυτό που λέμε είναι σωστό. Νά! Στο τσιγάρο που καπνίζω. - Γιατί καπνίζεις; - *Ίσως γιατί μέ διευκολύνει να μηδενίζω τη ροή της σκέψης μου για περισσότερο χρόνο, δέν ξέρω, τό κάτω όμως γιατί ξέρω ότι ποτέ δέν θα μπορέσω, εδώ και τώρα, να έννοήσω όλα όσα θα ήθελα. *Ας συνεχίσουμε, λοιπόν, αυτά που λέγαμε:

Πού είχαμε μείνει; Είπε ο χώρος.

- Ναι, λέγαμε ότι ο χρόνος διαστέλλεται και συστέλλεται σε όριακές τιμές. *Αλοίμονο, γίνονται αντιληπτά μόνο τα μέρη του που ταυίζονται με τόν βιολογικό μας χρόνο, ο όποιος πάλι είναι αποτέλεσμα της ταχύτητας ροής των βιολογικών μας ρευστών.

*Εμείς βλέπουμε τόν βραδύποδα νωθρό!

Αυτός μάς βλέπει νευρόσπαστα.

*Η μαγκούστα σκοτώνει πάντα την επι-

κίνδυνη κόμπρα γιατί τήν βλέπει νά κινῆται σέ ἀργή κίνηση.

Οἱ πόες τῆς Σαχάρας βλασταίνουν, ἀνθίζουν καί καρποφοροῦν, ἄν βρέξη σέ μία μόνον ἐβδομάδα, ἐνῶ οἱ λεικῆνες τῆς Ἀνταρκτικῆς ζοῦν δύο χιλιάδες χρόνια, ἀλλά ἡ αὐξησή τους δέν μπορεῖ νά παρατηρηθῇ ἀπό τοὺς ἀνθρώπους.

Εἶναι τόσο ἀργή.

Τέλος, τό παξιμάδι μαλακώνει γρήγορα στό ζεστό τοῦ.

Ἐννοεῖτε; ....

Σᾶς ἄφησα λίγο χρόνο γιά νά περάσετε μόνοι σας γιά μιά στιγμή ἀπό "χρόνο μηδέν" καί νά ἐννοήσετε. Ἄν δέν τό καταφέρατε, πιθανῶς στό χωρὸ σας νά μὴν ὑπῆρχε ἡ πληροφορία ὅτι: *Θερμότης εἶναι ἡ κινητική ἐνέργεια τῶν μορίων.*

Τό παξιμάδι, γιά νά μαλακώσῃ χρειάζεται ἕναν ὀρισμένο ἀριθμὸ κρούσεων ἀπὸ γρήγορα ἢ ἀργά μόρια νεροῦ, ζεστοῦ ἢ κρύου. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ὁ Βραδύποδας δηλαδὴ θά ἔβλεπε τό παξιμάδι στό κρύο νερό νά μαλακώσῃ τόσο γρήγορα ὅσο καί ἡ Μαγκούστα τό ἴδιο, στό ζεστό νερό.

Διαφορὰ χρόνου ὑπάρχει μόνον ὅταν ἕνας παρατηρητής, ἐξαρτώμενος ἀπὸ τὸν βιολογικὸ του χρόνο, παρατηρεῖ φαινόμενα διαφορετικοῦ ρυθμοῦ ἐξελιζέως.

Ὅλα αὐτὰ φαίνονται ὅτι δέν ἔχουν σχέση μέ τό θέμα τῆς νοητικῆς περιγησεώς μας, σᾶς διαβεβαιῶ ὅμως ὅτι ἔχουν, καθ' ὅσον θέλω νά σᾶς παροτρύνω νά ἐννοήσετε ὅτι:

Ὅταν ὁ χρόνος μηδενίζεται, εἴτε γιατί σταματᾷ ἡ σκέψη μας, ἔστω καί γιά μιά στιγμή, εἴτε γιατί πεθαίνουμε, ἐρχόμαστε σ' ἐπαφή μέ τὸν χωρὸ τοῦ μηδενισμοῦ

χρόνου, ἀπ' ὅπου στήν πρώτη περίπτωση φέρνουμε νέες γνώσεις, ἀρκεῖ οἱ προηγούμενες γνώσεις μας (Q) νά εἶναι συναφεῖς, ἀρκετές καί συνειδητές. Χῶρε μου, γράψε αὐτὰ πού θά σοῦ πῶ, πού εἶναι σύμφωνα μ' αὐτὰ πού καθήλκυες ἀπὸ τὴν λίμνη τῆς λησμονιᾶς μας. Οἱ ἰδέες συλλαμβάνονται κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συζητήσεως μεταξύ ἐνός προοδευτικοῦ Ἑλλήνα καί ἐνός συντηρητικοῦ χώρου. Ἡ ἀνάγνωση εἶναι συζήτηση μέ τὸν συγγραφέα. Τό ἴδιο τό βιβλίον εἶναι ὁ συντηρητικὸς χώρος, ὁ Ἐπιμηθέας πού περιέχει νεκρὴ γνώση, ἐνῶ ὁ φοιτητὴς πού τό διαβάζει εἶναι ὁ προοδευτικὸς Ἑλληνας, ὁ Προμηθέας, αὐτὸς πού θά μᾶς πῇ ὅτι:

Ὁ ἔχων γνώσεις, ὄχι μόνον προβλέπει τίς μελλοντικές μορφές τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ γνωρίζει καί τὴν προέλευση τῶν ἰδεῶν.

Οἱ νέες ἰδέες πού συλλαμβάνουμε εἶναι σέ παράταξη μικρὰ κομμάτια τοῦ πνεύματος τοῦ παγκόσμιου συγγραφέα. Γιά νά ἐννοήσουμε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ κομμάτια πρέπει νά ἔχουμε ἐννοήσῃ τό προηγούμενό του.

Ἡ ψυχὴ εἶναι μέρος τοῦ παγκόσμιου πνεύματος, ἄρα δύναται νά μεγαλώσῃ τρεφόμενη ἀπὸ τίς νέες ἰδέες πού ἐννοεῖ ὁ Ἑλληνας καί ἀθροίζει ὁ χώρος, καθ' ὅσον πνεῦμα - ψυχὴ καί ἰδέα εἶναι πράγματα τῆς αὐτῆς φύσεως.

Αὐτὸ πού θέλω σήμερα πραγματικά νά τονίσω εἶναι ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ γνῶριζαν συνειδητὰ ὅτι οἱ ἰδέες συλλαμβάνονται κατὰ τὴν διάρκεια τῆς στάσεως τοῦ σκέψεως καί ἀνήρχοντο στὰ Ἀρροάνια γιά νά ἐκπληρώσουν τίς ἀλληγορίες καί τοὺς συμβολισμούς τῆς τότε θρησκείας τους. Πρίν

ἀπὸ 3.500 καί πλέον χρόνια ἡ θρησκεία ἦταν ὁ Ὀρφισμός.

Πίστευαν στήν ἀθανασία τῆς ψυχῆς τόσο ἀκράδαντα, ὥστε νά λατρεύουν τό θάνατο περισσότερο ἀπὸ τὴν ζωὴ. Μιά στιγμή Ἀρροάνιας δέν πρέπει νά εἶναι τίποτα μπροστὰ στήν αἰωνιότητα τῆς γαλήνης.

Ἡ Στύγξ (κουκουβάγια) ἦταν αὐτὴ πού δημιουργοῦσε τὰ ρεύματα σκέψεως καί τίς προϋποθέσεις ὑπάρξεως τῶν διελεύσεων τῆς σκέψης ἀπὸ τὸν μηδενισμένο χωρὸ χρόνο. Ἐπίσης ἦταν καί τό σύμβολο τοῦ θανάτου. Καί σήμερα, μετὰ τόσον καιρό, λέμε ὅτι ἂν ἀκούσουμε κουκουβάγια, κάποιος θά πεθάνῃ.

Ἀργότερα, οἱ Ἴωνες καί δὴ οἱ Ἀθηναῖοι, μετέτρεψαν τὴ θρησκεία λατρεύοντας ὄχι τό θάνατο (κάθοδος Περσεφόνης στὸν Ἀδν), ἀλλὰ τὴν ἀνάσταση (ἀνοδος Περσεφόνης στὴ ζωὴ).

Ἐδίδασκαν ὅτι ἡ Στύγξ καί ἡ πηγὴ τῆς μᾶς φέρνει σ' ἐπαφὴ μέ τὸν κόσμον τοῦ αἰεὶ ὄντος καί ἀπὸ τὸν χωρὸ τῆς Ὀρφικῆς Μηδενίας ἐπέρασαν στὸν χωρὸ τῆς Τετρακτύος ἀλλάζοντας φορὰ σκέψεως καί ἀναλογισμούς ἰδεῶν σέ παραγωγικὴ σκέψη.

Παρατηρεῖτε τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως, ἔλεγε ὁ Ἱεροφάντης Ράρ στήν Ἑλευσίνα. Νά κατέρχεστε στό βάθος τῆς βεβαιότητος τῆς ὑπάρξεώς σας. Ἐκεῖ θά βρῆτε τὸν παγκόσμιον ρυθμὸ καί θά ἐννοήσετε τὰ κομμάτιά του, ἕνα ἕνα, ὅπως μᾶς ἐπιτρέπει ἡ Ἴρις πού γεννήθηκε ἀπὸ τὴν παλαιὰ συνθήκη θεῶν καί ἀνθρώπων γιά νά μπορούμε νά δοῦμε τὰ χρώματα καί νά μὴν καοῦμε σάν τὴν ἄμοιρη Σεμέλη, πού προσπάθησε νά δῇ ὅλο τό πνευματικὸ

φῶς τοῦ Ἥλι Ζηνός τε καί Διός μεμιᾶς.

Ἐν κατακλείδι, Λίμνη τῆς Πλησμονῆς, Πηγὴ Στυγός καί Ἀρροάνια, ἦταν τὰ τρία σύμβολα τῆς λειτουργίας τοῦ Ἀχαικοῦ ἀνθρώπου, πού ἔκαναν τὸν ἀνθρώπο, Ἀνθρώπο. Κάτι ἀντίστοιχο μ' αὐτὰ πού σήμερα, ἐκλαϊκεύοντας τίς λεπτές αὐτές ἐννοιες τῶν Ἀχαιῶν ὀνόμασα Χῶρο μου, Ἑλληνά μου καί στάση σκέψεως, δηλαδὴ τὴν ιδιότητα κάθε Ἑλλήνα (ἐνάργεια) νά περνᾷ γρήγορα στό ὑποσυνειδητό του τίς γνώσεις του καί νά νομίζει ὅτι ξέχασε (Πλάτων, Τίμαιος), ἐνῶ ἡ λίμνη τῆς Λησμονιᾶς εἶναι γεμάτη καί ἀρκεῖ ἕνας ἐρεθισμός, μιά ἐκδρομὴ, π.χ. στήν περιοχὴ τῆς Ἀρροάνιας, τὴν ὁποία καί προτείνω, γιά νά ξαναθυμηθῇ καί νά μέ μισήσῃ γιατί τόλημσα νά πῶ κάτι πού κάθε Ἑλληνας τό ἤξερε καί τὸν πρόσβαλα, προλαβαίνοντάς τον. Στό χωρὸ σας εἶμαι συμπαθὴς τό ξέρω. Μεταξύ τῶν Ἑλλήνων εἶναι τό πρόβλημα.

Ἄς τελειῶνω μέ τὴν φράση πού πάντα σάν ἐπίλογο ψιθυρίζω.

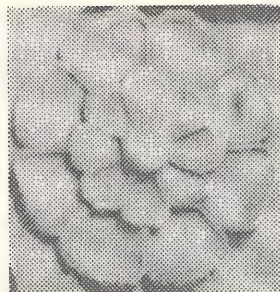
Νομίζω ὅτι σᾶς ἔριξα γιά καλὰ στά βαθιά νερά τῆς σκέψης. Αὐτὸ πού θέλω εἶναι νά ξαναφέρετε τὴν τάξη καί νά μετατρέψετε τίς σκέψεις σας ἀπὸ ἀναμνήσεις ὄνειρικῶν καταστάσεων σέ συνειδητὴ ἀντίληψη. **Πρέπει νά ξαναβροῦμε τὴν ὁδὸ τῆς εἰμαρμένης πού χάραξαν οἱ πρόγονοί μας.**

ΣΠΥΡΟΔΗΜΟΥ Γ.
ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗ - ΣΙΝΑΝΙΔΗ

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ

Ἐκ τῆς δημοσίας συγκεντρώσεως εἰς τό
τελεστήριον Ἐλευσίνος

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Α'

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ διάρκεια μιᾶς πολύχρονης γεμάτης μέ ἔρευνα ζωῆς ἴσως καί νά μήν ἐξαρκοῦσε οὔτε γιά μιά ἔστω σχεδόν ἱκανοποιητική συνειδητοποίηση τῶν κυρίων πτυχώσεων τῶν συμβολισμῶν τῆς πολυπλευρῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας.

Ἴσως ἡ Ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία ἐνδεικτικῶς διαιρεῖται εἰς δύο συγκεκριμένες κατηγορίες φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ.

Εἰς τήν μία κατηγορία φιλοσοφικῶν κειμένων καταχωρίζονται ἐκεῖνα, τά ὅποια, κατά κυμαινόμενο βαθμό, συγκροτοῦνται ἀπό ἀντιλήψεις προερχομένης ἀπό τά ἀρχαῖα Ἑλληνικά Μυστήρια.

Ἐδῶ ὑπάγονται τά **φιλοσοφικά κείμενα, ὅπως τοῦ Ὀρφέως, τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος, καί τῶν διαδόχων του.**

Εἰς τήν ἄλλη κατηγορία φιλοσοφικῶν κειμένων κατατάσσονται ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ σχεδόν περιπτωσιακῶς ἀναγ-

καστική καί ἀναπόφευκτη, κατά σποραδικό ὅμως τρόπο, ἀναφορά εἰς μυστηριακοὺς ὅρους δέν εἶναι ἀρκετή διὰ νά χαρακτηρισθοῦν αὐτά, ὡς μυστηριακά κείμενα, ὅπως τοῦτο παραδειγματικῶς διαπιστώνεται εἰς ἐκεῖνα εἴτε τοῦ Ἀριστοτέλους, ἢ τοῦ Ἐπικούρου.

Ποιά ὅμως εἶναι τά χαρακτηριστικά κύρια γνωρίσματα τοῦ κειμένου ἐνός μυστηριακοῦ φιλοσόφου;

Ἴσως, χωρίς λάθος, ἡ ἀπάντηση θά ἦταν ὅτι ἓνα μυστηριακό κείμενο συγκροτεῖται ἀπό γνησίως μυστηριακές καί μάλιστα θέσεις "μεταφυσικές", ὅπως τελείως ἀπαραδέκτως καί κακῶς αὐτές λέγονται, καθὼς δέν ὑφίστανται καταστάσεις ἔξω ἀπό τήν φύση. Οἱ θέσεις αὐτές συνδυάζονται μέ συμβολική γλῶσσα, προερχομένη μᾶλλον ἀπό τά μυστήρια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καί ὄχι ἀπό τήν ὁπωσδήποτε σεβάσμια ἑλληνική λογοτεχνική παραγωγή.

Ἄλλο χαρακτηριστικό αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν κειμένων εἶναι ὅτι ἀναφέρουν:

α) Μεταμορφωτικές δραστηριότητες

τῶν ἀθανάτων θεῶν πρὸς τοὺς θνητούς. Δυσνόητον ἀρχικῶς εἶναι ὅτι, κατὰ τήν μυστηριακή τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων παράδοση, οἱ ἡμίθεοι εἶναι θεοὶ μέν, ἀλλὰ ἅπαξ θνητοί.

β) Πληροφορίες γιά τίς ἐπέκεινα τοῦ θανάτου καταστάσεις.

γ) Πληροφορίες συμβολικές γιά τήν δομή τοῦ κόσμου τῶν θεῶν.

δ) Πληροφορίες συμβολικές περὶ τῶν μυστηριακῆς προελεύσεως ἀντιλήψεων διὰ τήν δημιουργία τοῦ κόσμου. Ὡς ἐπίσης διὰ τήν συγκρότηση τοῦ κόσμου ἀπό τίς δύο ἀντικειμενικῶς φυσικές κοσμογονικές οὐσίες.

ε) Πληροφορίες συμβολικές διὰ τήν δημιουργία τῆς ψυχῆς.

στ) Πληροφορίες συμβολικές διὰ τήν δημιουργία τῶν θεῶν.

Εἰς τά μυστηριακά αὐτά ἀρχαῖα ἑλληνικά κείμενα διακρίνεται μία θαυμαστή αὐτοσυγκράτηση ἐκ μέρους τῶν μυστηριακῶν φιλοσόφων, ὥστε ἡ κρυστάλλινη διαύγεια τῆς μυστηριακῶς μοναδικῆς ἀφηγηματικῆς περιγραφῆς "τοσοῦτων θαυμάτων κόσμων" νά καλυφθῇ μέ τήν ἀναμενόμενη καί ἐπιβεβλημένη συμβολική ἀπόδοση.

Γενικόν συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω εἶναι ὅτι ἀναδύεται κυρίαρχη ἡ ρυθμιστική συμμετοχή τοῦ συμβολισμοῦ.

Συμβολισμός καί συμβολική γλῶσσα ἀποβαίνουν δύο σχεδόν ἀδιαχώριστα μεγέθη, τά ὅποια σφικταγκαλιασμένα ὑφαίνουν τό ἐκθαμβωτικόν πανόραμα τοῦ ἀνείπωτου ἡλιοστεφοῦς Ἀπολλωνείου κάλλους τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

1. Ἡ σχεδόν ἀνυπέρβλητη δυσκολία τῆς ἑρμηνευτικῆς προσεγγίσεως τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ὀφείλεται στήν δυσπρόσιτη συμβολική γλῶσσα, μέ τήν ὁποία ἔχουν διατυπωθεῖ τά συγκεκριμένα αὐτά κείμενα.

2. Ὀρφεύς, Πυθαγόρας, Σωκράτης, Πλάτων καί οἱ διάδοχοι τοῦ Πλάτωνος συγκροτοῦν τήν σειρά διαδοχῆς τῆς μυστηριακῆς κειμενικῆς πραγματικότητος.

3. Ὁ Πυθαγόρας, ὁ Σωκράτης καί ὁ Πλάτων εἶναι οἱ αὐθεντικοὶ διάδοχοι τῆς Ὀρφικῆς μυστηριακῆς φιλοσοφίας.

4. Ἡ πλήρης καί παραγωγική ταύτιση τοῦ Πυθαγόρου μέ τήν μυστηριακή φιλοσοφία τοῦ Ὀρφέως παρέμεινε ἰσχυρή καί ἀναλοώγη.

5. Ἡ ἰσχὺς τῆς ταυτίσεως αὐτῆς ἐγέννησε τήν Ὀρφικο-Πυθαγόρεια μυστηριακή φιλοσοφία.

6. Μετά ἀπό τόν Πυθαγόρα, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων καί οἱ διάδοχοί του, ἀκολούθησαν τήν Ὀρφικο-Πυθαγόρεια μυστηριακή φιλοσοφία.

7. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀποστασιοποιεῖται ἔντονα ἀπό τήν Ὀρφικο-Πυθαγόρεια μυστηριακή φιλοσοφία.

8. Τά κείμενα τοῦ Ἀριστοτέλους ἐπανελημμένως ἐκφράζουν τήν τότε ἀνυποχώρητη βαθύτατη ἀποστροφή του ὅπως καί μάλιστα τήν ὑπεροπτική ἐγωπαθὴ ἀντίθεσίν του πρὸς τό μυστηριακὸ ἐπιστημὸν τῆς Ὀρφικο-Πυθαγόρειας φιλοσοφίας.

9. Ψυχολογικὸν ἐνδιαφέρον ἐγείρει ἡ ὑπεροπτική αὐτοτοποθέτηση τοῦ Ἀριστοτέλους, ὡς αὐτοεκτιμώμενη ἀξία, ὑπεράνω τοῦ μεγίστου τῶν Ἑλλήνων θεολόγου

Ὁρφέως, ὑπεράνω τοῦ Πυθαγόρου, ὑπεράνω τόσο τοῦ Πλάτωνος, ὅσον καί, κατά σιωπηρή ἐπέκταση, ὑπεράνω καί τοῦ Σωκράτους.

10. Ἡ ἐκ μέρους τοῦ Ἀριστοτέλους ἀπόρριψη, ὡς δῆθεν ἀκατανοήτων, τῶν φιλοσοφικῶν κοσμολογικῶν θέσεων τόσο τῶν Πυθαγορείων ὅσον καί τοῦ Πλάτωνος εἶναι ὅτι ταυτοχρόνως ἀπορρίπτει καί τίς ἀρρήκτως μέ τίς πυθαγόρειες συνδεδεμένες ὀρφικές θέσεις.

7η Ἰσταμένου Βοηδρομιῶνος «2005»
ἐπὶ τῇ Φθινοπωρινῇ Ἰσημερίᾳ.

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Β'

ΔΡΥΟΧΟΣ Α'

1. Ὁ δικός μας κόσμος ξεκίνησε νά σχηματίζεται μέσα εἰς ἓνα προδημιουργικό - ὅπως ὀνομάζεται - ἀκαθόριστο μείγμα, ἀποτελούμενο ἀπὸ δύο ἀνεκδήλωτες, ἄρα ἀπροσδιόριστης φύσεως, κοσμογονικές οὐσίες.

2. Νομίμως, οἱ δύο ἀνεκδήλωτοι αὐτοὶ κοσμογονικοὶ παράγοντες ὀνομάζονται "οὐσίες", διότι παρά τὴν ἀνεκδήλωτη, ἄρα ἀόριστη φύση τους, θεωρήθηκαν τόσο ἀπὸ τὸν θεολόγο τῶν Ἑλλήνων Ὁρφέα, ὅσον καί ἀπὸ τὸν Πλάτωνα ὅτι ἀποτελοῦν ὑπαρκτά μεγέθη, ἀκόμη καί εἰς τὴν ἀνεκδήλωτή τους κατάστασι.

3. Ὁ θεολόγος Ὁρφεύς ὀνομάζει **Ἄρρητον Ἀρχήν** τὸ προδημιουργικόν αὐτό μείγμα.

4. Σύμφωνα μέ τὸν θεολόγον Ὁρφέα,

μέσα εἰς τὸ προδημιουργικὸ μείγμα **Ἄρρητος Ἀρχή**, ἐμφανίζονται ὡς συγκεκριμένα, ἥτοι ὡς ἐκδηλωμένα ἀντικειμενικῶς ὑπαρκτά μεγέθη, δύο ἀντίθετης φύσεως ὑλικές κοσμογονικές οὐσίες.

5. Ὁ θεολόγος Ὁρφεύς ἀπεκάλεσε τίς δύο αὐτές ὑλικές κοσμογονικές οὐσίες μέ τὰ ὀνόματα **Ἦν** καί **Υδωρ**.

6. Οἱ δύο αὐτές ὑλικές κοσμογονικές οὐσίες ἀπεχωρίσθησαν, ὡς συγκεκριμένα ἀντικειμενικῶς ὑπαρκτά ὑλικά μεγέθη, ἀπὸ τὸ προδημιουργικὸ μείγμα καί ἐξῆλθαν μέσα εἰς τὸν προδημιουργικὸ "χώρο" τοῦ ἀπείρου κατὰ τὴν ἔκταση μείγματος **Ἄρρητος Ἀρχή**.

7. Τὸ ἀκαθόριστο μείγμα **Ἄρρητος Ἀρχή** ἔχει, ὡς πρὸς τίς τρεῖς, ἐν "χώρῳ" διαστάσεις του, ὅρια τὸ ἄπειρο.

8. Τὸ προδημιουργικὸ μείγμα **Ἄρρητος Ἀρχή** παραμένει ἀσύλληπτο ἀκόμη καί ἀπὸ τὴν πιὸ ἰσχυρὴ διάνοια, ὅχι μόνον ἐξ αἰτίας τῆς ἀκαθόριστης καί ἀνεκδήλωτης καταστάσεώς του, ἀλλὰ ἐπιπροσθέτως καί ἐκ τοῦ λόγου ὅτι οἱ τρεῖς διαστάσεις του ἐκτείνονται ἀτερμόνως μέσα εἰς τὴν ἀνυπολόγιστη ἔκταση τοῦ ἀπείρου.

9η Ἰσταμένου Βοηδρομιῶνος «2005»
(23η Ὀκτωβρίου)

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Γ'

ΔΡΥΟΧΟΣ Β'

1. Ἡ Ὀρφικὴ φιλοσοφικὴ παράδοσι ἔχει τὴν ἐκκίνησή της στὰ βᾶθη τοῦ χρόνου.

2. Μέ αὐτὴν, ἐγκαινιάζεται τὸ καταγεγραμμένο ξεκίνημα τῆς συστηματικῆς μυστηριακῆς φιλοσοφίας τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος.

3. Ἡ ἐπόμενη ἐμφάνισι καταγεγραμμένης φιλοσοφικῆς μυστηριακῆς παράδοσις εὐρίσκεται στὸν **Πυθαγορισμό**.

4. Ὁ Πυθαγόρας ἀπέδωσε, δι' ἰδίας ἐρμηνευτικῆς ρυθμιστικῆς προσέγγισις, τὴν ὀρφικὴν φιλοσοφικὴν παράδοσι.

5. Μέσα στὴ ρυθμιστικὴ αὐτὴ προσέγγισι τοῦ ὀρφισμοῦ ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα γεννήθηκε ἡ **Ὀρφικοπυθαγόρεια φιλοσοφικὴ μυστηριακὴ παράδοσι**.

6. Ἀποδέκτης τῆς Ὀρφικοπυθαγόρειας φιλοσοφικῆς μυστηριακῆς παράδοσις εἶναι ἡ ἐπίσης κατ' οὐσίαν **μυστηριακὴ πλατωνικὴ φιλοσοφία**.

7. Ἡ διάρθρωσι τῶν τριῶν αὐτῶν, πραγματικῶν μυστηριακῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων, δηλαδή, **α) τοῦ Ὀρφισμοῦ, β) τοῦ Ὀρφικοπυθαγορισμοῦ, γ) τοῦ Ὀρφικοπυθαγορείου Πλατωνισμοῦ**, εἶναι μία, γιὰ λόγους ἀσφαλείας αὐτῆς τῆς παράδοσις, ἐπίτηδες ἄκρως δυσπρόσιτη, ἐρμηνευτικῶς αὐστηρὴ, συμβολικὴ τριεπίπεδη σύνθεσι.

8. Ἡ συμβολικὴ αὐτὴ ὑφή τῶν τριῶν, ὡς ἄνω, μυστηριακῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων ἔλκει τὴν καταγωγὴν της ἀπὸ τὸν Ὁρφέα.

9. Ἡ μυστηριακὴ ὑφή τῆς Ὀρφικῆς φιλοσοφίας, ἄρα, καί ὁ συμβολικὸς τρόπος τῆς ἔκφρασις, ἡ ὁποία τὴν διαρθρώνει, - καί ὅχι, κατ' ἀνάγκην, αὐτὰ ταῦτα τὰ συγκεκριμένα σύμβολα τῆς δομῆς της-, ἀποτελοῦν ἰδίαν συνέχειαν δρῶσαν τῶν προ-Ὀρφικῶν μυστηρίων.

10. Πράγματι, δέν εἶναι δυνατόν τόσο

ἡ προφανῶς ἀνωτάτη συνείδησι τοῦ Ὁρφέως, ὅσον καί τὰ τῷ ὄντι μέγιστα μυστήριά του, νὰ ἐξεκκολαύθησαν αἴφνιδως.

11. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ προέκυψαν ὡς ἀποτελέσματα μεγάλης προὑπαρξάσης προ-Ὀρφικῆς μυστηριακῆς προεργασίας προηγηθέντων, ἴσως ἀναρίθμητων, αἰώνων.

12. Ἡ ἰσχὺς τοῦ ὀρθοῦ λόγου τῆς ὡς ἄνω σειρᾶς αὐτῆς τῶν συλλογισμῶν, κυριολεκτικῶς κατεδαφίζει τίς λογιζόμενες ἐπιεικῶς ὡς ἀτυχεῖς, γνωστὲς συνεχεῖς συστηματικὲς προσπάθειες ἀνιστόρητης μείωσις τῆς ἀντικειμενικῶς πραγματικῆς ἔκτασις τοῦ χρόνου τοῦ ἱστορικοῦ γίνεσθαι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

8η Ἰσταμένου Μαιμακτηριῶνος «2005»
(20η Νοεμβρίου)

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Δ'

ΔΡΥΟΧΟΣ Γ'

1. Ἡ συγκέντρωσι ἀντικειμενικῶν πραγματικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἀφορῶν σέ ἓνα φιλοσοφικὸ ἀντικείμενο ἐρεύνης καί ἡ ἐπακόλουθι συναγωγὴ συμπερασμάτων εἶναι ὅ,τι τὸ πιὸ δυσχερές στὴν περίπτωσι τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ.

2. Ἡ ἀντικειμενικότητα, στὰ δύο πιὸ πάνω ἐρευνητικὰ ἐπίπεδα, στοιχείων καί συμπερασμάτων, διασφαλίζει τὴν ἀναμφισβήτητη ἐγκυρότητα τοῦ ἐπιδιωκόμενου ἀποτελέσματος.

3. Ἡ εὐθυκρισία, στήν ἐπιλογή νομιμοποιημένων γιά τήν ἔρευνα, διάσπαρτων ἀρχικῶς, στοιχείων, ἀπαιτεῖ ἐλευθέρως λειτουργοῦσα συνειδήση.

4. Παράδειγμα τῆς διαδικασίας αὐτῆς ἀποτελοῦν οἱ πρῶμοι διάλογοι τοῦ Πλάτωνος.

5. Τό ἀδιέξοδο ὅμως, στό ὁποῖο καταλήγουν οἱ πρῶμοι πλατωνικοί διάλογοι, ἀποδεικνύει τό δυσχερέστατο τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ ὅρισμοῦ μιᾶς ἐννοίας.

6. Ἐπιλέγει ὁ ἐρευνητής, μεταξύ τῶν παρατιθεμένων ἀπό τήν ἔρευνα στοιχείων, ἐκεῖνα, τά ὁποῖα θεωρεῖ ὅτι εἶναι προσδιοριστικά τῆς ὑπό ἐξέταση ἐννοίας. Κατόπιν, ὁδηγεῖ ὅλα αὐτά τά στοιχεῖα μαζί. Συνάγει, δηλαδή, αὐτά, ὥστε νά διαμορφωθῇ, κατ' αὐτόν τόν τρόπο, ἀπό αὐτά καί μόνο ἀπό αὐτά τά στοιχεῖα, ὁ ἀναζητούμενος ὁρισμός τῆς Ἑννοίας.

7. Ἡ ἐρευνητική αὐτή διεργασία, συνήθης φαίνεται τομεύς τῶν ἐρευνῶν τῆς τότε Ἀκαδημίας-, καλεῖται **“Φιλοσοφική διαλεκτική συναγωγή”**.

8. Ἡ πῶ πάνω διαδικασία ἀποτελεῖ, στήν ἀνώτερη ἔκφραση ἐπιπέδου ἐσωτερικῆς τῆς λειτουργίας-, μίμηση τοῦ τρόπου σχηματισμοῦ τοῦ μορφικοῦ **“ΕΙΝΑΙ”** τῆς Φύσεως.

9. Πρόκειται γιά ἰδóτυπη ἐπανάληψη μιᾶς φυσικῆς διαδικασίας, ἡ ὁποία ἀναλογικῶς μεταφέρεται σέ ἕνα ἀπό τούς τρόπους ἐρεύνης τῆς τότε Ἀκαδημίας.

10. Τά ἐπιλεγέμενα ὡς ἄνω (6) στοιχεῖα ἀντιστοιχοῦν πρὸς τά ὑλικά ἄτομα τῆς κοσμογονικῆς οὐσίας **“Γῆ”**, κατὰ τήν Ὀρφική φιλοσοφική κοσμολογία.

11. Ἡ φυσική αὐτή πῶ πάνω διαδικασία (9), τῆς μορφοποιήσεως, δηλαδή, τῶν διά-

χυτων ὑλικῶν ἀτόμων τοῦ κοσμογονικοῦ παράγοντος **“Γῆ”**, ἐπιτελεῖται ἀπό τίς μορφοποιητικές καί συνεκτικές δυνάμεις τοῦ ὑλικῆς, ἐνιαίας καί συνεχοῦς φύσεως κοσμογονικοῦ παράγοντος **“Υδωρ”**, κατὰ τόν Ὀρφέα.

12. Ἀναγνωρίζεται ἡ ὑπαρξη ἀναλογικῆς συζεύξεως δύο, διαφορετικοῦ ἐπιπέδου, δραστηριοτήτων. Τό ἕνα, ἐκ τῶν δύο αὐτῶν ἐπιπέδων, περιλαμβάνει τόσο τή διαδικασία, ὅσον καί τό ἀποτέλεσμα τῆς συγκροτήσεως μορφοποιουμένων συνόλων ἀπό τά ἀρχικῶς διάσπαρτα ὑλικά ἄτομα, τά ὁποῖα, - εἴτε ὅλα αὐτά μαζί, τά ἀπείρου ἀριθμοῦ αὐτά σωματίδια, εἴτε καί κάθε ἕνα χωριστά ἀπό τά σωματίδια αὐτά-, ὀνομάζονται, κατὰ τόν Ὀρφέα, ὑλική κοσμογονική οὐσία **“Γῆ”**.

13. Τό ἄλλο, ἐκ τῶν δύο αὐτῶν ἐπιπέδων, ἐκτείνεται τόσο στίς διαδικασίες, ὅσον καί στά ἀποτελέσματα τῆς **“Φιλοσοφικῆς διαλεκτικῆς συναγωγῆς”**.

14. Ἡ λειτουργική αὐτή, ἀναλογικοῦ τύπου, συνάντηση ἀποτελεῖ, αὐτή καθ' ἑαυτή, ἴσως ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα θέσμια τῆς ὅλης ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μυστηριακῆς φιλοσοφίας, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐμπεριεχομένου μεγάλου μηνύματος τῆς διαδηλώσεως, δηλαδή, τῶν δυσθεώρητων παρεπομένων τῆς συνεργασίας **ἀπροσώπου ἀντικειμενικοῦ ἐπιπέδου** καί ἀντιστοίχου **προσωπικοῦ συνειδησιακοῦ**.

15. Συγκεκριμένως, οἱ δύο αὐτές ἀνάλογες μέν, ἀλλά σέ διαφορετικά ἐπίπεδα, ἐξελισσόμενες διαδικασίες, ἐξεταζόμενες, στοιχειοθετοῦν τίς ἀντικειμενικές διττές παραμέτρους τόσο μιᾶς ἀνάλογης καί παράλληλης λειτουργίας τοῦ ἀπροσώπου καί μάλιστα ἀντικειμενικοῦ, ὑλικῆς

φύσεως, ἐπιπέδου, ὅσον καί τοῦ προσωπικοῦ συνειδησιακοῦ ὀρίζοντος.

16. Ἡ ἀναλογία πού διαπιστώνεται, ὡς ἰδιότητα, μεταξύ τῶν δύο ὡς ἄνω διαδικασιῶν, σημειοδοτεῖ τήν ἐπιβεβαίωση ὅτι ἀκόμη καί μέσα ἀπό αὐτή τήν περίπτωση, οἱ πῶ λεπτεῖς λειτουργίες τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μυστηριακῆς φιλοσοφίας, ὅπως ἄλλωστε εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος, ἀκολουθοῦν ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, **ἐκφράσεις τῆς ἐνεργοῦ ἀντικειμενικῆς φυσικῆς πραγματικότητος**.

17. Ἡ τελευταία αὐτή διαπίστωση ἀποτελεῖ τό μόνο ἀσφαλές καθοδηγητικό κριτήριο στήν προσέγγιση τοῦ αἰνίγματος τῶν Ἑλευσινίων μυστηρίων.

Δ' *Ἰσταμένου Ποσειδεῶνος «2005»
(18η Δεκεμβρίου).*

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Ε'

ΔΡΥΟΧΟΣ Δ'

1. Ἡ νοοτροπία τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου διαφέρει διαμετρικά ἀπό ἐκεῖνη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

2. Μέσα ἀπό τήν πολύπλευρη ἔκταση αὐτῆς τῆς παραδοσιακῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς νοοτροπίας ξεχωρίζουν ἐκεῖνα, τά ὁποῖα ἀφοροῦν στή μυστηριακή πλευρά τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας.

3. Θεμελιώδης πλευρά αὐτῆς τῆς παραδοσιακῆς νοοτροπίας εἶναι ἡ τετελεσμένη οἰκοδόμηση τόσο τῆς μυστηριακῆς φιλοσοφίας τῶν Ἑλλήνων, ὅσον καί τοῦ πνευματικοῦ τους πολιτισμοῦ ἐπὶ τῶν ὁρ-

φικῆς προελεύσεως θεμελίων τῆς φιλοσοφικῆς κοσμολογίας.

4. Οἱ σύγχρονοι ἐρευνητές καλοῦνται νά ἀντιμετωπίσουν μία διττή δυσκολία σχετικὰ μέ τήν ἀρχαία ἑλληνική νοοτροπία.

5. Ἡ μία πλευρά τῆς δυσκολίας αὐτῆς ἔγκειται στή συμβολική διατύπωση τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν φιλοσοφικῶν μυστηριακῶν κειμένων- τρόπος κι αὐτός τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ παραδοσιακῶς σκέπτεσθαι.

6. Ἡ ἄλλη πλευρά τῆς δυσκολίας αὐτῆς βρίσκεται στή μεθοδευμένη, κατὰ ἐπίπεδα, οὐκί προσβάσιμη δομή τῶν φιλοσοφικῶν μυστηριακῶν θέσεων τῶν κειμένων, ὥστε, τόσο ἡ κατανόηση, κατ' ἀρχήν, τῶν θέσεων αὐτῶν, ὅσον καί ἡ, κατ' ἐπέκταση, διαβαθμισμένη συνειδητοποίηση τῶν μυστηριακῶν θέσεων, νά συγκροτοῦν σφαιρικῶς τό ἀκατανόητο καί ἀπροσπέλαστο τῆς φύσεως τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς παραδοσιακῆς νοοτροπίας.

7. Τόσον ὁ Ὀρφισμός, ὅσον καί ὁ Πυθαγορισμός, συνδυαζόμενοι μέσα στόν νόμιμο ἀποδέκτη τους καί συνάμα διάδοχοί τους Πλατωνισμό ἀπό τή μία πλευρά, ὅσον καί οἱ ἄλλες, οἱ παράλληλες καί παράγωγες τῆς μεγάλης καί κύριας αὐτῆς πνευματικῆς ροῆς, φιλοσοφικές ἀρχαίες ἐκφάνσεις τῆς Ἑλλάδος, στηρίζονται ἐπὶ μιᾶς σχεδόν κοινῆς, λίγο πολύ παραλλαγμένης, ὀρφικῆς φιλοσοφικῆς κοσμολογικῆς βάσεως.

8. Κύριο γνώρισμα τῆς φιλοσοφικῆς αὐτῆς βάσεως εἶναι ὅτι οἱ δύο - ὀρφικῆς συλλήψεως - κοσμογονικοί διαμορφωτικοί καί συγκροτητικοί τῶν κόσμων παράγοντες, οἱ, κατὰ τόν Ὀρφέα, **“Γῆ”** καί **“Υδωρ”** εἶναι-ὡς τό ὄνομά τους δείχνει-

ύλικής, καί οἱ δύο, φύσεως.

9. Οἱ σύγχρονοι ἐρευνητές ἀδυνατοῦν νά ἀρθοῦν στοῦ ὑψηλό συνειδησιακό ἐπίπεδο τῆς Ὀρφικῆς ἀντιλήψεως περί ὕλης.

10. Καί ὅμως! Βραδύτατα, ἀλλά καί μέ συναισθηματική νωθρότητα καί δυσκολία, οἱ σύγχρονοι ἐρευνητές ἀναγκάζονται, ἐκ τῶν πραγμάτων, νά πλησιάσουν τήν ὀρφική φιλοσοφική κοσμολογία, ἀπέχοντες βέβαια πάρα πολύ, βραδυποροῦντες, γιά νά ἀποδεχθοῦν τήν ὀρθότητα πού προβάλλουν οἱ ἀνωτέρου συνειδησιακοῦ ἐπιπέδου γνώσεις καί ἀντιλήψεις ἐνός Ὀρφέως περί ὕλης.

11. Ἐντυπωσιακόν τῶν ἀνωτέρω παράδειγμα εἶναι ἡ παλίνδρομη, μέσα στήν ἱστορία τῆς θεωρητικῆς φυσικῆς, περιπέτεια, ἡ ὁποία ἐπικεντρώνεται στήν “ἀνεξήγητη”, πείσμονα, ἀνυποχώρητη περίεργη ἄρνηση τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἰθέρου ἐκ μέρους τοῦ Albert Einstein καί ὅμως!

Ἡ παγκόσμια ἐπιστημονική κοινότητα τῶν θεωρητικῶν φυσικῶν μέ ἐκπληκτικές ὑποχωρητικές εὐρηματικές φραστικές προσπάθειες καί μέ σταδιακές “τακτικές” ἀποχωρήσεως ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ πεδίου ἔφθασε τελικῶς, ἄκρως διστακτικά στήν ἀνάγκη αἰδήμονος συναντήσεώς της μέ τό ὀρφικό ἐπίπεδο μιᾶς ἀρχικῶς ἀπλῆς ἀντικειμενικῆς ἀποδοχῆς τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἰθέρου.

Ἡ σύγχρονη θεωρητική φυσική, ἡττηθεῖσα, ἐνώπιον τῆς ὑπεροχῆς τῆς ἰσχύος τῆς διάνοιας ἐνός Ὀρφέως!

8η Ἰσταμένου Γαμπλιῶνος «2006»
(22α Ἰανουαρίου)

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - ΣΤ'

ΔΡΥΟΧΟΣ Ε'

1. Ἡ συμβολική διατύπωση συγκεκριμένων ἐννοιῶν μέσα στά ἀρχαῖα Ἑλληνικά φιλοσοφικά μυστηριακά κείμενα δέν ἀποτελεῖ τό μοναδικό ἐμπόδιο κατά τή δύσκολη πορεία τῶν ἐπιδιωκομένων ἐρμηνευτικῶν συνειδητοποιήσεων.

2. “Ἔτερα ἴσως κατ’ ἀρχήν ἀνεξήγητα ἐμπόδια συγκροτοῦν ἐκ μέρους τους ἐπιπροσθέτως τό δυσεξήγητο τοπίο, ἐμπλουτισμένο μέ πολλά, ἐκ πρώτης ὄψεως ἐρωτήματα.

3. Κατόπιν αὐτῶν τῶν διαπιστώσεων, εἶναι σχεδόν δεδομένη ἡ ἀναμενόμενη μᾶλλον ἀποτυχία τῶν ποικίλων ἐρμηνευτικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θεολογίας.

4. Μεταξύ τῶν κατ’ ἀρχήν, ἴσως ὡς ἀνεξήγητων, ἐμφανιζομένων προσκομμάτων συγκαταλέγεται ἡ ὁπωσδήποτε ἐμφανῶς ἐξωτερική καί ξένη πρὸς τήν πανάρχαια Ἑλληνική μυστηριακή παράδοση θέση ὅτι δῆθεν ὁ θεῖος κόσμος δημιουργήσε τήν αἰσθητή ὕλική ἀντικειμενική πραγματικότητα.

5η Ἰσταμένου Ἀνθεστηριῶνος «2006»
(19η Φεβρουαρίου)

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Ζ'

ΔΡΥΟΧΟΣ ΣΤ'

1. Ἐπειδὴ ἡ συγκεκριμένη αὐτή θέση ὅτι

δῆθεν ὁ θεῖος κόσμος δημιουργήσε τήν αἰσθητή ὕλική ἀντικειμενική πραγματικότητα ἐμφανίζεται δυστυχῶς γιά τήν ἔρευνα πλειστάκις μέσα στά ἀρχαῖα Ἑλληνικά φιλοσοφικά μυστηριακά κείμενα, ἡ ἐμφάνιση αὐτή καθίσταται ἀναγκαστικῶς, ἐπὶ ἀνωτέρου βεβαίως ἐπιπέδου, ἐρευνητέα.

2. Τό γεγονός καί μόνον ὅτι, ἡ θέση αὐτή φαίνεται νά ἀντιστρατεύεται τήν κατ’ ὀρθόν λόγον ροή τῆς σειρᾶς τῶν κοσμογονικῶν βημάτων, τά ὁποῖα τό σύνολο τῶν Ὀρφικῶν κοσμογονιῶν προσδιορίζει, ὡς ἀπλό καί μόνο γεγονός ἐνισχύει τοῦτο τή βεβαιότητα ὅτι, ἡ θέση αὐτή θά πρέπει ἀσφαλῶς νά ὑποκρύπτει ἄκρως σοβαρό καί ὑπαρκτό λόγο, ἀνάλογο προφανῶς τῆς σοβαρότητος τῆς παραβίασης τῆς ροῆς τῆς σειρᾶς τῶν, ὀρφικῆς ἀντιλήψεως, κοσμογονικῶν βημάτων τῆς φύσεως.

3. Τόσον οἱ ἱεροφαντικές, ὅσον καί οἱ μυσταγωγικές ἀντιλήψεις προφανῶς ἔκριναν ὅτι, ἐνώπιον πιεστικῆς ἀνάγκης, ἦταν ἐπιβεβλημένο νά παραβιασθῇ ἡ κατ’ ὀρθόν λόγον ἐξελικτική συγκεκριμένη ροή τῆς ἀλληλουχίας τῶν, ὀρφικῆς ἀντιλήψεως, κοσμογονικῶν ἐξελικτικῶν βημάτων τῆς φύσεως.

5η Ἰσταμένου Ἐλαφβολιῶνος «2006»
(19η Μαρτίου)

ΔΡΥΦΡΑΚΤΟΝ - Η'

ΔΡΥΟΧΟΣ Ζ'

1. Πράγματι, ἡ ὀρφική ἀντίληψη θεωρεῖ ὅτι ὁ κόσμος μας - καί κατ’ ἐπέκταση, ὅλοι

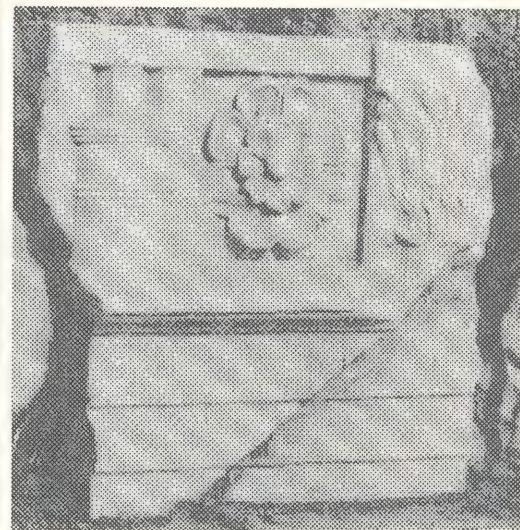
οἱ ἄπειροι κόσμοι τοῦ παντός- εἶναι ἀποτέλεσμα συνεχοῦς ἐξελικτικῆς ροῆς τῶν συνδυασμένων μεταξύ τους λειτουργιῶν τόσον ἀφ’ ἐνός μέν τῶν δύο ὀρφικῶν ὕλικῶν κοσμογονικῶν οὐσιῶν “Γῆ” - “Υδωρ”, ὅσον καί ἀφ’ ἐτέρου τῶν ἐξελισσομένων ἰδιοτήτων τῶν δύο, ὡς ἄνω, ὀρφικῶν ὕλικῶν κοσμογονικῶν οὐσιῶν.

2. Μέσα στήν πῶ πάνω ἐξελικτική ροή, οἱ συνεργαζόμενες δύο ὀρφικές ὕλικές κοσμογονικές οὐσίες “Γῆ”- “Υδωρ”, συνδυαζόμενες, δημιουργοῦν συνεχῶς καί ἀδιαλείπτως ἄπειρες κατ’ ἀριθμόν ψυχές.

3. Κάθε ψυχή ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα καί μόνο ἓνα ὕλικό ψυχικό ἄτομο.

4. Κάθε ὕλικό ψυχικό ἄτομο συγκροτεῖται ἀπό ἓνα καί μόνο ἓνα ὕλικό ἄτομο κοσμογονικῆς οὐσίας “Γῆ”, ἐντός τοῦ ὁποῖου, σύμφωνα μέ τή λειτουργία τῶν νόμων τῆς Φύσεως, ὑπαισέρχεται ἡ ὕλική κοσμογονική οὐσία “Υδωρ”.

2α Ἰσταμένου Μουνυχιῶνος «2006»
(16η Ἀπριλίου)

Σ. ΝΑΓΟΥ

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Λαμβάνω τόν λόγον νά ὁμιλήσω σήμερον περί τοῦ θεοῦ τῆς Φύσεως μύστου Πυθαγόρου, διότι ἡ ἡμέρα αὐτή ἐνέχει σπουδαιοτάτην σημασίαν καί τό καθήκον μου πρὸς τόν ὑπέρτατον μύστιν διτῶς ἐκπληροῦται. Αὐτός, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν βαθύς γνώστης τῆς Φύσεως, ὁ ὁποῖος ἐπεσκόπησε τάς θείας λειτουργίας τοῦ Σύμπαντος, δυσμενῶς ἤθελε μέ ἀκούσει περί αὐτοῦ ὁμιλοῦντα εἰς ἡμέραν κατά τήν ὁποίαν δέν θά ἐτελεῖτο μυσταγωγία θεῶν οἱ ὁποῖοι κυριαρχοῦν εἰς τήν Γῆν ὡς Βασιλεῖς, τῶν ὁποίων αἱ ἐπιρροαί κανονίζουν τάς μορφάς τῆς. Δυσμενῶς ἤθελε μέ ἀκούσει ἐάν ὠμίλουν εἰς ἡμέραν κατά τήν ὁποίαν ἡ ἐπιρροή τῆς δέν θά εἶχεν διπλὴν σημασίαν καί διττήν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπιρροήν καί δέν θά μέ ἀνεγνώριζεν ὡς ἀκολουθοῦντα τὰ θεῖα του ἰδεώδη καί τάς ἀληθείας του, αἱ ὁποῖαι ὅταν ἐπικρατήσουν εἰς τόν κόσμον, θά βασιλεύσῃ πλήρης γαλήνη καί αἱ ψυχαί τῆς Γῆς θά φέρουν διάδημα πλαισιούμενον ἀπὸ αἴγλην καί καταυγάζον φῶς.

Διὰ τοῦτο ὁμιλῶ κατά τήν ἡμέραν αὐτήν, κατά τήν ὁποίαν τό θεῖον τοῦ ἀπείρου Κάλλος παραδίδει τάς θείας του ἐπιρροάς πρὸς τό θεῖον Φῶς, τό ὁποῖον ὑπαγορεύει ὅχι μόνον τάς ἁρμονίας τοῦ Κόσμου ἀλλά καί

πρωτεύει εἰς τήν συντέλεισιν τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς, κληροδοτοῦν εἰς τάς ψυχάς τό μέσον τῆς ἐκ τοῦ σκότους σωτηρίας των.

Ὁ Οὐρανός ἐνέχει ἐν αὐτῷ ὡς ἰθύντορας τῶν δυνάμεων τοῦ δώδεκα Βασιλεῖς. Οἱ Βασιλεῖς αὐτοί εἶναι οἱ διευθετοῦντες τάς ἐπιρροάς του πρὸς τήν Γῆν ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μορφή τῆς λαμβάνει τήν τοιαύτην αἴγλην καί ἀναπτύσσει τήν ἐξέχουσαν εἰς τήν ἀνθρωπίνην μορφήν ψυχὴν τῆς κατά μείζονα Λόγον τῶν ψυχῶν τῶν ἄλλων μορφῶν τῆς. Εἰς τοὺς θεοὺς αὐτοὺς Βασιλεῖς κατανέμονται αἱ ἐπιρροαί τοῦ Οὐρανοῦ, δηλαδή ὁ Οὐρανός παραδίδει τάς δυνάμεις του καί ἕκαστος ἐξ αὐτῶν

Ἡ θεά Ἀφροδίτη: ἔργο τοῦ Πραξιτέλους

κυριαρχεῖ ἐπὶ τῆς Γῆς τό δωδέκατον τοῦ ἔτους. Κατά τήν ἡμέραν λοιπόν αὐτήν τερματίζεται ἡ κυριαρχία τῆς Βασιλίδος τοῦ Κάλλους καί διαδέχεται Αὐτήν ὁ Βασιλεὺς τοῦ Φωτός. Κατά τήν ἡμέραν αὐτήν ὑπογράφεται ἡ συνθήκη τῆς παραδόσεως καί παραλαβῆς τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς ἐπιρροῶν παρισταμένων καί κυριαρχούντων σήμερον ἀμφοτέρων.

Ἡ παραδίδουσα τήν ἐπιρροήν τοῦ Κάλλους ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξεπορεύθη ἐν τῇ Γῇ τό θεῖον Ἄρωμα, τό ὁποῖον ἐψαυσε ὅλων μας τάς αἰσθήσεις, εἶναι ἡ μεγάλη θεά Ἀφροδίτη. Εἶναι ἡ μεταδόσασα τό μέσον τῆς διαιωνίσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ Λόγου τῆς Φύσεως εἰς τήν ἀνθρωπίνην μορφήν, εἰς τήν ὁποίαν τελεῖται ἱεροτελεστία τῆς ψυχῆς τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς τήν μορφήν τῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ λαμβάνει τήν δύναμιν τῆς νοήσεως γευομένη τόν ἡδὺν καρπὸν τόν ὁποῖον παρεσκεύασε ἡ μεγάλη θεά καί οὕτω σώζεται ἡ ψυχὴ ἐρχομένη εἰς τό Φῶς ἐγκαταλείπουσα τό ἔρεβος.

Ὡς θεῖα μυσταγωγία πάντων τῶν μυστηρίων. Ἐπίτρεψον εἰς ἐμέ νά εἶπω πρὸς τήν θνητὴν ἀνθρωπότητα εἰς ἔνδειξιν λατρείας μου πρὸς τό Κάλλος δύο λέξεις, ὅπως ἐνωπισθῇ τοῦ θεοῦ νάματος καί σωθῇ ἐκ τῆς φθορᾶς, τήν ὁποίαν αὐτὴ δι' ἑαυτὴν παρασκευάζει, ἀκολουθοῦσα τάς ἐμπνεύσεις τοῦ σκότους.

Παραλαμβάνει λοιπόν ὁ θεὸς Ἀπόλλων, ὅχι ὁ θεὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ Ἥλιου φωτός, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐσωτάτου τοῦ Ἥλιου Λόγου, ὁ ὁποῖος μεταδοθεὶς εἰς τήν ἀνθρωπίνην μορφήν διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους τό ὁποῖον παρεσκεύασε ἡ θεά Ἀφροδίτη, τήν μετέβαλε εἰς θεῖαν Μοῦσαν ἐκ τῆς ὁποίας ἀντλοῦμεν ὅ,τι μεταδίδομεν πρὸς σᾶς. Πᾶσα τῆς Φύσεως

Ὁ θεὸς Ἀπόλλων καί ἡ θεά Ἀφροδίτη σέ σύνθεσι.
Ἔργα τοῦ Πραξιτέλους.

**Κατά τήν ἡμέραν λοιπόν αὐτήν
(τὴν 2 Ἰνν Μαΐου) τερματίζεται
ἡ κυριαρχία
τῆς Βασιλίδος τοῦ Κάλλους
καί διαδέχεται Αὐτήν
ὁ Βασιλεὺς τοῦ Φωτός.
Κατά τήν ἡμέραν αὐτήν ὑπογράφεται
ἡ συνθήκη τῆς παραδόσεως
καί παραλαβῆς
τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς ἐπιρροῶν
παρισταμένων
καί κυριαρχούντων ἀμφοτέρων.**

ψυχή όταν λατρεύη τήν δικαιοσύνην καὶ ἐνασμενίζεται πρὸς τὰς θείας ἐπιρροάς καὶ ἐκδηλοῦται εἰς αὐτήν ἡ θεία λατρεία, καθίσταται Μοῦσα, δηλαδή αἰωνία ἐμπνευσμένη Γαλήνη. Ἐνώτισον εἰς τὸ Φῶς αὐτὸ ἀνθρωπίνην ψυχήν, ἐάν θέλῃς νὰ καταστής θεία Γαλήνη.

Ποῖος λοιπὸν εἶναι ὁ θεῖος σοφὸς περὶ τοῦ ὁποῖου θέλομεν νὰ ὁμιλήσωμεν σήμερον συνδυάζοντες τὴν ὑπαρξίν του εἰς τὴν Γῆν πρὸς τὰς θείας τοῦ Οὐρανοῦ ἐπιρροάς; Εἶναι ὁ γεννηθεὶς κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, τὸν ὁποῖον περιέβαλαν ἀμφότεραι αἱ θεαὶ ἐπιρροαί, τὰς ὁποίας ἐλάτρευσεν, τὸ δὲ Φῶς των στέφανον παρεσκεύασεν καὶ περιέβαλεν τὴν θείαν του μορφήν, χρυσαὶ δὲ ἀκτῖνες τοῦ Ἥλιου καὶ εὐώδης χυμὸς τοῦ θεοῦ Κάλλους ψαύσας ὁλόκληρον τὴν ὑπόστασίν του τῆς μετέδωσε θεῖον Φῶς καὶ θεῖον Κάλλος. Ἐκαλλύνθη ἡ μορφή τοῦ θεοῦ σοφοῦ, ἐφωτίσθη τὸ πνεῦμα του καὶ διεῖδεν τὰς λειτουργίας καὶ μυσταγωγίας τῆς Φύσεως καὶ εἶπεν:

Ὡ θεία ἁρμονία! Τὸ πᾶν εἰς Σέ ἀποτελεῖ μορφήν καὶ πᾶσα μορφή τὸ κάλλος σου περιβεβλημένη αἰνεῖ τὴν θείαν ὑπόστασίν σου! Θεία ἁρμονία, ὁ ὑπαγορεύσας εἰς σέ τὸ Κάλλος, εἶναι ὁ κατέχων τὰ σκῆπτρα τοῦ θεοῦ Ἀείρου Μέγας Ζεὺς, τοῦ ὁποῖου ὁ γόνος ἐξεδηλώθη εἰς ἐστίας ἀείρου φωτός ἐν τῇ Φύσει εἰς τὸν ὁποῖον ὑπολάνθανει τὸ σπέρμα τῆς Θεοποιήσεως πασῶν τῶν ὑπὸ Σοῦ συντελουμένων μορφῶν. Τὸ Πᾶν, θείαν ἁρμονίαν ἐκρέει ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς συστάσεως τῶν μορφῶν τῆς Φύσεως, τὴν ὁποίαν κατέχει ὁ μέγας Ζεὺς καὶ παράγει τὰς θείας προσωπικότητας, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουσαι τὰς δυνάμεις καθίστανται Βασιλεῖς αὐτῶν καὶ ἡ πτωχή μας Γῆ δεχομένη τὰς θείας ἐπιρροάς των μεταβάλλεται εἰς

μορφάς καὶ συνειδήσεις. Θεῖον Ἀπειρον, ὑπῆρξες Μονάς εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Πᾶν συνεσπειροῦτο, ἀλλὰ παραγωγὸς Μονάς. Παρήγαγες πάσας τὰς ἄλλας Μονάδας καὶ οἱ ἀπειροὶ ἐκ Μονάδων ἀριθμοὶ σου ἀποτελοῦν τὴν ἁρμονίαν σου.

Δέν εἶσαι θεῖον Ἀπειρον ἢ ἀριθμὸς, διότι οὕτω καθίσταται νοπτόν εἰς πᾶσαν εἰς τὴν Φύσιν Μονάδα ἡ ὁποία διακρίνεται τῶν ἄλλων ὡς ἔχουσα ἰδίαν μορφήν. Σκοπὸς σου θεῖον Ἀπειρον εἶναι ἡ ὑπαρξίς σου κατὰ μονάδας. Τούτων ἀπώτερος σκοπὸς ἡ θεία γαλήνη καὶ ἡ συγκέντρωσις εἰς ἐκάστην τῆς αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως πασῶν τῶν θείων σου ἐνεργειῶν. Θεῖον Ἀπειρον, Σέ αἰσθάνομαι, διότι ἐντός μου Σέ φέρω. Εἶμαι ὡς ἥσο ἀρχικῶς Μονάς. Εἶμαι καὶ ἐγὼ ὡς Σὺ, Ἀπειρον καὶ ὅταν εἰς ἐμέ συντελεσθῇ ὡς εἰς Σέ συνετελέσθῃ ἁρμονία, τότε, ὦ θεία τοῦ Ἀείρου ἔκφρασις, ἡ ὑπόστασίς μου θὰ καταστῇ δεσπόζουσα θέλησις ὡς τοῦ Μεγάλου Διὸς καὶ θὰ ἀναθέσῃ εἰς τὴν θέλησίν μου τὴν ἐπιβλεψίν τῆς θείας Σου ἁρμονίας, θὰ μέ δεχθῇς ὡς δεσπόζουσαν καὶ κυριαρχοῦσαν δύναμιν ἐπὶ τῆς θείας ἐν θεῖᾳ Φύσει ἐκφράσεώς Σου.

Ὡ ἀδύνατοι τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ἀνθρωποὶ! Σεῖς, οἱ ὁποῖοι νομίζετε ἑαυτοὺς θεῖους τὴν γνῶσιν, περιγράψατε δι' ὀλίγων τὴν ὑπαρξίν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀείρου, ὡς περιέγραψεν αὐτόν ὁ θεῖος σοφὸς διὰ νὰ ἐννοήσετε τίνες εἴσθε. Ὡ ἀνθρωποὶ θνητοὶ! Ἀκροασθῆτε τὸν θεῖον σοφόν εἰς ὃ, τι κατωτέρω θὰ εἶπω καὶ ἂν εἴσθε ἀληθῶς ὡς προεῖπον καὶ σεῖς Μονάδες ἐνέχουσαι ἐντός των τὸ θεῖον Ἀπειρον καὶ αἰσθανόμεναι αὐτό, ἀκολουθήσατε τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἐχάραξε.

Ἔργον μου, ἔλεγεν, εἶναι ὅχι νὰ βαδίσω ἐπὶ ἐκείνων τῶν γραμμῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ

θεῖοι μύσται ἐχάραξαν εἰς τὰ τελούμενα Μεγάλα Μυστήρια. Εἰς αὐτὰ τελοῦνται θεαὶ τελεταί, αἱ ὁποῖαι γεραίρουν τὰς ἐνεργείας τῆς Φύσεως καὶ ἀποκαθιστοῦν τοὺς μωμένους εἰς τὴν θείαν γνῶσιν. Βεβαίως αὐτὸ εἶναι Θεῖον ἔργον. **Ἔργον μου εἶναι νὰ συντρέξω εἰς τὴν παραγωγὴν ἁρμονίας εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, διότι ὅταν δέν ἐπικρατῇ ἁρμονία ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκεται ἐκτός σκοποῦ.** Τὸ Ἀπειρον ἀποτελεῖται ἀπὸ πληθύν ἀτομικότητων. Τὰ ἄτομα αὐτὰ εἶναι αἱ μορφαὶ τοῦ Ἀείρου αἱ συντελοῦσαι εἰς τὴν ἁρμονίαν του.

Ἡ συντέλεσις τῆς ἁρμονίας εἶναι καθολικὸς σκοπὸς τῶν ἀτομικότητων. Ὁ σκοπὸς αὐτὸς εἶναι ἡ ἐπίτευξις εἰς ἐκάστην ἀτομικότητα ἰδίας μορφῆς. Μὴ δὲ τῆς ἁρμονίας ἐπιτυχανομένης, τὸ Ἀπειρον δέν ἐπιτυχάνει τὸν σκοπὸν του. Αἱ μορφαὶ τοῦ ἀπόλλυνται. Ἀπολλυμένων δὲ τῶν μορφῶν τοῦ Ἀείρου, τοῦτο ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἴδια. Ἡεῖς τὰ ἴδια ἐπαναφορὰ τοῦ Ἀείρου θὰ ἦτο συντέλεσις τῆς καταστροφῆς του, ἀλλὰ αὐτὸ δέν συντελεῖται εἰς τὸ Ἀπειρον. Δέν συντελεῖται, διότι ἐκάστη μορφή αὐτοῦ βαίνει κατὰ προδιαγραφέντα νόμον καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς εἰς τὰ ἴδια οὐδέποτε συντελεῖται. Τὸ Ἀπειρον ἐν τῷ συνόλῳ του διευθετεῖται ὑπὸ ἐπιστάτου τινὸς νόμου ὁ ὁποῖος ἀφοῦ πρότερον συντελέσῃ τὴν ἁρμονίαν καὶ μεταβάλῃ τὴν ἀποτελοῦσαν αὐτὸ οὐσίαν εἰς εἰδικὰς μορφάς, τὰς ἐξαναγκάζει νὰ ἀκολουθοῦν ὠρισμένην κυκλικὴν τροχίαν. Ὅθεν τὸ πᾶν βαίνει κατὰ κύκλον, ἀλλὰ τὸ πέρας τοῦ κύκλου οὐδέποτε καταλήγει εἰς τὴν ἀφειρησίαν του. Ἡ κατάληξις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου τῆς ἀφειρησίας θὰ ἐσημαινέετο διάσπασιν τῆς ἁρμονίας καὶ καταστροφὴν τοῦ Ἀείρου. Ἡ ἐν αὐτῷ κίνησις θὰ ἔχανε τὴν τροχίαν τῆς καὶ αἱ μορφαὶ θὰ

περιεπλανῶντο ἐπὶ τῶν μορφῶν καὶ συγκρούσεις καὶ καταστροφαὶ θὰ ἐτελοῦντο.

Πᾶσα μορφή τοῦ Ἀείρου βαίνει πρὸς τὸ ἄπειρον αὐτῆς, ἡ δὲ ταχύτης τῆς καθίσταται αἰσθητὴ εἰς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀνθρώπων μετὰ πάροδον αἰώνων. Αἱ μορφαὶ αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον διευθετεῖ ἡ ἐστία τοῦ ἡλιακοῦ φωτός διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιρροῆς του, ποιοῦν τὴν τροχίαν τους κατὰ κύκλον ἀνάλογον ἐκάστη καὶ ὅλαι ὁμοῦ συντρέχουν νὰ βαῖνῃ ὁλόκληρον τὸ Ἠλιακὸν σύστημα ἐκφεύγον τῆς αἰσθητῆς εἰς ἡμᾶς τροχιάς εἰσερχόμενον εἰς ἑτέραν, τὴν ὁποίαν θὰ διακρίνωμεν παρατηροῦντες ἐπισταμένως μετὰ πάροδον αἰώνων τινῶν. Αἱ εἰς τὸ Ἀπειρον κινήσεις τῶν μορφῶν τοῦ Ἠλιακοῦ μας συστήματος τὸ σῶζουν τῆς καταστροφῆς καὶ αἱ μορφαὶ μεταβάλλονται ἀποτελοῦσαι τελειότερας τοιαύτας. Οὐδεμία μεταβολὴ ἐπὶ τῶν μορφῶν θὰ ἐπετυχάνετο ἄνευ αὐτῆς τῆς κινήσεως. Τὸ φῶς θὰ ἔχανε τὸν λόγον τῆς υπάρξεώς του καὶ πλήρης σκότος θὰ περιέβαλλε ὅ, τι βλέπομε σήμερα ὑπὸ μορφήν ἀείρου κάλλους. Ἀλλὰ ἐνῶ τὸ Ἀπειρον δέν διαφεύγει τῆς διευθετήσεως τοῦ ἐσωτάτου αὐτοῦ νόμου καὶ αἱ μορφαὶ του ἐπιτελοῦν τοὺς ἀναμορφωτικούς των κύκλους, διαφεύγει τὴν ἐπιρροήν του ἡ συνειδήσις, ἡ ὑπὸ μορφήν πνεύματος ἐκδηλωθεῖσα.

Ὁ θεῖος νόμος καταμερίζεται εἰς τὰς συνειδήσεις καὶ ἐκάστη αὐτῶν ἀφ' ἑαυτῆς ὀρμωμένη, ποιεῖται κινήσεις, λαμβάνουσα Λόγον ὑπάρξεως ἀφ' ἑαυτῆς καὶ δύναμιν συντηρήσεως ἀπὸ τὴν ἄπειρον πηγὴν τοῦ καθολικοῦ νόμου διὰ συστήματος ὀργανικοῦ, εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ὁποῖου συντρέχει. Αἱ οὕτω συντελούμεναι πνευματικαὶ μορφαὶ ἀποτελοῦν ἴδιον σκοπόν, τὸν σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἀνεφέραμε. Ἡ ἐπίτευξις αὐτοῦ τοῦ

σκοποῦ ἐπιτυχάνεται δι' ἁρμονίας τῶν πνευματικῶν σκοπῶν καί δι' ἁρμονίας αὐτῶν πρὸς πάσας τὰς μορφάς τῆς ἐχοῦσης ἀνεκδήλωτον πνευματικὴν μορφήν Φύσεως. **Στενωτάτη ἀλληλεγγύη τῶν πνευματικῶν πρὸς τὰς φυσικὰς μορφὰς πρέπει νὰ τελεῖται. Αἱ φυσικαὶ μορφαὶ μεταδίδουν τὴν δυνάμιν τους εἰς τὰς πνευματικὰς μορφὰς καὶ συντρέχουν τὰς τελευταίας νὰ ἐκδηλώσουν ὅ,τι ἀκόμη δὲν ἔχουν ἐκδηλώσει.**

Τὰ ὑπὸ τῶν πνευματικῶν μορφῶν ἐκδηλούμενα διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν φυσικῶν μορφῶν εἶναι νόμισις καὶ αἴσθησις τῶν τελουμένων λειτουργιῶν τῆς Φύσεως, ἡ δὲ μεταξύ τῶν πνευματικῶν μορφῶν ἐπιτελούμενη ἀλληλεγγύη καὶ ἁρμονία συντρέχει εἰς τὸ νὰ διαχέεται ἡ παρασκευαζομένη ἔνεκα τῆς ἐπαφῆς αὐτῶν (πνευματικῶν μορφῶν) πρὸς τὰς φυσικὰς μορφὰς ζωῆς εἰς ὁλόκληρον τὸ πνευματικόν σῶμα. Ἡ διάχυσις τῆς Ζωῆς εἶναι ὁ ἔτι μείζων ἐπιδρῶν νόμος τῶν ψυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ νὰ ἐκδηλοῦν τὰς δυνάμεις των πρὸς συντέλειαν μείζονος πνευματικῆς μορφῆς, ἐκ τῆς ὁποίας συντελεῖται ἡ θεοποίησις τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἀπείρου. **Οὐδὲν συντελεῖται μὴ ἐπικρατούσης ἁρμονίας ἐπὶ τῶν πνευματικῶν μορφῶν, ἐπανερχομένων καὶ ποιοῦσάν τὴν κυκλικὴν των περιφορὰν ἐπὶ τὰ αὐτὰ σημεῖα καὶ ἐντεῦθεν συγκρούσεις, γενεαὶς παθῶν, θλίψεις, ὀδύνη, περιπλάνησις.** Αἱ πνευματικαὶ μορφαὶ ἐκφυγοῦσαι τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν τροχίᾳς παρήγαγον τὴν σύγχυσιν πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπὸ αἰώνων ἡ ἀνθρωπότης παλαίει.

Ὁ θεῖος μύστης λοιπὸν δὲν ἠρέσθη νὰ καταδείξη, ὡς τὰ ἄλλα Μυστήρια, τὰς τελουμένας λειτουργίας τῆς Φύσεως, ἀλλὰ ἐπεζήτησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἐκτροχιασθεῖσαν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν φυσικὴν αὐ-

τῆς τροχίαν, ὑποδείξας διὰ σοφοῦ συστήματος τὰ μέσα τῆς ἐπαναφορᾶς. Ὑπαγόρευσε τὸν τρόπον τῆς διαίτης, τὸν τρόπον τῆς κοινωνικῆς ὁργανώσεως, τοὺς νόμους οἱ ὅποιοι ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁδηγοὶ τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων καὶ βουλήσεων. Ὡς ἄλλος Προμηθεὺς μετέδωσε τὸ Φῶς, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ κανονίσῃ τὰς σχέσεις τῶν πνευματικῶν μορφῶν καὶ ἐδίδαξε νὰ ἐγκαταλείψουν τὸν τότε κρατοῦντα τρόπον τῆς κοινωνικῆς ὁργανώσεως. **Ὅ,τι θὰ ἐπιζητήσῃ ἡ ἀνθρωπότης τοῦ μέλλοντος, ἡ ὁποία θὰ συναισθανθῇ τὴν ὑπαρξίν της, τοῦτο τότε ὑπαγόρευσε καὶ ἐδημιούργησε μυσταγωγικόν σύστημα εἰς τὸ ὁποῖον κατέδειξε εἰς ὅσους ἐμυήθησαν κατὰ τρόπον ἀντιληπτικώτατον, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐζήλωσε, τὴν δημιουργίαν καὶ λειτουργίαν τοῦ ἀπείρου τῆς συνειδήσεως καὶ τὸν σκοπὸν της, πρὸς τὸν σκοπὸν οἱ μυούμενοι νὰ διακρίνουν ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ὁργάνωσις τῶν πνευματικῶν μορφῶν καὶ ὅτι μέγιστον πάντων τῶν καθηκόντων τοῦ σοφοῦ εἶναι, νὰ συντρέξῃ εἰς τὴν παραγωγὴν κοινωνίας, ἐν ἁρμονίᾳ τῆς Φύσεως βιούσης.**

Ἐδίδαξεν ὅτι, αἱ ψυχαὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀκολουθοῦσαι τὸν τρόπον, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν τοῦ νοεῖν, θὰ περιπλανῶνται φερόμεναι ἀπὸ ὁργανισμοῦ εἰς ὁργανικόν σῶμα καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ὀδύνην. Ὑπέδειξεν τὴν κατάπausιν τῶν παθῶν καὶ τῆς ἐκτρόπου ζωῆς διὰ τῆς ἀποκῆς ἀπὸ ὠρισμένης τροφᾶς καὶ ἐδίδαξε τὸ δικαίωμα ἐκάστης προσωπικότητος τὸ ὁποῖον ἔχει, ὡς ἀποτελοῦσα ἐκάστη ἰδίαν μορφήν τῆς Φύσεως. Πρὸ πάντων δὲ κατέδειξε, τὴν ἀνάγκην τῆς ἀριτίας ὁργανικῆς διαπλάσεως τῆς ἀνθρωπότητος διότι ὡς ἔλεγεν, «ὅταν τὸ ὄργανον τῆς ψυχῆς δὲν εἶναι ἱκανόν νὰ δέ-

χεται τὰς ἐπιρροὰς τῆς Φύσεως, ἡ ψυχὴ πάσχει καὶ οὐδὲν δύναται νὰ νοῇ ἐξ ὧσων πρὸς αὐτὴν γίνονται. Ἡ ὁργανικὴ διαμόρφωσις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ ἐπίτευξις ἁρμονίας μεταξύ τῶν ὑποστάσεων αἱ ὁποῖαι τὴν ἀποτελοῦν θὰ ἐπιφέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν γαλήνην, ἡ ὁποία καὶ θὰ τῆς χρησιμεύσῃ ὡς μέσον νὰ διοχετευθῶν πρὸς αὐτὴν αἱ ὁδηγίαι τῶν θεῶν. **Οἱ θεοὶ εἶναι συνειδήσεις αἱ ὁποῖαι ἐπετέλεσαν ἀναμορφωτικὸν κύκλον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡδυνήθησαν νὰ ἀντλήσουν αἰώνιον ὁργανικόν μέσον καὶ ἐντεῦθεν ἐκυριάρχησαν ὡς συνειδήσεις τοῦ Ἀπείρου, ἔχουσαι θέλησιν Θεῖαν».**

Ὁ Πυθαγόρας ἦτο ἱατρός καὶ μύστης τῶν ἀποκρύφων τῆς Φύσεως Μυστηρίων. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σάμον τὸ ἔτος 595 π.Χ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐσώζετο ἀκόμη τὸ ἀπολεσθέν κάλλος τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ἔλκον τὴν φύσιν τῶν θεῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην. Ἡ μήτηρ του Πυθαίς, ἀγνή τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸν θεόν Ἀπόλλωνα καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς ἐπέδρασεν τὸν καρπὸν τῆς κοιτίας της καὶ οὕτω ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Φωτός ἐγεννήθη ὁ Πυθαγόρας. Νέος ἔτι ὁ Πυθαγόρας ἔδειξε σημεῖα ὁργανικοῦ κάλλους καὶ πνεύματος ἰσχύιν. Ἡ μητέρα του τὸν ὠδήγησε καὶ τὸν παρέδωσε εἰς τοὺς Διδασκάλους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο σοφοί. **Φερεκύδης καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τὸ πρῶτον ἐδίδαξαν τὸν Πυθαγόρα. Ἀλλὰ ὁ Πυθαγόρας νεώτατος ἀκόμη ἐγκατέλιπε τὴν Σάμον καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐμυήθη εἰς τὰ ἐκεῖ μυστήρια.**

Ἐκεῖθεν, εὐνοούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος προσέφυγε εἰς τὰς διαφόρους Ἀσιατικὰς χώρας εἰς τὰς ὁποίας ἐξέμαθε τὴν ἱεράν τοῦ ἱατροῦ τέχνην, διδασθεὶς αὐτὴν ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, οἱ ὅποιοι τὴν εἶχαν με-

ταδώσει εἰς τὰς χώρας αὐτάς μετὰ τῶν ὁποίων ἐπεκοινωνοῦν. Ὅχι βεβαίως αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλονται οἱ ἱατροὶ τῆς σήμερον, ἀλλὰ ἐκείνην, ἡ ὁποία ἔλκει τὴν γνῶσιν ἀπὸ τὴν ἱεράν, ὡς τὴν καλοῦν οἱ μῦσαι τῆς Φύσεως, Ἀστρολογίαν.

Ὁ Πυθαγόρας παραμείνας ἐπὶ μακρὸν χρόνον μετὰ τῶν Ἰνδῶν, ἐξέμαθε πάσας τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας τῶν ἱερῶν τοῦ Βούδα καὶ ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔνθα καὶ ἐμυήθη εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσίνος καὶ εἰς τὰ εἰς Θήβας Καβεῖρια. Οἱ Ἱεροφάνται τῆς Ἐλευσίνος ἐκάλουν αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσίν των, διότι ἐξετίμησαν αὐτὸν καὶ εἰς τὸ πρόσωπόν του εἶδον θεῖον ἄνδρα, πλὴν ὅμως ὁ Πυθαγόρας δὲν ἐδέχθη. Ὁ Πυθαγόρας παραμένων εἰς τὰς Θήβας ἠλεγξεν δημοσίᾳ τὴν πολιτείαν τῶν Καβερίων ὡς μὴ συνάδουσαν πρὸς τὰ θεῖα Μυστήριά των. Τοῦτο ἐκίνησε τὴν ὀργὴν των καὶ ἐβουλήθησαν νὰ τὸν φονεύσουν, ὁ Πυθαγόρας ὅμως γνώστης τῶν ἀνθρωπίνων διανοημάτων διέφυγε τὸν κίνδυνον.

Ἀπελθὼν ἐκ τῶν Θηβῶν διπλῆθεν πάσας τὰς Ἑλληνικὰς χώρας εἰς τὰς ὁποίας ἐθαυμάσθη ὡς θεῖος ἀνὴρ. Πρὸ παντός ἐξετιμήθη εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου καὶ παρέσχεν μεγίστην συμβολὴν εἰς τοὺς ἱερεῖς τοῦ ἐκεῖ χρηστηρίου ὡς καὶ εἰς μίαν τῶν Ἱερειῶν του, τὴν ὁποίαν προπαρασκεύασε νὰ ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. Παντοῦ ἐξέπληπτε, διότι καὶ τὸ κάλλος τῆς μορφῆς του καὶ ἡ ἰσχύς τοῦ πνεύματός του ἐπεβάλλοντο εἰς πάντας. Ἐδίδασκεν παντοῦ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν καὶ ἐθεράπευεν πάσχοντας. Τοῦτο ἀρκοῦσε νὰ νομίζουν οἱ ἄνθρωποι αὐτὸν θεόν. Διὰ ὠρισμένων ἐκπληκτικῶν ἱκανοτήτων του ἐξέπληπτε τὰ πνεύματα ὅχι μόνον τῶν κοινῶν

άνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν σοφῶν. Ἐδίδασκε εἰς αὐτοὺς ἀπὸ ὅπου διήρχετο, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν μαθηματικὴν. Ἐδίδε μαθηματικούς ὀρισμούς καὶ ἔλυνε μέγιστα προβλήματα μόνον μὲ τὴν βοήθεια τῶν ἀριθμῶν.

Οἱ γνωρίσαντες τὰ Ὀρφικά Μυστήρια διέκριναν εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸν θεῖον Ὀρφέα. Ἦλεγχε τὴν ἀγωγὴν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἱ ὅποιοι δὲν ἐπορεύοντο ὡς ἡ Φύσις ὑπαγορεύει καὶ ὑπεδείκνυε τὸν τρόπον τοῦ βασιλεύειν καὶ πολιτεύεσθαι εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν πόλεων. Ἐδίδε στοιχεῖα πρὸς σύνθεσιν ἁρμονικῆς κοινωνίας καὶ ὑπαγόρευε τὴν ἐκμάθησιν τῆς μουσικῆς, ὡς μέσου καταδεικνύοντος διὰ τῆς ἁρμονίας τῆς τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως τῆς κοινωνίας. Ἐπεδείκνυε τὰ φυτὰ καὶ ἐδίδασκε τὴν ἐπιρροή ἐκάστου ἐπὶ τῶν εἰς τὰ ἀνθρώπινα σώματα ἀναφυομένων νόσων. Ἦτο περιβεβλημένος τὴν ἱεράν τῶν φιλοσόφων λευκὴν τήβεννον καὶ στεφανωμένος μὲ στέφανον κατεσκευασμένον ἐκ χρυσοῦ καὶ ποικιλμένον ὑπὸ ἱερῶν λίθων. Ἡ ὄψις του ἦτο μεγαλοπρεπής, ἐπιβάλλουσα, θεία. Οὐδεὶς ἀντετάσσετο εἰς τὸ βλέμμα του ἀλλὰ πάντες ἐφώνουν **«Αὐτός ἔφα»**. Εἰς τὴν διάβασίν του ἐκάμπτοντο πάντες οἱ Τύραννοι καὶ κρυφίως τὸν ἐμίσουν διὰ τὴν ὑπεροχὴν του. Οὗτος ἐννοῶν τὰς σκέψεις των ἔλεγεν: **«Οἱ ἐμὲ βλέποντες ἄς ἴδουν ἑαυτοὺς καὶ ἄς κρίνουν τὰς πράξεις των παραβάλλοντες αὐτὰς πρὸς τὰς ἡμετέρας»**.

Ὁ θεῖος σοφὸς μέχρι τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ Θήβαις διαμονῆς του ἐδεικνύετο ἄσημος. Μόνον οἱ Ἱεροφάνται βαθέως εἶχον γνωρίσει αὐτόν. Ὅταν δὲ ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν τότε Μεγάλην Ἑλλάδα ἄγουσαν, ἤρξατο νὰ ἐκδηλοῖ τὰς δυνάμεις του καὶ τοῦτο, διότι πρὸς τὰ ἐκεῖ ἔβλεπε ὡς

κατάλληλον τόπον καὶ περισσότερον ἀναγκαῖον νὰ διδάξῃ τὰς ἱεράς αὐτοῦ ιδέας. Κατὰ τὴν ἐκ Θηβῶν ἀναχώρησίν του ἡ φήμη του προέτρεχε τῶν πόλεων, τὰς ὁποίας ἐπεσκέπτετο καὶ τοῦ προπαρασκεύαζε ὑποδοχὴν. Μέχρι τῆς εἰς Κρότωνα ἀφίξεώς του δὲν ἐδίδασκε δημοσίᾳ, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν μόνον· εἰς τοὺς συναναστρεφόμενους δὲ μὲ αὐτόν ὑπεδείκνυε τὰς θείας του δυνάμεις. Εἰς πολλοὺς προέλεγε τὰ μέλλοντα εἰς αὐτοὺς νὰ συμβοῦν καὶ τοὺς ὑπεδείκνυε ποιοὶ ἦσαν εἰς προγενεστέραν ζώην των. Ἐδίδασκεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἄπαξ ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ καὶ ὅτι **ὁ ἴδιος 440 φορές εἶχεν ἀλλάξει μορφήν ἐν τῇ Φύσει**. Ἐδίδασκεν εἰς πάντας τὸ ἀντιπεπονθὸς καὶ λαμβάνων ὡς ἀρχὴν αὐτὸ ὑπεδείκνυε ποῖα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ἀπεκάλει τοὺς θεοὺς δικαίους καὶ ὡς οὐδέποτε καταχρωμένους τὰς δυνάμεις των, εὐνοοῦντες οὕτω τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν ἄνθρωπον. **Ἔλεγεν: «τόσον ἡ κακία ἐσκότισεν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, ὥστε μόνον ὁ θάνατος δύναται νὰ εὐεργετήσῃ τὴν ψυχὴν του»**. Ἀπεκάλει τὴν ἱατρικὴν ἱεράν Τέχνην διδασκομένην ὑπὸ τῶν θεῶν μόνον εἰς τοὺς σοφοὺς, διότι αὐτοὶ δὲν καταχρῶνται τῆς γνώσεως.

Ὁ Πυθαγόρας μετεχειρίζετο ὡς τροφὴν σπέρματα καὶ καρπούς καὶ ὠρισμένα εἶδη εἰς ἐκάστην ἐποχὴν. Συνεβούλευεν νὰ προσφέρουν θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ μόνον τῶν θυμάτων νὰ ἄπτονται τῆς σαρκικῆς τροφῆς. **«Χωρίζει, ἔλεγεν, τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὸν νοῦν καὶ ὁλόκληρον τὴν ὑπόστασιν ἀπὸ τῶν Φύσιν ἢ βρώσις σαρκῶν ζῶων»**. Ἐδίδασκεν νὰ περιβάλλωνται μὲ λινὰ ἐνδύματα οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ ἀφίνουν τοὺς ὁργανισμούς των γυμνοὺς, ὥστε νὰ περιβάλλουν αὐτοὺς αἱ ἐπιρροαί

τῆς Φύσεως. Τὸ μάλλινον ἐνδύμα εἶναι ἀρνητικὸς ἀγωγὸς τῶν ἐπιρροῶν καὶ συντρέχει εἰς τὸ νὰ μὴ συναντᾶται ἡ θερμότης τοῦ ὁργανισμοῦ μὲ τὴν θερμότητα τῆς Φύσεως. Ἐδίδασκε τὴν λατρείαν πρὸς τὸν Ἥλιον, ὡς μόνῃς πηγῆς ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ ἀντλεῖ δυνάμεις διὰ τοῦ ὁργανισμοῦ τῆς, τὰ δὲ ὑπὸ τῆς θείας τοῦ Ἥλιου ἐπιρροῆς γινόμενα φυτὰ εἶναι τὰ καταλληλότερα πρὸς ἴασιν τῶν ἀσθενῶν. Ἀφικθέντα τὸν Πυθαγόρα εἰς Κρότωνα τὸν ὑπεδέχθησαν καὶ τοῦ παρήξαν πάντα τὰ μέσα νὰ ἰδρῦσιν σχολήν. Κατὰ πρῶτον συνέστησεν Σύλλογον ἢ Φιλοσόφων Ἐνδιαίτημα, ὡς ὁ ἴδιος ἀπεκάλει τὴν σχολὴν του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφοίτουν νέοι καὶ νέαι. Ἡ εἰς τὴν σχολὴν αὐτὴν διδασκαλία του ὑπῆρξεν γονιμοτάτη καὶ ἡ φήμη του διεσπάρη εἰς πάσας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις.

Ἐδίδασκεν τὴν κοινωνικὴν ἀγωγὴν, τὸν τρόπον τῆς ἐρεῦνης τῶν φυσικῶν λειτουργιῶν, τὴν μουσικὴν, τὴν ἀριθμητικὴν καὶ πρὸ παντός τὴν συγκρότησιν κοινωνίας ἐν ἁρμονίᾳ βιούσης. ἤκρωντο αὐτοῦ ὡς ἐάν ἦτο θεός. Τὸ ἐπιβάλλον τοῦ ὕψους του καὶ ὁ ἔξοχος χαρακτὴρ του ἐμάγευε πάντα ἀκροατὴν του. Ἡ διδασκαλία του ἦτο σύντομος, σαφής, εὐπρόσδεκτος εἰς πάντας. Ὅμιλῶν περὶ τοῦ βίου τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ διάγουν οἱ ἄνθρωποι, παρέβαλεν αὐτόν πρὸς τὴν συνεργασίαν τοῦ Οὐρανοῦ διὰ τῶν ἐπιρροῶν του πρὸς τὴν Γῆν, τῆς ὁποίας ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς μορφῆς, ἡ ἔχουσα κάλλος Νύμφης, τὴν ὁποίαν ἐρῶσι οἱ θεοί. **Τὰ ἀποτελέσματα τῆς συνεργασίας εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγεν, «πρέπει νὰ εἶναι φῶτισις διανοητικῆς, σωματικῆς διάπλασις καὶ ψυχικῆς ἐκπαίδευσις, ἡ ὁποία πρὸ παντός πρέπει νὰ τὴν προσπλῶνῃ πρὸς τὰ ἔργα τῶν Θεῶν»**. Ἡ

ἐκπαίδευσις εἰς τὴν μουσικὴν, τῆς ὁποίας εἰσήγαγε τὰ στοιχεῖα καὶ εἰς τὴν ἀριθμητικὴν, εἶναι ἐφόδιον τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον καλλύνει τὴν μορφήν τῆς καὶ προλειαίνει τὴν ὁδὸν τῆς εἰς τὸ Φῶς, τὸ ὁποῖον ἔλεγε **«οἱ Θεοὶ δωροῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅπως καταστοῦν ἡμεροὶ, γενναῖοι, εὐπροσήγοροι, λάτρες τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Φύσεως καὶ γινώσται τῶν λειτουργιῶν τῶν Οὐρανίων σωμάτων»** περὶ τῶν ὁποίων ὡσαύτως ἐδίδασκεν καταδεικνύων τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἔχει εἰς τὸ Ἀπειρον.

Διὰ τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων, πλεῖσται τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν ἰδικαί του κατασκευαί, κατεδείκνυε τὰς λύσεις προβλημάτων τῆς κινήσεως τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα ἦτο ἀδύνατον ἄλλως νὰ κατανοήσῃ ὁ νοῦς τῶν ἀκροατῶν του. Αἱ προλήψεις, διότι καὶ τότε ὑπῆρχαν προλήψεις, πρὸ τῶν ἐξηγήσεων, τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ μέγας Σοφὸς ὑπεχώρουν καὶ ὁ νοῦς προσπλοῦτο εἰς τὴν γνῶσιν. Ἐδίδασκεν τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰς βουλὰς τῶν θεῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξωτερικεύοντο διὰ τῶν Μαντείων καὶ ἀπεκάλει τὰ **Μαντεῖα ὡς τὰ μόνα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς μέρη εἰς τὰ ὁποῖα δαιτῶντο οἱ θεοί**. Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῶν μεγάλων αὐτοῦ Μυστηρίων εἰς τὸν Κρότωνα, περιώδευσεν καὶ πάλιν ἐπισκεφθεὶς τὰ διάφορα Μαντεῖα τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, πρὸς τὰς ὁποίας ἐδώρυσεν συγγραφὰς τελετῶν καὶ ἐπικλήσεων διὰ τὰ ἱερά των. Αἱ Ἱέρειαι, ὅταν ἐφθανε, τὸν προσεφώνουν διὰ τῶν λέξεων, **«Ὡς εὖ παρέσπες, υἱὲ τοῦ Ἀπόλλωνος»**.

Ἐπιστρέψας εἰς Κρότωνα ἐνυμφεύθη τὴν παρθένον καὶ ἐξαισίαν τὸ κάλλος Θεανῶ. Ἡ Νύμφη Θεανῶ ἠράσθη τοῦ Πυθαγόρου, τὸ δὲ ψυχικόν τῆς κάλλος ἔπεισε τὸν θεῖον

ἄνδρα νά τήν λάβῃ σύζυγον, τῶν θεῶν ἐπι-
τρεψάντων νά ἔλθῃ εἰς γάμον. Μετά τόν
γάμον του κατέστη θειότατος. **Ὁ ἔρως τῆς
Θεανοῦς ἀνύψωσε τόν Πυθαγόρα καί
κατόπιν τῶν συμβουλῶν, τάς ὁποίας
ἔλαβε ἐκ τῶν Μαντείων, τά ὁποία ἐπεσκέ-
φθη, ἱδρυσε τά Πυθαγόρεια Μυστήρια.**
Ταῦτα ἀπετελοῦντο ἐξ ἑννέα βαθμῶν, εἰς
ἐνδειξιν τοῦ μεγάλου σεβασμοῦ, τόν
ὁποῖον εἶχεν πρὸς τάς ἑννέα (9) ἀριθ-
μητικές Μονάδας, αἱ ὁποῖαι ἔλεγεν ὅτι ἐξε-
προσώπων ἑννέα (9) βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποί-
ων ἐθεμελιώθη τό Σύμπαν.

Ἡ κλίσις του πρὸς τάς ἀριθμητικές καί ἐν
γένει μαθηματικές πράξεις τόν ἤγαγε εἰς τό
νά εὗρῃ ὅτι τό Σύμπαν εἶναι συγκροτημένον
ἀπό ἀριθμούς, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐξε-
προσώπει εἰς αὐτό τās ποιότητας τῶν μορ-
φῶν του. **Οἱ ἀριθμοί, ἔλεγεν: «δέν εἶναι
πράξεις δεικνύουσαι τήν ποσότητα τῶν
μορφῶν τοῦ Σύμπαντος, ἀλλά τήν ποιότη-
τα ἡ δέ ποιότης ἐνδείκνυται ἐκ τῆς ποιό-
τητος τῶν μορφῶν, αἱ ποιότητες δέ κα-
ταδεικνύουν τήν βαθμιαίαν αὐτοῦ δια-
μόρφωσιν».**

Τά μυστήριά του διηροῦντο εἰς τρεῖς κα-
τηγορίας. Εἰς τὰ ἀφορῶντα εἰς τήν δια-
μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου καί καταδεικνύον-
τα τήν προέλευσιν αὐτοῦ, εἰς τὰ διδάσκοντα
τās δυνάμεις αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τās μορ-
φάς τῆς Φύσεως καί τās ποικιλίας τῶν
ὀργάνων τῶν διαφόρων μορφῶν καί εἰς τὰ
μεγάλα καί ἱερά, τά ὁποῖα οὐδέ λέξις ἐπέ-
τρεπον εἰς τούς μύστας αὐτῶν νά εἴπουν
κἄν περί τῆς ὑπάρξεώς των.

Εἰς τήν πρώτην τριάδα ἐμμοῦντο
ἄνδρες καί γυναῖκες καί ὑπεβάλλοντο
εἰς πενταετή σιγὴν. Εἰς τήν δευτέραν μό-
νον ἐξαγνισμένοι τό σῶμα καί τόν νοῦ καί

καθάριοι ἀνομημάτων τήν ψυχὴν καί εἰς
τήν τρίτην φωτισμένοι καί ὑπὸ τῶν θεῶν
ἐμπνευσμένοι νέοι ὡς καί ἁγναί παρθένοι
ἔχουσαι ψυχικόν κάλλος ὅμοιον μέ τήν
Θεανῶ.

Οἱ τέλειοι μεμυημένοι ἦσαν ἥρεμοι τήν
ὄψιν, γενναῖοι τό ἦθος, ἀπαστράπτοντες τό
κάλλος, οἱ δέ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐξέπεμπαν
αἴγλην φωτεινὴν, ἱκανὴν νά διεισδύῃ καί εἰς
τά ἔγκατα τῶν σκέψεων τῶν ἀνθρώπων. Ὁ
βίος τῶν Πυθαγορείων μυστῶν εἶναι μο-
ναδικόν παράδειγμα εἰς τήν ἱστορίαν τῆς
ἀνθρωπότητος. Ἀπετέλουν ἰδίαν κοινω-
νίαν καί ἐπαρουσιάζοντο ὡς μία ψυχὴ ἥρε-
μος, γαληνιαία καί γενναιοφρῶν εἰς αἰ-
σθήματα. Δέν εἶχαν ἢ μίαν θέλησιν. Ἡ
ἀδελφότης, τήν ὁποίαν ἐννοοῦν οἱ σοφοί
τῆς ἐποχῆς μας, δέν εἶναι παρά κοινὴ τῆς λέ-
ξεως ἐναντι τοῦ συνδέσμου τῶν ψυχῶν τῶν
Πυθαγορείων.

Ἡ πρὸς τήν κοινωνίαν ἐπίδρασις των
κατέρριπτε πάντα ἐγωισμόν καί παρίστανε
τούς ἄλλους ἀνθρώπους ὡς στερημένους
αἰσθήσεων καί αἰσθημάτων. Ἦσαν ἄκακοι,
ἄνευ ὑποκρισίας, ἄνευ συμφέροντος. Συμφέ-
ρον των ἦτο τό συμφέρον πάσης τῆς κοι-
ωνίας. Εἰς τήν διάβασιν των πάντες ὑπε-
χώρουν καί ἀνεγνώριζαν αὐτούς ὡς ψυ-
χικῶς ἀνωτέρους. Ἐνδεδυμένοι ἀπλᾶ, εὐγ-
ραμμοὶ τό σῶμα καί ἐξαίσιοι τήν μορφήν,
λιτότατοι τήν δίαιτα καί πάντες ἐργατικώτα-
τοι, ἐκαλλιέργουν τήν Γῆν καί ἀφιερῶντο
εἰς τόν πλουτισμόν τῆς μορφῆς αὐτῆς. Ἡ
Μουσικὴ ἦτο ἐπίσης ἔργον των καί μέλ-
ποντες ἐπλήρουν χαρᾶς καί τήν Φύσιν καί
τούς ἀνθρώπους. Νέοι καί νέαι περιπα-
τῶντες ὁμοῦ μέ γλυκύτατο μελῖδιον εἰς τὰ
χεῖλη των, ἐξέληπτον πάντα ἐρχόμενον ἐκ
ξένης εἰς τόν Κρότωνα πόλεως. Ἀποτε-
λοῦσαν μίαν οἰκογένειαν καί ἐσιπῶντο

ὁμοῦ ἀναλόγως τῶν βαθμῶν εἰς τούς ὁποί-
ους ἀνῆκον, ὁ δέ Πυθαγόρας πρὸ τῆς
τοιαύτης χορείας παρίστατο ὡς ἄλλος
Ζεὺς ἐν Ὀλύμπῳ. Ἡ κακία ὁμως τῶν μι-
κρῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἐφθόνησε αὐ-
τούς. Γενομένης στάσεως εἰς τόν Κρότωνα,
κατ' αὐτήν οἱ Πυθαγόρειοι Ναοὶ ἐνεπρή-
σθησαν καί πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν των
ἔπесαν φονευθέντες ὑπὸ τῆς ἀγρίας ὀρμῆς
τῶν στασιαστῶν.

**Ὁ Θεῖος Πυθαγόρας γνωρίζων τό τέ-
λος του ἀνέμενε αὐτό ἀπαθῶς καί ἐδέχθη
τόν θάνατον μέ μελῖδιον, συγχωρῶν τούς
φονεῖς του, ὅταν ἐδέχθη τήν θανατη-
φόρον ἐπίθεσιν καί ἔπесεν πληγεὶς ὑπὸ
δολιχόβου βέλους.** Ἀλλά κατὰ τήν
στιγμὴν τοῦ θανάτου του ἐνεφανίσθη εἰς τό
Μεταπόντιον ἀποχαιρετήσας ἐκεῖ προσφι-
λεῖς του μαθητάς. Τό γεγονός αὐτό συνετέ-
λεσε εἰς τό νά νομίζουν αὐτόν ζῶντα ἐπὶ
μακρόν χρόνον οἱ διασκορπισθέντες κα-
τόπιν τῆς εἰς τόν Κρότωνα γενομένης στά-
σεως μαθηταί του.

**Ὁ Πυθαγόρας ἐγκατέλιπε οὐχὶ ὀλίγας
συγγραφάς,** ἀλλά τῶν μαθητῶν του δια-
σκορπισθέντων πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν κατε-
στράφησαν εἰς Κρότωνα, ἀλλὰ δέ παρε-
φθάρησαν, συντελέσαντος εἰς αὐτό καί τοῦ
χρόνου. Μετά τόν θάνατόν του οἱ μαθηταί
αὐτοῦ ἱδρυσαν Πυθαγορείους σχολάς εἰς
διαφόρους πόλεις. Εἰς τόν Τάραντα μία
τοιαύτη σχολή ἐπὶ μακρόν λειτουργήσασα
ἐπέφερε καί πάλιν ἐπίδρασιν τῶν Πυθαγο-
ρείων ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Αἱ εἰς τόν Κρό-
τωνα ὁμως καταστραφεῖσαι συγγραφαί περὶ
τῶν τελετῶν τοῦ Πυθαγόρου, δέν κατέστη
δυνατόν νά ἀναπληρωθοῦν ὑπὸ τῶν μαθη-
τῶν του.

Ἐντεῦθεν βαθμιαίως ἐπῆλθεν ἐξαφάνι-

σις τῶν μεγάλων ἰδεῶν, παρ' ὅλον ὅτι ἐπὶ
πολὺν χρόνον αἱ ἀρχαὶ τῶν Πυθαγορείων
ἦσαν τό ὑπόδειγμα τῆς κοινωνικῆς ἀρετῆς.
Πάντες καί αὐτῶν τῶν Στωικῶν μὴ ἐξαιρου-
μένων, ὠμίλουν περὶ τοῦ Πυθαγορείου
συστήματος ὡς περὶ θεοῦ κοινωνικοῦ συ-
στήματος, δυναμένου νά καταστήσῃ τόν
ἀνθρώπον ἐνάρετον, διεφώνουν ὁμως ὡς
πρὸς τās βαθυτέρας ἐννοίας τῶν Πυθα-
γορείων καί ἐντεῦθεν ἡ σύγχυσις περὶ τῶν
πραγματικῶν τοῦ Πυθαγόρου ἰδεῶν. Βρα-
δύτερον, συγγραφαί τινές αὐτοῦ, περιελθοῦ-
σαι εἰς γνῶσιν ἄλλων μικρῶν Μυστηρίων,
ἀνεγέννησαν καί πάλιν τόν πόθον τῆς ἐκ νέ-
ου συστάσεως Πυθαγορείων σχολῶν, ἀλλά
ἐπειδὴ αἱ συγγραφαὶ αὐταὶ δέν ἦσαν πλή-
ρεις, οἱ πειραθέντες δέν κατάρθωσαν νά
φέρουν εἰς πέρας τό ἔργον των. **Μεταξύ
τῶν Πυθαγορείων διεκρίθησαν πλεῖστοι,
μεταξύ τῶν ὁποίων καί ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ
Δαμῶ καί ὁ υἱός του Τηλαύγης.**

Ἐάν ὁμως οἱ Πυθαγόρειοι δέν κατάρ-
θωσαν λόγῳ τῆς μεγάλης εἰς Κρότωνα
καταστροφῆς νά σώσουν τās μεγάλας ἰδέ-
ας, δέν περιύβρισαν ὁμως τόν Διδά-
σκαλόν τους, ὡς τοῦτο βραδύτερον ἔπρα-
ξαν οἱ Χριστιανοὶ ὀλοσχερῶς καταστρέ-
ψαντες τό ἔργον τοῦ διδασκάλου των καί
δημιουργήσαντες χάος εἰς τήν ἀνθρωπό-
τητα. Περαινῶν, ὁμολογῶ ὅτι, ὅ,τι ἀνέφερα
περὶ τοῦ θεοῦ σοφοῦ εἶναι ἐλάχιστον ἔ-
ναντι τῶν μεγάλων αὐτοῦ ἰδεῶν καί ἔργων
καί δι' αὐτό θά ἤθελα νά σᾶς παρακαλέσω
νά τύχω τῆς δεούσης συγγνώμης μὴ δυ-
νάμενος ἄλλως νά πληρώσω τόν πόθον ὁ
ὁποῖος ἐξεδηλώθη εἰς σᾶς, ὅπως γνωρί-
σετε περὶ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ σοφοῦ.

“Ιατρική τεχνέων πασών ἐστὶν ἐπιφανεστέρα.”

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

“Τό θειότατον Πυθαγόρας ιατρικήν ἔφασκεν.”

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ Ο ΤΥΑΝΕΥΣ

Ὁ Δημοκίδης υἱὸς τοῦ Καλλιφώντος γεννήθηκε στὸν ἀκμάζοντα καὶ εὐπορο Κρότωνα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος καὶ κατὰ γόταν ἀπὸ ἐπιφανὴ οἰκογένεια. Ὁ πατὴρ Καλλιφών ἦταν ἀπὸ τὴν Κνίδο, ἀσκοῦσε τὴν ἱατρικὴ καὶ ἀνῆκε στὸ ἱερατεῖο τοῦ Ἀσκληπείου.

Ὅταν ἐγκαταστάθηκε στὸν Κρότωνα, πολὺ πρό τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὁμακοείου

ΔΗΜΟΚΗΔΗΣ 560; - 495 π.Χ. Πυθαγόρειος Ἱατροφιλόσοφος

ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα (περίπου τὸ 521 π.Χ.) δίδαξε τὴν ὑπάρχουσα ἤδη ἐκεῖ ἱατρικὴ σχολή· ἐξασκοῦσε παράλληλα καὶ τὴν ἱατρικὴ καὶ σὰν χαρακτήρας ἦταν συντηρητικώτατος, αὐστηρὸς καὶ ὀργίλος.

Πληροφορίες γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Δημοκίδη μᾶς παρέχουν “ὁ πατὴρ” τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτος στὸ Γ βιβλίο τῶν ἱστοριῶν του, ὁ Πορφύριος, Ἀριστόξενος, Ἰάμβλικος, Διογ. Λαέρτιος, Ἀθήναιος, Πολύβιος, Ἀριστοτέλης, Σουΐδας καὶ ἄλλοι.

Ὁ Plinius Cointus ἀναφέρει ὅτι γιὰ τὴν συγγραφὴ τοῦ ἔργου του Historia Natura, στηρίχθηκε στὸ ἔργο τοῦ Δημοκίδη πού εἶχε ὑπ’ ὄψιν του. Ὁ Σουΐδας γράφει ὅτι συνέγραψε σπουδαῖο βιβλίο περὶ Ἱατρικῆς. Ὁ Α.Κούζης τὴν ἐγκυκλοπαίδεια τοῦ Πυρσοῦ στὸ λῆμμα *Δημοκίδης* γράφει “φέρεται ἀσχοληθεῖς περὶ τὴν ἀνατομίαν καὶ γράψας ἱατρικὸν ἔργον”.

Θὰ ἐξετάσωμε ἀναλυτικὰ καὶ προοδευτικὰ τὴν ζωὴν του καὶ τὸ ἔργον του καὶ ἔτσι θὰ καταφανεῖ ἡ στενὴ σχέση του μὲ τὸν Πυθαγόρα καὶ ἡ ἡγετικὴ του θέση στὸν Πυθαγόρειο Δεσμό.

Ὁ Δημοκίδης ἐπέδειξε πρῶτον εὐφυΐαν, φοίτησε καὶ ὀλοκλήρωσε τίς σπουδές του στὴν περίφημο ἱατρικὴ σχολὴ τοῦ Κρότωνος, πού ἀργότερα συγχωνεύθηκε μὲ τὴν τοῦ Ὁμακοείου. Σέ αὐτὴν τὴν ἐπιστημονικὴ σχολή, ἀρκετὰ ἀργότερα, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν περιπετειώδη περιπλάνησίν του στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Περσία, θὰ διδάξει μὲ ἐπιτυχία ὅπως μᾶς διέσωσε ὁ Ἡρόδοτος. “Ἀπὸ τούτου τοῦ ἀνδρός (Δημοκίδη) οὐκ ἦκιστα Κροτωνιῆται ἱατροὶ εὐδοκίμησαν. ἐγένετο γάρ ὧν τοῦτο ὅτι πρῶτοι Κροτωνιῆται ἱατροὶ ἐλέγοντο ἀνά τὴν Ἑλλάδα εἶναι δεῦτεροι δὲ Κυρηνάιοι”. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ οἱ Κροτωνιάται ἱατροὶ θεωροῦνται ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς ἱατροὺς τῶν σπουδαίων σχολῶν τῆς Κνίδου, τῆς Κῶ καὶ τῆς Κυρήνης.

Στὴν ἱατρικὴ σχολὴ τοῦ Κρότωνος καταξιώθηκαν οἱ πρῶτοι ἐπιστήμονες ἱατροί, ἀργότερα μὲ τὴν συμβολὴν τῶν πανεπιστημόνων Ἱατροφιλοσόφων Πυθαγορείων ἔφθασε στὸ ἀπόγειό της, γιατί ἦσαν συστηματικοὶ ἐρευνητὲς καὶ μελετητὲς ὅλων τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς ἱατρικῆς ἰδιαίτερως. “Λέγουσι τοὺς Πυθαγορείους πάνυ σφόδρα περὶ τὴν ἱατρικὴν σπουδασασα τέχνην”. (Αἰλιανός: Ποικίλη ἱστορία Θ-ΚΒ). Τὴν πολὺτιμη αὐτὴ πληροφορία τὴν ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ Ἰάμβλικος στὸ 244. Ἐξ ἄλλου ὁ Πυθαγόρας ὅταν πῆγαινε σέ ἄλλες πόλεις δῆλωνε: “οὐ διδάξω ἀλλ’ ἱατροῦσω”.

Ἀπὸ τοὺς συγχρόνους ἱατροὺς μελετητὰς, ἡ ἐπίδρασις τῶν Πυθαγορείων χαρακτηρίζεται “τόσο βαθεῖα καὶ ἐκτεταμένη, ὥστε νὰ γίνεται αἰσθητὴ μέχρι σήμερα” (Κ.Μπάλλας, οἱ Πυθαγόρειοι σελ. 65).

Ὁ Καλλιφών, ἀριστος διδάσκαλος τῆς

ιατρικῆς, μὲ συντηρητικὲς ἰδέες καὶ ὀργίλο χαρακτήρα, ὅπως ἦδη ἀναφέραμε, ἐρχόταν συχνὰ σέ προστριβὲς μὲ τὸ παιδί του, λόγω τῶν νεωτεριστικῶν του σκέψεων καὶ πράξεων. Ἔτσι, ὁ Δημοκίδης, νέος καὶ φτασμένος ἱατρός, ἐγκατέλειψε τὸν Κρότωνα καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴν Αἴγινα. “Ὁ δὲ Δημοκίδης πατρί συνείχετο ἐν τῇ Κρότωνι ὀργὴν χαλεπῶ. Τοῦτον ἐπεὶ τε οὐκ ἐδύνατο φέρειν, ἀπολιπὼν οἶχεο εἰς Αἴγιναν (Ἡρόδ. Γ 131). Ἐγκατασταθεὶς στὴν Αἴγινα, διαπρέπει ὡς ἰδιωτικὸς γιαντρός, ἐφαρμόζει νέες διαγνωστικὲς καὶ θεραπευτικὲς μεθόδους καὶ ἀποβαίνει ἀνώτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς γιαντροὺς στὸ νησί, στερούμενος, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, τῶν ἀπαραιτήτων μέσων καὶ ἐργαλείων “ἀσκευὴς περ’ ἐὼν καὶ ἔχων οὐδέν τῶν ὅσα περὶ τὴν τέχνην ἐστί ἐργαλῆα. καὶ μὴν δευτέρῳ ἔτει ταλάντου Αἰγινῆται δημοσίῃ μισθοῦνται” καὶ τὸν δεῦτερον χρόνον τὸν προσλαμβάνει ὁ Δῆμος ὡς δημόσιον ἱατρὸν μὲ ἓνα τάλαντον τὸν χρόνον ἀμοιβή.

Ἡ ἰδιοφυΐα τοῦ Δημοκίδη ἐκδηλώνεται μὲ τὸν φιλοσοφικὸν τρόπο τῆς σκέψεως καὶ τὴν ἱατρικὴν πράξιν, μετὰ τίς ἐπιτυχίες του, ἡ φήμη του ἀπλώνεται σέ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ ἓναν χρόνον, προσκαλεῖται τὴν Ἀθήνα ὡς δημόσιος ἱατρός μὲ ἐτήσιο μισθὸ 100 Μνᾶς. Ἡ φήμη διαρκῶς αὐξάνει καὶ μετὰ ἓναν χρόνον τὸ 524 π.Χ. προσλαμβάνεται ἀπὸ τὸν τύραννον τῆς Σάμου Πολυκράτη ὡς γιαντρός τῆς αὐλῆς του μὲ ἐτήσιο μισθὸ δύο τάλαντα.

Κατὰ τὴν παραμονὴν του στὴν Σάμο, ὁ Δημοκίδης ἐντυπωσιάζει τὸν Πολυκράτη, τοὺς Σαμίους καὶ τὸν Πυθαγόρα, μὲ τὸ ἥθος του καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν του κατάρτιση.

Ὁ Πυθαγόρας καὶ ὁ Δημοκίδης συνδέθηκαν μέ ἓναν στενὸ δεσμό φιλίας, ἔτσι εἶχε ἀποφασίσει ἡ θεία νομοτέλεια, παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας πού εἶχαν.

Ἦταν τό 523 π.Χ. Ὁ Πυθαγόρας μόλις εἶχε ἐπιστρέψει μετὰ ἀπό 34 χρόνια σπουδῶν, μυήσεων καὶ διδασκαλιῶν ἀνά τόν κόσμον. Ὁ ἐπερχόμενος Περσικός κίνδυνος πού τόν εἶχε γνωρίσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς γιά 12 χρόνια καί ἡ ἀνελευθερία τοῦ Πολυκράτη, θά τόν υποχρεώσουν μετὰ ἀπό ἓναν χρόνο νά ἐγκαταλείψει τήν Σάμο. Ἦταν ἀποφασισμένος νά δημιουργήσει τήν ἠθικοφιλοσοφική του σχολή, τήν ιδεώδη του πολιτεία, ὅπου θά ἐκπαίδευε καί θά μόρφωνε μέ νέα συστήματα καί μεθόδους, ἄνδρες καί γυναῖκες ὥστε νά καταστοῦν πολῖτες ἄξιοι καί ἱκανοί νά ἄρχουν καί νά ἄρχονται.

Τότε ὁ Δημοκίδης ἐγίνε κοινωνός τῶν ὑψηλῶν σχεδίων του καί τοῦ μίλησε γιά τήν Μεγάλη Ἑλλάδα, γιά τά εὐφωρα ἐδάφη της, γιά τήν νέα σκέψη τῶν Ἑλλήνων ἐποίκων, γιά τίς ἀκμάζουσες πόλεις καί ἰδιαίτερως γιά τόν πλούσιο καί φιλελεύθερο Κρότωνα μέ τήν μοναδικήν του ἱατρικήν σχολή, γιά τά στάδια, τοὺς περίφημους ὀλυμπιονίκες καί τό θαυμάσιο κλίμα του.

Δίχως ἀμφιβολία, ὁ Δημοκίδης πρέπει νά ἐνέπνευσε καί ἐμφύσησε τήν καταλυτική ιδέα τοῦ Κρότωνος στόν Πυθαγόρα. Ἀλλά καί ὁ Πυθαγόρας τόν μύησε στίς ἀνώτερες ὑπερβατικές γνώσεις καί στήν μπέρα ὅλων τῶν ἐπιστημῶν, τήν φιλοσοφία.

Ἦταν τό 523 π.Χ. ὅταν ὁ Πυθαγόρας ἄρχισε τήν τελευταίαν του περιήγηση στόν Ἑλλαδικό χῶρο, διδάσκοντας καί ἀνα-

βαθμίζοντας ὅλα τά ἱερά, τά Ἀσκληπιεῖα, τοὺς ναοὺς καί τά μαντεῖα, γιά ἓνα περίπου ἔτος. Μετὰ ἀκολούθησε τὰ βήματα τοῦ Ἀχαιοῦ ἐποικιστῆ Μύσκελου γιά τόν Κρότωνα, ἦταν τό τελευταῖο καί πλέον σημαντικό ταξίδι τῆς ζωῆς του.

Τό 522 π.Χ. ὁ Πέρσης διοικητής τῆς Ἰωνίας καί τῆς Φρυγίας Ὀροίτης, πληροφορήθηκε ὅτι ὁ Πολυκράτης τῆς Σάμου σχεδίαζε νά ναυπηγήσει μεγάλο στόλο γιά νά κυριαρχήσει στήν θάλασσα, σάν τόν Μίνωα καί νά ἐλευθερώσει τίς πόλεις τῆς Ἰωνίας. Ἀδυνατώντας νά εἰσβάλει στήν Σάμο γιά νά συλλάβει τόν Πολυκράτη, χρησιμοποίησε γι' αὐτό ἓνα ἀνέντιμο καί δόλιο σχέδιο. Ἔστειλε ἓναν ἔμπιστο κήρυκά τους, πού τοῦ εἶπε ὅτι ὁ Ὀροίτης ἔχει πέσει στήν δυσμένεια τοῦ Πέρση βασιλιά Καμβύση καί ὅτι φοβᾶται γιά τήν ζωή του καί τῆς οἰκογενείας του. Ἐπειδὴ δέ τόν ἐκτιμᾷ καί τόν θαυμάζει, ἐπιθυμοῦσε νά φύγει κρυφά μέ τήν οἰκογένειά του καί τοὺς πλούσιους θησαυροὺς του καί νά ἐγκατασταθεῖ κοντά του καί ἀπό τὰ πολλά του χρήματα θά τοῦ ἔδινε τὰ μισά νά πραγματοποιήσει τὰ σχέδιά του, ναυπηγώντας τόν στόλο καί ἔτσι νά ἐξουσιάσει τήν Ἰωνία καί ὅλη τήν Ἑλλάδα· τὰ ἄλλα μισά θά τὰ κρατοῦσε ἐκεῖνος γιά τήν υπόλοιπη ζωή του στήν Σάμο.

Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν αὐτῶν, τοῦ ζητεῖ νά στείλει μία ἔμπιστο ἀντιπροσωπείαν του, νά ἐλέγξει καί νά διαπιστώσει τήν ὑπαρξὴ τοῦ μεγάλου θησαυροῦ.

Ὁ Πολυκράτης ἔπεσε στήν παγίδα τοῦ Ὀροίτη, ἔστειλε τόν πιστό του γραμματέα Μαιάνδριο στίς Σάρδεις, ὅταν ἔφθασε ἐκεῖ τοῦ ἔδειξαν ὅκτῳ μεγάλα ἀγγεῖα πού τὰ εἶχαν γεμίσει μέ πέτρες καί τό ἐπάνω

μέρος τους εἶχαν καλύψει μέ λίγο χρυσό. Ὁ Μαιάνδριος δέν τὰ ἤλεγξε καί ὅταν ἐπέστρεψε, βεβαίωσε τόν Πολυκράτη γιά τήν ὑπαρξὴ τοῦ τεραστίου θησαυροῦ.

Τότε ἀποφασίζει νά πάει ὁ ἴδιος μέ μία πολυπληθὴ ἀντιπροσωπεία στίς Σάρδεις, νά φέρει τόν θησαυρό μαζί μέ τόν Ὀροίτη στήν Σάμο, παρὰ τίς ἀντιρρήσεις τῶν συμβούλων καί φίλων του, τόν ἀρνητικό χρησμό τοῦ Μαντείου καί τήν ἀρνησὴ τῆς θυγατρὸς του, γιατί εἶχε δεῖ πολύ ἄσχημο ὄνειρο.

Μαζί μέ τήν ἀντιπροσωπεία του πῆρε καί τόν προσωπικόν του ἱατρὸν τόν Δημοκίδην. Ὅταν ἔφθασαν στήν Μαγνησία, ὁ Ὀροίτης συλλαμβάνει τόν Πολυκράτη καί τόν σκοτώνει μέ ἀνάξιο καί εἰδεχθὴ τρόπο γιά ἄρχοντα: τόν ἀνασκολοπίζει καθὼς μᾶς ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος. Ἀπὸ τήν ἀκολουθία ἐλευθερώνει τοὺς Σαμίους γιά νά γυρίσουν στήν Σάμο καί νά ποῦνε ὅτι τοὺς ἀπήλλαξε ἀπὸ τόν Πολυκράτη, τοὺς δούλους καί τοὺς ξένους τοὺς κρατεῖ γιά δικούς του δούλους, μεταξύ αὐτῶν καί τόν Δημοκίδην καί τοὺς ρίχνει στίς φοβερὲς φυλακὲς τῶν Σάρδεων. Ἀλυσοδεμένος καί ρακένδυτος, ὑποφέρει τὰ πάνδεινα, παραμένοντας ὅμως στήν φυλακή ὁ ἱατροφιλόσοφος, συνεχίζει παρ' ὅλα αὐτά τό ἀνθρωποσωτήριο θεραπευτικὸ ἔργο του, θεραπεύει ὅλους τοὺς κρατούμενους καί τοὺς φύλακες.

Ὡς γνωστόν οἱ ἐρινύες δέν συγχωροῦν καί ἔτσι δέν ἀργεῖ ἡ τιμωρία τοῦ Ὀροίτη *“χρόνων δέ οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ Ὀροίτη Πολυκράτειος τίσις μετῆλθον”*, μετὰ ἀπό λίγο χρόνο, ὕστερα ἀπὸ μία ἡπτα αὐτοκτονεῖ ὁ Καμβύσης καί ὁ Δαρεῖος ὁ Α' ὁ Ὑστάσπους, τό 522, ἀναρ-

ριχᾶται στόν θρόνον.

Πληροφορεῖται τήν μιὰρὴ δολοφονία τοῦ “τυράννου” Πολυκράτη, ὡς καί τῶν ἄλλων εὐγενῶν Περσῶν κατ' ἐντολήν τοῦ Ὀροίτη καί διατάσσει τοὺς “δορυφόρους” τοῦ Ὀροίτη καί μέ τὰ σπαθιά τους καί δίχως καμία προειδοποίησιν τόν σκότωσαν στό ἀνάκτορό του.

Ἐνα τυχαῖο γεγονὸς ἦλθε νά ἀποκαταστήσει καί νά καταξιώσει τόν Δημοκίδην, τό Ἑλληνικὸ πνεῦμα καί τήν Ἑλληνικὴ ἱατρικὴ ἐπιστήμη· τό ἀρχαῖον λόγιόν μας *“οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλοῦ”* ἔχει πλήρη ἐπιβεβαίωση ἐδῶ γιά τόν Δημοκίδην. Ὁ Δαρεῖος ἦταν δεινὸς ἵππεας καί κηνυγός· μία ἡμέρα κατὰ τήν διάρκεια τοῦ κηνυγίου πήδησε ἀπὸ τό ἄλογό του καί τραυματίσθηκε σοβαρά στό κάτω μέρος τοῦ ποδός του, *“ὁ γὰρ ἀστράγαλος ἐξέκωρψε ἐκ τῶν ἄρθρων”*, ὅπως σαφῶς διατυπώνει ὁ Ἡρόδοτος, πρόκειται γιά βαρεῖα ποδοκνημικὴ ἐξάρθρωση. Ἐκεῖνη τήν ἐποχὴ στήν ἀνατολή, θεωροῦσαν ὡς τοὺς καλλίτερους ἱατροὺς τοὺς Αἰγυπτίους καί αὐτοὶ ὑπηρετοῦσαν στήν Περσικὴ αὐλή. Μέ διαφόρους χειρισμοὺς καί βίαιες κινήσεις προσπαθοῦν αὐτοὶ νά ἀνατάξουν τό ἐξάρθρημα, ἀλλὰ *“στρεβλοῦντες καὶ βιώμενοι τὸν πόδαν κακὸν μέζον ἐργάζοντο”*. Μὴ γνωρίζοντες ἀνατομία οἱ Αἰγύπτιοι ἱατροὶ προκάλεσαν μεγαλύτερη βλάβη. Οἱ πόνοι ἦσαν ἀφόρητοι· ἐπτά ἡμέρες εἶχε νά κοιμηθεῖ ὁ μέγας βασιλεὺς. Τότε ἕνας σύμβουλος τοῦ Δαρείου πού εἶχε ἀκούσει ὅτι στίς φυλακὲς ἦταν ἓνας Ἑλλήνας ἱατρός πού θεραπεύει ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς, τό εἶπε στόν Δαρεῖο καί ἐκεῖνος διέταξε ἀμέσως νά τόν ὀδηγήσουν ἐμπρὸς του.

Ὁ Δημοκίδης ὀδηγεῖται ρακένδυτος

καί σέρνοντας τά σίδερα στά πόδια του ἐμπρός στόν Βασιλέα,

Ὁ Δαρείος τόν ἐρωτᾷ ἐάν γνωρίζει τήν ἱατρικήν τέχνην· ὁ Δημοκίδης φοβούμενος μήπως δέν ἐπιστρέψει ποτέ πλέον στήν Ἑλλάδα, τοῦ ἀπαντᾷ ἀρνητικά. Ὁ Βασιλεύς ἀντιλαμβάνεται ὅτι ψεύδεται καί τόν ἀπειλεῖ μέ φοβερὰ βασανιστήρια· κατόπιν τούτου ἀναγκάζεται νά ἀποκαλύψει τήν ιδιότητά του καί διαταχθεῖς ἄρχισε ἀμέσως τήν θεραπείαν τοῦ Δαρείου.

Ὁ Δημοκίδης, γνώστης τῆς ἀνατομίας, χρησιμοποιεῖ τήν Ἑλληνικήν θεραπευτικήν μέθοδο· μέ μαλακοῦς καί σωστούς χειρισμούς ἐπιτυγχάνει τήν ἀνάταξη τοῦ ποδός μέ ἀποτέλεσμα νά ὑποχωρήσουν οἱ πόνοι καί νά βρεῖ τόν ὕπνον του ὁ Δαρείος.

Στήν ἀρχή τοῦ χορήγησε ἰσχυρά καί ἐν συνεχείᾳ ἥπια ἑλληνικά ἱάματα. Αὐτή ἡ ἐπιστημονική ἀγωγή ἐφαρμόζεται καί σήμερα· ὀνομάζεται δόσις ἐφόδους καί ἀκολουθεῖ ἡ καθορισμένη, πού ἔχει τίς ρίζες της στήν ἀρχαία Ἑλληνική ἐπιστήμη. *“Ἑλληνικοῖσι ἱάμασι χρεώμενος καί ἥπια μετά τά ἰσχυρά προσάγων ὕπνου τε μεν λαγχάνειν ἐποίηε καί ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγίεια μιν ἀπέδειξε, οὐδαμὰ ἔτι ἐλπίζοντα ἀρτίπουν ἔσεσθαι”* Ἡρόδ. Γ 130.

Σέ λίγο χρόνο ὁ Δαρείος περπάτησε κανονικά, ἐνῶ οἱ Αἰγύπτιοι ἱατροί τόν εἶχαν βεβαιώσει γιά τό ἀντίθετο.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Δημοκίδου καί ἡ Ἑλληνική ἱατρική ἀναγνωρίσθηκαν· ἡ φήμη του διαδόθηκε σέ ὅλη τήν πόλη καί ἔγινε ὁ ἐπίσημος ἱατρός τῶν ἀνακτόρων, ὁμοτράπεζος καί σύμβουλος τοῦ Δαρείου, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔκανε πολλά καί πλούσια δῶρα. Μετά δέ τήν θεραπεία του διέταξε νά

φονεύσουν μέ ἀνασκολοπισμό τούς Αἰγυπτίους ἱατρούς. Ὄταν τό πληροφορήθηκε αὐτό ὁ Δημοκίδης, τόν παρεκάλεσε μετ' ἐπιτάσεως νά μή τούς τιμωρήσει καί νά τούς χαρίσει τήν ζωή τους, πρᾶγμα πού ἔπραξε ὁ Δαρείος. Ἔσωσε καί ἀπελευθέρωσε ἐπίσης καί ἄλλους Ἕλληνας ἀπό τήν ἀκολουθίαν τοῦ Πολυκράτη. Γιά αὐτόν πλέον ὅλα ἦταν ἐπιτρεπτά, πλην τῆς ἐπανόδου του στήν Ἑλλάδα.

Ἐνα ἄλλο σοβαρό περιστατικό δίδει τήν εὐκαιρία νά διαλάμψει ἡ τεραστία ἐπιστημονική γνῶση καί ἡ ἱκανότητα τοῦ Δημοκίδου καί νά δοξασθεῖ ἀκόμη περισσότερο ἡ Ἑλληνική ἱατρική. *“Ἀτόσσα τῇ Κύρου μέν θυγατρί Δαρείου δέ γυναικί ἐπὶ τοῦ μαστοῦ ἔφθι φῦμα, μετά δέ ἐκραγὲν ἀνέμετο πρᾶσσω”* Ἡρόδ. Γ 133.

Ἡ σύζυγος τοῦ Δαρείου καί κόρη τοῦ Κύρου, ἀσθενεῖ συνεπείᾳ φύματος μαστοῦ (ἐξελκωθῆς ὄγκος τοῦ μαστοῦ μετά φλεγμονῆς). Στήν ἀρχή κρύβει τήν ἀσθενείᾱ της ἀπό ντροπή, ὅταν ὁμως ἐπιδεινώθηκε κάλεσε τόν Δημοκίδη, *“ἡ δέ κρύπτουσα καί αἰσχυνομένη ἔφραζε οὐδενί. ἐπεὶ τε δέ ἐν κακῷ ἦν, μεταπέμψατο τόν Δημοκίδα καί οἱ ἐπέδειξε”*. Μετά ἀπό τήν ἐξέτασίν της, τήν διαβεβαίωσε ὅτι θά τήν θεραπεύσει, ἀφοῦ προηγουμένως τῆς ζήτησε μέ ὄρκο, νά κάνει ὅ,τι τῆς ζητήσει, χωρίς αὐτό νά προσβάλλει τήν θέσιν της, τήν τιμή της καί τήν ἀξιοπρέπειάν της, γιατί γνωρίζε ὅτι ἐπηρέαζε τόν σύζυγό της.

Ὁ Δημοκίδης (ὁ αἰώνιος Ἕλληνας) φλέγεται νά ἐπιστρέψει στήν γενέτειρά του τόν Κρότωνα, στόν Πυθαγόρα, στήν ἱατροφιλοσοφική σχολή καί στίς ἠθικο-πνευματικές ἀξίες. Τά τεράστια πλούτη πού ἀπέκτησε, ἡ χλιδή καί ἡ δόξα δέν τόν

συγκινοῦν καί δέν τόν κρατοῦν στήν μοναδική θέσιν πού εἶχε λάβει. Εἶχε πληροφορηθεῖ τήν πρόθεσιν τοῦ Δαρείου νά ἐκστρατεύσει μελλοντικά κατὰ τῆς Ἑλλάδος καί ἤθελε παράλληλα μέ τήν ἐπιστροφήν του νά εἰδοποιήσει τούς συμπατριῶτες του γιά τόν ἐπερχόμενο βαρβαρικό κίνδυνο. Γνώριζε τήν ματαιοδοξία καί τήν μεγαλομανία τοῦ Δαρείου, ἔτσι χρησιμοποίησε γιά τόν σκοπό του, τό εὐαίσθητο σημεῖο του, τήν Ἀτόσσα. Τῆς εἶπε νά τοῦ ζητήσει σέ κατάλληλο χρόνο, τήν ἀποστολή μιᾶς κατασκοπευτικῆς ὁμάδας στήν Ἑλλάδα, ὑπό τήν ἀρχηγίαν του, ὥστε νά διαπιστώσουν τά συμβαίνοντα καί τίς δυνατότητες τῶν Ἑλλήνων καί ὅταν ἐπιστρέψει, νά τά ἐκθέσει λεπτομερῶς στόν σύζυγό της. Ἡ Ἀτόσσα δέχεται, συνηγορεῖ καί συμπληρώνει στόν Δαρεῖο ὅτι, ἐπιθυμεῖ ὥς μεγάλη βασίλισσα νά ἔχει μορφωμένες δοῦλες ἀπό τήν Λακωνία, τό Ἄργος, τήν Ἀττική καί τήν Κόρινθο, τά σχετικά δέ μέ τήν Ἑλλάδα θά τά πληροφορεῖτο ὅταν ἐπέστρεφε ὁ πιστός τους γιατρός.

Ὁ Δημοκίδης θεράπευσε τήν Ἀτόσσα ἐφαρμόζοντας τήν ἐπιστήμην του ὅπως τήν εἶχε διδαχθεῖ στήν φημισμένη σχολή τοῦ Κρότωνος *“τῆς ἱατρικῆς ἐστὶν εἶδη πέντε. ἡ μὲν φαρμακευτική, ἡ δέ χειρουργική, ἡ δέ διαιτητική, ἡ δέ νοσογνωμονική, ἡ δέ βοηθητική, ἡ μὲν φαρμακευτική διὰ φαρμάκων ἰᾶται τὰς ἀρρωστίας, ἡ δέ χειρουργική διὰ τοῦ τέμνειν καί καίειν ὑγιάζει, ἡ δέ διαιτητική διὰ τοῦ διαιτᾶν ἀπαλλάττει τὰς ἀρρωστίας, ἡ δέ νοσογνωμονική διὰ τοῦ γνῶναι τό ἀρρώστημα, ἡ δέ βοηθητική διὰ τό βοηθῆσαι εἰς τό παραχρῆμα ἀπαλλάττει τὰς ἀλληδόνας”*

Διογ. Λαέρτιος κεφ. Πλάτων Γ 85.

Ὁ Δαρείος συνεκάλεσε τό συμβούλιο του καί ὄρισε δεκαπέντε ἐμπίστους καί ἱκανούς Πέρσες, νά ἐξετάσουν τά παράλια τῆς Ἑλλάδος, τίς δυνατότητες καί τίς συνήθειες τῶν Ἑλλήνων καί ὅταν ἐπιστρέψουν νά τοῦ ἀναφέρουν λεπτομερῶς, γιά νά προετοιμάσει ἀνάλογα μία μελλοντική ἐκστρατεία. Ἡ ὅλη ἐπιχείρηση θά ἦταν ὑπό τόν Δημοκίδη, ἀλλά τούς τόνισε νά μή τούς διαφύγει καί νά εἶναι ὅπωςδήποτε μαζί τους, ὅταν ἐπιστρέψουν. Στήνει δέ μία παγίδα στόν Δημοκίδη, ἀλλά τό Ἑλληνικό πνεῦμα πάντοτε ἦταν ὑπέρτερο τοῦ βαρβαρικοῦ. Τόν κάλεσε ἐπίσημα καί τοῦ ἀνέθεσε τήν ἀποστολή, τοῦ ἔδωσε πάρα πολλά χρήματα, ἕνα πλοῖο μέ δῶρα γιά τούς δικούς του καί τήν πολυτελή οἰκοσκευήν του, ὁ Δημοκίδης τόν εὐχαρίστησε, δέχθηκε τά χρήματα καί τά δῶρα γιά *“τὴν φτωχήν του πατρίδα καί τούς συγγενεῖς του «ἀλλὰ «τὴν οἰκοσκευήν μου τὴν ἀφήνω ἐδῶ στό σπίτι μου μεγάλε Βασιλέα, θά μοῦ χρειασθεῖ ὅταν ἐπιστρέψω»*, τοῦ ἀπήντησε. Βέβαιος ὁ Δαρείος γιά τόν πιστόν του γιατρό ἔπασσε ἐκεῖνος στήν ἴδια του τήν παγίδα. Πλέοντας ἀπό τήν Σιδώνα τῆς Φοινίκης παραθαλάσσια, ὁ Δημοκίδης ὁδήγησε τίς δύο τριήρεις καί τό ἐμπορικό στόν Τάραντα.

Ἐνημερώνει τόν ἄρχοντα τοῦ Τάραντος Ἀριστοφυλίδη σχετικά μέ τήν περιπέτειάν του καί τόν σκοπό τῶν Περσῶν καί ἐκεῖνος ἀφαιρεῖ τά πηδάλια ἀπό τά τρία πλοῖα καί τά ἀκινητοποιεῖ, συγχρόνως φυλακίζει προσωρινά τούς Πέρσες. Ὁ Δημοκίδης ἐλεύθερος φθάνει ἐπιτέλους στόν Κρότωνα καί στήν οἰκογένειά του. Μετά οἱ Ταραντίνοι ἐλευθερώνουν τούς

Πέρσες καί τούς ἐπιστρέφουν καί τά πηδάλια τῶν πλοίων. Μετά ἀπό ἡμέρες φθάνουν κι αὐτοί στόν Κρότωνα, συναντοῦν τόν Δημοκῆδη μέσα στήν ἀγορά καί προσπαθοῦν νά τόν συλλάβουν. Οἱ Κροτωνιάτες ἀντιδροῦν καί μέ ράβδους τούς κτυποῦν. Ὁ Δημοκῆδης κράτησε τά χρήματα καί τά δῶρα καί κατά τόν ἀπόπλουν τῶν Περσῶν τούς εἶπε νά ἀνακοινώσουν στόν Δαρεῖο ὅτι νυμφεύθηκε τήν κόρη τοῦ φημισμένου πολυολυμπιονίκη Μίλωνος (τόν ὁποῖο θαύμαζε καί ἐκτιμοῦσε ὁ Δαρεῖος) γιά νά τοῦ δείξει τήν κοινωνική του θέση καί τήν προβολή του στόν Κρότωνα.

Ὁ Δημοκῆδης ἐγκατέλειψε τά πλοῦτη καί τήν ἀνωτάτη θέση πού κατεῖχε σάν ὁμοτράπεζος καί σύμβουλος τοῦ Δαρείου, γιά νά ἐπιστρέψει στήν πατρίδα- τό ἀκατάλυτον "*νόστιμον ἡμῶν*" τοῦ Ὁμήρου ἔρρεε στό αἷμα του- γιά νά ἐνημερώσει καί νά προσφέρει στούς συνέλληνες καί γιά νά ὁλοκληρώσει τό ἐπιμορφωτικό του ἔργο δίπλα στόν Πυθαγόρα, ὡς ἄνθρωπος καί ὡς ἐπιστήμων.

Ἡ συνάντησή του μέ τόν Σάμιο σοφὸ ἦταν συγκινητική· ἡ "*σχολή τῶν σχολῶν*", τό "*Ὁμακοεῖον*" εἶχε δημιουργηθεῖ μέ τήν ἀπορρόφηση τῆς ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ Κρότωνος.

Ὁ Δημοκῆδης προσεχώρησε σ' αὐτήν διδάσκοντας καί ἀσκώντας τήν ἱατρική· παράλληλα ἀναλαμβάνει τήν καθοδήγηση τῶν νέων καί ἀσχολεῖται ἐνεργά μέ τά πολιτικοκοινωνικά τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Ταξιθεύει σέ ὅλες τίς πόλεις καί ἰδρύει παραρτήματα τοῦ Πυθαγορείου Δεσμοῦ· σ' αὐτές ἐγκαθιστᾷ πρότυπα συμβούλια ἀποτελούμενα ἀπό τούς ἀρίστους πού θά κυβερνοῦσαν μέ νέο ἦθος καί δη-

μοκρατικά. Ἦταν ἓνα μοναδικό σύστημα πού ὁ Θεόγνης τό ἀποκαλεῖ "*κάλλιστον τό δικαιοτάτον λῶστον δ' ὑγιαίνειν*", μέ τόν Πυθαγόρα "*ἀρχηγόν καί πατέρα τῆς θείας Φιλοσοφίας*" κατά Ἰάμβλικον.

Μέ τήν κοινοκτημοσύνη καί τήν δικαίαν ὁργανωτική δομή τῶν πολιτειῶν, τίς ἀπαλλάσσουν ἀπό τίς ἐσωτερικές ἔριδες, τίς διαμάχες καί ἀπό τίς μεταξύ τους ἐπιβουλές.

Ἡ πολιτική διακυβέρνηση κατοχυρώνεται μέ νόμους "*καί νόμους ἔθετο διὰ Χαράνδα τε τοῦ Καταναίου καί Ζαλεύκου τοῦ Λοκροῦ, δι' ὧν εὐνομόταται καί ἀξιοζήλωτοι τοῖς περιοίκοις μέχρι πολλοῦ διετέλεσαν*" Ἰάμβλικος VP 33.

Ἡ Πυθαγόρεια ἀγωγή, ἡ μόρφωση, ἡ κοινοκτημοσύνη μέ τά ἀνυπερβλῆτα ἠθικά διδάγματα καί ἡ βίωση αὐτῶν, ὅπως μαρτυροῦνται ἀπό τά "*Πυθαγόρεια Χρυσά Ἔπη*", ἀποτελοῦν τούς ὑποφῆτες καί τήν φιλοσοφική ὑπόδομή, μετά ἀπό ἔξι καί πλέον αἰῶνες τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ πολιτική φιλοσοφία τῶν Πυθαγορείων καί τοῦ Δημοκῆδη, σάν καθοδηγητικοῦ στελέχους των, ἰσχύει σέ ἐκεῖνο πού ἀργότερα διατύπωσε ὁ Πλάτων στούς Νόμους του. Γνωρίζουμε ὅτι ἔναντι μεγάλου ποσοῦ εἶχε ἀγοράσει ἀπό τούς Πυθαγορείους κείμενά τους καί ὅτι στηρίχθηκε σέ αὐτά. Ἡ καλύτερη πολιτεία καί οἱ καλύτεροι νόμοι ἐνοικοῦν ἐκεῖ πού βιώνεται τό γνωμικόν "*τά τῶν φίλων κοινά*". Γιά τήν ἐπιτυχία τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν, μέ ἀξιολογική ἐπιβράβευση κηρύσσεται ἀπό τόν Δημοκῆδη ὡς ἀπαραίτητο στοιχεῖο ἡ ΑΡΕΤΗ, πού ἀποτελεῖ γιά τούς Πυθαγορείους τήν βάση τῆς ἀτομικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς τους. "*Αρετά πολύμοχθε γέ-*

νει βροτείω, θήραμα κάλλιστον βίω σᾶς πέρι" Ἀριστοτέλης Ἐλεγ. 5.

Γιά τό τέλος τοῦ Πυθαγόρα, τῶν διδασκάλων τῆς σχολῆς, τοῦ Δημοκῆδη καί τοῦ Δεσμοῦ εἰς τās πόλεις τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, θά ἀναφερθοῦμε ἐν συντομίᾳ.

Ὁ ἀπορριφθεὶς ψευδοδημοκρατικός καί ἐμπαθὴς Κύλων εἶναι ὁ σκευωρῆσας, ὁ συνθέσας, ὁ συντελέσας καί ἐκτελέσας τό σατανικό σχέδιο καί ἀποτρόπαιο ἐγκλημα κατά τοῦ μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητας. Οἱ δημαγωγοί τῆς ἐποχῆς δέν μπορούσαν νά δεχθοῦν τήν νέα ἐποχή πού ἀνέτελλε στίς σχέσεις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν πόλεων κρατῶν. Ἡ ὀρθή γνώση καί λόγος, ἡ κοινοκτημοσύνη, ἡ ἰσότης τῶν δύο φύλων, ἡ μή βία, ὁ ἠθικός καί ἐνάρετος βίος, ἡ ἀγάπη καί ἡ φροντίδα γιά ὅλα τά ἔμβια, ὁ σεβασμός τῆς φύσεως, ἡ σωματική καί ψυχική ἀρμονία καί ἡρεμία πού εὐαγγελίζονταν καί ἐφήρμοζαν οἱ Πυθαγόρειοι, τοὺς ἐνοχλοῦσε καί τοὺς ἀνέτρεπε τόν τρόπον τῆς ζωῆς τους καί τά εὐτελῆ συμφέροντα χιλιετιῶν.

Ὁ Κύλων ὡς ἀρχηγός τῶν εὐπόρων καί ὁ Νίνων τῶν καλουμένων δημοκρατικῶν, συνέστησαν μία ἀνιερὴ συμμαχία κατά τῶν Πυθαγορείων. Τούς κατηγοροῦν ὡς τυραννικούς καί ὅτι δίδασκαν νά σέβονται τοὺς φίλους τους σάν θεοὺς καί τοὺς ἄλλους νά τοὺς μεταχειρίζονται σάν θηρία. Πλαστογραφοῦν τό βιβλίο τους πού ἐπιγραφόταν "*Λόγος Ἱερός*" τό παρουσιάζουν, δῆθεν ἐμπιστευτικά, στήν σύνοδο τῶν χιλίων τοῦ Κρότωνος καί τό δίνουν νά τό ἀναγνώσει ὁ γραμματεὺς τῆς συνόδου. Προκαλεῖται μεγάλη ἀναταραχή· ὁ παριστάμενος Δημοκῆδης μέ τοὺς Ἀλκόμαχο, Δείναρχο καί Μέτωνα παίρνει τόν

λόγο καί τοὺς διαβεβαιώνει, ἐν μέσῳ σκοπῶν ἀποδοκιμασιῶν καί οὐρλιαχτῶν γιά νά μὴν ἀκούγεται, ὅτι δέν σκοπεύουν νά καταλύσουν κανένα πατριό πολίτευμα καμίας πόλεως, καί ὅτι ὅλα αὐτά εἶναι σκόπιμες συκοφαντίες καί σκευωρίες, ἀλλὰ δέν ἀκούγεται. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ σύνοδος αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας δέν παίρνει καμία ἀπόφαση κατά τῶν Πυθαγορείων.

"Οἱ δὲ λεγόμενοι Κυλώνειοι διετέλουν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους στασιάζοντες καί πᾶσαν ἐνδεικνυόμενοι δυσμένειαν, ἀλλ' ὅμως, ἐπεκράτει μέχρι τινός ἡ τῶν Πυθαγορείων καλοκαγαθία καί ἡ τῶν πόλεων αὐτῶν βούλπαις, ὥστε ὑπ' ἐκείνων βούλεσθαι οἰκονομεῖσθαι τās πολιτείας" Ἰάμβλικος ΥΡ 249.

Οἱ Κυλώνειοι συνέχιζαν τόν βρώμικο πόλεμο κατά τῶν Πυθαγορείων μέ κάθε τρόπο καί μέσον, παρ' ὅλα αὐτά γιά κάποιο χρονικὸ διάστημα ἐπικρατοῦσε ἡ καλή πολιτική καί ἡ καλωσύνη τους καί ἡ βούληση τῶν πόλεων νά κυβερνῶνται ἀπὸ αὐτοὺς.

Οἱ Κυλώνειοι συνεχίζουν τίς συκοφαντίες καί περιοδεύουν τίς ἄλλες πόλεις γιά νά τίς ξεσηκώσουν κατά τῶν Πυθαγορείων καί κατηγοροῦν εὐθέως τόν Δημοκῆδη, ὅτι δῆθεν ὁργανώνει τοὺς νέους γιά τήν ἐπιβολὴν τυραννίδος, "*αἰπασόμενοι Δημοκῆδην συνεστακέναι τοὺς νεωτέρους ἐπὶ τυραννίδι*". Οἱ Κυλώνειοι μέ τοὺς συμμάχους τους ἀποφασίζουν κρυφά καί συνωμοτικά νά διαλύσουν βίαια τοὺς Πυθαγορείους, δολοφονώντας τά ἡγετικά στελέχη καί τόν Πυθαγόρα.

Ὁ Ἀριστόξενος γράφει, ὅπως ἐπίσης ὁ Ἀριστοτέλης καί ὁ Ἰάμβλικος ὅτι, ὁ Πυ-

θαγόρας αναγκάζεται να μεταβεί κρυφά στο Μεταπόντιο και ότι εκεί απέβίωσε.

Ένα βράδυ πού τά ηγετικά στελέχη των Πυθαγορείων συνεδρίαζαν στην οικία του πεθερού του Δημοκλήδη, Μίλωνος, την περικυκλώνουν και βάζουν φωτιά από όλες τις πλευρές, αναφέρουν ότι εσώθησαν μόνον δύο, ο Άρχιππος και ο Λύσις.

Κατά τον Άπολλώνιο, τον Νικόμαχο και τον Πολύβιο, έκαιε και ο Πυθαγόρας, ο δέ Δημοκλήδης, αντιληφθείς τον έμρησμό συνεκέντρωσε τους εφήβους και κατέφυγε στην Πλατέα, *“μετά των εφήβων εις Πλατέας απέχωρσεν”*.

Οί επικρατήσαντες καταλυταί των νόμων, μέ ψήφισμά τους κατηγορούν τον Δημοκλήδη ότι συγκεντρώνει τους νέους μέ σκοπόν να καταλύσει τό πολίτευμα και να εγκαταστήσει τυραννία. Τόν μόνον πού επικήρυξαν ήταν αυτός, μέ τρία τάλαντα και έξ αυτού συνάγεται ότι είχε ύψηλοτάτη θέση στον Πυθαγόρειο Δεσμό· επηκολούθησε άνιση συμπλοκή και ο φονιάς του Δημοκλήδη Θεάγης έλαβε τά τρία τάλαντα· ήταν τό σκοτεινό έτος 495 π.Χ.;

Έτσι εξέλιπε τό σημαντικότερο οργανωμένο εκπαιδευτικό και βιωματικό σύστημα και μία εξέχουσα φυσιογνωμία της Άρχαίας Έλληνικης Ιατροφιλοσοφίας, πού τίμησε και ανέδειξε την Ελλάδα, την επιστημονική ιατρική της, πού διακόνισε τον Πυθαγόρειο Δεσμό και δίδαξε στην μοναδική σχολή του πάνω από 25 έτη.

Μετά την διάλυση των Πυθαγορείων

και του Δεσμού τους, επηκολούθησαν τα-ραχές, στάσεις, σφαγές και εγκαταστάθηκαν τυραννικά πολιτεύματα σε πολλές πόλεις.

Πολλοί Πυθαγόρειοι, μετά την βιαία επικράτηση των Κυλωνείων και των συμμάχων τους, κατέφυγαν σε άλλες πόλεις φιλικά προσκείμενες σε αυτούς, της Μεγάλης Ελλάδος, αρκετοί δέ πήγαν στο Ρήγιο.

Κατά τον Άριστόξενο τον Ταραντίνο και τον Ιάμβλικο, οί Πυθαγόρειοι εξακολούθησαν και διετήρησαν τά έθιμα, τά ήθη τους και ό,τι είχαν διδαχθεί και συνετέλεσαν στην διάδοση της γνώσεως και των επιστημών για αρκετούς αιώνες.

Μέχρι και σήμερα οί κοσμοθεωρίες τους εμπνέουν και επηρεάζουν θετικά, σε πολλούς τομείς, τους όρθως σκεπτομένους και αναζητούντας συνανθρώπους μας.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΑΡΑΣ

Έρευνητής-μελετητής

Ιστορίας-Φιλοσοφίας

Α. ΛΕΤΣΑ

ΟΛΥΜΠΟΣ

Ό αιγλήεις και παλλαμπής Όλυμπος, διά τόν όποιον ό άθάνατος επικός ποιητής λέγει ότι *“οὔτε ποτ’ ὄμβρῳ δεύεται οὔτε χιών ἐπιπίλνεται, ἀλλά μάλ’ αἶθρη πέπται ἀνέφελος, λευκή δέ ἐπιδέδρομεν αἶγλη”*, υπήρξε τό ιερόν όρος, επί του όποιου οί έλληνικοί θεοί έλαβαν την μορφήν, την όποιαν ύμνησαν οί ποιηταί και άπηθανάτισαν οί καλλιτέχναι.

Πρό της εγκαταστάσεως των Όλυμπίων θεών επί του πολυκορύφου Όλύμπου, διεξάγεται παρ’ αυτόν ή τρομερά τιτανομαχία, κατά την όποιαν ό μέγας Ζεύς, όπλισμένος μέ την άστραπήν, την βροντήν και τόν κεραυνόν, έθριάμβευσε κατά των Τιτάνων. Μετά την θριαμβευτικήν νίκην, ό μέγας νικητής συζεύγνυται τās Τιτανίδας Θέμιν και Μνημοσύνην και αποβαίνει δημιουργός της έν τη φύσει και τη κοινωνία τάξεως και άρμονίας διά του γάμου του μέ την πρώτην έξ ης έγεννήθη ή Δίκη, και ό πατήρ των Μουσών, θεοτήτων της ποιητικής έμπνεύσεως, εκ του γάμου του μέ την δευτέραν.

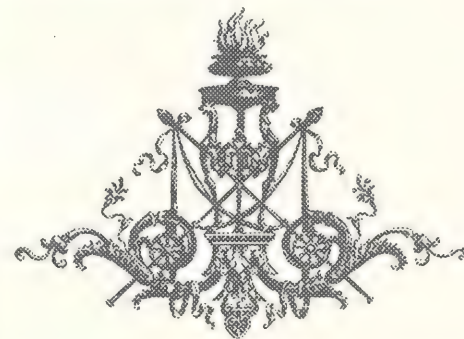
Εις την άκροτάτην κορυφήν του πολυδειράδος Όλύμπου, κέντρου της Ελλάδος και άπάσης της Οίκουμένης, άνήγειρεν ό Όμηρος μέ την ζωηράν φαντασίαν του τό άνάκτορον του Διός, ύπολαμβανόμενον ως στεγαζόμενον άνωθεν υπό χαλκού θόλου, εκτεινομένου επί πᾶσαν την γήν και στηριζομένου επί κίωνων, οί όποιοι ήσαν αί κατώτεροι του όρους κορυφαί.

Έκειθεν ό ύψιβρεμέτης Ζεύς έξηκόντιζεν εις την γήν τās άστραπές και τούς κεραυνούς του και εκεί είχε στήσει τόν

θρόνον του και έκάλει εις συμβούλιον ή εύωχίαν τούς άλλους θεούς, από όπου οὔτοι ήδύναντο να έποπτεύουν άπασαν την Ελλάδα και την Οίκουμένην.

Οὔτοι, αποδυθέντες την άρχαίαν μορφήν των και γενόμενοι από τεράτων άνθρωπόμορφοι, είχαν τās υπό του κλυτοτέχνου Ηφαίστου κατασκευασθείσας κατοικίας των εις τās κατωτέρας κορυφάς του Όλύμπου, οί όποιοι υπερεΐχαν των νεφελών.

Έκει λοιπόν, εις τόν ούρανογείτονα Όλυμπον, και εις την ύψηλοτέραν κορυφήν του, είχαν ιδρύσει, κατά τούς ιστορικούς χρόνους, οί Έλληνες βωμόν του Διός, εις τόν όποιον προσέφεραν πανηγυρικήν θυσίαν, δίς του έτους, εύλαβεΐς προσκυνηταί, μεταβαίνοντες εκ της ιερᾶς του Διός έν τη Πιερίά πόλεως του Δίου, εις δέ τās βαθείας χαράδρας κατά τά βαθύσκια δάση του άγαννίφου ιεροῦ όρους ήκούσθησαν τά πρώτα έλληνικά ᾄσματα, οί μελωδικοί του έθνους θρησκευτικοί ύμνοι, κᾶμα άπλοϊκού θαυμασμού και φόβου και πρώτον ξύπνημα του ποιητικού πνεύματος της φυλής.

Α. ΛΕΤΣΑ

ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΗΡΑ

Ὁ Ζεὺς¹, ὁ κατὰ τόν Ὅμηρον, *“πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε”*, ἐθεωρεῖτο, ἀπὸ τούς ἀρχαίους Ἕλληνες, ὁ πρῶτος καὶ κυριώτερος **προστάτης τῆς γεωργίας**. Καὶ εὐλόγως. Ἐφ’ ὅσον ὁ ἄρχων τοῦ Ὀλύμπου ἐθεωρεῖτο θεὸς τῆς ἰσορροπίας, τῆς τάξεως καὶ τῆς ἁρμονίας στὸν κόσμον, οἱ ὁποῖες ἐπῆλθαν μετὰ μακράν περίοδον ἀνατροπῶν καὶ ἀναστατώσεων, ἐν τῇ πάλῃ τῶν ἀτάκτων δυνάμεων τῆς φύσεως κατὰ τοῦ θριαμβεύσαντος ἐναντίον τους ὑπερτάτου θεοῦ, ἦταν φυσικό νά ἰδρυθῇ καὶ παραχθῇ ἡ γεωργία μόνον μετὰ τὴν παγίωσιν μιᾶς σταθερότητος εἰς τὰς δυνάμεις ταύτας.

Εἰκ. 1. Ζεὺς

Ο ΖΕΥΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΩΝ ΒΡΟΧΩΝ

Ἐν πρώτοις, ὁ Ζεὺς, τὸν ὁποῖον ὁ Ὅμηρος παριστᾷ ὡς ἄρχοντα τοῦ ἀέρος, ἐξ οὗ προέρχονται αἱ βροχαὶ καὶ αἱ θύελλαι, ἐθεωρεῖτο ὁ ὑετώδης θεός, ὁ δημιουργός τῶν βροχῶν. Ἐκ τῶν συναθροισμένων ὑπὸ τοῦ θεοῦ νεφῶν, ἐπροκαλοῦντο αἱ βροχαί, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα, διὰ τῆς εὐεργετικῆς τῶν ὑγρασίας, γονιμοποιοῦν τό ἔδαφος. Ἐντεῦθεν ἐκαλεῖτο ὁ Ζεὺς *“κελαινεφής”*², *“νεφεληγερέτης”*³, *“ὑέτιος”*⁴, *“ὄμβριος”*⁵, καὶ ἡ συνήθης στοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες φράσις *“Ζεὺς ὕει”*⁶, ἀντὶ τῆς σημερινῆς *“βρέχει”*.

Κατὰ τὸν Μάρκον Ἀντωνῖνον⁷, οἱ Ἀθηναῖοι, ἐν καιρῷ ξηρασίας, ἀπνύθουν πρὸς τὸν Δία τὴν προσευκὴν *“Ὕσον, Ὕσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τὰς Ἀρούρας τῶν Ἀθηναίων”*.

Ἐξ ἄλλου, ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὑπῆρχεν ἄγαλμα τῆς Γαίας (τῆς προσωποποιημένης γῆς), εἰς στάσιν ἰκετιδος, ἰκετευούσης τὸν Δία νά ἀποστείλῃ σέ αὐτὴν βροχὴν καὶ νά ποτίσῃ τὰ στήθη τῆς *“ἔστι δέ καὶ Γῆς ἄγαλμα ἰκετευούσης ὅσαι οἱ τὸν Δία, εἴτε αὐτοῖς ὄμβρου δεῖσαν Ἀθηναίους, εἴτε καὶ τοῖς πᾶσιν Ἕλλησι συμβᾶς αὐχμός”* (Παυσ. Ι. 24,3).

Εἰκ. 2. Οἰνόμαος

Κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ Πέλοψ⁸, ἐπιθυμῶν νά κυριεύσῃ τὴν Ἀρκαδίαν καὶ μὴ δυνάμενος νά καταβάλλῃ ἄλλως τὸν βασιλέα αὐτῆς Στύμφαλον¹⁰, προσεποιήθη πρὸς αὐτόν φιλίαν καὶ τὸν ἐφόνευσε δολίως, διαμελίσας δέ τὸ σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς βασιλέως, διέσπειρε τῇδε κῆκεῖσε τὰ μέλη του. Ὅθεν, ἐγένετο ἀφορία, ἡ ὁποία ἐφθείρε τὴν Ἑλλάδα, τὸ δέ μαντεῖον εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νά προσευχηθῇ ὁ δικαιοτάτος καὶ εὐσεβέστατος βασιλεὺς τῆς Αἰγίνης, διὰ νά παύσῃ τό κακόν. Ἀμέσως οἱ Ἕλληνες, καθ’ ὑπόδειξιν τῆς Πυθίας, ἐπεμψαν πανταχόθεν πρέσβεις διὰ νά παρακαλέσουν τὸν Αἰακόν¹¹ νά προσευχηθῇ εἰς τὸν πατέρα του, τὸν Πανελλήνιον Δία, νά βρέξῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἐκτός τοῦ Ἰσθμοῦ χώραν, διὰ νά σωθοῦν ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἐκ τῆς, λόγῳ τῆς ξηρασίας, ἀκαρπίας. Πράγματι, μόλις νύκθη καὶ ἔθυσίασεν εἰς τὸν Πανελλήνιον Δίαν ὁ Αἰακός, ὁ ὑέτιος θεός ἔβρεξεν *“εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα γῆν”*. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος οἱ Αἰγινῆται ἐκτίσαν τό Αἰάκειον, τὸ ὁποῖον ἦταν περιβόλος τετραγώνος ἐκ λίθου λευκοῦ, εἰς περιφανέστατον μέρος τῆς νήσου, πρὸς τὴν εἴσο-

δον τοῦ ὁποίου εἶχαν ἀνεγείρει τούς ἀνδριάντας ὄλων τῶν πρέσβεων, τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ὅσοι ἦλθαν ἐκεῖ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν. Ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἦσαν αἰωνόβιοι ἐλαῖαι καὶ βωμός, ὁ ὁποῖος, ὡς μυστικά ἐλέγετο, ἦταν καὶ τάφος τοῦ Αἰακοῦ.

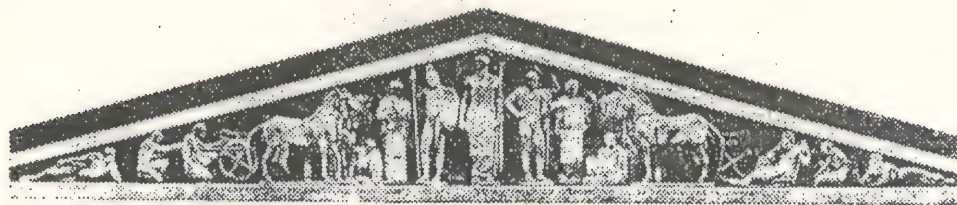
Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος καὶ στὰ Μέγαρα ἐκτίσθη ναὸς τοῦ Ἀφεισίου Διός, ὡς ἀναφέρει ὁ Πausanias (I, 44, 9): *“ἐπὶ δέ τοῦ ὄρους”*¹⁴ *τῇ ἄκρῃ Ἀφεισίου”*¹⁵ *καλουμένου ναός· φασὶ δέ ἐπὶ τοῦ συμβάντος ποτὲ τοῖς Ἕλλησιν αὐχμοῦ θύσαντος Αἰακοῦ κατὰ τι δὴ λόγιον τῷ Πανελληνίῳ· Διὶ ἐν Αἰγίνῃ κομίσαντα δέ ἀφεῖναι καὶ διὰ τοῦτο Ἀφείσιον καλεῖσθαι τὸν Δία”*.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ, ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΚΑΙ ΗΡΩΙΔΩΝ

Ὅτι ὁ Ζεὺς ἐθεωρεῖτο Ὑέτιος θεός, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι μία τῶν θείων συζύγων του ὑπῆρξεν ἡ Δημήτηρ, ἡ Μήτηρ, τέκνον δέ τῆς ἐνώσεως ταύτης ἦταν ἡ Περσεφόνη. Ἀλληγορικὴ παράστασις τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ οὐρανός, διὰ τῶν βροχῶν καὶ τῆς θερμότητός του, εἰσδύει καὶ γονιμοποιεῖ τὸν κόλπον τῆς γῆς καὶ παράγεται οὕτως ἡ βλάστησις, ἡ ὁποία ἀναγεννᾶται ἐκάστην ἀνοιξιν καὶ ἀποθνήσκει ἕκαστον φθινόπωρον.

Τὴν μυθολογικὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀποδίδει ποιητικῶς ὁ λατίνος ποιητὴς Βιργίλιος παριστῶν τὸν παντοδύναμον θεόν τοῦ αἰθέρος κατερχόμενον ἐν ζωογόνοις βροχαῖς εἰς τούς κόλπους τῆς συζύγου του,

Εικ. 3. Προπαρασκευή της άρματοδρομίας του Οίνομάου καί του Πέλοπος.

της γης, γονιμοποιουμένων ούτως όλων των εν αυτή έμπερικλειομένων σπερμάτων:

“Η Άνοιξις, ναί ή άνοιξις δίδει εις τά δέδρα τό φύλλωμά τους καί εις τούς κήπους τό στόλισμά τους. Τήν άνοιξιν έξογκούται ή γη καί έμφανίζονται οί ζωογονούμενοι σπόροι. Τότε ό παντοδύναμος πατήρ, ό Αϊθήρ¹⁶ κατέρχεται έν ζωογόνοις βροχαῖς εις τούς κόλπους της συζύγου του, της Γης, εύθυμος καί, ένούμενος μέ τό μέγα αυτό σώμα, γονιμοποιεί όλα τά όντα. Τότε αί μονήρεις λόχμαι άντηχούν από τά μελωδικά κελαδήματα των πτηνών καί τά ζώα, εις ώρισμένες ήμέρας, ζητούν τήν Άφροδίτην. Η γόνιμος γη διατελεῖ έν έγκυμοσύνη καί, εις τήν χλιαρήν πνοήν του Ζεφύρου, λύει τήν ζώνην της. Παντού ό χυμός υπεραφθονεί, οί βλαστοί τολμούν άφόβως νά παράγονται μέ τάς νέας ήλιακάς ακτῖνας καί ή κληματίς δέν φοβεῖται τήν πνοήν των νοτίων ανέμων, ώς καί τήν διωκομένην έκ του ούρανού υπό του ίσχυροῦ βορρά βροχήν, αλλά παράγει τούς βλαστούς της καί άναπτύσσει τά φύλλα της. Πιστεύω ότι παρόμοιαι ήσαν αί ήμέραι εις τόν κόσμον κατά τήν έμφάνισίν του καί κατά τήν νηπιώδη ηλικίαν του καί ότι ή θερμοκρασία του ήταν ή ίδια καί σταθερά. Η άνοιξις, ναί ή άνοιξις έδημιούρ-

γησε τό σύμπαν καί οί άνεμοι περιέστειλαν τάς χειμερινάς πνοάς τους, όταν τά πρώτα ζωικά όντα ήτένιζαν τό φώς καί ή άνθρωπίνη φυλή, γεννηθεῖσα έκ της γης, έξήρχετο του τραχέος άκόμη έδάφους, όποτε τά κτήνη έξαπελύθησαν εις τά δάση, καί οί άστέρες εις τόν ούρανόν. Τά λεπτοφυή όντα δέν θά ήδύναντο νά ύποφέρουν τάς καιρικάς στενοχωρίας, εάν μεταξύ του ψύχους του χειμῶνος καί της θερμότητος του θέρους δέν παρενέβαινε τό έαρ ώς άνακωχή καί εάν τό μαλακόν κλίμα δέν ήταν εύπροσδόκητον εις τήν γήν¹⁷.

Άνάλογον σημασίαν γονιμοποιήσεως της γης έκ του ούρανού εξέφραζε καί ό μυθος της ένώσεως του Διός μετά της Σεμέλης καί ή έκ ταύτης γέννησις του Διονύσου¹⁸.

Άλλά καί των έρωτικῶν ένώσεων του Διός μετά νυμφῶν καί θνητῶν γυναικῶν, ήρωίδων διαφόρων τόπων, έγεννήθησαν πλείστα τέκνα, εἰκόνες φυτικῶν δημιουργημάτων, αφθόνως αναβλαστανόντων, όταν τά ούράνια ύδατα, πίπτοντα, εισδύουν εις τό έδαφος καί τό ποτίζουν.

Ποιητικώτερον έκφράζει τήν ιδέαν ό Αισχύλος, εις λαμπρόν άπόσπασμα των Δαναίδων, τό όποιο διέσωσεν ό Άθήναιος (XIII, 600 B), παραστήσας διά των άκο-

λούθων στίχων τήν γονιμότητα του έδάφους ώς τό προϊόν της συνουσίας του Όμβρου μετά της Γης:

“Έρᾱ μέν άγνός ούρανός
τρῶσαι χθόνα,
έρως δέ γαῖαν λαμβάνει
γάμου τυχεῖν
όμβρος δ' άπ' εύνάεντος ούρανού
πεσών έκυσε γαῖαν·
ή δέ τίκτεται βροτοῖς
μήλων τε βοσκάς καί βίον Δημήτριον
δένδρων τις ώρα δ'
έκ νοτίζοντος γάμου
τέλειός έστι·
των δ' έγώ παραίτιος¹⁹.”

Οί παραστατικώτατοι όμως αυτοί μυθοι περί γονιμοποιήσεως της γης διά των βροχῶν, παρηρμηνεύθησαν υπό των άπολογητῶν του Χριστιανισμοῦ καί έστιγματίσθησαν ώς άνήθικα κατασκευάσματα.

Πάντως ή λατρεία του Διός είχε φθάση εις μίαν θαυμαστήν ήθικήν τελειότητα γενικῶς καί ή επίδρασις αὐτοῦ επί της γεωργίας έθεωρεῖτο άδιαφιλονίκητος. Εὐλόγως λοιπόν ό Ζεύς έτιμᾶτο ώς θεός “τροφοτότης”²⁰, παρέχων εις τούς ανθρώπους τά αγαθά της γης²¹, ώς θεός “γεωργός”, παράγων τήν βλάσπταιν καί τήν άνθησιν εις τάς αύλακας των άγρῶν, ώς θεός “επικάρπιος”²², “μυλώσιος”²³, “μόριος”²⁴, “σुकάσιος”²⁵, καί ώς θεός των άνθέων, τά όποια έστεφαν τήν εἰκόνα του έν τῷ ιερῷ της Όλυμπίας²⁶.

Επίσης έτιμᾶτο ό Ζεύς υπό τό επώνυμον Νάϊος²⁷ εις τάς κοιλάδας καί ιδίως εις τό Μαντεῖον της Δωδώνης²⁸ ώς ό θεός της τροφοδότιδος ύγρασίας καί των

γονιμοποιῶν πηγῶν.

Η αντίληψις αὕτη των άρχαίων Έλλήνων περί του Διός, ώς θεοῦ των βροχῶν καί της ύγρασίας έν γενεί, ήταν τόσον ζωηρά, ώστε πολλάκις έπεκαλοῦντο τήν προστασίαν του ούρανού τούτου θεοῦ κατά του άποξηραντικοῦ καύσωνος του θέρους, όστις κατέκαιε τάς καλλιεργημένας γαῖας των Άθηναίων καί προεκάλει τήν άφόρητον καί καταστρεπτικήν ξηρασίαν. Τοιοῦτον άναμφιβόλως σκοπόν είχαν τά πρὸς τιμήν του θεοῦ τελούμενα έν ταῖς άρχαῖαις Άθήναις “Διόλια”, περί των όποίων γίνεται μνεῖα εις τό κεφάλαιον “Εορταί των άρχαίων”.

Η ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΗΡΑΣ

Καί αὕτη όμως ή ένωσις του Διός μετά της νομίμου συζύγου του, της Ήρας εἶναι άλληγορική παράστασις της φυτικής βλαστήσεως. Η πρώτη συνάντησις των θείων συζύγων έγένετο εις τήν χώραν των Έσπερίδων, όπου υπήρχε άφθονος καί υπέροχος βλάσπταισις. Ο Όμηρος, ώς έξής άναφέρει τήν σκηνήν της σαγηνεύσεως του Διός υπό της Ήρας, επί της κορυφῆς της Ίδης:

“Εἶπε καί τήν όμόκληνιν άγκάλιασε ό Κρονίδης·

καί ή θεία γη τούς έβγαλε κλωρό χορτάρι νέο,

κρόκον, τριφύλλι τρυφερό καί φουντωμένα κρίνα,

πού τούς βαστοῦσαν μαλακά τήν γήν νά μήν έγγίζουν·

σ' αὐτά πλαγιάσαν μέ χρυσὴν νεφέλην
τυλιγμένοι

ώραίαν, ὁπού λαμπεραίς τούς ἔρραινε
σταλούλαις²⁹.

Ἡ αἰφνιδία αὐτὴ βλάστησις τοῦ ἐδά-
φους, τὸ χρυσοῦν αὐτὸ νέφος, αἱ στα-
γόνες αὐταὶ τῆς δρόσου εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς
γονιμότητος τῆς γῆς κατὰ τὰς ἑαρινὰς
ώρας, τῆς βλαστήσεως, τῆς ὁποίας ἡ
δροσερότης φαίνεται ὀφειλομένη εἰς τὴν
ἐρωτικὴν μῖξιν τῶν δύο μεγάλων οὐρα-
νίων θεοτήτων, εἰς τὴν σύγχρονον ἐνέρ-
γειαν τοῦ θερμοῦ καὶ λάμποντος οὐρανοῦ
καὶ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἀναθυμιάσεων, οἱ
ὁποῖες διαλύονται εἰς βροχὰς διὰ τὰ δι-
εισδύσουν εἰς τὴν γῆν καὶ ἀφυπνίσουν τὴν
ἐκεῖ κατὰ τὸν μακρὸν χειμῶνα ναρκωμέ-
νην ζωὴν.

Κατ' ἄλλον μῦθον τοῦ Ἄργους, ὁ Ζεὺς
ἠνώθη μετὰ τῆς Ἥρας ὑπὸ μορφήν κόκκυ-
γος. Σχετικῶς ὁ Πausanias (II, 17, 4) γρά-
φει:

“κόκκυγα δὲ ἐπὶ τῷ σκήπτρῳ καθῆσθαι
φασὶ λέγοντες τὸν Δία, ὅτε ἦρα Παρθέ-
νου τῆς Ἥρας, ἐς τοσοῦτον τὸν ὄρνιθα
ἀλλαγῆναι, τὴν δὲ αἶτε παῖγνιον θηρᾶσαι”.

Ὡς γνωστόν, ὁ κόκκυξ εἶναι τὸ πτηνόν,
τὸ ὁποῖον, κρυπτόμενον ἐπὶ τῶν κλάδων
τῆς δρυός, ἀγγέλλει μέ τὸ μονότονον
ᾄσμα του τὴν προσέγγισιν τῆς ἀνοιξέως
καὶ τῶν ζωογόνων βροχῶν τῆς.

Ὁ κόκκυξ ὑποδηλοῖ τὸν ἱερόν ὑμέ-
ναιον τῶν οὐρανίων συζύγων, τὴν φαι-
δρὰν αὐτὴν ἔνωσιν, ἡ ὁποία ζωογονεῖ τὴν
φύσιν καὶ προκαλεῖ τὴν ἀνοιξιν.

Ἡ ἭΡΑ ΠΡΟΣΤΑΤΙΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ὅπως ὁ Ζεὺς, οὕτω καὶ ἡ νόμιμος
σύζυγός του Ἥρα ἦτο γυναικὴ ἐλληνικὴ
θεότης τῆς γεωργίας καὶ ἐθεωρεῖτο προ-
σωποποίησις τῆς ἀφθόνου βλαστήσεως.
Κυρίως ὅμως ὁ εἰδικὸς αὐτὸς χαρακτήρας
τῆς θεᾶς, ὡς προστάτιδος τῆς γεωργίας,
ἐξεδηλοῦτο εἰς τὸ Ἄργος, ὅπου ὁ σπου-
δαιότερος ναὸς τῆς, τὸ κατ' ἐξοχὴν
“Ἥραιον”, ἔκειτο ὑπὸ ὄρος, τὸ ὁποῖον
ἔφερε τὸ χαρακτηριστικὸν ὄνομα “Εὐ-
βοία”³¹. Σχετικῶς ὁ Pausanias (II, 17, 1-
2) γράφει: “Μυκηνῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ πέν-
τε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια τὸ Ἥραιον. ῥεῖ
δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὕδωρ Ἐλευθέριον κα-
λούμενον· χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς κα-
θάρσια αἱ περὶ τὸ ἱερόν καὶ τῶν θυσιῶν ἐς
τὰς ἀπορρήτους· αὐτὸ δὲ τὸ ἱερόν ἐστιν ἐν
χθαμαλωτέρῳ τῆς Εὐβοίας· τὸ γὰρ δὴ
ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσιν Εὐβοίαν, λέ-
γοντες Ἀστερίωνι γενέσθαι τῷ ποταμῷ
θυγατέρας Εὐβοίαν καὶ Πρόσυμναν καὶ
Ἀκράϊαν, εἶναι δὲ σφᾶς τροφούς τῆς
Ἥρας· καὶ ἀπὸ μὲν Ἀκράϊας τὸ ὄρος
καλοῦσι τὸ ἀπαντικρὺ τοῦ Ἥραιου, ἀπὸ δὲ
Εὐβοίας ὅσον περὶ τὸ ἱερόν, Πρόσυμναν
δὲ τὴν ὑπὸ τὸ Ἥραιον χώραν. ὁ δὲ Ἀστε-
ρίων³² οὗτος ῥέων ὑπὲρ τὸ Ἥραιον ἐς
φάραγγα ἐσπίπτων ἀφανίζεται. φύεται δὲ
αὐτοῦ πόσ' αὐτὴν τῇ Ἥρᾳ καὶ αὐτὴν φέ-
ρουν καὶ ἀπὸ τῶν φύλλων αὐτῆς στεφά-
νους πλέκουσι”.

Κατ' ἐπιχώριον μῦθον, οἱ πρῶτοι ζευκ-
θέντες εἰς τὸ ἄροτρον βόες ἀφιερῶθη-
σαν εἰς τὴν Ἥραν, ἡ ὁποία ἔφερε τὸ ἐπί-
θετον “Ζευξίδια”. Εἰς τὴν Ἀργολίδα ἐτρέ-
φοντο ἀγέλαι βοῶν λευκῶν, κατὰ τὸν
Παλαίφατον³³, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλαμβά-

Εἰκ. 4. Θάνατος τοῦ Οἰνομάου

νοντο αἱ ζευγνύμεναι εἰς τὴν ἄμαξαν, ἡ
ὁποία ἔφερε τὴν ἰέρειαν τῆς θεᾶς εἰς τὸ
Ἥραιον, κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἱεροῦ γάμου.
Ἡ βοῦς εἰς τὴν Ἀργολίδα ἐθεωρεῖτο
ζῶον ἱερόν, ἀφιερῶμενον εἰς τὴν Ἥραν,
κατ' ἐξοχὴν δὲ τὸ ζῶον τοῦτο προσεφέ-
ρετο εἰς αὐτήν.

Ἡ Ἰώ³⁴, τὴν ὁποίαν ἡ Ἥρα μεταμόρ-
φωσεν εἰς δάμαλιν, ἐπειδὴ τὴν ἠγάπησεν
ὁ Ζεὺς, ἦτο, κατὰ τὸν μῦθον, ἰέρεια τῆς
θεᾶς, ἀλλὰ κατ' ἀρχὴν μᾶλλον ἐπρόκειτο
περὶ μιᾶς μορφῆς τῆς ἰδίας θεᾶς. Τὸ
ἐπίθετον ἄλλως τε “Βοώπις”, μέ τὸ ὁποῖον
τὴν ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος, ἀρχικῶς, ἐσή-
μαινε “ἔχουσα πρόσωπον βοός”, βραδύ-
τερον δὲ ἠρμηνεύετο ὡς “ἔχουσα μεγά-
λους ὀφθαλμούς, ὡς ὁ βοῦς”.

Ἀνάλογος ἦτο ἡ λατρεία τῆς θεᾶς καὶ
εἰς τὰς πόλεις τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Εὐ-
βοίας, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα ὑπενθυμίζει
καὶ ἴσως μάλιστα ἀνάγεται εἰς τὸ ἐπίθετον
τῆς θεᾶς “Εὐβοία”, δηλαδὴ πλουσία εἰς
βοῦς.

Ὁ καθαρώτερος γεωργικὸς χαρακτή-
ρας τῆς θεᾶς ἐν Ἀργολίδι ἐμφαίνεται ἐκ
τοῦ ὅτι οἱ βλαστάνοντες στάχυες τοῦ
σίτου ἐκαλοῦντο, εἰς τὸ Ἄργος, “Ἄνθη
τῆς Ἥρας”. Ἡ ἰδία, ἄλλως τε, θεὰ ἐτιμᾶτο
ὡς “Ἀνθεία”, αἱ δὲ ὑπηρετοῦσαι αὐτὴν ἐν
τῷ ναῷ κόραι ὠνομάζοντο “ἀνθοφόροι”.

Ἡ κατὰ τὸ ἔαρ μάλιστα τελουμένη ἐορτή,
εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἱεροῦ γάμου, ἐκαλεῖτο
στό Ἄργος “Ἥροάνθια”³⁵, ἢ “Ἥροσάν-
θεια”, τὰ ὁποῖα ἦσαν λαμπρὰ γυναικεῖα
ἐορτή.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι δηλωτικά ὅτι ἡ Ἥρα
ἐθεωρεῖτο προστάτις τοῦ κυρίου ἔργου τοῦ
ἀργολικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐξόχως
γεωργικός.

Ἐκτός τοῦ Ἄργους, ἡ λατρεία τῆς
Ἥρας ἦταν ἐξαιρετικὴ καὶ ἐν Σάμῳ, ἐνθα
ἰσχυρίζοντο οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὅτι ἐγεν-
νήθη ἡ θεὰ, παρὰ τὰς ὀχθὰς τοῦ ποταμοῦ
Ἰμβράσου³⁶ καὶ πλησίον μιᾶς λυγαριᾶς,
τὴν ὁποίαν ἐδείκνυνον ἐντός τοῦ ἱεροῦ
περιβόλου τῆς θεᾶς, κατὰ τούς χρόνους
τοῦ Pausanias (ΦII, 4, 4): “τὸ δὲ ἱερόν τὸ
ἐν Σάμῳ τῆς Ἥρας εἰσὶν οἱ ἰδρύσασθαι
φασὶ τούς ἐν τῇ Ἀργοῖ πλέοντας, ἐπά-
γεσθαι δὲ αὐτούς τὸ ἄγαλμα ἐξ Ἀργους·
Σάμιοι δὲ αὐτοὶ τεκθῆναι νομίζουσιν ἐν τῇ
νήσῳ τὴν θεάν παρὰ τῷ Ἰμβράσῳ ποταμῷ
καὶ ὑπὸ τῇ λύγῳ τῇ ἐν τῷ Ἥραϊῳ κατ' ἐμέ-
ῃ πεφυκυῖᾳ”. Καὶ ἐκεῖ, ὅπως εἰς τὸ Ἄρ-
γος, ἔστεφον μέ νέα ἄνθη τὸ μέ μεγα-
λοπρεπὲς ἔνδυμα ἐνδεδυμένον ἄγαλμα
τῆς Ἥρας, ἡ ὁποία διὰ τοῦτο ἐλέγετο καὶ
ἐκεῖ “Ἀνθεία”, καὶ τὸ περιέφεραν, ὅπως
συνήθιζαν κατὰ τὴν γαμήλιον τῶν ἀνθρώ-
πων πομπήν, ὡς νύμφην παρθένον, τὴν
ὁποίαν ὁδηγοῦσαν εἰς τὸν θεῖον σύζυγον.

Ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Διώνη
Εἰκ. 5

ΟΙ ΕΡΙΔΕΣ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ

Ἄλλ' ἐάν ὁ ἑαρινὸς οὐρανός, μέ τὰ πλούσια ἀποτελέσματά του ἐπὶ τῆς φυσικῆς βλαστήσεως, διήγειρεν ἐντυπώσεις ἡδυπαθοῦς χάριτος καὶ ἔρωτικῆς ἐνώσεως τῶν δύο θεοτήτων, ἡ θεὰ τοῦ φθινοπωρινοῦ καὶ χειμερινοῦ οὐρανοῦ, μέ ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἐκρήξεις ὀρμητικῶν καταιγίδων καὶ χειμαρρῶδων βροχῶν, τῶν τόσων συχνῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπηγόρευσε τὴν ἰδέαν τῶν θορυβωδῶν ἐρίδων, αἱ ὁποῖαι ἔφεραν εἰς διάστασιν τοὺς οὐρανίους συζύγους. Ἡ τρομερὰ ὀργή τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ἀποτέλεσμα τῆς προσκαίρου διχονοίας καὶ διαστάσεως τῶν, ἀναπαρίστατο, εἰς τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τὴν πάλιν τῶν ἐξαπολυμένων στοιχείων τῆς φύσεως.

Ὅταν, π.χ. εἰς τὴν Ἰλιάδα, ὁ Ζεὺς ὑπενθυμίζει εἰς τὴν σύζυγόν του πῶς μίαν ἡμέραν τὴν ἐμωλώπισε διὰ κτυπημάτων καὶ ἐκρήμνισεν ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ Ὀλύμπου

τὸν Ἥφαιστον, ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησε νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ, πρόκειται περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς εἰκόνος τοῦ ἀναστατωμένου οὐρανοῦ, μεταμορφωμένου εἰς μανιώδη θεόν, μαστιγώνοντα τὸν ἄέρα μέ τὰς θυέλλας καὶ κατακρημνίζοντα ἐπὶ τῆς γῆς τὸν κεραυνόν.

Ἐντεῦθεν ὠνομάσθη ὁ Ζεὺς, “κεραυνίος”, “τερψικέραυνος”, “ἀστραπιαῖος”, “καταιβάτης”, “ὑψιβρεμέτης” καὶ “ἐρίγδουπος”. Διὰ τῶν ἐκφραστικῶν αὐτῶν ἐπιθέτων ἐξεδηλοῦτο ἡ δύναμις τοῦ βασιλέως τοῦ οὐρανοῦ, ἀφοῦ ἐκράτει εἰς χεῖρας του τὰ φοβερά ὄπλα, τὴν ἀστραπὴν καὶ τὸν κεραυνόν.

Ἡ ἀντίθεσις αὕτη τοῦ Διὸς, ὡς θεοῦ τῶν εὐεργετικῶν βροχῶν, καὶ τῶν καταστρεπτικῶν καταιγίδων, ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων. Οὕτως, ἐνῶ ἔθεωρεῖτο ὁ κύριος τῶν εὐεργετικῶν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ὡς καὶ εἰς τὴν υἰεῖαν τῶν ἀνθρώπων, ἀνέμων, καλούμενος διὰ τοῦτο “εὐάνεμος”, ἐξαπέλυε πολλάκις καὶ τοὺς ὀρμητικούς καὶ βλαπτικούς ἀνέμους, ὅποτε ἐλάμβανε τὸ ἐκφραστικὸν ἐπίθετον “δυσαῆς”³⁷.

Πρὸς τιμὴν καὶ ἐξευμενισμόν τοῦ Διὸς Μαιμάκτου³⁸, ἥτοι τοῦ θεοῦ τῶν τρικυμιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔμελλον νὰ ἐνσκήψουν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῶν κυμάτων, ἐωρτάζοντο, κατὰ τὴν 20ην τοῦ μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, τὰ Μαιμακτήρια. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην διεξήγοντο χοροί, οἱ ὁποῖοι πιθανῶς ὁμοίαζαν πρὸς τοὺς κατὰ τὰ Διονύσια ἐκτελουμένους, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ ἄνδρες, μεταμφιεζόμενοι εἰς Βάκχας, Νύμφας καὶ Ὠρας, ἐχόρευαν εἰς τὸ θέατρον τῶν Ἀθηνῶν, φέροντες πέπλον καὶ βαρέως ἐνδεδυμένοι. Ἐπίσης, τὰ Μαιμα-

κτήρια συνωδεύοντο ὑπὸ ἐξιλαστηρίων θυσιῶν, διὰ τῶν ὁποίων προσπαθοῦσαν ν' ἀποτρέψουν τὰ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀπειλητικῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ. Τέλος, κατὰ τὴν προκειμένην ἑορτὴν, οἱ Ἀθηναῖοι προσέφεραν καὶ θυσίας εἰς τὸν Δία Γεωργόν καὶ ἀπνυθύνοντο ἰκεσίαι νὰ καταπαύσῃ τὰς ταραχὰς τοῦ ἀέρος καὶ νὰ βρέξῃ, διὰ νὰ σπείρουν τοὺς ἀγρούς τους.

ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΡΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ

Ὁ Ζεὺς ἐτιμᾶτο καὶ εἰς τὴν Ρώμην καὶ εἰς τὴν Ἰταλία ἐν γένει ὑπὸ τὸ ὄνομα Jupiter, ὅπου εἶχε τίς αὐτές περίπου ιδιότητας μέ τὸν ἑλληνικὸν Δία. Προεκάλει καὶ ἐκεῖ τίς ἀστραπὲς καὶ τοὺς κεραυνούς, διπύθυνε τοὺς ἀνέμους καὶ ἐξαπέστειλε τίς βροχές εἰς τὴν γῆν. Ὑπὸ τὰς ιδιότητας ταύτας ἐλατρεύετο ἰδιαίτερος μέ τὰ ἐπίθετα “Fulguralis”³⁹ (ἀστραπιαῖος), “Fulminans”⁴⁰ (κεραυνοβόλος), “Tonans” ἢ “Tonitrualis”⁴² (ἐρίγδουπος), “Secundus”⁴³ (Οὔριος), “Fluvius”⁴⁴ (ὑέτιος) καὶ “Stygins ἢ Stygialis”⁴⁵ (χθόνιος).

Ἀρχαία ἦταν ἡ λατρεία τοῦ Jupiter, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸ ἀγνώστου σημασίας ἐπίθετον “Elicius”⁴⁶, τὸν ὁποῖον ἐπεκαλοῦντο καθ' ὃν χρόνον δεινὴ ξηρασία ἐπεκράτει εἰς τὴν Χώραν. Τοῦτο ὠφείλετο ἴσως εἰς τὸ ὅτι ὁ Jupiter ἔθεωρεῖτο θεὸς Τροφодότης.

Ἐπίσης, ἀρχαία ἦταν καὶ ἡ λατρεία τοῦ Jupiter ὑπὸ τὸ ἐπίθετον Liber⁴⁷, ὡς θεότητος δημιουργικῆς τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς. Ὑπὸ τὸ ἐπίθετον τοῦτο ὁ Jupiter εἶχεν ιδιότητας ἀναμίκτους τῶν ἑλληνικῶν θεῶν Διὸς καὶ Διονύσου. Πρὸς τιμὴν δὲ τοῦ

Εἰκ. 6. Ἥρα

Liber ἐτελοῦντο τὰ Liberalia, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται μνεῖα εἰς τὸ περὶ Διονύσου κεφάλαιον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς σπορᾶς, οἱ Ρωμαῖοι ἀπέδιδαν σπονδὰς εἰς τὸν Jupiter Dapalis⁴⁸ (ὁ δαιτὶ εἶτε θοῖνῃ τιμώμενος), ἀναγνωρίζοντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασίν του ἐπὶ τῆς γεωργίας.

Πρὸς τὴν ἑλληνικὴν θεάν Ἥραν ἐταυτίσθη ἡ θεὰ τῶν Ρωμαίων καὶ ἄλλων λαῶν τῆς ἀρχαίας Ἰταλίας Juno, ἡ ὁποία κατ' ἀρχὴν ἦταν κυρίως θεὰ τοῦ σεληνιαίου φωτός, ἐπικαλουμένη Lucina ἢ Lucetia⁴⁹. Βραδύτερον ἔθεωρεῖτο προστάτις τοῦ γάμου, ἐπικαλουμένη Pronuba⁵⁰ καὶ ὡς προστάτις τῶν Ρωμαίων οἰκοδεσποινῶν, ὀνομαζομένη Matrona⁵¹. Ὁ γεωργικὸς χαρακτήρας τῆς ἑλληνικῆς Ἥρας δὲν ἐκδηλοῦται εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν Juno, μολοντί

ὡς ἱερά ζῶα τῆς θεᾶς ἐθεωροῦντο αἱ ἀγελάδες καί ὡς ἱερά πτηνά αἱ χῆνες, οἱ ὁποῖες ἐτρέφοντο ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Ἐκ τῶν θεῶν τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι ἤλθαν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, μέ τόν ἑλληνικόν Δία, συνεταυτίσθη κυρίως ὁ Ἄτις τῶν Φρυγῶν, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν συνταύτισιν τῆς Φρυγίας Κυβέλης, τῆς μητρός ἡ ἐρωμένης τοῦ Ἄτιδος, πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ρέαν, τὴν μητέρα τοῦ Διός.

Εἰς τὴν Κρήτην ἐτελοῦντο ἑορταί τῆς ἀνοιξέως καὶ τοῦ χειμῶνος, κατὰ τὰς ὁποίας ἐτιμᾶτο ὁ Ζεὺς ἐκ περιτροπῆς ὡς οὐράνιος καὶ καταχθόνιος θεός:

“Σ' ἐσένα, τόν τῶν πάντων κυβερνήτην,
τὴν σπονδὴν αὐτὴν

καὶ τόν πέλανον”⁵² αὐτόν φέρω, εἴτε
Ζεὺς εἴτε Ἄδης
εὐχαριστεῖσαι νά ὀνομάζεσαι...

Εἰκ. 7. Ὁ Ἄργος φυλάττων τὴν δάμαλιν Ἰώ.

διότι σύ, καί μεταξύ τῶν οὐρανίωνων θεῶν

μεταχειριζόμενος τό σκῆπτρον τοῦ Διός

καί μεταξύ τῶν χθονίων, μετέχεις τῆς ἀρχῆς”⁵³.

(Εὐρ. Ἀπόσπ. παρὰ Κλήμ. Ἀλεξ. Στρωμ. Φ. σ. 581ε).

Σημειώσεις

1. Ἡ λέξις Ζεὺς σχηματίζει τὰς πλαγίας πτώσεις (γεν. Διός, δοτ. Δίῃ ἢ Δί, <Πίνδ. Ο. 13.149, Ν. 10,105, Συλλ. Ἐπιγρ. 16>, αἰτ. Δία) ἐκ τοῦ Δίς (Ἡρῳδιαν. Ἐπιμ. 6,14) - Παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἀπαντᾷ ὡσαύτως ὁ τύπος Ζῆν (τύπος οὐτινος τὰ ἱκνη ἐν Αἰσχύλ. Ἰκέτ. 162), Ζηνός, Ζηνί, Ζῆνα. Εἰς μεταγενεστέ- ρους ἀπαντᾷ καὶ ὁ δωρικός τύπος Ζάν, Ζα- νός κ.τ.λ. (Φιλόξ. ἐν Meineke Κωμ. Ἀπόσπ. 3.636). Ἐπίσης εὗρηται καὶ ὀνομαστική τις Ζῆν ἢ Ζάς (Φερεκ. παρ' Ἡρῳδιαν. ἐνθ' ἀνωτ. Κλήμ. Ἀλ. 741), ὡς καὶ ἡ αἰτ. Ζῆν (Ὁμ. Ἰλ. Θ. 206, Ξ 265)- Εἰς τὴν βοιωτικὴν ἀπαντᾷ ὁ τύπος Δεύς (Ἀριστοφ. Ἀχ. 911).

2. Κελαινεφής (συγκεκριμ. ἀντὶ τοῦ κελαι- νονεφής, ἐκ τοῦ κελαινός: μέλας), μέλαινα ἔχων νέφη. Ὁμηρ. ἐπίθετον τοῦ Διός, περι- τετυλιγμένος εἰς μέλαινα νέφη, κεκαλυμμέ- νος ὑπὸ νεφῶν.

3. Νεφεληγερέτης (Νεφέλας ἀγεῖρω), ἐν χρήσει μόνον παρ' Ὁμήρῳ, ἐπὶ τοῦ Διός ὁ ἀθροίζων τὰς νεφέλας.

4. Ὑέτιος, ὀμβροφόρος, βροχερός - Ζεὺς ὑέτιος, Jupiter pluvius.

5. Ὁμβριος ἐλέγετο ὁ Ζεὺς ὡς προκα- λῶν τὰς βροχάς. Βωμός τοῦ Ὁμβρίου Διός ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ Πάρνηθος, ναός δ' αὐτοῦ παλαιότατος ἐν Ἀθῆναις ἰδρυθείς, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὑπὸ τοῦ Δευκαλίωνος. Σχετικῶς ὁ Παυ-

Εἰκ. 8. Χάλκινον ἀγαλμάτιον τοῦ Διός ἀπὸ τὴν Ἀκαρνανίαν.

σανίας (I,32,2) γράφει: “ἐν Ὑμητῷ..... βω- μοί δέ καὶ Ὁμβρίου Διός..... ἔστι δέ ἐν τῇ Πάρνηθι καὶ ἄλλος βωμός, θύουσι δέ ἐπ' αὐτοῦ τοτὲ μὲν Ὁμβριον, τοτὲ δέ Ἀπήμιον καλοῦντες Δία”.

Ἀπήμιος, ἐπὶθ. τοῦ Διός, ὁ ἀποτρέπων τὰ κακά, ἀλεξίκακος.

6. Ὑω, Ὁμηρικόν, ἀναφερόμενον καὶ ἀπὸ ἄλλους συγγραφεῖς (Κρατῖν., ἐν “Νό- μοις” 11, Ἀριστοφ. Νεφ. 1118,1129, Ἡρόδ. 2.22, Ξενοφ. Κυνηγ. 9,5). Ἡ ἰδία ρίζα Ὑ παράγει καὶ τὸ ὑ-ετός: ὄμβρος. Παλαιότε- ρον τὸ ῥῆμα συνωδεύετο καὶ μέ οὐσιαστι- κόν· π.χ. Ζεὺς ὕει, ὁ θεὸς ὕει. Ἦδη ὅμως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων συγγραφέων ἤρξατο νά χρησιμοποιῶνται ἀπροσώπως μόνον τὸ ὕει: Βρέχει (Ἡσ. Ἐρ. κ. Ἡμ. 550, Ἡρόδ. II, 22, IΦ, 28, Ἀριστοφ. Σφ. 774. Ξεν. Ἑλλην. 1.1.16, Θεοφ. Π. Φ.Α. 4, 14.3).

7. Μάρκος Ἀντωνῖνος (Marcus Ailius Aurelius Verus Antoninus) ὁ ἐπικληθείς φιλόσοφος. Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ (121-180 μ.Χ.), ὑπῆρξεν ἐνθερμος θιασώτης τῆς στωικῆς φιλοσοφίας, ἡ ὁποία ἐκ τῶν ταπει- νῶν ἐδωλείων τοῦ ἀναπήρου δούλου Ἐπι- κτήτου ἀνῆλθεν εἰς τοὺς ὑψηλοὺς τῶν Και- σάρων θρόνους. Ἐν μέσῳ τῶν ταλαιπωριῶν τῶν ἐκστρατειῶν ἐξοικονόμησε τὸν χρόνον καὶ συνέγραψεν ἑλληνιστὶ πολῦτιμον σύγ- γραμμα, ἐπιγραφόμενον “Μάρκου Ἀντωνί- νου αὐτοκράτορος τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλία ιβ” καὶ θεωρούμενον ὡς τὸ εὐαγγέλιον τῆς στωικῆς φιλοσοφίας. Πολεμήσας ἐπὶ ὀκταε- τίαν κατὰ τῶν Γερμανῶν καὶ ἀναδειχθείς εἰς τῶν σοφωτέρων, ἐναρετωτέρων καὶ δι- καιοτέρων ἡγεμόνων, ἀπέθανεν εἰς τὴν Βιέν- νην προσβληθείς ὑπὸ λοιμοῦ.

8. (Εἰκ. 1). Ἡ προτομή τοῦ Διός, ἡ ὁποία εὐρέθη εἰς τὸ Otricoli τῆς Ἰταλίας καὶ ἔχει ὕψος 0,90 μ., εἶναι ἀντίγραφον ἐνός πρω- τοτύπου τοῦ 4ου αἰῶνος, τὸ ὁποῖον ἄλλοι συνάπτουν μέ τόν Πραξιτέλην, ἄλλοι μέ τόν Λύσιππον καὶ ἄλλοι μέ τόν Βρύαξιν, τόν δημιουργόν τοῦ τύπου τοῦ Σαράπιδος. Ἡ ἄφθονος καὶ μακρὰ κόμη, ἡ ὁποία περι- βάλλει τὸ πρόσωπον ὡς καίτη λέοντος, τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ ἡ κυρτότης εἰς τὴν βάσιν, καὶ καθόλου ἡ ἀδρότης ὅλων τῶν χαρακτη- ριστικῶν τῆς κολοσσιαίας κεφαλῆς ἐξωτερι- κεύουν τὴν ἀπειρον δύναμιν τοῦ ὑψίστου θεοῦ αἰσθητότερα, παρὰ ἡ ἐντελὴς ἡρεμος ὄψις τοῦ Διός τῆς Ὀλυμπίας. Τὸ ὕψος εἶναι καὶ ἐδῶ ἀγαθόν καὶ μειλίχιον, δέν φαίνεται ὅμως τόσον πνευματικῶς ὑπεράνθρωπος ὁ θεός καὶ τόσον ἀνώτερος πάθους, ὅπως ὁ τοῦ Φειδίου: πλησιάζει περισσότερον πρὸς τὴν κοινὴν ἰδέαν, τὴν ὁποῖαν εἶχαν μορφώ- σει οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ Ὁμήρου ἀκόμη, περὶ τοῦ πατρός τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπεκρά-

ησαν ὁ νέος τύπος εἰς τὴν φαντασίαν τῶν μεταγενεστέρων καὶ ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη. (Ἱστορία τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς τέχνης, ὑπὸ Χρ. Τσουντα).

9. Πέλοψ, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀτλαντος Διώνης ἢ τῆς Εὐρυανάσσης. Συνοδεύσας τὸν πατέρα του, ἐκδιωχθέντα ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Ἴλου, ἐπειδὴ εἶχε καταστῆ μισπὸς διὰ τῆς ἀσεβείας του, καὶ καταφυγόντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, μετέβη ὁ Πέλοψ εἰς τὴν παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν Πίσαν, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ Οἰνόμαος.

Υἱὸς τοῦ Ἀρεως καὶ τῆς ταυτόσημον πρὸς τὸ τῶν Ἀρπυιῶν ἐκούσης τὸ ὄνομα Ἀρπίνης, κατεῖχεν ὁ Οἰνόμαος πτερωτοὺς ἵππους ταχυτέρους τοῦ Βορρά (Σχολ. Ἀπολλων. Ι. 752. Ὑγῖν. Μῦθ. 84). Συγκρίνεται λοιπὸν φυσικῶς ὁ βασιλεὺς τῆς Πίσσης πρὸς τὸν τῆς ἰδίας ιδιότητος ἔχοντα βασιλέα τῆς Θράκης Διομήδη καὶ φαίνεται ὅτι εἶναι, ὅπως ἐκεῖνος, προσωποποιήσις τῶν κυμάτων, τὰ ὁποῖα διεγείρει ἡ τρικυμία.

Χρησμός εἶχεν ἀνακοινῶσαι εἰς τὸν Οἰνόμαον ὅτι, θά ἐφονεύετο διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος θά ἐνυμφεύετο τὴν θυγατέρα του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰπποδάμεια ἐζητεῖτο ἀπὸ πλείστους μνηστῆρας καὶ εἶχε πεποίησιν εἰς τοὺς ἵππους του ὁ Οἰνόμαος, ἐδήλωσεν ὅτι θά ἔδιδε τὴν κόρην του εἰς γάμον μόνον εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θά τὸν ὑπερέβαιnen εἰς τὴν ἄρματοδρομίαν. Τό διάστημα, τὸ ὁποῖον εἶχαν νά διατρέξουν, ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ μέχρι τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν τῇ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου (Διόδ. Σικ. ΙΦ, 73, Σχολ. Ἀπολλων., ἐνθ' ἀνωτ.). Χάρις δὲ εἰς τὴν θαυμασίαν ταχύτητα τῶν ἵππων του, ὁ Οἰνόμαος ἐξήρχετο πάντοτε νικητῆς, δέκα τρεῖς δὲ ἀπὸ τούς μνηστῆρας εἶχον πέσει

ἤδη ὑπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ δόρατός του (Παυσ. ΦΙ, 21, 10), ὁπότε ὁ Πέλοψ ἠτοιμάσθη ν' ἀγωνισθῇ.

Τὴν παραμονὴν τοῦ ἀγῶνος, ὁ ἐκ Φρυγίας ἥρως μεταβαίνει εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς κατὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἐκεῖ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ θεός, εἰσακούων τὰς παρακλήσεις του, τοῦ δίδει χρυσοῦν ἄρμα καὶ πτερωτοὺς ἵππους μέ ἀκουράστους πόδας (Πιν. Ο. Ι, 71-87. Dissen). Ἐπὶ πλέον, ὁ Πέλοψ κατῶρθωσε ν' ἀποκτήσῃ τὸν ἔρωτα τῆς Ἰπποδάμειας, ἡ ὁποία ἐξησφάλισεν εἰς αὐτὸν τὴν νίκην δι' ἀπιστίας πρὸς τὸν πατέρα της. Ἐπεισε τὸν Μυρτίλον, τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου, ν' ἀφαιρέσῃ τὸν σφηνίσκον τοῦ ἄξονος ἀπὸ τὸν ἓνα ἐκ τῶν τροχῶν τοῦ βασιλικῆς ἄρματος. Ὁ Οἰνόμαος, μόλις ὁρμᾷ εἰς τὸ στάδιον, ἀνατρέπεται καὶ φονεύεται κατὰ τὴν πτώσιν του (Εἰκ. 4).

Νικητὴς ὁ Πέλοψ ἐπιβιβάζεται μέ τὴν νεαράν σύζυγόν του, παραλαμβάνων μαζί του τὸν ἄπιστον ὑπηρέτη Μυρτίλον, μέλλοντα νά τιμωρηθῇ διὰ τὴν προδοσίαν του. Πράγματι, ἐνῶ αὐτὸς ἀπεπειράτο ν' ἀποπλανήσῃ τὴν Ἰπποδάμειαν, τὸν συλλαμβάνει ὁ Πέλοψ καὶ τὸν κρημνίζει ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκρωτηρίου Γεραιστοῦ τῆς Εὐβοίας εἰς τὴν θάλασσαν, ὀνομασθεῖσαν ἔκτοτε Μυρτῶν πέλαγος. Ἀλλ' ὁ Μυρτίλος, ἦταν υἱὸς θεοῦ κατὰ τινος υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Κλεοβούλης ἢ Θεοβούλης, κατ' ἄλλους τοῦ Διὸς καὶ τῆς Κλυμένης. Ἀποθνήσκων ἐπικαλέσθη τὸν πατέρα του Ἑρμῆν καὶ τὸν παρεκάλεσε νά τὸν ἐκδικηθῇ (Σοφ. Ἡλέκτρ. 509 καὶ Σχολ. Εὐρ. Ὀρ. 981. Πρβλ. Παυσ. ΦΙΙΙ, 14, 7. Διόδ. ΙΦ, 73). Ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ θά εἶναι, μετὰ τὰ κακουργήματα τοῦ Ταντάλου, ἡ δευτέρα ἀφορμὴ τῶν ἀτυχιῶν, αἱ ὁποῖαι θά ἐνακῆψουν ἐπὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Πέλοπος. Πράγματι, οἱ ἀπόγονοι τοῦ

Εἰκ. 9. Κρητογενὴς Ζεὺς
κεραυνοβολῶν.

δολοφόνου τοῦ Μυρτίλου, Ἀτρεὺς καὶ Θυέστης, ἔχουν ἱστορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτίθενται τὰ φοβερῶτερα κακουργήματα.

Κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Preller (Griech. Mythol. II. s. 384), ὁ Οἰνόμαος ἐνίκηθη πράγματι ὑπὸ τοῦ Πέλοπος, χάρις εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἰπποδάμειας (ἡ ὁποία δαμάζει τοὺς κέλπτας), θεᾶς τῆς γαληνιαίας καὶ ἡρεμούσης θαλάσσης. Ὁ δὲ Κρατύλος ὁ φιλόσοφος παράγει τὴν λέξιν Πέλοψ ἀπὸ τοῦ πέλας (ἐγγύς) καὶ ὅψ διὰ τὸ ἐγγύθεν μόνον ὄραν καὶ μὴ προειδῶς ὁποίαν δυστυχίαν θέλει προξενήσει εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διὰ τοῦ διαπραχθέντος φόνου τοῦ Μυρτίλου.

Νυμφευθεὶς τὴν Ἰπποδάμειαν ὁ Πέλοψ ἔγινε βασιλεὺς τῆς Ἡλίδος, ἐνθα λέγεται ὅτι ἱδρυσε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, διὰ τῆς αὐξηθείσης δὲ ὑπεροχῆς καὶ τοῦ πλούτου τοῦ ὀνόμασεν ὅλην τὴν χερσόνησον ἀπὸ τοῦ ὀνόματός του Πελοπόννησον. Βασιλεύσας 50 ἔτη, ἀπέθανε τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἡλεί-

ων ὡς ἐγκώριος ἥρως μέ θείας τιμὰς καὶ θυσίας, Πελόπεια καλουμένης.

10. Στύμφαλος, υἱὸς τοῦ Ἑλάτου καὶ τῆς Λαοδίκης, βασιλεὺς τῆς Ἀρκαδίας τέκνα του ἦσαν ὁ Ἀγαμήδης, Γόρτυς καὶ Παρθενόπη.

11. Αἰακός, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης, θυγατρὸς τοῦ Ἀσπεοῦ ποταμοῦ, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ ἡ νῆσος Αἴγινα, πρότερον καλουμένη Οἰνώνη. Ὁ Αἰακὸς ἐβασίλευσεν ἐν Αἰγίνῃ μέ πολλήν σοφίαν καὶ δικαιοσύνην, ἀξιοθεὶς διὰ τοῦτο μετὰ θάνατον θεῶν τιμῶν. Ἐλαβε σύζυγον τὴν Ἐνδιίδα, θυγατέρα τοῦ Χείρωνος, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτισε τὸν Πηλέα καὶ Τελαμῶνα. Ἀποθανὼν διωρίσθη εἰς τῶν κριτῶν τοῦ Ἀδου, εἰς τοῦτον δὲ ἐνεπιστεύθη ὁ Πλούτων καὶ τὰς κλεῖς τῶν καταχθονίων πυλῶν ὅθεν καὶ ἡ παροιμία: "πρὸς αὐτῷ ἤδη τῷ Αἰκῷ γενέσθαι" (Λουκ.) ἥτοι εἰς ἔσχατον γῆρας ἐλθεῖν.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Αἰακοῦ ἐτελοῦντο ἐν Αἰγίνῃ τὰ Αἰάκεια, ἑορτὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανον χώραν γυμνικοὶ ἀγῶνες, οἱ νικηταὶ τῶν ὁποίων ἐκρέμων τοὺς στεφάνους τῶν εἰς τὸν ναόν τοῦ Αἰακοῦ. Ὁ Πίνδαρος, εὐλαβὴς ὑμνητὴς τοῦ "ἀρίστου βουλαῖς Αἰακοῦ", πολλάκις ὕμνησε τοὺς ἀγῶνας τούτους καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς νικητὰς (Ο. ΦΙΙ, 156. Ο. ΨΙΙΙ, 102. ΞΦ. 78).

12. (Εἰκόνα 3) Τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, παρίστανε τὴν παρασκευὴν τοῦ μυθικοῦ ἀγῶνος ἄρματοδρομίας μεταξύ τοῦ Οἰνομάου καὶ τοῦ Πέλοπος, μνηστῆρος τῆς θυγατρὸς τοῦ Οἰνομάου, Ἰπποδάμειας. Κατὰ τὴν εἰς τὴν ἀνωτέρω εἰκόνα ἀπεικονιζομένην ἀναπαράστασιν, εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος στέκεται ὁ Ζεὺς - περὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει ἀμφισβήτησις - ὁ ὁποῖος ὑποτίθεται ὁράτος εἰς τοὺς θνητούς, ὅπως ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὰ ἀετῶματα τῆς Αἰγίνης, δεξιὰ δὲ ὁ

Οινόμαος μέ τήν γυναϊκά του Στερόπην καί ἀριστερά ὁ Πέλοψ μέ τήν Ἴπποδάμειαν· κατόπιν ἔρχονται οἱ ἡνίοχοι, τὰ ἄρματα καί θεράποντες, μεταξύ τῶν ὁποίων εἶναι καί μία θεραπαίνις τῆς Στερόπης, καί εἰς τὰς γωνίας κεῖνται ἐξαπλωμένοι δύο ἄνδρες - οἱ δύο ποταμοί τῆς Ὀλυμπίας, κατά τήν πιθανήν ἐρμηνείαν τοῦ Πausανίου, ἀριστερά ὁ Ἀλφειός καί δεξιὰ ὁ Κλάδεος (Πaus. V. 10, 7). Ἱστορία τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς τέχνης, ὑπό Χρ. Τσουντα.

13. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πίσσης Οἰνόμαος, μόλις ὁρμᾷ εἰς τό στάδιον, ἀνατρέπεται καί φονεύεται κατά τήν πτώσιν του. Ἡ σκηνή αὕτη εἰκονίζεται ἐπὶ τῆς Λάρνακος τοῦ Κυψέλου (Πaus. V. 17, 4). Πρβλ. Φιλόστρ. Εἰκόν. I, 17 30. (Μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὑπό P. Decharme).

14. Ὁ ναός τοῦ Ἀφείσιου Διός, εἰς τὰ Μέγαρα, ἔκειτο ἱκανῶς μακράν τῆς πόλεως πρὸς τὰς Σκιρωνίδας πέτρας, ὡς ἐλέγοντο ἀπότομοι βράχοι ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Μεγαριίδος χώρας, περίφημοι καί φοβεραὶ παρά τοῖς ἀρχαίοις διὰ τήν ἐν αὐτοῖς διατριβὴν τοῦ ληστοῦ Σκεῖρωνος. Ὁ ληστής οὗτος, βιάζων τοὺς ἐκεῖ διαβαίνοντας νά νίπτουν τοὺς πόδας του, ἐκρήμνιζεν αὐτοὺς εἰς τήν θάλασσαν, μέχρις ὅτου διαβάς ἀπὸ τό μέρος ἐκεῖνο ὁ Θησεύς, τόν ἐφόνευσε κατά τόν ἴδιον τρόπον.

15. Ἀφέσιος, ἐπὶ κλῆσις τοῦ Διός εἰς τὰ Μέγαρα, διαφόρως ἐρμηνευομένη ὑπὸ τῶν νεωτέρων. Πιθανῶς σημαίνει τόν δίδοντα εὐπλοῖαν εἰς τοὺς ναυτικούς. Ὡς Ἀφέσιος ἐτιμᾶτο ὁ Ζεὺς καί ἐν Ἀργεῖ, ὅπου ὑπῆρχε παράδοσις ὅτι τό ἱερόν του ἱδρύσεν ὁ Δευκαλίων πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀφέσεώς του ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ.

16. Ἀποκαλεῖται **Αἰθήρ** ὁ Ζεὺς, ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο κατοικία του τό στῶμα τοῦ αἰθέρος, τό κείμενον ἄνωθεν τῆς χαμηλῆς καί

παχείας γήινης ἀτμοσφαίρας τῆς συχνάκις σκιαζομένης ὑπὸ τῶν νεφῶν καί ταρασσομένης ὑπὸ τῶν καταιγίδων. Ὁμιλῶν ὁ Ὀμηρος περὶ τοῦ Διός εἰς τήν Ἰλιάδα (B 412) λέγει: "Ζεῦ κύδιστε μέγιστε, κελαινεφές, αἰθέρι ναίων".

17. Βιργιλίου Γεωγραφικά, II, 325 - 345. Ὡραῖαν ποιητικὴ μετάφρασιν τῆς ἀνωτέρω περιγραφῆς τοῦ λατίνου ποιητοῦ μᾶς δίδει ὁ Κ. Θεοτόκης, ἔχουσιν οὕτως:

"Ἡ ἄνοιξι ξεχωριστὰ στές φυλλωσιές τῶν δένδρων, ἡ ἄνοιξι εἶναι χρήσιμη στό λόγγο. Ἡ γῆς φουσκώνει τήν ἄνοιξι καί ἀποζητᾷ τοὺς σπόρους ποῦ βλητρώνουν. Τότες ὁ παντοδύναμος Αἰθέρας, ὁ πατέρας, στόν κόρφο τῆς χαιράμενης συμβίας του κατεβαίνει μέ τές βροχές τές καρπερές, καί θρέφει κάθε βλάστα, ὁ μέγας ποῦ ἀνταμώνεται, μέ τό κορμί τό μέγα.

Καί τότες ἀπὸ τὰ πουλιά τὰ λάλα ἀχολογᾶνε τὰ ξακρισμένα τὰ βεργά καί τὰ κοπάδια τότες τήν Ἀφροδίτη ἀποζητοῦν στές διορισμένες μέρες. Γεννοβολᾷ τό θρεπτικό χωράφι, καί στές αὔρες τές χλιαρές τοῦ Ζέφυρου τόν κόρφο ἡ γῆς ἀνοίγει, χυμός καινούργιος περισσός εἶνε σέ κάθε δένδρο, στές νέες λιακάδες ἄφοβα μπιστεύονται τὰ φύτρα, δέν τρέμει τό ἀμπελόκλαρο μὴν ὁ νοτιάς φυσήσει, ἡ τές βροχάδες ποῦ ὀδηγοῦν στόν οὐρανὸ βορειάδες, τρανοί, ἀλλὰ μάτια ξεπετᾷ κι' ἀνοίγει ὅλα τὰ φύλλα.

Λέγω πῶς δέν ἀνάφαναν σπὴν πρώτην ἀρχὴν τοῦ κόσμου, ποῦ ἐγένετο, ἀλλοιωτικές ἡμέρες καί δέν εἶχαν. Ἀλλη σειρά. Ἦταν ἄνοιξι· τήν ἄνοιξι ἡ μεγάλη σφαῖρα ἐχαιρότουν, τές πνοές τές κρύες ἀντικρατοῦσαν οἱ Εὐροί, σάν ἐρούφηξαν τό φῶς τὰ ζᾷ τὰ πρῶτα, καί τῶν ἀνθρώπων πρόβαλε τό χωματένιο γένος. Ἀπὸ τῆ γῆς τῆ χώριση τήν κεφαλὴ καί τὰστρα. Στούς οὐρανοὺς ἐρίχτηκαν καί τὰ θεριά στοὺς λόγγους.

Δέ θά μπορούσαν τὰπαλά φυτάρια νά βαστάξουν. Τούς κόπους τους τοὺς τωρινούς, ἂν δέν ἐρχότουν τόσος. Ἀναπαμὸς ἀνάμεσα στό κρῦο καί σπὴν κάψα, κ' ἡ καλωσύνη τ' οὐρανοῦ τῆ γῆς δέν περικλειοῦσε".

18. Ἴδε κεφάλαιον περὶ Διονύσου.

19. Fr. 108, ed. Ahrens.

20. Ἐν Λειβαδεῖα ἐκαλεῖτο Ζεὺς "Τροφώνιος" (Στράβων Θ. 414: "Λεβάδεια δ' ἐστίν, ὅπου Διὸς Τροφωνίου μαντεῖον ἱδρύται" (Τ. Λιβ. 45, 27).

21. "Δώτωρ ἐάων", δωτὴρ ἀγαθῶν (Καλλιμ. Ὑμνος εἰς Δία, 91).

22. "Επικάρπιος Ζεὺς ἐν Εὐβοίᾳ", καθ' Ἡούχιον.

23. "Μηλώσιος", προστάτης τῶν ἐκ Βλαστήσεως τρεφομένων προβάτων.

24. "Μόριος", προστάτης τῶν ἐλαίων.

25. "Συκάσιος" "καθάρσιος", ἐπειδὴ τὰ οὐκα μετεχειρίζοντο ἐν καθαρσίοις.

26. "..... ἐπικείται δέ αὐτῷ (τῷ Δίῳ) καί ἐπὶ τῇ κεφαλῇ στέφανος, ἄνθη τὰ ἡρινά". (Πaus. 22 V, 5).

27. Τό ὄνομα Νάϊος ἔλαβεν ὁ Ζεὺς, ὡς θεὸς τῆς γονιμοποιῶν ὑγρασίας, ἐξ ἀρχαίου θεοῦ τῶν πηγῶν ἐν Δωδώνῃ, τόν ὁποῖον καί ἀντικατέστησε. Πρὸς τιμὴν του ἐτελοῦντο τὰ Νᾶα ἢ Νάϊα, τήν τέλεσιν τῶν ὁποίων ἐπιβεβαιοῦν ἐπιγραφαί (Καραπ. σ. 157), εἰς πλείστας τῶν ὁποίων μνημονεύονται ἀγνωσθεῖται, εἰς μίαν δέ καί ναῖναρχος, ἥτοι ἀνώτατος ἐπὶ τῶν θυσιῶν ἱερεὺς (Καραπ. πίν. Κ.Θ. ἀρ. 3). Ἄν κατὰ τήν τέλεσιν τῶν Ναίων διεξήγοντο καί ποιητικοὶ ἀγῶνες, τοῦτο δέν δύναται νά συναχθῇ ἐκ τῆς μοναδικῆς ἐπιγραφῆς: "Τεμψικλῆς Δίῳ Ναίῳ ῥαψῳδὸς ἀνέθηκε" (Καραπ. πίν. Κ. Γ. ἀριθ. 2).

28. **Τό Μαντεῖον τῆς Δωδώνης** ἔκειτο πλησίον τῆς Δωδώνης, ἀρχαιοτάτης πόλεως τῆς Ἡπείρου, πρότερον μὲν ἐπὶ τῆς χώρας τῶν Θεσπρωτῶν (ἐξ οὗ οἱ τραγικοὶ καί ὁ

Πίνδαρος "Θεσπρωτίδα εἰρήκασιν τήν Δωδώνην", Στράβ. 328), ἔπειτα δέ τῆς τῶν Μολοσσῶν (τῆς Ἑλλοπίας καί Μολοσσίας), εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Τομάρου, ἢ Τμάρου, τοῦ σήμερον Ὀλύτσια καλουμένου.

Καί σήμερον ἀκόμη σφύζονται ἐμφανῶς ἐρείπια σημαντικῶν πολυγωνικῶν τεχνῶν τῆς παλαιοτάτης Μυκηναϊκῆς ταύτης πόλεως, τήν ὁποίαν ἀναφέρει καί ὁ Ἡσίοδος μαζί μέ τό ἐν αὐτῇ χρηστήριον· ὀνομάζεται δέ, σήμερον, ἡ θέσις Παλαιόκαστρον ἔνεκα τῶν ἐρειπίων τούτων.

Μέχρι τοῦ 1876 ἦταν ἄγνωστος καί ἡ τοποθεσία τῆς Δωδώνης καί τοῦ Μαντείου αὐτῆς. Πλεῖσται εἰκασίαι, μέχρι τότε, ὑπὸ πολλῶν προσεβλήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχαίων μαρτυριῶν καί ἰδίως τοῦ Στράβωνος ἄνευ θετικοῦ ἀποτελέσματος. Μόνον ὁ Ἀγγλος Λίκολν, περιγηθεὶς τήν Ἡπειρον τόν Σεπτέμβριον τοῦ 1823, καθώρισε τήν θέσιν τῆς Δωδώνης ἐκεῖ ἔνθα ἀργότερον τήν ἀνεῦρεν ὁ Κ.Καραπάνος.

Πράγματι, τό 1878 ὁ φιλόδοξος ἐκεῖνος Ἕλληνας πολίτευτος ἐνήργησεν, ἀδείξας τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἀνασκαφάς, διὰ τῶν ὁποίων ἐπεβεβαιώθησαν τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος γραφόμενα, ὅτι ἡ Δωδώνη ἔκειτο ἐπὶ κοιλάδος εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Τομάρου καί ἐδικαιώθη ὁ Ὀμηρος, ἀποκαλῶν ταύτην "δυσχεῖμερον", διότι ἡ κοιλάς αὕτη, κειμένη 500 μέτρα ὑπὲρ τήν θάλασσαν καί περιβαλλομένη πανταχόθεν ὑπὸ χιονοσκεπῶν, κατὰ τό πλεῖστον τοῦ ἔτους, ὁρέων, εἶναι τῷ ὄντι ἐκτεθειμένη εἰς βαρεῖς χειμῶνας.

Περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς Δωδώνης καί Δώδων, ὡς ἀπαντᾷ παρά ποιηταῖς, ὑπάρχουν πολλαί καί ἀντιφατικαί ἐξηγήσεις. Οὕτω, κατὰ τόν Ἀπολλόδωρον (Στέφ. Βυζ. ἐν λ.), ἐκλήθη οὕτως "ὅτι δίδωσιν ὁ Ζεὺς ἡμῖν τὰ

ἀγαθά". Κατ' ἄλλους, τό ὄνομα προέρχεται ἐκ τῆς Ὠκεανίδος νύμφης Δωδώνης ἢ ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ἠπείρου Δώδωνος καί κατ' ἄλλους ἐκ τῆς πεπονημένης λέξεως "δωδών", τῆς σημαινούσης τήν ὑπό τοῦ Διὸς γινομένην σύγκρουσιν τῶν νεφῶν, δηλαδή τό "μπουμπουνητό".

Πιθανωτέρα ὁμως φαίνεται ἡ ἐτυμολογία ἐκ τοῦ δίδωμι, "ὅτι δίδωσι τὰ ἀγαθὰ ἢ γῇ αὐτῇ", ἔνεκα τῆς εὐκαρπίας της καί τῶν καρπῶν τοὺς ὁποίους αἱ δρυὲς τῆς Δωδώνης ἔδιδον εἰς τοὺς πρωτογόνους κατοίκους, ὡς ἀναφέρει ὁ λατῖνος ποιητής τῶν "Τεωργικῶν":

"Prima Ceres ferro mortalis ventere terram
instituit, cum iam glandes atque arbusta
sacrae
deficerent silvae et victum Dodona negaret"

(Vergili Geografica, I, 147-149)

ἦτοι:

"Δίδαξε πρώτη τοὺς θνητοὺς ἡ Δήμητρα
νά σκάφτουν
τῇ γῆς μέ σίδερο, ἅμα ποῦ κούμαρα καί
βαλάνια
λιγότεψαν σέ ἅγιο δρυμό κι' ἀρνήθηκε
ἡ Δωδώνη θρόφιμα"

Τοῦτο προσεπικυροῦν καί τὰ ἀρχαῖα ὀνόματα Δωρίς, Δῶς, Δωτή, Δώπιον πεδῖον, δοθέντα εἰς γονίμους τόπους.

Ἐντός τοῦ παρακειμένου τῇ Δωδώνῃ ἀρχαίου ἐκ δρυῶν ἄλσους, ἔκειτο ὁ ναός τοῦ Δωδωναίου Διός, ὁ ὁποῖος ἐκτίσθη ἐνταῦθα κατὰ πινας μέν ὑπό τοῦ Δευκαλίωνος, εὐθύς μετὰ τὸν κατακλυσμόν, κατ' ἄλλους δέ, (Στράβ. 3, 328 - Ὀμ. Ἰλ. II 233) ὑπό τῶν ἀρχαίων Πελασγῶν, οἱ ὁποῖοι ἤλθαν καί κατοίκησαν εἰς τό μέρος τοῦτο. Βραδύτερον,

εἰς ἐποχὴν ἡ ὁποία δέν δύναται νά προσδιορισθῇ ἐπακριβῶς, ἡ ὁποία ὁμως φαίνεται μεταγενεστέρα τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων, ὁ Ζεὺς διένειμε τό ἱερόν τῆς Δωδώνης μετ' ἄλλης θεότητος, τῆς Διώνης. Διώνη εἶναι τό θηλυκόν τοῦ Ζεὺς, Διός, ὅπως καί εἰς τήν Λατινικήν ἡ λέξις Juno εἶναι τό θηλυκόν τοῦ Jovis. Ἡ θεά αὕτη φαίνεται ὅτι εἶχεν εἰς τήν Δωδώνην τήν ιδιότητα, ἡ ὁποία ἀλλαχοῦ ἀποδίδεται εἰς τήν Ἥραν· εἶναι βασίλισσα τοῦ οὐρανοῦ, σύζυγος τοῦ Διός, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καί τῆς Θέτιδος κατὰ τήν Θεογονίαν, μήτηρ τῆς Ἀφροδίτης κατὰ τήν Ἰλιάδα καί μήτηρ τοῦ Διονύσου κατὰ τὸν Εὐριπίδην. Ἡ λατρεία της ἐν Δωδώνῃ μετὰ τοῦ Διὸς μαρτυρεῖται ἐκ τινος ἡπειρωτικοῦ νομίσματος, φέροντος τὰς κεφαλὰς τοῦ Διὸς καί τῆς Διώνης, ἡνωμένας ἐντός τοῦ αὐτοῦ πλαισίου· ὁ πρῶτος εἶναι ἐστεμμένος μέ τὰ φύλλα τῆς ἀφιερωθείσης αὐτῷ δρυός, ἡ δέ Διώνη φέρει τό διάδημα καί τὸν πέπλον, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ σύμβολα τῆς οὐρανίας βασιλείας της καί τῆς θείας ἐνώσεώς της. (Εἰκ. 6).

Ἀκριβῶς πρό τοῦ ναοῦ τούτου ἰδρύθη τό Μαντεῖον τῆς Δωδώνης ὑπό τινος ἱερείας, ἡ ὁποία ἠρπάγη ἐκ Θηβῶν ὑπό Φοινίκων καί ἐπωλήθη εἰς Ἠπειρον, κατὰ τήν μαρτυρίαν τοῦ Ἡροδότου (II, 54): "Διά τὰ μαντεῖα τώρα, τό ἔνα πού εἶναι εἰς τήν Ἑλλάδα καί τό ἄλλο πού εἶναι εἰς τήν Λιβύην, νά τί διηγοῦνται οἱ Αἰγύπτιοι. Μοῦ ἔλεγον οἱ ἱερεῖς τοῦ Διὸς τῶν Θηβῶν ὅτι, οἱ Φοινίκες ἀπήγαγαν ἀπό τὰς Θήβας δύο γυναῖκας, ἱερείας, καί ὅτι τήν μίαν ἔμαθαν, ὅτι τήν ἐπώλησαν εἰς τήν Λιβύην καί τήν ἄλλην εἰς τοὺς Ἕλληνας. Καί ὅτι αὐταί αἱ γυναῖκες πρῶται ἱδρυσαν τὰ μαντεῖα πού υπάρχουν εἰς τὰς χώρας αὐτάς πού ἀνέφερα. Καί ὅταν τοὺς ἐρώτησα ἐγώ, ἀπό ποῦ τό ἐξακρίβωσαν τοῦτο τόσο καλὰ

καί τό ἀναφέρουν, ἀπήντησαν εἰς τήν ἐρώτησίν μου ὅτι, ἔφαγαν τὸν τόπο νά τὰς εὐρουν αὐτάς τὰς γυναῖκας· καί δέν κατάρθωσαν μέν νά τὰς ἀνακαλύψουν, ὅτι ὁμως ἀργότερα, ἔλαβον περὶ αὐτῶν αὐτάς τὰς πληροφορίας, πού μοῦ ἔδωσαν ἐμένα. Αὐτά λοιπὸν μοῦ ἔλεγαν οἱ ἱερεῖς τῶν Θηβῶν".

Τό ἀρχαῖον κείμενον ἔχει ὡς ἐξῆς: "Χρησπιρίων δέ περὶ τοῦ τε ἐν Ἑλληνισσῶν καί τοῦ ἐν Λιβύῃ τόνδε Αἰγύπτιοι λόγον λέγουσι: ἔφασαν οἱ ἱερεῖς τοῦ Θηβαίου Διὸς δύο γυναῖκας ἱερείας ἐκ Θηβῶν ἐξαχθῆναι ὑπὸ Φοινίκων, καί τήν μὲν αὐτέων πυθέσθαι ἐς Λιβύην πρηθεῖσαν, τήν δέ εἰς τοὺς Ἕλληνας ταύτας δέ τὰς γυναῖκας εἶναι τὰς ἰδρυσάμενας τὰ μαντεῖα πρῶτας ἐν τοῖσι εἰρημένοισι ἔθνεσι. εἰρομένου δέ μευ, ὁκόθεν οὕτω ἀτρακέως ἐπιστάμενοι λέγουσι, ἔφασαν πρὸς ταῦτα ζητήσιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν γυναικῶν τούτων, καί ἀνευρεῖν μὲν σφέας οὐ δυνατοὶ γενέσθαι, πυθέσθαι δέ ὕστερον ταῦτα περὶ αὐτέων, τάπερ δὴ ἔλεγον. Ταῦτα μὲν νῦν τῶν ἐν Θήβῃσι ἱερέων ἥκουον".

Προσθέτει ὁμοῦς ὁ ἐπισκεφθεὶς τήν Δωδώνην ἱστορικός ὅτι, καθ' ὃ οἱ ἱερεῖς καί αἱ ἱερεῖαι τοῦ Δωδωναίου Διὸς τοῦ ἀφηγήθησαν, οὐκ ἱερεῖαι ἀλλὰ δύο μέλαιναι περιστεραὶ ἔφυγον ἐκ τῶν Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου καί ἡ μὲν μία ἔφθασεν εἰς Λιβύην καί διέταξε τοὺς Λίβυας νά κάμουν χρηστήριον τοῦ Ἀμμωνος Διός, ἡ δέ ἐλθοῦσα εἰς Δωδώνην ἐκάθησεν ἐπὶ φηγοῦ καί δι' ἀνθρωπίνης φωνῆς εἶπεν, ὅτι ἐν τῇ φηγῷ ἐκείνῃ ἔπρεπε νά ἰδρυθῇ μαντεῖον τοῦ Διός, τό ὁποῖον καί ἰδρυσαν οἱ ἐπικώριοι, θεωρήσαντες τοῦτο ὡς ἀπὸ θεοῦ ἀπαγγελλόμενον: "Ἰδοὺ τώρα τί λέγουν οἱ προφῆτιδες τῆς Δωδώνης. Δύο μαῦραι περιστεραὶ, λέει, ἐπέταξαν ἀπὸ τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου· ἡ μία ἀπ' αὐτάς ἐπῆγε εἰς τήν Λιβύην καί ἡ ἄλλη

εἰς τοὺς Δωδωναίους· ἐκάθησε αὐτὴ ἐπάνω εἰς μίαν φηγόν καί ὠμίλησε μέ φωνὴ ἀνθρωπίνην, ὅτι πρέπει εἰς τό μέρος αὐτό νά ἰδρυσουν μαντεῖον τοῦ Διός· καί ὅτι ἐκεῖνοι ἐνόμισαν, ὅτι αὐτό πού τοὺς παρήγγειλε ἦτο ἀπὸ τὸν θεόν καί διὰ τοῦτο τό ἐξετέλεσαν. Καί ἡ περιστερὰ πού ἐπῆγε πρὸς τήν Λιβύην λέγουν ὅτι διέταξε τοὺς Λίβυας νά κάμουν μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνος· καί εἶναι καί τοῦτο μαντεῖον τοῦ Διός. Αὐτὰ μοῦ τὰ εἶπαν αἱ ἱερεῖαι τῆς Δωδώνης, τῶν ὁποίων ἡ πρεσβυτέρα ὠνομάζετο Προμένεια, ἡ νεωτέρα Τιμαρέτη καί ἡ νεωτέρα ὄλων Νικάνδρα· καί οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι πού ἦσαν εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ ἱεροῦ, ἦσαν σύμφωνοι μέ αὐτάς".

Τό ἀρχαῖον κείμενον ἔχει οὕτω: "τάδε δέ Δωδωναίων φασί αἱ προμάντιες δύο πελειάδας μελαίνας ἐκ Θηβαίων τῶν Αἰπτιέων ἀναπατήμενας τήν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τήν δέ παρὰ σφέας ἐπικέσθαι. ἰζομένην δέ μιν ἐπὶ φηγόν αὐδάξασθαι φωνῇ ἀνθρωπίνῃ, ὡς χρεόν εἴη μαντήϊον αὐτόθι Διὸς γενέσθαι, καί αὐτοὺς ὑπολαβεῖν θεῖον εἶναι τό ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖσι καί σφέας ἐκ τούτου ποιῆσαι, τήν δέ ἐς τοὺς Λίβυας οἰχομένην πελειάδα λέγουσιν Ἀμμωνος χρηστήριον κελεῦσαι τοὺς Λίβυας ποιεῖν· ἔστι δέ καί τοῦτο Διός. Δωδωναίων δέ αἱ ἱερεῖαι, τῶν τῇ πρεσβυτάτῃ οὐνομα ἦν Προμένεια, τῇ δέ μετὰ ταύτην Τιμαρέτη, τῇ δέ νεωτάτῃ Νικάνδρῃ, ἔλεγον ταῦτα· συνωμολόγεον δέ σφι καί οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι οἱ περὶ τό ἱρόν". (Ἡρόδ. II, 55).

Διηγούμενος τὰ ἀνωτέρω ὁ Ἡρόδοτος ἐπιλέγει (II, 56): "Ἐγὼ ὁμως ἔχω περὶ τούτων ἄλλην γνώμην, τήν ἀκόλουθον. Ἐάν πράγματι οἱ Φοινίκες ἤρπασαν τὰς ἱεράς γυναῖκας καί τήν μίαν τήν ἐπώλησαν εἰς τήν Λιβύην, καί τήν ἄλλην εἰς τήν Ἑλλάδα, ἐμένα μοῦ φαίνεται, ὅτι αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἐπωλήθη εἰς τήν Θεσπρωτίαν τῆς σημερινῆς Ἑλ-

λάδος, πού ἡ ἴδια χώρα παλαιότερα ὠνομάζετο Πελασγία· καί ὕστερα σκλάβα εἰς ἐκεῖνο τό μέρος ἵδρυσε κάτω ἀπό μίαν φυσικήν πηγόν πού ἦτο ἐκεῖ, ἱερὸν τοῦ Διός· φυσικὸν ἦτο αὐτὴ πού ὑπηρετοῦσε εἰς ἱερὸν τοῦ Διός εἰς τὰς Θήβας νά μὴ τό λησμονήσῃ στόν τόπον πού ἦλθε. Καί κατοπιν, ὅταν ἔμαθε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἵδρυσεν ἓνα μαντεῖον”.

Τό ἀρχαῖον κείμενον λέγει: *“ἐγὼ δ’ ἔχω περὶ αὐτέων γνώμην πίνδε. εἰ ἀληθέως οἱ Φοῖνικες ἐξήγαγον τὰς ἱράς γυναῖκας καὶ τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέδοντο, δοκέει ἐμοί ἡ γυνὴ αὕτη τῆς νῦν Ἑλλάδος, πρότερον δὲ Πελασγίης καλευμένης τῆς αὐτῆς ταύτης, πρηθῆναι ἐς Θεσπρωτοῦς· ἐπεὶ δὲ δουλεύουσα αὐτόθι ἰδρύσασθαι ὑπὸ πηγῶν πεφυκυῖη Διὸς ἱρόν, ὥσπερ, ἦν οἰκὸς ἀμφιπολεύουσιν ἐν Θήβῃσι Διὸς ἱρόν, ἐνθα ἀπύκετο ἐνθαῦτα μνήμην αὐτοῦ ἔχειν. ἐκ δὲ τούτου χρηστήριον κατηγήσατο, ἐπεὶ τε συνέλαβε τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν”*.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Ἡροδότου ἐπανελάβον σχεδόν ὅλοι οἱ μετέπειτα γράψαντες περὶ τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης.

Κατ’ ἄλλην ὁμῶς παράδοσιν, τό χρηστήριον τοῦ Διὸς ὑπῆρχε προηγουμένως ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐκεῖθεν μετενέχθη, κατὰ χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰς Δωδώνην. Σκεπτικῶς ἀναγιγνώσκομεν εἰς τὸν Στράβωνα (Ζ, 329): *“Κινέας δὲ φησι πόλιν ἐν Θεσσαλίᾳ εἶναι καὶ πηγὸν καὶ τό τοῦ Διὸς μαντεῖον εἰς Ἡπειρον μετενεχθῆναι Stefanus in Δωδώνη. Ἦν δὲ πρότερον περὶ Σκοτοῦσαν πόλιν τῆς Πελασγιώτιδος τό χρηστήριον ἐμνησθέντος δ’ ὑπὸ πινων τοῦ δένδρου μετενέχθη κατὰ χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δωδώνῃ. ἐχρησμάδει δ’ οὐ διὰ λόγων, ἀλλὰ διὰ πινων συμβόλων, ὥπερ τό ἐν Λιβύῃ Ἀμμωνιακόν”*.

Τὴν γνώμην ταύτην ἀναφέρει καί ὁ τῷ 1703 ἐκλεγείς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος εἰς τό ἐν Βενετίᾳ τῷ 1728 ἐκδοθέν ἔργον τοῦ “Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα”. Ἡ γνώμη ὁμῶς αὕτη ἀπεδείχθη ἐσφαλμένη ἐξ ἐρευνῶν τοῦ Α.Σ. Ἀρβανιτοπούλου (Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας 1914, σελ. 165 κέξ., 196 κέξ., 207 κέξ.), πόρισμα τῶν ὁποίων εἶναι ὅτι, οἱ ἐν Ἡπείρῳ εἰσβαλόντες εἰς τὴν Θεσσαλίαν Πειθαλοὶ εἶχον ἤδη ἰδρύσει καθ’ ὁδὸν εἰδός τι “ὑποκαταστήματος” τοῦ ἱεροῦ καὶ μαντείου τῆς ἐν Ἡπείρῳ Δωδώνης ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Περραιβῶν (τὴν Θεσσαλικὴν αὐτὴν Δωδώνην, κειμένην εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Τιταρσιῦ, νῦν Ἀνω Σαρανταπόρου, ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος - Ἰλ. Β, 750), κατόπιν δὲ καὶ πλησίον τῆς Σκοτούσης, ἐνθα, εἰς ἀπόστασιν 15 σταδίων ἀπὸ τῆς πόλεως, ἀναφέρουν οἱ ἀρχαῖοι παλαιὸν ἱερὸν τοῦ “Φηγοναίου” Διὸς ἐπὶ τινος λόφου. Οἱ νεώτεροι φρονοῦν ὅτι, ἡ λατρεία τοῦ Δωδωναίου Διὸς καὶ ἡ ἵδρυσις ἱεροῦ αὐτοῦ ἐν κορμῷ πηγῶν προῆλθον ἐκ τῶν πρωτογόνων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀπέδωσαν θείας δυνάμεις εἰς τὴν πηγὸν ὡς παρέχουσιν αὐτοῖς τὰς βαλάνους πρὸς τροφήν. Οὕτως, εἰς τὴν μυθολογίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος τοῦ Decharme (Μτφρ. Ἀδ. Ι. Ἀδαμαντίου) ἀναγιγνώσκομεν:

“Τό προφητικὸν δένδρον τῆς Δωδώνης εἶναι ἤδη γνωστὸν εἰς τὰ πρόσωπα τῆς Ἰλιάδος (Ξ 327, Τ 296) καὶ εἰς τό ποίημα τοῦτο ἡ δρυς εἶναι τό δένδρον τό ἀφιερωμένον εἰς τὸν Δία (Ἰλ. Ε 693, Η 60). Εἶναι δ’ αὕτη ἀρχαία παράδοσις, τὴν ὁποίαν συναντῶμεν ἐν Ἰταλίᾳ ὅπου ἐπιματό ὁ Ζεὺς Fagniat, καὶ ἡ ὁποία ὑπῆρχεν ἐπίσης εἰς τοὺς Κέλτας καὶ τοὺς Τεύτονας. Εἰς τὴν Ἡπειρον, ἡ δρυς τῆς Δωδώνης ἦτο ἡ δρυς μέ τὰς γλυκείας βαλάνους (πηγός), τῆς ὁποίας οἱ καρποὶ ἐνομιζοντο ἐκεῖ, ὡς καὶ

ἀλλαχοῦ, ὅτι ὑπῆρξαν ἡ τροφή τῶν πρώτων κατοίκων τῆς χώρας. Εἶναι λοιπὸν πιθανόν ὅτι τό δένδρον τοῦτο, πρῶτος τροφοδότης τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς, ἦτο ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην ἀφιερωμένον εἰς τὸν θεόν, τὸν πατέρα αὐτῆς.

Ἐν τούτοις, ἡ ἱερά δρυς τοῦ Διὸς φαίνεται ὅτι εἶχε γενικωτέραν σημασίαν, καὶ εἶναι δύσκολον νά μὴ συσχετισθῇ κανεὶς αὐτὴν τὴν παράδοσιν μέ τὴν τοῦ οὐρανοῦ δένδρου, κοινὴν εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἀρίαν φυλήν. Τό δένδρον τοῦτο, κατὰ τὸν Adalbert Kuh, παριστᾷ τὰς ζώνας τῶν νεφῶν, αἵτινες ἐκτείνονται καὶ διακλαδοῦνται ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ φαίνονται ὅτι καλύπτουν ὁλόκληρον τὸν κόσμον μέ τοὺς εὐρεῖς κλάδους τῶν. Εἰς τὴν Βεδικὴν μυθολογίαν ἔχει ὡς καρπὸν τὸν κεραυνόν, τοῦ ὁποῦ ὁ διάπυρος κλάδος κλέπτεται ὑπὸ θεοῦ πτηνοῦ καὶ θυέλλης καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχεται ἡ βροντῶδης φωνὴ τοῦ αἰγιόχου θεοῦ, κατάρθωσε νά ὑπαγορεύσῃ τὴν ἰδέαν τῆς χρησμοδότου δυνάμεως τῆς δρυὸς τοῦ Διὸς”.

Ὁ Kern ὁμῶς (Ἡπειρος, ἐφημερίς Ἰωαννίνων, ἀριθ. 2556) δυσκολεύεται νά παραδεχθῇ σχέσιν τοῦ Ἰνδογερμανικοῦ τούτου μύθου τῆς λατρείας τοῦ Δωδωναίου Διὸς. Μᾶλλον, λέγει, πρέπει νά παραδεχθῶμεν ὅτι, εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐλατρεύετο πηγαῖος τις θεός, συνταυτισθεὶς ἀργότερον μέ τὸν Πανελλήνιον Δία καὶ ἀποκληθεὶς Ναῖος.

Καί ὑπὸ πολλῶν ἄλλων νεωτέρων διδεται ἡ ἐρμηνεία ὅτι, ἀρχικῶς ὁ Δωδωναῖος Ζεὺς, “Ζεὺς Ναῖος”, ἦτο θεότης πηγαία, παλαιοτάτη καὶ τοπική, τιμωμένη εἰς τὸν ἐν Δωδώνῃ ἄφθονον εἰς πηγὰς καὶ δρυς τόπον. Ἐπίσης, ἡ Διώνη ὑπῆρξε θεότης τῆς ὑγρᾶς φύσεως καὶ τῆς γεννητικῆς γονιμότητος, προσωποποιήσις ἱερᾶς πηγῆς, ἡ ὁποία ἦν ὡς τὰ ὕδατά της μετὰ τῆς προτέρας τῆς

ὑπὸ τοῦ Διὸς προσωποποιηθείσης. Ἐντεῦθεν προέκυψε ἡ ἐνωσις τῶν θεοτήτων τούτων διὰ τοῦ “ἱεροῦ γάμου”, ἡ ἀνάμειξις τῆς λατρείας τῶν περιστερῶν καὶ ἡ γέννησις τῆς Ἀφροδίτης.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τό Μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἐθεωρεῖτο ὡς τό ἀρχαιότατον ἐν Ἑλλάδι, ὑπὲρ τὸ τῶν Δελφῶν, καὶ ὡς ἔχον τὴν δευτέραν ἐν τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ μετὰ τοῦτο θέσιν. Πράγματι, ἐκ τῶν ἀρχαίων πηγῶν καὶ ἐκ τῶν εὐρημάτων τοῦ Κ. Καραπάνου προκύπτει ὅτι τό Μαντεῖον τοῦτο ἦτο ἤδη κατὰ τὴν Μυκηναϊκὴν περίοδον (1.500 - 1.000 π.χ.). Οὕτως, ὁ Ἀχιλλεύς ἐκτελῶν ἱεροτελεστικῶς τὴν εὐλαβεστάτην τῶν σπονδῶν καὶ ὑψῶνων τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀπευθύνει ταύτην τὴν θερμὴν εὐχὴν εἰς τὸν Δωδωναῖον Δία (Ὀμ. Ἰλ. ΙΙ 233 - 235):

“Ζεῦ ἄνα Δωδωναῖε Πελασγικέ, πλόθι ναίων, Δωδώνης μεδέων δυσχειμέρου, ἀμφὶ δὲ Σελλοῖ σοὶ ναίουσ’ ὑποφῆται, ἀντιπόδοτες, χαμαιεῦναι”.

ἦτοι:

“Δία, Θεέ Πελασγικέ, προστάτη σ’ τὴν Δωδώνην πέρα τὴν κακοχείμωνιν, ὅπου ἀπὸ σέ προσφέρουν οἱ ἄλαιοι, χαμόκοιτοι Σελλοὶ ῥήματα θεῶν”.

Ἀναλόγους πληροφορίας μᾶς δίδει ὁ ἴδιος ἐπικός ποιητὴς καὶ εἰς τὴν Ὀδύσειαν (Ξ 327-330):

“Τόν δ’ ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὅφρα θεοῖο ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς Βουλὴν ἐπακούσῃ, ὅπως νοστήσῃ Ἰθάκης ἐς πύονα δῆμον, ἥδη δὴν ἀπεών, ἢ ἀμφοδὸν ἢ ἐκρυφδόν”.

ἦτοι:

“Καὶ σπὴν Δωδώνην ἔλεγεν ὅτ’ εἶχε αὐτός περάσει, ἀπ’ τοῦ Θεοῦ τό ὑψηλὸ δρυὶ τό θέλημα τοῦ Δία ν’ ἀκούσῃ, ἄν ὀλοφάνερα ἢ ἀπόκρυφα θά γύρη, τόσους ἀφοῦ ἔλειψε

καιρούς, εἰς τὴν παχειάν Ἰθάκην".

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σαφῶς δηλοῦται ὅτι τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἦταν ἤδη ἐν πλήρει ἀκμῇ καὶ ἐνεργείᾳ κατὰ τὴν ὁμηρικὴν ἐποχὴν. Ὅτι δὲ τὸ μαντεῖον τοῦτο ἦταν παλαιότατον τοῦ ἐλληνικοῦ κόσμου ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐδίδοντο εἰς αὐτὸ αἱ μαντεῖαι· ἡ "βουλή" δηλ. τοῦ Διὸς ἐξήγετο ἐκ τῆς "ὑψικόμου δρυὸς", ἡ φηγοῦ, δένδρου ἱεροῦ τοῦ θεοῦ τούτου. Ὁ Αἰσχύλος ἀναγράφει εἰς τὸν Προμηθεά οὐκί μίαν, ἀλλὰ περισσοτέρας δρυς, τὰς ὁποίας χαρακτηρίζει ὡς "προσπγόρους", ἥτοι ὡς ἐκπεπούσας φωνὴν καὶ προσφωνούσας τὸν ἐρωτῶντα διὰ τοῦ ἥκου τῶν φύλλων αὐτῆς. Ἐπίσης, ὁ Σοφοκλῆς εἰς τὰς "Τριχινίας" ἀναφέρει μίαν δρῦν, τὴν ὁποῖαν ὀνομάζει "πολύγλωσσον", κειμένην ἐντὸς ἄλσους, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγράφοντο τὰ μαντεύματα ὑπὸ τῶν ὀρεσιβίων καὶ "χαμαικοιτῶν" Σελλῶν, ὁ δὲ Πλάτων ῥητῶς λέγει ἐν "Φαῖδρῳ", ὅτι οἱ πρῶτοι μαντικοὶ λόγοι ἐν τῷ κόσμῳ ἐδόθησαν ἐκ τῆς δρυὸς, τῆς ὑπαρχούσης ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Δωδωναίου Διός.

Ἐάν ἡ δρῦς τῆς Δωδώνης ἦτο ὄργανον τοῦ λόγου τοῦ Διός, ἡ γλῶσσα αὕτη, ἀσαφῶς ἐκφραζομένη εἰς τὴν μυστηριώδη βοήν τοῦ ἱεροῦ φυλλώματος, εἶχεν ἀνάγκην ἐρμηνείας. Διερμηνεῖς τοῦ θεοῦ ἦσαν ἱερεῖς, οἵτινες καὶ μόνοι ἠδύναντο νὰ ἐρμηνεύουν τοὺς ἦχους καὶ ψιθύρους τῆς ἱερᾶς δρυὸς. Οἱ ἱερεῖς οὗτοι καλοῦνται ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου Τόμουροι ἢ τομοῦροι ἢ ὑποφῆται, τοὺς ὁποίους ὁ Στράβων (Ζ, 328) ἐτυμολογεῖ ἐκ τοῦ Τομάρ-ουροι, οἱ φύλακες τοῦ ὄρους Τομάρου ἢ Τμάρου. Ἐπίσης, καλοῦνται οὗτοι καὶ Σελλοὶ ἢ Ἐλλοί, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ ὄνομα τῶν πρῶτων κατοίκων τῆς Ἑλλοπίας. Οἱ Σελλοί, περὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν ἐλάχιστα πληροφορία, φαίνεται ὅτι ἐπεδόθησαν εἰς πράξεις ἀσκ-

τισμοῦ, τοῦ ὁποίου οὐδὲν σχεδὸν ἵκνος ἀπαντᾷ βραδύτερον εἰς τὴν ἐλληνικὴν λατρείαν. Ἀντὶ ἄλλης στρωμνῆς εἶχον τὴν σκληρὰν γῆν, παρημέλουν δὲ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἀναγκαιοτάτας φροντίδας διὰ τὸ σῶμα των. Οὕτως, ὁ Ὀμηρος τοὺς ἀποκαλεῖ "ἀνιπτόποδας" καὶ "χαμαιεύνας", οἱ δὲ λοιποὶ ποιεῖται "γληχεάς" καὶ "χαμαικοίτας".

Ἀλλὰ τὰ μαντεύματα τοῦ Διὸς δὲν ἐδίδε μόνον ἡ δρῦς, ἀλλὰ καὶ αἱ "πέλειαι", ἥτοι αἱ περιστεραί, ἐξ ὧν, καθημένων ἐπὶ τῶν κλάδων τῆς δρυὸς, ἐξήγοντο ἐπίσης οἱ χρησμοί. Οἱ χρησμοὶ ὅμως ἐκ τῶν πελειῶν ἐδίδοντο ὑπὸ ἱερειῶν, αἵτινες ὑπὸ μὲν τοῦ Ἡρόδοτου ὀνομάζονται "προμάντιδες", ὑπὸ δὲ τοῦ Στράβωνος "γραῖαι" καὶ ὑπὸ τοῦ Παισανίου "Πέλειαι". Ἡ λέξις πελία, ἥτις εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Θεσπρωτικῆς ἐσήμαινε "γραῖαν", δηλοῖ ὅτι κατ' ἀρχὴν εἰς τὰς πρεσβυτέρας γυναῖκας τῶν Πελασγικῶν φυλῶν τῆς Ἡπείρου ἀνετίθεντο τὰ ἱερατικά καθήκοντα. Ἀλλ' ἡ ταυτότης τῆς λέξεως ταύτης μετ' ἐκείνης, ἥτις εἰς τὴν ἐλληνικὴν σημαίνει περιστεράν (πέλεια), ἔθετε τὰς ἱερείας ταύτας εἰς μυστικὴν σχέσιν μετὰ τὰ ἱερά πτηνὰ τοῦ θεοῦ καὶ ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ἡ ἀρχὴ τοῦ μύθου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἡρόδοτος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν τριῶν προφητῶν τῆς Δωδώνης, ἐξηγεῖ τὴν ἰδρυσιν τοῦ μαντείου. Σχετικῶς μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναγινώσκουμεν εἰς τὸν Στράβωνα (Ζ, 329): "Ἰσως δὲ τινα πτῆσιν αἱ τρεῖς περιστεραί ἐπέτοντο ἐξαίρετον, ἐκ αἱ ἱερεῖαι παρατηρούμεναι προεθέσπιζον. Φασὶν δὲ κατὰ τὴν Μολοττῶν καὶ Θεσπρωτῶν γλώττας τὰς γραῖας πελίας καλεῖσθαι καὶ τοὺς γέροντας πελίους καὶ ἴσως οὐκ ὀρνεα ἦσαν αἱ θρυλλούμεναι πελειάδες, ἀλλὰ γυναῖκες γραῖαι τρεῖς περὶ τὸ ἱερόν σχολιάζουσαι".

Αἱ Πέλειαι ἱερεῖαι ἢ προφῆτιδες, αἱ ὁποῖαι φαίνεται ὅτι προσετέθησαν ὅταν ἀνεφάνη ἡ

λατρεία τῆς Διῶνης καὶ ἦσαν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἡρόδοτου τρεῖς, ἦγον ἐπίσης βίον ἀγνόν καὶ ἀσκητικόν. Σχετικῶς ὁ Στράβων (Ζ, 329) γράφει: "Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύοντες καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητής (ὁ Ὀμηρος) ἐμφαίνει ὑποφῆτας γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάτιοντο κἂν οἱ προφῆται· ὕστερον δὲ ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ σύνναος τῷ Δίῳ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διῶνη".

Ὅπως λοιπὸν ἐν Δωδώνῃ ἐλατρεύοντο ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Διῶνη, οὕτως ἐξυπνέτοντο τὰ τῶν ἱεροτελεστιῶν καὶ μαντευμάτων δύο σωματεῖα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν Σελλῶν ὑποφῆτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν τελειῶν ἱερειῶν ἢ προφητῶν. Τὰ ἱερατικά ταῦτα σωματεῖα διῆγον, ὡς εἶδομεν, ἀσκητικὸν ἀπολύτου σκληραγωγίας, ὡς τὴν ἀνιπτοποδίαν καὶ χαμαιεύνειαν, πρὸς καταπολέμειν τῶν σωματικῶν ὁρμῶν, διότι, ὡς λέγει καὶ ὁ Εὐριπίδης, "ἐν ἀστρώτῳ πέδῳ εὐδοῦσι πηγαῖς δ' οὐκ ὑγραίνουσι πόδας".

Τὰ ὑπάρχοντα ἐρεῖπια καὶ τὰ εὐρήματα τοῦ Κ. Καραπάνου μαρτυροῦν τὴν σπουδαιότητα καὶ δικαιολογοῦν τὴν φήμην τοῦ Μαντείου τῆς Δωδώνης κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐν ταῖς εὐρεθείαις ἐπιγραφαῖς ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα μεγάλων ἐλληνικῶν πόλεων, ὡς τῆς Κερκύρας καὶ τοῦ Τάραντος, ἰδιωτῶν πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος προσερχομένων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, πάσης τάξεως καὶ ἐπαγγέλματος, ἐρχομένων νὰ ἐρωτήσουν τὸ μαντεῖον. Εἰς τὸ Μαντεῖον τοῦτο ἀπυθύνθη ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀργους Ἰναχος πρὸς διασάφησιν τῶν ὀνείρων τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰοῦς, τῆς ὁποίας τὸ Μαντεῖον προεῖπε τοὺς μέ τὸν Δία ἐρωτᾶς τῆς. Αὐτὸ ἠρώτησεν ὁ Ἡρακλῆς διὰ τὴν ἐκβασιν τῶν ἄθλων του. Εἰς αὐτὸ κατέφυγεν ὁ υἱὸς τοῦ Φρίξου Ἀργος διὰ νὰ προμνηθευθῇ ἐκ Δω-

δωναίας δρυὸς τὴν τῶν τῶν πλοίου τῶν Ἀργοναυτῶν. Πρὸς αὐτὸ ἀπετάθη ὁ Κρέων κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἐπὶ ἐπὶ Θήβας πρὸς διάσωσιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενοικέως. Τὸ Μαντεῖον τῆς Δωδώνης συνεβουλευθήσαν καὶ ὁ Ὀρέστης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀχιλλέως Πύρρος καὶ Νεοπτόλεμος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Αἰνείας. Καὶ ξένοι ἡγεμόνες, ὡς ὁ Κροῖσος (Ἡρόδ. Α. 46), ἐπεσκέφθησαν καὶ ἠρώτησαν αὐτό. Τέλος, καὶ θεοὶ δὲν ἀπηξίωσαν νὰ τὸ συμβουλευθοῦν, διότι καὶ ὁ Βάκχος προσῆλθεν εἰς αὐτὸ ζητῶν τὸ ἀπολεσθὲν λογικόν του.

Κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εὐρέθησαν ἀρκεταὶ ἐρωτήσεις τῶν προσερχομένων πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰς ἱερείας τοῦ Μαντείου, ἐγκεχαράγμεναι ἐπὶ μολυβδίνων πλακῶν, ἀποκειμένων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Δήμητρος ἐν Κνίδῳ εὐρεθέντας "καταδέσμους". Εἶναι δὲ πολὺ περίεργοι πολλὰ τῶν ἐρωτήσεων τούτων. Οὕτως, ἐρωτᾷ τις ἐάν θά ἐπιτύχουν αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις· ποιμὴν τις ἐρωτᾷ ἂν θά προκόψουν τὰ πρόβατα κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος· γυνὴ τις ἐρωτᾷ τί πρέπει νὰ κάμῃ διὰ νὰ ἰαθῇ ἀπὸ τὴν νόσον τῆς ἄλλος ἐρωτᾷ ἂν τοῦ εἶναι συμφερότερον νὰ μείνῃ ὁ ἴδιος, εἰς τὴν οἰκίαν του ἢ νὰ τὴν ἐνοικιάσῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐρωτοῦν τίνα θεὸν πρέπει νὰ λατρεύουν διὰ νὰ ἔχουν ὁμόνοιαν· ὁ Εὐάνδρος καὶ ἡ σύζυγός του ἐρωτοῦν τίνα θεὸν πρέπει νὰ λατρεύουν διὰ νὰ εὐτυχοῦν.

Δυστυχῶς, οὐδεμία ἀπάντησις ἐπὶ τῶν ἐρωτήσεων εὐρέθη.

Χρησμοὶ τοῦ Δωδωναίου Μαντείου ἐλάχιστα διεσώθησαν. Ἀρχαιότερος θεωρεῖται ὁ ὑπὸ τοῦ Παισανίου μνημονευόμενος, τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Χαόνων Φαεννίς, ἐρωτήσασα περὶ τῆς ἡλικίας πρὸς ἐξέλεγχιν τῶν χρησμῶν:

“Ζεύς ἦν, Ζεύς ἐστίν, Ζεύς ἔσεται ὦ μέγαλε Ζεῦ!

Γὰ καρπούς ἀνίει, διό κλρίζετε Ματέρα γαῖαν”.

Γνωστός εἶναι ἐπίσης καί ἕτερος χρησμός, ἀναφερόμενος εἰς τόν βασιλέα τῆς Ἡπειροῦ Ἀλέξανδρον καί λέγων εἰς αὐτόν “φυλάττεσθαι τόν Ἀχέρονα καί τήν Πανδοσίαν”.

Ἐκτός τῆς δρυός, ἐκ τοῦ ψιθυρίσματος τῶν φύλλων τῆς ὁποίας ἐμαντεύοντο οἱ ὑποφῆται, καί τῶν πελειῶν, ἐκ τῆς πτήσεως τῶν ὁποίων προεθέσπιζον αἱ προφήτιδες, ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἄλλα μέσα πρός ἐξήγησιν τῶν βουλῶν τοῦ Δωδωναίου Διός. Οὕτως, ὑπῆρχε τό “χαλκεῖον”, τό ὁποῖον, κατά τόν Στράβωνα (Ζ, 329), ἦταν χαλκοῦς λέβης ἀνηρτημένος ἐν τῷ ἱερῷ· τούτου ὑπερέκειτο ἀνδριάς κρατῶν μάστιγα, ἀνάθημα τῶν Κερκυραίων, ἡ ὁποία ἦταν ἀλυσιδωτή ἀπολήγουσα εἰς ἀστραγάλους. Αἰωρουμένη ἡ μάστιξ αὕτη ὑπό τοῦ ἀνέμου προσέπιπεν ἐπὶ τοῦ χαλκείου προξενούσα ἥχους, διὰ τῶν ὁποίων οἱ ἱερεῖς ἐχρησιμοδούουν. Ἐντεῦθεν καί αἱ παροιμίαι “Δωδωναῖον χαλκεῖον” καί “Κερκυραίων μάστιξ”, λεγόμεναι ἐπὶ τῶν φλυαρούντων καί ἀσυνάρτητα λεγόντων. Ἐπίσης, κατά τόν Πλίνιον (Hist. Nat. II, 183), ὑπῆρχε καί ἡ πηγὴ τοῦ Διός (fons Iovis), διὰ τοῦ κελαρύσματος τῆς ὁποίας ἐμαντεύοντο οἱ τόμouroι καί αἱ Πέλειαί. Τέλος, ὁ Κικέρων (De divinatione I) ἀναφέρει τήν χρῆσιν καί τῆς κληρομαντείας.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν ἠλάττωσεν ὅπωςδῆποτε τήν φήμην τοῦ Μαντείου τῆς Δωδώνης, μολονότι οἱ ἱερεῖς τοῦ τά πάντα ἐμπχανεύθησαν διὰ νά διατηρήσουν τήν παλαιάν του εὐκλειαν. Κατά τινα παράδοσιν, ἡ παρακμή τοῦ Μαντείου τούτου ἤρχισεν ἀφ’ ὅτου τοῦτο συνεβούλευσεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους τήν εἰς Σικελίαν ἀτυχῆ

ἐκστρατείαν, ἃν καί οἱ ἱερεῖς ἀπέδωσαν τήν συμφοράν εἰς τήν παρανόσιν τοῦ χρησμοῦ.

Τό καίριον ὅμως πληγῆμα κατά τοῦ Μαντείου τῆς Δωδώνης ἐπέφερεν ὁ στρατηγός τῶν Αἰτωλῶν Δωρίμαχος, ὁ ὁποῖος ἐκδικούμενος τοὺς Ἡπειρώτας, ὡς συμμαχίσαντας μετὰ τῶν Μακεδόνων καί Ἀχαιῶν, κατά τό 221 π.Χ., “τό περί Δωδώνην ἱερόν τας τε στοάς ἐνέπρησε, κατέσκαψε δέ καί τήν ἱεράν οἰκίαν” (Πολύβ. Δ. 67). Τό ἔργον αὐτοῦ συνεπλήρωσε βραδύτερον ὁ Αἰμίλιος Παῦλος (168 π.Χ.) καί οἱ Θράκες (88 π.Χ.), τοὺς ὁποίους ἀπέστειλεν ὁ Μιθριδάτης κατά τῶν Ἡπειρωτῶν, πολεμῶν τοὺς Ρωμαίους (Δίων Κάσιος 30). Οὕτω λοιπόν κατά τόν Αἰῶνα, ὡς ἀναφέρει ὁ Στράβων (Ζ, 7), “ἐκτέλοιπε τό ἐν Δωδώνῃ Μαντεῖον”. Μόλις ὅμως οἱ Ἡπειρώται ἀνέλαβαν ἐκ τῶν ἀλεπαλλήλων τούτων καταστροφῶν, ἐπανίδρυσαν τό Μαντεῖον τῶν. Τό νέον Μαντεῖον ἔμεινε μέχρι τοῦ Δ αἰῶνος μ.Χ., ὁπότε ὁ Χριστιανισμός, χάρις εἰς τόν Μ.Κωνσταντῖνον, ἐγένινεν ἐπίσημος θρησκεία τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους. Τότε ἡ Δωδώνη, ὅπως ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι ναοί, μετετράπη εἰς χριστιανικήν ἐκκλησίαν σχήματος βασιλικῆς, ἡ δέ Δωδώνη ἐγένινεν ἔδρα Ἐπισκόπου, πολλάκις ἀναφερομένου εἰς τά πρακτικά τῶν Συνόδων. Τά κατα τὰς ἀνασκαφάς εὑρεθέντα νομίσματα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καί τοῦ Κρίσπου, ὡς καί τά σήμερον σωζόμενα ἐρεῖπια τῆς ἐκκλησίας, μαρτυροῦν περί τῶν ἀνωτέρω. Ἐπιδραμόντες ὅμως οἱ Γότθοι κατά τό 550 μ.Χ. ὑπό τόν Τωτίλαν κατέστρεψαν καί τήν Χριστιανικήν Δωδώνη καί ἔκτοτε βαθύ σκοτός καλύπτει τό περιλάλητον τοῦτο Μαντεῖον.

Σημειώσεις:

α) Ὑποφήτης, (φημί), ὁ ἐρμηνευτής ἢ ἐξηγητής μάλιστα τοῦ θεοῦ θελήματος, π.χ. ἱερεὺς ἀγγέλλων τόν θεῖον χρησμόν. Κατά

Σουῖδαν: “ὑποφῆται· ἱερεῖς, προφῆται, χρησμολόγοι”, καί καθ’ Ἡσύχιον: “ὑποφῆται· μάντις, προφῆται, ἱερεῖς, διερμηνευταί, χρησμολόγοι”.

β) Σελλοί, ἐξ ἀρχῆς κάτοικοι τῆς Δωδώνης, φύλακες τοῦ Μαντείου τοῦ Διός, ἠναγκασμένοι νά διάγουν βίον τραχύν καί ἀσκητικόν.

Ὁ Πίνδαρος ἔχει «Ἑλλοί», ὁ ὁποῖος εἶναι τύπος ἀδελφικός τῆς αὐτῆς λέξεως, συγγενῆς τῷ Ἑλλην. Ὁ G. Curtius (Griech. Etymol. σ. 548 ἔκδ. ε) ὑπαινίσσεται ὡς ῥίζαν τό ῥῆμα ἄλλομαι, πηδῶ, χορεύω, καί συνταυτίζει τοὺς Σελλοὺς τῆς Δωδώνης μέ τοὺς Salii (ἐκ τοῦ Salio) τῶν Ρωμαίων. Πλανᾶται ὅμως, διότι οἱ Σελλοί οὐδέποτε ἦσαν ὀρχησταί θεοί. Ὁ Ἡσύχιος φαίνεται σχετίζων τήν λέξιν πρός τήν ἱεράν τοῦ Διός ἔδραν ἐν Δωδώνῃ. “Ἑλλα· καθέδρα, καί Διός ἱερόν ἐν Δωδώνῃ”. Ὁ Ἀπολλόδωρος λέγει ὅτι “ἀπό τῶν ἐλῶν τῶν περί τό ἱερόν” τῆς Δωδώνης ὠνομάσθησαν οἱ Ἑλλοί καί ἡ Ἑλλοπία.

γ) Τόμouroι ἐκαλοῦντο οἱ ἱερεῖς τοῦ ἐν Δωδώνῃ Πελασγικοῦ Διός, ἐκτός τῶν ἄλλων ὀνομασιῶν: ὑποφῆται καί Ἑλλοί ἢ Σελλοί, ἐξ ὧν βραδύτερον προῆλθε τό ὄνομα τῶν Ἑλλήνων. Κατά Στράβωνα (2, 328), “ἀπό τοῦ Τομάρου τοὺς ὑπό τῶν ποιτῶν λεγομένους ὑποφῆτας τοῦ Διός, οὓς καί ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας καλεῖ, Τομάρους φασὶ λεχθῆναι”. Τό ὁμηρικόν χωρίον, περί τοῦ ὑπό τούτου λεγομένου φόνου τοῦ Τηλεμάχου λέγει:

“ὦ φίλοι, οὐκ ἄν ἐγὼ γε κατακτείνειν ἐθέλοιμι Τηλέμαχον· δεινόν δέ γένος Βασιλῆϊόν ἐστιν κτεέμεν· ἀλλὰ πρῶτα θεόν εἰρώμεθα Βουλᾶς. Εἰ μὲν κ’ αἰνήσωσι Διός μέγαλοιο Θέμιστες, αὐτός τε κτενέω τοὺς ἑτάλλους πάντας ἀνωξω· εἰ δέ κ’ ἀποτρωπῶσι θεοί, παύσασθαι ἄνωγα”.

ἦτοι:

“ὦ φίλοι, τόν Τηλέμαχον δέν ἤθελα φρονέουσι καί γενεάν βασιλικήν εἶναι βαρύνά βύσσης· ἀλλ’ ὅμως νά ἐρευνήσωμε τήν θεία γνώμη πρῶτα, καί ἄν τοῦ μεγάλου τοῦ Διός οἱ ὀρισμοί τό στέργουν, πρῶτος ἐγὼ φρονέω τον καί ὅλους τοὺς ἄλλους σπράχνω· καί, ἄν τό ἐμποδίζουσιν οἱ θεοί, νά παύσῃτε σᾶς λέγω”.

Τό ἐν στ. 403 Θέμιστες ἀρχαῖοι τινες ἐρμηνευταί τοῦ ποιητοῦ ἀντικαθίστων διὰ τῆς λ. τομαροί· “βέλπιον γάρ εἶναι (λέγει ὁ Στράβων) τομῶρους ἢ θέμιστας γράφειν· οὐδαμοῦ γοῦν τά μαντεῖα θέμιστας λέγεσθαι παρά τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καί τά πολιτεύματα καί νομοθετήματα”. Ἀλλ’ ὁ ἴδιος Στράβων προτιμᾷ μᾶλλον τήν ὑπό τῶν ἀρχαίων ἐρμηνευτῶν διατηρηθεῖσαν γραφήν *θέμιστες*, καί οὐχί τήν τῶν νεωτέρων τομῶροι (“οἱ μὲν οὖν νεώτεροι λέγουσι Τομῶρους, (παρ’ Ὀμήρῳ δ’ ἀπλούστερον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας”). Ἐρμηνεύων δ’ ὁ Στράβων τό ὄνομα Τόμouroι φαίνεται θεωρῶν αὐτό “ἐπιτετημένον”, ἦτοι συγκεκριμένον τύπον, ὡς φαίνεται, τοῦ τομῶρου ἢ τομορουρός (ἢ τομαυρωρός κατά τό θυρωρός, πυλωρός, ἐκ τοῦ ὦρα-φροντίς οὐρος=ἐπιστάτης). Κατά τόν Εὐστάθιον, τομῶραι=χρησμοί, τομῶροι=ἄοιδοί. Καθ’ Ἡσύχιον, τόμouρος, προφήτης, ἱερεὺς, οἶωνοσκοπος, διάκονος. τό γεγονός εἶναι ὅτι δέν ἀποδεικνύεται ἡ ἐν τῇ ἐλληνικῇ ὑπαρξί τῆς λ. τομῶρος σημαίνουσης χρησιμοδότης καί εἶναι αὕτη κατασκευάσμα τῶν ἀρχαίων ἐρμηνευτῶν τοῦ Ὀμήρου. Ἐπίσης, δέν ἀποδεικνύεται ἄν ἐκ τοῦ Τομῶρος (χρησιμοδότης) προῆλθε τό ὄνομα τοῦ ὄρους Τόμαρος ἢ ἄν, τοῦναντίον, ἐκ τοῦ ὄρους Τόμαρος ἐπλάσθη τό Τομῶρος. Συνεπῶς δέν εἶναι δυνατόν νά σχηματισθῇ ἀσφαλῆς γνώμη περί τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλ-

λου τῶν δύο τούτων ὀνομάτων.

29. "ἢ ῥα καὶ ἀγκὰς ἔμαρπε Κρόνου παῖς ἦν παράκοιτιν τοῖσι δ' ὑπὸ χθών δῖα φύεν νεοθληὰ ποῖνν, λωτόν θ' ἐρσέεντα ἰδέ κρόκον ἡδ' ὑάκινθον πυκνόν καὶ μαλακόν, ὃς ἀπὸ χθονὸς ὑψὸς ἔεργεν. τῷ ἔνι λεξάσθην, ἐπὶ δέ νεφέλῃν ἔσσαντο καλὴν χρυσεῖνν. σπιλῖναι δ' ἀπέπιπτον ἔερσαι".

30. (Εἰκ. 7). Κολοσσιαία προτομή τῆς Villa Ludovisi, εἰς τὴν ὁποίαν βλέπομεν τὴν τελειοτάτην εἰκόνα τῆς Ἥρας, ἡ ὁποία μᾶς ἔμεινεν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος. "Εἰς τὴν προτομήν ταύτην, λέγει ἕνας λεπτὸς ἐκτιμητὴς τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ὁ Ε. Vinet, ἀνέκει ἡ τιμὴ ὅτι μᾶς δεικνύει τὴν πραγματικὴν ἑλληνικὴν Ἥραν. Οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ὀφθαλμοί, σημεῖον χαρακτηριστικόν, τό σοβαρόν ἐκεῖνο στόμα, ἡ κόμπ ἐκείνη ἡ ἐνωμένη ὑπὸ πλούσιον διάδημα διὰ νά πλαισιώσῃ μέ τοὺς κανονικοὺς βοστρύχους τῆς τὸ τελειότερον ὤρειδης πρόσωπον, ἡ ἐπιβλητικὴ γαλήνη τῆς ἀγνῆς καὶ ἐξαισίας ἐκείνης καλλονῆς, πάντα ταῦτα ἐκπληττουν, συναρπάζουν καὶ ἐπιβάλλουν τὸν θαυμασμόν. Πρὸ τοῦ τελείου τούτου ἔργου, τὰ ὀνόματα τοῦ Πολυκλείτου, τοῦ Ἀλκαμένους, τοῦ Πραξιτέλους, οἱ ὅποιοι ἐκ περιτροπῆς ἐδημιούργησαν τὸ ἰδεῶδες τῆς Ἥρας, ἔρχονται εἰς τὰ χεῖλη τοῦ θεατοῦ". (Μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὑπὸ P. Decharme).

31. Εὐβοία, ἀρχαῖον ὄνομα μικροῦ ὄρους κατὰ τὰ Β.Α. τῆς Ἀργολίδος πρὸς τὴν Κορινθίαν, δαψιλοὺς εἰς νομάς, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἔκειτο ὁ μέγας νὰος τῆς Ἥρας, Ἡραῖον καλούμενος (Στράβ.).

32. Κατὰ τὸν Π. Γεννάδιον, ὁ ἀστερίων οὗτος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀναφέρεται εἰς τὸ φυτόν, τὸ ὁποῖον μνημονεύει ὁ Διοσκουρίδης ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀστήρ Ἀττικός, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον γράφει (IV 119): "ἀστήρ Ἀττικός, οἱ δὲ βουβώνιον καλοῦσι ῥαβδίον ξυλῶδες, ἐπ' ἄκρου ἔχον ἄνθος μύλινον

ὥσπερ ἀνθεμίδος, κεφάλιον περισχιδές, ἔχει δὲ φυλλάρια ἀστέρι ὅμοια· τὰ δὲ περὶ τὸν καυλὸν φύλλα ὑπομήκη καὶ δασέα". Σχετικῶς μέ τὰς ὀνομασίας, τῆς πᾶς ταύτης ὁ Διοσκουρίδης προσθέτει: "ἀστήρ Ἀττικός· οἱ δὲ ἀστερίσκος, οἱ δὲ ἀστέριον, οἱ δὲ βουβώνιον, οἱ δὲ ὑόφθαλμον, Ρωμαῖοι ἰγγυνάλις, Δάκοι ῥαθιβίθα". Ὄνομάζετο δὲ βουβώνιον, διότι, κατὰ τὸν Διοσκουρίδην, "ἄρμόζει δὲ καταπλασσομένον ὑγρὸν πρὸς βουβώνων φλεγμονήν, ξηρὸν δὲ ἀναιρεθέν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ὑπὸ τοῦ ἀλγοῦντος καὶ περιαφθέν τῷ βουβῶνι ἀπαλλάσσει τῆς ὀδύνης".

Κατὰ τὸν Χελδράϊχ, εἰς τὸν ἀστέρα Ἀττικόν τοῦ Διοσκουρίδου ἀναφέρεται πιθανῶς τὸ νεκράνθεμον τὸ ἀρουραῖον (Calendula arvensis), κν. ἀδράχτι τῆς γρηᾶς, ἐτήσιον ζιζάνιον, βαφικόν καὶ κοσμητικόν, ἀπαντῶν θεραπευόμενον ὑπὸ πολλὰς ποικιλίας, ὀνομαζομένης ὑπὸ τῶν κηπουρῶν μας νεκρολούλουδα.

33. Παλαίφατος, αἰγύπτιος ἡ ἀθηναῖος γραμματικός, συγγράφας "Αἰγυπτιακὴν Θεολογίαν", "Μυθικῶν Βιβλίων Α", "Λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων" κ.ἄ.

34. Ἡ Ἰώ, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργους Ἰνάχου, εἶναι συγχρόνως ἱέρεια καὶ ἀντίζηλος τῆς Ἥρας, τῆς μεγάλης θεότητος τοῦ Ἀργους. Παραδίδεται εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Διός, ὁ ὁποῖος καταμαγεύεται ἀπὸ τὰ παρθενικά θέληγντρά της. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν καταλαμβάνεται ἐπ' αὐτοφῶρ ὑπὸ τῆς συζύγου του, ἡ ὁποία διὰ νά τὸν ἐκδικηθῇ μεταμορφώνει τὴν Ἰώ εἰς δάμαλιν, τῆς ὁποίας τὴν φύλαξιν ἐμπιστεύεται εἰς τὸν βουκόλον Ἀργον (Αἴσχ., Ἰκέτ. στ. 291-303). Οὗτος προσδένει τὴν Ἰώ μέ τοὺς κλάδους τῆς ἐλαίας, ἡ ὁποία ἐφύετο εἰς τὸ ἱερόν τῶν Μυκηνῶν καὶ τὰ ἄγρυπνα βλέμματά του δὲν ἀπομακρύνονται ἀπ' αὐτήν. Ἐν τούτοις, ὁ Ζεὺς διατάσσει τὸν Ἑρμῆν ν' ἀποσπᾷ τὴν δάμαλιν ἀπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ

φοβεροῦ τῆς φύλακος. Ὁ ἀγγελιοφόρος τῶν θεῶν πλησιάζει καὶ βλέπων ὅτι δὲν δύναται νά ἐπιτύχῃ διὰ τῆς πανουργίας, μεταχειρίζεται τὴν βίαν. Κατὰ διαφόρους παραδόσεις, διατρύχῃ τὸν Ἀργον διὰ τοῦ ξίφους του, ἢ τὸν φονεύει διὰ λίθου ἢ καὶ τοῦ ἀπακόπτε τὴν κεφαλὴν ἀφοῦ πρῶτον τὸν ἀπεκοίμισε μέ τοὺς ἥκους τοῦ αὐλοῦ. Ἡ Ἰώ, διαφυγοῦσα τὸν φύλακά της, ἀνακτᾷ πρὸς στιγμὴν τὴν ἐλευθερίαν της. (Ἀπολλοδ. II, 1, 3, Ὑγίν. Μυθ. 145. Ὁβίδ. Μεταμ. I, 722). (Μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὑπὸ P. Decharme).

35. Ὁ Φώτιος λέγει ὅτι τὰ Ἡροάνθια ἦσαν λαμπρά γυναικεῖα ἐορτή, ἀγομένη ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὸ ἔαρ.

36. Ἐντεῦθεν ὁ ποταμὸς οὗτος ὠνομάζετο "Παρθένιος" καὶ ἡ νῆσος Σάμος "Παρθενία".

37. Δυσάης (δυσ)-, ἀχώριστον προθεματικόν μόριον, ἀντίθετον τοῦ εὖ, καὶ τοῦ ἁ- ημι=πνέω δυνατά, ἐπὶ ἀνέμων), ὁ κακῶς πνέων, θεελλῶδης.

38. Μαιμάκτης, ἐπὶ κλησις τοῦ ἐν Ἀθῆναις λατρευομένου Διός, συμβολίζουσα τὴν ταραχώδη καὶ εὐμετάβλητον ἐποχὴν τοῦ ἔτους, καθ' ἣν ἀρχίζει ὁ χειμὼν. Σφοδρὸς, λάβρος, θεελλῶδης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Μειλίχιον Δία. Τὸ Μαιμάκτης, παράγεται ἐκ τοῦ μαιμάσσω=μαιμάω, προθυμοποιῶμαι, ἐπιθυμῶ σφοδρῶς, κινουμαι μετ' ἀκράτου ἐπιθυμίας πρὸς ὃ ἐπιθυμῶ, λαχταρῶ. Παρά Σουῖδα: "μαιμάζει, σφύζει, κλονεῖται, πηδᾷ, κυματοῦται, κακλάζει, καταδαπανᾶται, καταναλίσκει".

Ἀπαντᾷ καὶ μαῖμαξ, ταραχώδης, παρ' Ἡσυχίου μαιμάκτος καὶ παρὰ Φωτίῳ μαιμάκτον, τὸ "χαλεπὸν καὶ δύσμαχον".

39. Ἐκ τοῦ fulgur ἢ fulgor=ἀστραπή.

40. Ἐκ τοῦ fulmen=κεραυνός.

41. (Εἰκ. 9) Ὁ Κρητογενὴς Ζεὺς, ὄρθιος, κρατῶν τὸν κεραυνόν μέ τὴν ὑψωμένην δεξιάν χεῖρα, καὶ τὸν ἀριστερόν βραχίονα κεκαλυμμένον μέ τὸν πέπλον του· πέριξ του οἱ

ἐπτά ἀστέρες τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ. Ἐν περιγράμματι: TAN KRHTAGENHS. (Εἶναι ἡ ἀντίστροφος ὄψις ὀρεικαλκίνου νομίσματος τοῦ αὐτοκράτορος Διομιτιανοῦ, κοπέντος ἐν Κρήτῃ). Ἡ λέξις TAN εἶναι ἡ κρητικὴ μορφή τοῦ φοινικικοῦ ὀνόματος ZAN, ἀντί ZEYS (Ἴδε Nouvelle galerie mythologique, σ. 19-20). (Histoire des Grecs, par V. Duruy).

42. Ἐκ τοῦ topo=βροντῶ: aedes Jovis tonantis, ὁ ἐν Ρώμῃ νὰος τοῦ Διός τοῦ βροντησίου, κατ' ἐπιγραφάς, ἢ τοῦ βροντῶντος, κατὰ Δίωνα Κάσιον.

43. Ἐκ τοῦ Sequor=ἐπομαι: Dii Secundi, οὐριοι, εὐμενεῖς θεοί.

44. Ἐκ τοῦ fluo=ρέω. Καὶ ἡ Ἥρα ἐκαλεῖτο Fluonia ἢ Fluvonia, ὡς καταστέλλουσα τὴν τῶν τερασῶν αἰμόρροϊαν.

45. Ἐκ τοῦ styx=Στύξ.

46. Ἐκ τοῦ elicio=ἐξάγω, κατάγω, (διὰ μαγικῆς ἐπωδῆς, κ.τ.λ.). Elicius, ὁ ἐπαγόμενος ἢ Ζεὺς καταϊβάτης (Ον. Fast. III, 327. Πλουτ. Νουμ. 15).

47. Ἐκ τοῦ liber=ἐλεύθερος. Liber, ἐπίθετον τοῦ Διός καὶ τοῦ Διονύσου, Λυαῖος, Ἐλευθερεὺς.

48. Ἐκ τοῦ daps, δαῖς, θοῖνη, εὐωχία (ἡ γινομένη πρὸς τιμὴν θεοῦ).

49. Ἐκ τοῦ Luceo=φωτίζω, φέγγω, λάμπω. Juno Lucina, Ἥρα φωσφόρος κατὰ Διον. Ἀλ. 4, 15. Κατ' ἄλλους, ἡ Εἰλειθια καὶ κατ' ἄλλους, ἐπὶ κλησις τῆς Ἀρτέμιδος.

50. Juno Pronuba. Γαμηλία, Τελεία, Ζυγία Ἥρα· ἐκ τοῦ pro-nubo, καλύπτω, νυμφεύω.

51. Ἐκ τοῦ matrona (mater-μήτηρ), ἰθαγενὴς γαμετή, σεμνή καὶ ἐντιμος γυνή, οἰκοδέσποινα.

52. Πέλανος, μῖγμα τι ἐξ ἀλεύρου, μέλιτος καὶ ἐλαίου, προσφερόμενον τοῖς θεοῖς, ἱκανῶς ὑγρὸν ὥστε νά δύναται νά κυθῇ καὶ καϊόμενον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

53. "Σοὶ τῷ πάντων μεδέοντι κοῖν, πέλανόν τε φέρω, Ζεὺς εἴ· Αἴδης ὀνομαζόμενος στέργεις... σύ γάρ ἐν τε θεοῖς τοῖς οὐρανίδαις σκῆπτρον τὸ Διὸς μεταχειρίζων χθονίων θ', Αἴδην, μετέχεις ἀρχῆς".

ΔΙΑ ΝΟΜΟΥ!

Η ΙΔΕΟΛΑΤΡΙΚΗ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ - ΠΝΕΥΜΑΤΟΔΟΞΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ ΩΣ ΓΝΩΣΤΗ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΙΜΑΤΑΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕ
ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝ.Α.Ι.Σ.

Η απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών της 28ης Φεβρουαρίου 2006 *αναγνωρίζει*, δηλαδή καθιστά γνωστή θρησκεία την Αρχαία Έλληνική Θρησκεία, και μας δίνει το δικαίωμα της λειτουργίας της εντός της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας. Οί θρησκευτές μας - και όχι πιστοί - μπορούν, λοιπόν, εις τό εξής νά τιμούν μετά πάσης νομιμότητας και αὐστηρά στά πλαίσια της εὐπρέπειας, τούς Θεούς τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων, πού εἶναι βεβαίως οἱ δώδεκα Θεοί τοῦ Ὀλύμπου, καθώς και ὅλους τούς ὑπόλοιπους θεούς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου ἐνῶ τιμῶνται ἀκόμη οἱ ἥρωες καί οἱ πρόγονοι.

Η θρησκευτική πρακτική διενεργείται ἐντός εὐκτηρίου οἴκου ἢ στούς ἱερούς τόπους τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, πάντα σέ συνεννόηση καί κατόπιν ἀδείας τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν. Τό τελεστικό μέρος περιλαμβάνει ὕμνους, εὐχές, ἀναίμακτες θυσίες (καπούς, θυμιάματα, ἄνθη κ.ἄ.), καθώς καί δρώμενα. Ἡ ἔδρα τοῦ Σωματείου λειτουργεῖ καί ὡς εὐκτήριος οἶκος (δηλαδή, χώρος λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων), σύμφωνα μέ τήν δικαστική ἀπόφαση. Καί ἐπειδή πιστεύουμε πώς ὅλοι ἀναγνωρίζουμε ὡς πολιτισμένοι καί σύγχρονοι πολῖτες τό δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, γι' αὐτό καί παρακαλοῦμε θερμά, ὅταν γίνονται ἀναφορές στούς θρησκευτές μας νά μή χαρακτηρίζονται μέ ἄστοχους ἢ καί μειωτικούς χαρακτηρισμούς, ἀλλά νά προτιμᾶται ὁ ἐπίσημος νομικός ὅρος: "Ἕλληνες Ἀρχαιοθρησκοί".

Ντ. Πέππα

ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΑ 2006

Τήν Κυριακή 2 Ἰουλίου 2006, τό Ἰδεοθέατρον σέ συνεργασία μέ τήν Ἑνωση Πολιτῶν *Ἀμφικτύονες Λαμίας*, τά σωματεῖα ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ καί ΕΛΛΗΝ.Α.Ι.Σ. καθώς καί μέ τήν συμμετοχή συλλόγων καί ὀργανώσεων ἀπό ὅλη τήν Ἑλλάδα ἀπέδωσαν τιμή στούς Ἕλληνες ἥρωες 300 ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ καί 700 ΘΕΣΠΙΕΙΣ καί κατά τά πάτρια καί εἰωθότα, ἐτέλεσαν θρησκευτική τελετή εἰς τήν ἱερήν των μνήμην. Τόν πανηγυρικό τῆς ἡμέρας ἐκφώνησε ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Αθηνῶν Μ. Τζάνη - Ἀθηνᾶ.

Η ΘΥΣΙΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΤΩΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ ΣΤΟΝ ΒΛΩΜΟ ΤΗΣ ΔΟΞΑΣ
ΕΜΕΙΝΕ ΣΤΗΝ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ
ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΕΔΕΙΞΕ ΚΑΙ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟΝ ΗΡΩΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΕΙΝΑΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ...

Τιμοκατάλογος 2006

Τιμές μέ ΦΠΑ 4,5%

Ἐκδόσεις ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

Ὁ Ἑλληνικός Δρόμος * Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη - Ε. Γαβρᾶ
Στουρνάρη 57 Ἀθήναι Τηλ.: 2105237543
<http://www.ideotheatron.gr> * e-mail: ideotheatron@ideotheatron.gr

Ἀρχαία Ἑλληνική Γραμματεία

Ὀμήρου:	ΙΛΙΑΣ	62,70
Ὀμήρου:	ΟΔΥΣΣΕΙΑ	62,70
Ὀρφέως:	ΥΜΝΟΙ (κυκλοφορεῖ καί διπλό CD μέ ἀπαγγελία ὅλων τῶν Ὑμνων στά ἀρχαία ἑλληνικά)	12,54
Ὀρφέως:	ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ - ΛΙΘΙΚΑ	12,54
Ἐμπεδοκλέους:	ΑΠΑΝΤΑ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΣ	12,54
Πινδάρου:	ΕΠΙΝΙΚΟΙ ΑΠΑΝΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ - ΝΕΜΕΟΝΙΚΟΙ - ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ - ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ	28,22
Σόλωνος:	ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ	17,77
Πλάτωνος:	ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ (κυκλοφορεῖ καί ἡχογραφημένο ὅλο τό ἔργο σέ μετάφραση)	12,54
Πλάτωνος:	ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ - ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ (καί ἡχογραφημένο σέ μετάφραση)	8,36
Πλάτωνος:	ΠΟΛΙΤΕΙΑ (περίληψις)	.....
Πτολεμαίου:	ΤΕΤΡΑΒΙΒΛΟΣ - ΠΕΡΙ ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	.....
Πορφυρίου:	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ	9,41
Πορφυρίου:	ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ (διδασκαρική διατριβή Ἀ. Γεωργιάδου)	8,36
Λουκιανού:	ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ - ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΗΛΙΑΝΘΡΩΠΟΥΣ)	7,32
Κέβητος:	ΠΙΝΑΞ - ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ	8,36
Ἰαμβλίου:	ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ	12,54
Ἰαμβλίου:	ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ἢ περί Θεουργίας	35,53
Σαλουστίου:	ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ	9,40
Ἰουλιανού:	ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ - ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΗΛΙΟΝ	12,54
Ἰουλιανού:	ΤΑ ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ (Ἰουλιανού τοῦ Χαλδαίου ἢ τοῦ Θεουργοῦ)	18,81
Ἱεροκλέους:	ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ	12,54
Πυθαγορείων:	ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ - ΓΝΩΜΑΙ ΧΡΥΣΑΙ	12,54
Πλήθωνος:	ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ ΜΑΓΩΝ	7,32
Φιλοσόφων-Μυσταγωγῶν:	ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ (Σχόλια - ἐπιμ. Π. Γράβιγγερ)	.....
Πρόκλου:	(Ὀμήρου - Πρόκλου - Ἑρμοῦ Τρισεμέστου - Πυθαγορείων - Μαγικά Ἐπικλήσεις - Συνεσίω) ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΙΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ	17,76

Γλώσσα

Ἀρβανιτοπούλου:	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ	19,86
Ἡ. Νικολούδη:	ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ	12,54
Ἀ. Χαλᾶ:	Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ	10,45
Ἀ. Χαλᾶ:	Η ΑΠΟΚΡΥΦΟΣ ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΟΥ	7,32

Θρησκεία - Μυθολογία - Μυστήρια

Δ. Καλλέργης:	ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΑΘΑΝΑΤΟΙ ΟΛΥΜΠΙΟΙ ΘΕΟΙ	15,68
Δ. Καλλέργης:	ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ (Κρητικά - Μαντεία - Όλυμπος - Δελφοί - Δωδώνη - Άργος)	10,45
Πάπυρος Αιγυπτιακός:	Η ΜΥΣΗ ΣΤΑ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΡΙΣΙΩΝ	7,32
Κ. Κουρτίδου:	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ (Καβείρια - Διονύσια - Όρφικά - Έλευσίνια)	16,72
Σ. Μπογδάνου:	ΤΑ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ (Θεσμοφόρια - Διονύσια - Έλευσίνια)	.....
Σ. Πιμπλή:	ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ	7,32
Γ. Βογιατζή:	ΚΟΥΡΗΤΕΣ - ΔΕΡΒΙΣΣΙΔΕΣ	8,36
Γ. Βογιατζή:	ΟΡΦΕΥΣ - ΠΑΓΓΑΙΟΝ - ΡΟΔΟΛΕΙΒΟΣ	8,36
Κ. Κακούρη:	ΤΑ ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ (Διδ. διατριβή για τὰ Άνασθενάρια καί τὰ Μυστήρια τοῦ Διονύσου)	18,81
Ί. Κακριδής:	ΑΡΑΙ (Οι Κατάρεις καί οί Προσευχές στήν Έλληνική Μυθολογία)	12,54
С. Dupuis:	Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	9,41
Ί. Άναγνώστου:	ΤΑ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ	.....
Έ. Φλάμου:	ΜΥΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΑ (Περιγραφή μυστικής δοκιμασίας)	15,68
Άσπρακίου:	ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ (Άποσυμβολισμός τοῦ Θηβαϊκοῦ κύκλου)	7,32

Μυσταγωγία - Πυθαγορισμός

Νεοπυθαγόρειος Πλάτων - Μαντείο:	Σ. Νάγου:	Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ	12,54
	Σ. Νάγου:	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΙΔΕΑΙ	7,32
	Σ. Νάγου:	ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ	9,41
	Σ. Νάγου:	ΘΕΟΣ Ή ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ - Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	17,77
	Σ. Νάγου:	Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ	19,86
	Λ. Τάκα:	ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ (Βασισμένο στήν Διδασκαλία τοῦ Σ. Νάγου)	10,45
	Ί. Βασιλῆ:	ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ	13,59
	Π. Δρακούλη:	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ	10,45
	Π. Δρακούλη:	ΦΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ	12,54
Άδριανόπουλου:		ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	9,41
Άδριανόπουλου:		Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ	18,81
Δ. Καλλέργης:		ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΟΥΣ, Η ΓΝΩΣΗ, Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ	7,32
Δ. Καλλέργης:		Ο ΥΜΗΤΤΟΣ - ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	7,32
Ν. Παράσκη:		Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ	7,32
Π. Γράβιγγερ:		Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ	45,98
Π. Γράβιγγερ:		Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ	15,67
Γ. Σακελλαρίου:		ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ	26,13
J. Mallinger:		ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ - ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΣΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ	13,58
Π. Βασιλειάδου:		Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ	10,45
Ί. Μιχαήλ:		Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 7 (Ο ΙΕΡΟΣ - ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ)	13,59

Μελλοντολογικά

Π. Ντῆναξ:	Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ (Η Πλατωνική Πολιτεία τό 4000 μ.Χ.)	62,70
Ν. Ρόμπινς:	ΤΕΛΟΣ ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΜΟΝΟΙ - ΚΑΛΕΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΛΗ ΓΗ	15,68

Φιλοσοφία - Ψυχολογία

Άδριανόπουλου:	ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ - ΟΡΦΙΣΜΟΣ	17,77
Δ. Ίωαννίδη:	Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ	.....
Σ. Ίωαννίδη:	ΟΙ ΠΥΘΑΓΟΡΙΔΕΣ	31,35
Π. Καραγιάννη:	ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ	8,36
Λαμπροπούλου:	ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑ - ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ	11,56
Ά. Κελεσίδου:	ΣΠΟΥΔΕΣ ΨΥΧΗΣ (Οι θέσεις τῶν Έλλήνων Φιλοσόφων γιά τήν Ψυχή)	11,50
Ά. Κελεσίδου:	ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ (Ή ζωή καί τό έργο τῶν Προσωκρατικῶν)	25,08
Ά. Τανάγρα:	Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	10,45
Μ. Μάκρα:	ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΕΤΥΠΑ	.....

Ίστορικά

Στασινοπούλου:	Η ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ	8,36	Κ. Ρούπς:	ΕΡΜΑ	10,45
Ε. Βαλλερῶ:	ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΘΛΗΤΡΙΕΣ	20,90	Κ. Ρούπς:	ΟΛΒΙΟΝ	7,32
Ε. Σταμάτη:	Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	—	Κ. Ρούπς:	ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΗ	10,45
Μ. Μάκρα:	ΟΙ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	8,36	Κ. Ρούπς:	ΕΠΤΑΛΟΓΙΑ	.....

Παιδικά

Ν. Έλάτου:	Ο ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΗ	12,54
Κωνσταντινίδη:	ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ	7,32
Μ. Μάκρα:	ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ	9,41

Ξενόγλωσσα

Dido Kallergi:	ANCIENT HELLENIC MYSTERIES	20,90
Pickerson A. Reese:	ANCIENT GREEK WOMEN ATHLETES	10,45

Δ. ΛΙΑΝΤΙΝΗ: ΓΕΜΜΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟ, ΝΗΦΟΜΑΝΗΣ, ΧΑΣΜΑ ΣΕΙΣΜΟΥ, ΕΞΥΠΝΟΝ ΕΝΥΠΝΙΟΝ, ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΦΙΣΣΕΣ: ΘΕΑ ΑΘΗΝΑ - ΥΓΕΙΑ 4,00 * ΕΡΩΦΑΝΗΣ 4,00

Ήχογραφήμενα κείμενα Άρχαίας Έλληνικής Γραμματοείας σέ μετάφραση καί άρχαία ελληνική μουσική.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ
ΑΘΗΝΑ - ΥΓΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Όρφέως: ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΙ 29,75
Πλάτωνος: ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 20,23
Πλάτωνος: ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ 20,23
Ένωδών: ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ 20,23

ΣΥΛΛΕΚΤΙΚΟ
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ
ΟΛΑΤΑ ΠΑΛΑΙΑ
ΤΕΥΧΗ ΣΕ 2 ΤΟΜΟΥΣ
ΕΚΑΣΤΟΣ 41,80 Ε

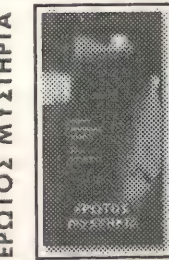
ΕΝΔΟΧΩ
ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ
ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

<http://www.ideotheatron.gr>

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ * Τηλ.: 210 52.37.543

ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ

Επειδή η άρχαία Ψυχή ζει μέσα μας αθέλητα κρυμμένη, και θεραπεύει από πάντα και για πάντα τόν ΗΛΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - δραματιζόμενη τήν εγκαθίδρυση της Άληθείας, Ίσότητας, Έλευθερίας, Γνώσεως και Άρμονίας σε όλο τόν κόσμο, - ακολουθώντας τήν άρχαία Όρφικοπυθαγόρεια παράδοση - συστήσαμε με τίς άρχές αυτές τό Σωματείο ΑΘΗΝΑ ΥΓΕΙΑ.

Σκοποί του Σωματείου μας είναι:

1. Η έρευνα, μελέτη, παρουσίαση, υποστήριξη και διάδοση της ελληνικής μυθολογίας, θρησκείας, φιλοσοφίας, επιστήμης, ιστορίας, γραμματείας, παιδείας, γλώσσας, τέχνης και του αρχαιοελληνικού τρόπου ζωής (εὖ ζῆν, ζῆν κατά φύσιν), καθώς και η (στη σύγχρονη εποχή) θεωρητική και βιομαθητική εφαρμογή των ψυχικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών εκφράσεων των ἐξ ὧν αὐτῶν γνώσεων και διδαγμάτων.

2. Η υποστήριξη, προβολή, παρουσίαση και ενεργοποίηση, σε μή κερδοσκοπική βάση, του αρχαίου Έλληνικού πνεύματος, μέσα από τους πολιτισμικούς θεσμούς, πατρῶα ελληνικά ἔθιμα και παραδοθείσες λειτουργίες της κλασικής αρχαιότητας, ὅπως προκύπτουν ἀπὸ τὰ κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμ-

Τό Σωματείο ἔχει ὡς στόχο τήν δημιουργία σχολικού συγκροτήματος και τήν ἀνέγερση ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Θείας Φύσεως.

Πρός τοῦτο καλοῦμε ὅλους τοὺς Ἰδεολάτρες και Φυσιολάτρες τῆς Φιλοσοφικῆς Θρησκείας τῶν Ἑλλήνων, τῆς Πνευματόδοξης Ἑλληνικῆς Παραδόσεως, νά σταθοῦν ἀρωγοί. Τό Σωματείο ἀναζητεῖ ἀκίνητο ἢ οἰκόπεδο γιά τήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν του. Δέχεται ἐπίσης δωρεές και χορηγίες.

Πληροφορίες: Στουρνάρα 57, 104.32 Ἀθήνα. Τηλ.: 210. 52.37.544

ματείας και τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος και ἡ ἔνωση τοῦ πνεύματος αὐτοῦ και τῆς παραδόσεως, με τῇ σύγχρονη ἐποχῇ, μέσῳ θεατρικῶν, πολιτιστικῶν δρωμένων, με ἔρεσμα τήν σοφία τοῦ παρελθόντος, τίς προτάσεις, ἐξελιγείς και ἀνψυχίες τοῦ παρόντος και τόν ὀραματισμό γιά τό μέλλον τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ και τῶν παντοίων κοινωνικῶν θεσμῶν του, ἰδίως στό ἑλληνικό περιβάλλον και δὴ αὐτό τῆς νεολαίας.

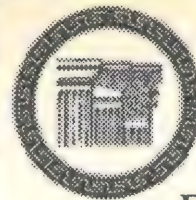
3. Η ἀνάδειξη τοῦ χρηστικοῦ κοινωνικοῦ και ἔθνικοῦ χαρακτῆρα τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν μνημείων, ἔργων και ἀρχαιολογικῶν χώρων, ἔτσι ὥστε νά καταστοῦν λειτουργικά και ταυτόχρονα εκπαιδευτικά γιά τόν σύγχρονο ἄνθρωπο και ἰδιαίτερα γιά τοὺς νέους.

4. Η διεκδίκηση τῆς δυνατότητας ἄμεσης πρόσβασης και χρήσης τῶν ὡς ἄνω στοιχείων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀρχαίου κλασικοῦ πολιτισμοῦ, γιά τήν διενέργεια ἑλληνοπρεπῶν πολιτιστικῶν δρωμένων και εκπαιδευτικῶν προσεγγίσεων και παρουσιάσεων, με ἀπόλυτο ἥθος και σεβασμό πρὸς τό πνεῦμα τοῦ περιβάλλοντος και τό νόμο.

5. Η ἐφαρμογή τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ ἀνθρωπιστικοῦ ἰδεώδους.

6. Η προβολή και κατανόηση τῆς σημαντικῆς τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων και ἡ χάριν τῆς ἑλληνικῆς παράδοσης και πολιτισμοῦ διάδοση και συμβολική υἱοθεσία τους.

Πρός τοῦτο καλοῦμε ὅλους τοὺς Ἑλλήνες, στήν σκέψη, τὰ συναισθήματα και τίς πράξεις νά ἐγγραφοῦν φίλοι τοῦ Σωματείου μας και νά συνδράμουν στίς ἐργασίες μας γιά τήν ἀνάδειξη τῆς θείας πνευματικῆς μας κληρονομιάς.

Τί εἶναι τό Ἰδεο-θέατρον; Κέντρον Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας Γλώσσας και Τέχνης.

Τό ΙΔΕΟ-ΘΕΑΤΡΟΝ δημιουργήθηκε τό 1991 ἀπὸ τόν ἡθοποιό και πανεπιστημιακό δάσκαλο Ἀ. Ἀναστασάκη - Ραδάμανθου. Εἶναι θεατρικός-εκπαιδευτικός - ἐκδοτικός ὀργανισμός πού ἔχει ὡς βασικό σκοπό τήν παρουσίαση τῆς Πνευματικῆς Παραδόσεως τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, μέσῳ τῆς Τέχνης, και εἰδικῶν εκπαιδευτικῶν προγραμμάτων και ἐκδόσεων.

✱ Πραγματοποίησε ἀπὸ τό 1991-2004 περισσότερες ἀπὸ 2.000 ἐκδηλώσεις στήν Ἑλλάδα και τό ἑξωτερικό, κάνοντας εὐρύτερα γνωστή τήν σημαντική τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας - Ἐπιστήμης - Τέχνης - Φιλοσοφίας - Ἱστορίας και Θρησκείας. Ἀπετέλεσε κατ' αὐτόν τόν τρόπο τήν ποιτικώτερη ἀλλά και μεγαλύτερη ἐκδήλωση σε κοινωνικό ἐπίπεδο τοῦ νέου ρεύματος τῆς δεκαετίας 1991-2001 γιά τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό.

✱ Παρουσίασε στό θέατρο ἀπὸ τό 1991 μέχρι σήμερα σε θεατρική διασκευή και σκηνοθεσία Ρ. Ἀναστασάκη τὰ ἔργα τοῦ Ἀ. Ἀσπυροπούλου: ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΜΑΘΗΤΕΙΑ, ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΥ ΣΤΟΝ ΘΗΣΕΑ και ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ ΟΡΕΣΤΗ Πλάτωνος: ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ και ΦΑΙΔΡΟΣ - Ὁρφέως ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ και ΥΜΝΟΙ. Τά ἔργα παρουσιάσθηκαν στόν Λυκαβηττό - Βεάκειο - Κατράκειο, σε ἀρχαία θέατρα και Φεστιβάλ τῆς Ἀττικῆς, ἀλλά και σε περιοδεῖα σε ὅλη τήν Ἑλλάδα. Ἐπίσης παρουσίασε ὑπὸ τήν μορφή θεατρικῶν ἀναγνώων με ἀναλύσεις και σχόλια τήν ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ, τό σύνολο τῶν ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ, τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, τοῦ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ, καθώς και δεκάδες κείμενα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας.

✱ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1994 δημιουργεῖ τίς "ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ" στήν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Μετσόβειου Πολυτεχνείου συνεργαζόμενος με τό "Ἰδρυμα. Παράλληλα διοργανώνει περιηγήσεις σε Ἀρχαιολογικούς Χώρους και στά Ἱερά τῶν Ἑλλήνων, στήν Ἑλλάδα ἀλλά και στό ἑξωτερικό, με εἰδικές ξεναγήσεις και συνέδρια.

✱ Τόν Ἰούνιο τοῦ 1994 στό θέατρο τοῦ Λυκαβητοῦ μετά τό τέλος τῆς παραστάσεως "ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ" ἀνακοινώνει τήν δημιουργία μαθημάτων γιά τήν Ἀρχαία Ἑλληνική Γλῶσσα και τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1994 ἰδρύει τήν "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ", ἑνα ὄργανο πού γιά πρώτη φορά υλοποιήθηκε στήν Νεώτερη Ἑλλάδα, σε συνεργασία με τήν "Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων". Σκοπός, ἡ διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας σε παιδιά Δημοτικοῦ και ἐνηλίκους. Παράλληλα ἐκδίδει τήν τριμηνιαία τότε, ἐφημερίδα ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ. Δύο χρόνια μετά παραιτεῖται διαφοροποιώντας τήν θέση του ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του.

✱ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1996 ἀναλαμβάνει τήν υποστήριξη προτάσεως Ἰσπανῶν Εὐρωβουλευτῶν γιά τήν καθιέρωση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας και παιδείας στήν Εὐρωπαϊκή Ένωση, συνεργαζόμενος με τό ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΕΩΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ και συγκεντρώνει 350.000 ὑπογραφές Ἑλλήνων πολιτῶν, τίς ὁποῖες παρουσίασε στήν Βουλή τῶν Ἑλλήνων.

✱ Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1996 δημιουργεῖ τήν ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ γιά τήν διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας σε παιδιά Δημοτικοῦ διά μέσου τῶν Ὀμηρικῶν Ἑπῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας και Μυθολογίας σε παιδιά ἀπὸ 5-15 ἐτῶν. Παρουσίασε με τό παιδικό τμήμα σε θεατρικό δρώμενο τήν Ἀ' ραψωδία τῆς Ἰλιάδος, τήν ραψωδία α' τῆς Ὀδυσσεΐας, τήν Ἀπολογία Σωκράτους τοῦ Πλάτωνος, τὰ Ἀργοναυτικά τοῦ Ὁρφέως, τήν Ἀναγόνη τοῦ Σοφοκλέους κ. ἄ.

✱ Τόν Φεβρουάριο τοῦ 1996 συνεργάζεται στήν δημιουργία τῶν "ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΩΝ" Ἀρχαῖο Ἑλληνικό Δείπνο με μουσική, χορό και φιλοσοφικούς διαλόγους.

✱ Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1998 δημιουργεῖ ἐκδοτικό οἶκο, παρουσιάζοντας σπανιότατες μελέτες γιά τήν Ἑλληνική Φιλοσοφία-Μυθολογία - Πυθαγορισμό - Ἀρχαία Θρησκεία - Ὁρφισμός, ἀλλά και ΟΜΗΡΟ - ΠΙΝΔΑΡΟ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗ - ΙΟΥΛΙΑΝΟ - ΠΟΡΦΥΡΙΟ κ.ἄ και ἐκδίδει τό τριμηνιαῖο περιοδικό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ.

✱ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ: Πέραν τῶν πολυμόρφων ἐκδηλώσεων με θέμα τόν Ἑλληνικό Πολιτισμό, τό Ἰδεοθέατρον δημιουργεῖ σειρά μαθημάτων με πανεπιστημιακούς καθηγητές και ἐρευνητές: ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ με τόν Σ. Θεοδοσίου, ΦΥΣΙΚΗΣ με τόν Π. Παππά, - Π. Δημολάκη, ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ με τόν Ν. Πουλιανό, ΑΡΧ. ΕΛ. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ με τόν Δ. Λέκκα, ΕΥΚΛΕΙΔΕΙΟΥ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ με τόν Β. Σπανδάρο, ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ με τόν Α. Σαραγῆ, ΑΡΧ. ΥΜΝΟΔΙΑΣ με τόν Ν. Κωνσταντινόπουλο, ΑΡΧΑΙΑ ΛΟΓΟΙ με τήν Ἀλτάνη, ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ ΚΟΙ με τήν Α. Κελεσιδου, ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ με τόν Δ. Λιαντίνη.

✱ Ὑποστηρίζει τήν διάδοση τῶν ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ τελώντας ὀνοματοδοσίες σε κάθε Ἡλιοστάσιο και Ἰσημερία.

✱ Τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ἀπετέλεσε και ἀποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμηση, ἀφοῦ πολλοί ἑλληνοπρεπεῖς χώροι πού δημιουργήθηκαν κατόπιν αὐτοῦ, ἐμμήθησαν τήν λειτουργία του. Ἐπίσης πολλοί νέοι ἀλλά και καταξιωμένοι ἐρευνητές και ἐπιστήμονες ἔγιναν εὐρύτερα γνωστοί διά μέσου τῶν ἐκδηλώσεών του. Με τίς πολυμορφες ἐκδηλώσεις του, ἔδωσε γνωσιολογικά ἐναύσματα ἀλλά και ψυχικά ἐρεθίσματα γιά νά στραφοῦν πρὸς τήν μελέτη τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γραμματείας, Μυθολογίας, Θρησκείας και νά ἀγαπήσουν τό μέτρον και τό κάλλος τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος χιλιάδες ἄνθρωποι ἐμπνέοντας τίς συνειδήσεις τους.

✱ Στό Ἰδεοθέατρον σήμερα διδάσκονται:

1. Ὁρφική και Πυθαγόρειος Μυσταγωγία και Ἀυτογνωσία με βάση τὰ ἀρχαία κείμενα και τήν ἐμπνευστική του νεοπυθαγορεῖο φιλοσόφου Σ. Νάγυν.
2. Πλάτωνας με σχόλια τοῦ Πρόκλου.
3. Ὁρφικοί Ὕμνοι - Ἑλληνική Μυθολογία - Θρησκεία.
4. Ἀρχαία Ἑλληνικά γιά παιδιά και ἐνήλικες.

✱ Στό Ἰδεοθέατρον, στά Π.Ε.Κ., στό Πανεπιστήμιο ὁ Ραδάμανθος Ἀναστασάκης διδάσκει τό μάθημα τῆς ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ - ΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ - ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗΣ προσφέροντας στοὺς δασκάλους, καθηγητές, φοιτητές, ἀλλά και σε ἐκαταντάδες ἀνθρώπους πού ἐνδιαφέρονται, ὀργάνωση νοητικοῦ και φυσικοῦ λόγου καθώς και ἑκφραση συναισθημάτων.

ΔΙΑΠΛΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΑΣ

Εν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος... καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Ὅσοι ἀπὸ ἐσᾶς εἰσάστε ὑποψιασμένοι γιὰ τὸ πού ὁδεύει ὁ "οἰκουμενικός πολιτισμός", ὁ πολιτισμός τῆς νέας τάξης πραγμάτων" καὶ προβληματίζεστε σοβαρά γιὰ τὴν παιδεία τῶν τέκνων σας, ὅσοι ἀπὸ ἐσᾶς ἀρνεῖσθε τὴν τυφλὴ βία στὶς παιδικές ψυχές ἀπὸ τὴν τηλεόραση, τὴν βεβήλωσιν τῶν Ἑλλήνων ἡρώων... σᾶς προτείνω τὴν κλασσικὴ Ἑλληνικὴ Παιδεία!

Κατ' Ἀριστοτέλη τρία εἶναι τὰ βασικά ὁρμέφυτα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ὁρμέφυτο τῆς ἐπιβιώσεως, τῆς διακονίσεως τοῦ εἶδους καὶ τῆς μιμήσεως. "Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι διὰ τῆς μιμήσεως μεγαλύνουμε καὶ ἐξελισσόμεθα. Προπαντός τὰ παιδιά! Ἐχουν ἀνάγκη νὰ μιμηθοῦν πρότυπα φυσικῆς ζωῆς!

Ἐμεῖς προκρίνουμε καὶ καλλιεργοῦμε τὰ Ἑλληνικά πρότυπα: τοὺς Ἑλληνες Ἡρώες καὶ Φιλοσόφους. Γιατί ἡ κλασσικὴ Ἑλληνικὴ Παιδεία ἦταν καὶ θὰ εἶναι γιὰ πάντα ἀξεπέραστη. Εἶναι ἡ μόνη πού ἐναρμονίζει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν ἑαυτὸν του, τὴν κοινωνία, τὴν φύση καὶ τὴν Θεότητα.

Ὁ Προμηθεὺς στὸν Κάκασο, ὁ Ἡρακλῆς στοὺς Ἀθλοὺς τοῦ Ἡ Σωκράτης στὸ Κῶναιο, δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ τοὺς λυπηθοῦμε ἀλλὰ νὰ τοὺς μιμηθοῦμε. Ὑπάρχουν καὶ σήμερον "Λέοντες τῆς Νεμέας" πού πρέπει νὰ κατανικηθοῦν, "Σταῦλοι τοῦ Αὐγεία" πού πρέπει νὰ καθαρισθοῦν.

Ὁ σημερινὸς νέος ἄνθρωπος, ὁφείλει περισσότερο ἀπὸ ποτὲ νὰ ἐκπαιδευθῇ ὡς ἥρωας τῆς γνώσεως" καὶ ὄχι μέσον πληροφορίας. Νὰ νικήσῃ τὰ πάθη του, ἀλλὰ καὶ τίς "Ξειρήνες" πού ὅλο καὶ τὸν ἀποπροσανατολίζουν ἀπὸ τὸν φυσικὸ του προορισμό. Νὰ γνωρίσῃ τίς ἀνθρώπινες ἀξίες καὶ νὰ ἀγωνισθῇ γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὸν ὕψιστο προορισμό του. Νὰ ζήσῃ σύμφωνα μὲ τοὺς θεῖους νόμους τῆς φύσεως, τῆς Πνευματικῆς Ἐλευθερίας καὶ Ἀρμονίας.

Ἐάν θέλετε νὰ δώσετε ἓνα δυναμικὸ ἔναυσμα στὰ παιδιά σας νὰ ἐξελιχθοῦν νοητικά καὶ ψυχικά, κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῶν κλασσικῶν Ἑλληνικῶν προτύπων, χρησιμοποιώντας τὴν γνώση καὶ τὴν σοφία τοῦ παρελθόντος, σέ σχέση μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς τεχνολογίας, γιὰ νὰ κάνουν πρὸς ἀνθρώπινη τὴν κοινωνία μας ἀλλὰ καὶ νὰ ὁραματισθοῦν ἓνα καλλίτερο μέλλον, τότε ἡ ἐπιλογή σας εἶναι ἡ **ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ!**

Τὸ εἰδικὸ ἐπιμορφωτικὸ μάθημα - δρώμενο, μὲ στόχο τὴν γνώση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, Μυθολογίας καὶ Φιλοσοφίας καὶ διὰ τῆς Μιμήσεως τὴν δημιουργία ἑλληνικῶν προτύπων στὶς παιδικές ψυχές.

Ραδάμανθους Ἀναστασάκης
Διδάσκων στὸ Πανεπιστήμιο - εἰδικὸς ἐπιμορφωτὴς διευθυντὴς τοῦ Ἰδεοθεάτρου, τηλ.: 210. 52.37.543

Φίλοι γονεῖς καὶ κηδεμόνες, θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ μάθουν τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὸ δεινότερο ὄπλο γιὰ τὴν πνευματικὴ τους ἀνέλιξη πού θὰ τοὺς παράσχει καὶ ἀριστη προετοιμασία γιὰ τὸ γυμνάσιο καὶ τὸ λύκειο; Τὸ μέσον πού θὰ δομήσει μὲ τὸν ἰδανικότερο τρόπο τὸν ὀρθὸ λόγον καὶ τὴν μαθηματικὴ σκέψη τους, ἀφοῦ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ ἔχει καθαρὰ μαθηματικὴ δομὴ. Ἐνα μέσον πού ἀποτελεῖ τὴν ὑποδομὴ τῶν νέων Η. Υ., ἐφόσον καὶ ἡ γλῶσσα τῆς τεχνικῆς νοημοσύνης εἶναι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ;

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ γνωρίσουν τοὺς κανόνες προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ νὰ μάθουν γιὰ πάντα νὰ ἀρθρώνουν τέλεια τὴν Ἑλληνικὴ, ἐλευθερώνοντας καὶ ἐκφράζοντας τίς σκέψεις τους καὶ τὰ συναισθήματά τους; (Ὁρθοφωνία - Ἀγωγή Λόγου - Ρητορικὴ Τέχνη).

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ μάθουν γιὰ πάντα τὴν φυσιολογικὴ διαφραγματικὴ ἀναπνοή πού θὰ τοὺς προσφέρῃ φυσικὴ καὶ πνευματικὴ υγεία, ἀργὸ καθαρὸ καὶ δυνατόν λόγο, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ λήψη ὁξυγόνου μὲ ὅλα τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα; (Αἱμάτωση τοῦ ἐγκεφάλου, ἀπάλειψη νοσημάτων τῶν πνευμόνων, τοῦ ἀγγείου κ.λπ.).

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ καλλιεργήσουν τὴν μνήμη τους καὶ νὰ ἐγγράξουν βαθεῖα στὸν νοῦ τους τίς γνώσεις καὶ νὰ μὴν μαθαίνουν "παπαγαλία" τὰ κείμενα; (Ἡ μνήμη εἶναι ζωντανὸς ὀργανισμὸς καὶ ἐπιδέχεται καλλιέργεια καὶ ἐκπαίδευση).

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ ἐξασκηθοῦν στὴν παρατήρηση, τὴν ἀλληλουχία τῶν ἰδεῶν, τὴν μελέτη τῶν ἀναλογιῶν, στὴν ἀναλυτικὴ καὶ συνθετικὴ σκέψη, ἀσκούμενοι διὰ μέσου τῶν Ὀμηρικῶν Ἑπῶν;

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ ἐμπλουτίσουν τὸ λεξιλόγιό τους μὲ ὄρους ἐπιστημονικούς, φιλοσοφικούς, ποιητικούς, ἀπὸ τὴν πανάρχαια ὀμηρικὴ διάλεκτο - τὴν μητέρα ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν - ἀβίαστα καὶ χωρὶς ἐπιπλέον μελέτη στὸ σπίτη; (Φράσεις καὶ λέξεις ὀμηρικῆς, εἴτε αὐτοῦσιες εἴτε ὡς παράγωγα τίς χρησιμοποιοῦμε καὶ σήμερον στὴν καθομιλουμένη).

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ καλλιεργήσουν τὸν ψυχισμό τους μὲ τίς ἀπαράμιλλες εἰκόνες καὶ παρομοιώσεις τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας;

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ ἐναρμονίζουν τίς κινήσεις τοῦ σώματός τους, μὲ αὐτὲς τῶν συναισθημάτων καὶ τοῦ λόγου τους; (κινησιολογία).

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ ἐκείνους πού πιστεύουν διακαῶς, κατέχουν καὶ ἔχουν κάνει πράξη ζωῆς αὐτὲς τίς γνώσεις;

Θέλετε τὰ παιδιά σας νὰ γνωρίσουν, νὰ ἀγαπήσουν καὶ νὰ μιμηθοῦν τοὺς Ἑλληνες Ἡρώες καὶ Φιλοσόφους;

Τότε αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνόπαιδες μὲ πολλὴ χαρὰ θὰ τοὺς δεχθοῦμε κοντά μας, γιὰ τὴν μαθητεία καὶ τὴν ἐκπαίδευση στὴν μίμηση τῶν ἀθανάτων Ἑλληνικῶν προτύπων, μαθητὲς στὴν **"ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ"**

ΜΟΝΑΧΗ ΕΓΓΟΙΑ Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΟΥ ΣΤΙΣ ΑΜΜΟΥΔΙΕΣ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ - ΔΗΜΟΤΙΚΟ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑ

Τὸ Ἰδεοθέατρον, ὁ δημιουργὸς τοῦ πρώτου σχολείου γιὰ τὴν διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας παίδων καὶ ἐνηλίκων, παρουσιάζει νέο πρότυπο κύκλο μαθημάτων μὲ στόχο **ΤΗΝ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ.**

Ἐνα μοναδικὸ ἐπιμορφωτικὸ μάθημα - δρώμενο μὲ στόχο τὴν γνώση τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Μυθολογίας καὶ διὰ τῆς μιμήσεως, τὴν δημιουργία ἑλληνικῶν προτύπων.

Διδάσκονται:

Ἰλιάς - Ὀδύσσεια - Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γλῶσσα
Ἑτυμολογία - Ὁρθοφωνία - Ἀπαγγελία - Μυθολογία
μὲ τὴν Εὐρυνόμη Γαβρᾶ καὶ τὸν Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη
(Διδάσκοντα Παιδαγωγικοῦ Τμήματος Παν/μίου Αἰγαίου)

ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΝΗΠΙΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ - ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - ΕΝΗΛΙΚΩΝ

κάθε Δευτέρα-Τετάρτη καὶ Σάββατο μόνον στὸ Ἰδεοθέατρον, Στουρνάρη 57

ΙΔΕΟ-ΘΕΑΤΡΟΝ

κάθε Πέμπτη 8-9 μ.μ. στὸ **HIGH TV** UHF 64, 70
μὲ τὴν Εὐρυνόμη Γαβρᾶ καὶ τὸν Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Μαθήματα Ὁρθοφωνίας - Ἀναπνοῆς
Ὑποκριτικῆς - Ρητορικῆς Τέχνης - Ἐκφραστικῆς
ἀναγνώσεως - Καλλιέργεια μνήμης.

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΙΑ ΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ,
ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΚΕΨΕΩΣ,
ΤΩΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ, ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ!**

Ἕνα βασικό τμήμα τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας στίς ξένες γλῶσσες εἶναι ἡ προφορά. Γιά τήν Ἑλληνική θεωρεῖται αὐτονόητη ἡ γνώση τῆς προφορᾶς. Δυστυχῶς ὅμως δέν εἶναι. Γι' αὐτό καί κάνουμε τόσα ὀρθοφωνικά λάθη. Ἐκφραζόμαστε μέ ἰδιωματισμούς, πολύ γρήγορα καί κανεῖς δέν μᾶς καταλαβαίνει, ἔχουμε κακή τοποθέτηση, ἄμουση φωνή, βραχνιάζουμε, μέ δυσάρεστα ἀποτελέσματα πολλές φορές (κάλλοι ἢ πολύποδες στίς φωνητικές χορδές) κ.ἄ. Ἐπίσης τό στρές, τό ἄγχος τῆς καθημερινῆς ζωῆς, μᾶς κάνει νά ἀναπνέουμε μέ μικρές εἰσπνοές καί ἐκπνοές, κάτι πού ἐπιβαρύνει ἀκόμη περισσότερο (πέραν τῆς ψυχικῆς μας διαθέσεως) καί τόν λόγο μας. Ἀκόμη κάποιο ἰσχυρό σόκ - μεγάλη στενοχώρια, πολλές φορές εἶναι ἀφορμή γιά νά χάσουμε ἐντελῶς τήν φωνή μας.

Ὅμως τώρα ἂν τό θελήσετε, μπορεῖτε νά προστατέψετε τήν ὑγεία σας. Τέλος πιά στό βράχνιασμα. Προστατέψτε τίς φωνητικές σας χορδές. Ἀποκτῆστε φωνή μέ ὄγκο, ἔνταση, διαύγεια καί μάθετε νά χειρίζεστε τήν διαφραγματική ἀναπνοή.

Οἱ μαθητές μας ἔχουν παντοῦ ἄριστη ἐπιτυχία! Καταλαμβάνουν τίς πρῶτες θέσεις σέ ὅλες τίς ἐξετάσεις (καί τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου), διαπρέπουν ὡς διδάσκαλοι καί ὁμιλητές στά νηπιαγωγεῖα, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια, στά πανεπιστημιακά ἔδρανα, στά δικαστήρια, στά σεμινάρια, στά μέσα ἐνημερώσεως κ.ἄ., ἐνῶ γίνονται ἄριστοι ἐκπαιδευτές διαφόρων ἐπαγγελματιῶν.

Τά μαθήματα εἶναι ἀπαραίτητα γιά ὅλους τοὺς ἐκπαιδευτικούς ὅλων τῶν βαθμίδων, σπουδαστές, μαθητές, φοιτητές, ὁμιλητές, πολιτικούς, δικηγόρους, ξεναγούς, στελέχη ἐπιχειρήσεων, δημοσιογράφους, ἐκφωνητές, ἡθοποιούς, ὑποψηφίους Δραματικῶν Σχολῶν, τραγουδιστές, ἀλλά καί γιά ὅλους ὅσους θέλουν νά βελτιώσουν τόν λόγο τους.

Κείμενα ἐργασίας: Ὀμηρικά Ἔπη, Ρητορικοί Λόγοι, Δημοτική Ποίηση, Ὀρφικοί Ὕμνοι, μονόλογοι Ἀρχαίου Δράματος καί κλασικοῦ ρεπερτορίου, σύγχρονα κείμενα κ.ἄ. Μετά τό πέρας τῆς φοιτήσεως δίδεται Βεβαίωση Σπουδῶν καί γιά ἐπαγγελματική χρῆση.

Διδάσκει μέ εἰκοσαετῆ ἐμπειρία ὁ ἡθοποιός - σκηνοθέτης, εἰδικός ἐπιμορφωτής, διδάσκων στό Πανεπιστήμιο τοῦ Αἰγαίου τό ἀντίστοιχο γνωστικό ἀντικείμενο.

Ραδάμανθους Ἀναστασάκης

Πληροφορίες - ἐγγραφές: Στουρνάρα 57, 210.52.37.543

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ

ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΥΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
μέ ὁδηγό τόν νεοπυθαγόρειο φιλόσοφο καί μυσταγωγό Σ. Νάγο
καί τά ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ τῶν Πυθαγορείων.

Ὁ Ἑλληνικός, Ἡλιακός, Ἀπολλώνειος, Ἡρωικός
Δρόμος, τῆς Φύσεως, τοῦ Μέτρου, τοῦ Θεοῦ Ἑρῶτος!

Δημιουργία Πυθαγορείου Ὁμάδος

Κάθε Δευτέρα στίς 20:00 μέ τόν Ραδάμανθου Ἀναστασάκη
Στό Ἴδεοθέατρον Στουρνάρη 57 * Ἐγγραφές: τηλ: 210.52.37.543

Ἐδίζησάμην ἐμαυτόν!

Ἀναζήτησα τόν ἑαυτόν μου!

Ο ΔΕ ΑΝΕΞΕΤΑΣΤΟΣ ΒΙΟΣ ΟΥ ΒΙΩΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩ!

Ὅταν ἡ Ψυχὴ ἀποκτήσει συνείδηση τῆς ὑπάρξεώς της!

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Παρουσίαση - μέ σχόλια τοῦ Πρόκλου
τῶν σημαντικότερων Πλατωνικῶν διαλόγων.

ΦΑΙΔΩΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ - ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ - ΦΙΛΗΒΟΣ - ΣΟΦΙΣΤΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΚΡΑΤΥΛΟΣ - ΤΙΜΑΙΟΣ - ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ - ΓΟΡΓΙΑΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΑ - ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

Κάθε Τετάρτη στίς 20:00

μέ τόν Ραδάμανθου Ἀναστασάκη καί τήν Εὐρυνόμη Γαβρᾶ
Στό Ἴδεοθέατρον Στουρνάρη 57 * Εἴσοδος 16 Ε, τηλ: 210.52.37.543

ΙΔΕΟ-ΘΕΑΤΡΟΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ραδάμανθυ Ἀναστασάκη - Εὐρυνόμης Γαβρᾶ

Μαθήματα Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης
(ἐνηλίκων) Ὁμήρου Παιδεία (παίδων)

Ὀρφικῆς καὶ Πυθαγορείου Διδασκαλίας
Πλατωνικῆς Φιλοσοφίας - Αὐτογνωσίας

Ὑποκριτικῆς - Ἀγωγῆς Λόγου - Ὁρθοφωνίας

Θέατρον - Ἐκδόσεις - Περιοδικόν - Βιβλιοπωλεῖον

Στουρνάρα 57 καὶ Γ Σεπτεμβρίου 305 ὄθ.

Ζητῆστε τὸ πρόγραμμά μας, τηλ.: 210.52.37.543

ΑΠΟ ΤΟ 1991

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

Κέντρον Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας, Γλώσσας καί Τέχνης

**ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΟΛΟΙ ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΟΡΦΙΚΟΙ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Ἀπαγγέλλει στά Ἀρχαῖα Ἑλληνικά ὁ Ραδάμανθους Ἀναστασάκης

Διπλό CD, Διάρκειας 144' -29.75€

Ένα μοναδικό έργο που αποβλέπει στην ορθή εκφώνηση και εκμάθηση τών Ὑμνων πρὸς ὅλους τοὺς Ἑλλήνες Θεοὺς, βοηθώντας την δημιουργία πνευματικοῦ κλίματος, για την ἐπιτέλεση Θεραπείας, ἱερωργίας ἢ καὶ Θεοφάνειας.

ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΙ

ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΤΩΝ ΑΘΑΝΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΗΡΩΩΝ

Κωδικός 3762

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΙΣΤΟ Α.Ρ. ΔΑΔΙΑΣ 1520/2009 Κ.Ε.Π.Π.Α.Θ.

ISSN 1108-832800

97711081832008

